

2
Ἀριθμὸς Ἀριθμὸς Ἀρ. 1

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ

ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤῳ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜῳ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

πρώτου γυμνασιάρχου

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΓΔΟΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

1905

Χρήστος Αγγελάκης

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΑΓΩΓΗΜΕΝΟΙ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΔΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΤΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΡΑΓΙΩΝΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΡΑΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΘΩΣΤΕ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ

ΕΚΔΟΣΤΗΣ

1895

17968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Λογισμική

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ

ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

πρώην γυμνασιάρχου

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΓΔΩΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

1905

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι ὑπογραφήν καὶ τὴν
σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Κατὰ
~~Κατὰ~~

ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Συντακτικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εὐσύνοπτον ἅμα καὶ πλήρες, σαφές, ἀκριβές, περιττολογιῶν καὶ ἀκαίρων θεωριῶν ἐλεύθερον καὶ πλημμελῶν διδαγμάτων παντάπασιν ἀπηλλαγμένον πρὸς χρήσιν τῆς ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις σπουδαζούσης νεότητος ὁμολογουμένως ἐλλείπει παρ' ἡμῖν· διότι τῶν παρ' ἡμῖν συντακτικῶν τὰ μὲν ταύτης, τὰ δὲ ἐκείνης τῆς ἀρετῆς ἀμοίροῦσιν. Εἰς τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀποβλέπων καὶ τοῦ πληρῶσαι αὐτὴν στοχαζόμενος συγγράψας ἐξέδωκα τὸ συντακτικὸν τοῦτο. Ὅτι δὲ τοῦ σκοποῦ, ὃν προεθέμην, εἰ μὴ ἀκριβῶς, ἱκανῶς τοῦλάχιστον ἔτυχον, τοῦτο θά μοι μαρτυρήσωσι, νομίζω, πάντες ὅσοι ἐμπειρίαν τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως κεκτημένοι θελήσωσι τὸ βιβλίον μετ' ἐπιστάσεως νὰ διεξέλθωσι καὶ μετ' ἀκριβείας ν' ἀντιπαραβάλωσι πρὸς τὰ ἄλλα συντακτικὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει ὄντα.

Ἐν τῇ διατάξει τῆς ὕλης δὲν ἀπέκλινα πολὺ τῆς διὰ τοῦ συντακτικοῦ τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου συνήθους γενομένης παρ' ἡμῖν· διὸ καὶ τὰ περὶ τῶν ἐπιρρηματικῶν καὶ ὡς ἐπιρρηματικῶν προσδιορισμῶν, εἰ καὶ εὐλογώτερον ἦτο κεχωρισμένα νὰ διαληφθῶσι, τὰ μὲν ἐν τῷ περὶ τῶν προθέσεων, τὰ δὲ ἐν τῷ περὶ τῶν ἐπιρρημάτων λόγῳ, ὅμως ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ καὶ ἐγὼ διέλαβον νομίζων ὅτι οὕτως εὐκολωτέρα ἀποβαίνει τοῖς μαθηταῖς ἢ κατανόησις καὶ ἐκμάθησις αὐτῶν. Μετὰ τοὺς κανόνας προσέθηκα παραδείγματα σημειῶν σχεδὸν πανταχοῦ καὶ παρὰ τίνος συγγραφέως ἔλαβον αὐτά, ἵνα

ὁ διδάσκων συμπληρῶν, ὁπόταν ὑπάρχη ἀνάγκη, τὸ παράδειγμα ἐκ τοῦ συγγραφέως σαφέστερον τὸ πρᾶγμα καθίσταται τοῖς μαθηταῖς. Πρὸς μείζονα σαφήνειαν προσέθηκα ἐνιαχοῦ ἐν παρενθέσει ἐξήγησιν τῶν παραδειγμάτων ἢ μέρους αὐτῶν, περὶ οὓ μάλιστα ὁ λόγος ἐκάστοτε εἶνε. Ἐξελέγησαν δὲ τὰ παραδείγματα, ὅπου ἦτο δυνατόν, τοιαῦτα, ὥστε καὶ εὐμνημόνευτα νὰ εἶνε καὶ διδακτικὰ διὰ τὸ ἠθικὸν περιεχόμενον. Διὰ μικροτέρων γραμμάτων σημειοῦνται χρήσεις διάφοροι ἢ σπανιώτεροι, ἢ συμπληρώματα τῶν ἐν ταῖς παραγράφοις διδασκομένων.

Τελευτῶν ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ συντακτικοῦ τούτου χρήσιμός μοι ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Κυνήρου διεξοδικὴ γραμματικὴ, ἢ τοῦ Κρυγήρου, ἢ τοῦ Κουρτίου, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ Κοχίου, ἐξ ἧς πολλὰ παρέλαβον.

Ὅμολογῶ δὲ χάριν καὶ τῷ σεβαστῷ μοι διδασκάλῳ Κωνσταντίνῳ Κόντῳ, τῷ πρυτάνει τῶν παρ' ἡμῖν φιλολόγων, οὗ καὶ ἡ δαψιλὴς διδασκαλία, ἧς ἐν τε τῷ γυμνασίῳ καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑπτὰ ἔτη ἀπέλαυσα, καὶ αἱ ἀκριβέσταται γραμματικαὶ διατριβαὶ καὶ ἰδιαίτεραί τινες συζητήσεις οὐ μικρόν μοι ἐπικούρημα εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ βιβλίου τούτου ὑπῆρξαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰουλίου 1882.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΕΒΑΙΝΗΣ

ΣΑΜΙΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Τὸ συντακτικὸν τοῦτο ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τῷ 1882· οὕτω δ' εὐμενῶς ἀπεδέξαντο αὐτὸ οἱ καθηγηταὶ τῶν γυμνασίων, ὥστε ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἐξηντλήθη καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει δευτέρα ἔκδοσις αὐτοῦ ἐγένετο· ὑποβλήθην δὲ εἰς τὸν πρῶτον διαγωνισμὸν τῶν διδακτικῶν βιβλίων (τῷ 1883) ἐνεκρίθη ἐπὶ τετραετίαν ὡς μόνον ἑλληνικὸν συντακτικὸν διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν γυμνασίων· (ὧδε ἔχει ἡ περὶ αὐτοῦ κρίσις τῶν κριτῶν τοῦ διαγωνισμοῦ ἐκείνου· «Τὸ συντακτικὸν τοῦτο εἶνε πολὺ πάντων τῶν ὑποβληθέντων συντακτικῶν ὑπέροτερον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὸ ἐξεταζόμενον ἀξιόλογον διδακτικὸν βιβλίον. Αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ εἶνε πολλαί· ἡ μὲν ὕλη ὑγιής, ἡ δὲ διάταξις αὐτῆς, καθόλου εἰπεῖν, ἔλλογος· ἡ λέξις εἶνε σαφῆς καὶ ἀκριβής, οἱ κανόνες σύντομοι καὶ εὐμνημόνευτοι, τὰ παραδείγματα ἐκ δοκίμων συγγραφέων εἰλημμένα, κάλλιστα καὶ προσφύεστατα...»).

Εἰς τὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γενόμενον διαγωνισμὸν δὲν ὑπέβαλον αὐτό, διότι διαμένων ἐν Σιάμῳ ὡς διευθυντῆς τοῦ ἐκεῖ γυμνασίου δὲν εἶχον μάθη ἐγκαίρως πῆν προκήρυσξιν τοῦ διαγωνισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν ὑποβληθέντων συντακτικῶν οὐδὲν ἐνεκρίθη, νέος δὲ κατὰ τὸν νόμον διαγωνισμὸς προεκηρύχθη, διασκευάσας αὐτὸ ἐνιαχοῦ καὶ συμπληρώσας ἡμῖν ἔτοιμος νὰ ὑποβάλω εἰς τὸν νέον διαγωνισμὸν. Νῦν δέ, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις κατήργησε τὸν διαγωνισμὸν

ὡς πρὸς τὰ διδακτικὰ βιβλία τῶν γυμνασίων, ἐκδίδω αὐτὸ πεποιθῶς ὅτι διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης παρέχω τῇ ἐν τοῖς γυμνασίοις σπουδαζούσῃ νεότητι συντακτικὸν πληρέστερον καὶ ἀκριβέστερον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουνίου 1895.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΕΒΑΙΝΗΣ

ΣΑΜΙΟΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. *Συντακτικόν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις. Σύνταξις δὲ εἶνε ἡ πλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν λόγου.*

ΣΗΜ. Τὸ περὶ τὸν τύπον τῆς λέξεως ἀμάρτημα λέγεται *βαρβαρισμός*. Τὸ περὶ τὴν σύνταξιν ἀμάρτημα λέγεται *σολοικισμός*.

§ 2. Ἐπειδὴ ὁ λόγος συνίσταται ἐκ μιᾶς ἢ πλείονων προτάσεων, πᾶσα δὲ πρότασις ἐκ λέξεων, ἔπεται ὅτι τὸ συντακτικὸν διδάσκει πρῶτον μὲν πῶς συντάσσονται αἱ λέξεις μετ' ἀλλήλων καὶ τί χρησιμεύει ἕκαστον εἶδος αὐτῶν ἐν τῇ προτάσει, ἔπειτα δὲ πῶς συνδέονται πρὸς ἀλλήλας αἱ προτάσεις πρὸς σχηματισμὸν λόγου τελειοτέρου, τῆς περιόδου.

Α'. Ἡ πρότασις καὶ τὰ συστατικὰ αὐτῆς μέρη.

§ 3. *Πρότασις λέγεται ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις διανοήματος· π. χ. τὸ θόρον θάλλει.—Ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.—Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.*

§ 4. Τὰ κύρια συστατικὰ τῆς προτάσεως εἶνε δύο, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορημα, καὶ λέγονται κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως.

§ 5. Ἐποκείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ οὗ λέγεται τι. Κατηγορημα λέγεται τὸ περὶ τοῦ ὑποκειμένου λεγόμενον· π. χ. ὁ παῖς γράφει.—Τὸ θόρον θάλλει.—Ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός.—Ὁ Κῦρος ἦν βασιλεύς.

§ 6. Τὸ κατηγορήμα εἶνε ἢ ῥῆμα, ὡς: τὸ ῥόδον θάλλει, ἢ ὄνομα (ἐπίθετον ἢ οὐσιαστικόν), ὡς: ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός.—'Ο Κῦρος ἦν βασιλεύς.

§ 7. Τὸ κατηγορήμα, ὅταν εἶνε ὀνομαστικόν, λέγεται κατηγορούμενον καὶ συνδέεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου διὰ τοῦ εἶναι, ὕπερ διὰ τοῦτο λέγεται συνδεικόν.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ αὐτὸ κατηγορήμα δύναται νὰ ἐκφρασθῇ καὶ διὰ ῥήματος καὶ διὰ κατηγορουμένου μετὰ τοῦ εἶναι. Πρβ. *σώφρων εἰμὶ καὶ σωφρονῶ, βασιλεύς εἰμι καὶ βασιλεύω κτλ.* Πολλάκις δ' εὐρηται τὸ ῥῆμα ἀναλελυμένον εἰς τὸ εἶναι καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μετοχὴν· π. χ. τοῦτο οὐκ ἔστι γιγνώμενον (=οὐ γίγνεται. Πλ. Φιλ. 39).

§ 8. Ἡ πρότασις δύναται νὰ ἔχη καὶ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα, ἢ πλείονα συγχρόνως ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα· π. χ. ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί.—'Ο Σωκράτης ἦν σοφὸς καὶ ἀνδρεῖος.—'Ο θεράπων ἐστὶν ὀσφοφαγίστατος, βλακίστατος, φιλαργυρότατος καὶ ἀργότατος (Ξ. Ἀπ. 3, 13, 4).—'Εγὼ καὶ ὁ σὸς πατὴρ εἰταίρω τε καὶ φίλω ἤμεν (Πλ. Λά. 180).

§ 9. Πλὴν τῶν κυρίων ὄρων περιέχει συνήθως ἢ πρότασις καὶ ἄλλας λέξεις, αἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς συμπλήρωσιν ἢ προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας τῶν κυρίων ὄρων. Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται ἐν γένει προσδιορισμοὶ καὶ εἶνε οἱ δευτερεύοντες ὄροι τῆς προτάσεως π.χ. ὁ ἐπιμελής μαθητῆς ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος.—Κῦρος ὁ βασιλεύς ἦν ἀνδρεῖος.—Οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας ἐν Πλαταιαῖς (πρβ. κερ. ιβ', § 10 καὶ ἐξῆς).

α'. Τὸ ὑποκείμενον.

§ 10. Ὡς ὑποκείμενον τίθεται μάλιστα τὸ οὐσιαστικόν· π.χ. ὁ παῖς γράφει. Ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον τίθεται ὡς ὑποκείμενον, ἤτοι ἐπίθετον, ἀριθμητικόν, ἀντωνυμία, ἀπαρέμφατον, μετοχή, ἐπίρρημα, ἐνίοτε καὶ ὀλόκληρος πρότασις· ἔτι δὲ πᾶν ἄκλιτον καὶ πᾶς τύπος λέξεως καὶ πᾶσα φράσις μετὰ τοῦ ἄρθρου ἰό· π.χ. ὁ σοφὸς ἐστὶν εὐδαίμων.—ἐν ἔτι λείπεται (Πλ. Πολ. 327).—τὰ ἐμὰ σὰ ἐστὶν.—ὀγμαίνειν ἀριστόν ἐστὶν (Πλ. Γο. 451).—τῆς ἡμέρας ὄψε ἦν (Ξ. Ἑλλ. 2, 1,

23).—Οἱ φθονοῦντες μισοῦνται.—Τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχηκε διὰ βίου.—Δουλοὶ ἄνδρα διαν συνειδῆ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά (Εὐρ. Ἴππ. 424).—Τὸ μὲν σύνδεσμός ἐστι.—Τὸ τύπιω ἐστὶ ῥῆμα.—Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν (Πλ. Πρωτ. 342). Τὸ τῆς ἐπιροπῆς ἐλέλυτο (Δη. 33, 19). Τὸ γνῶθι σαυτὸν πανταχοῦ ἔστι χρήσιμον (Με. 730). Τὸ ὡς τὰ ἄριστα ἔπραττον καὶ διὰ παντὸς εὖνους εἰμι ἱκανῶς δεδήλωται (Δη. 18, 110).

§ 11. Τὸ ὑποκείμενον ἐκφέρεται καὶ διὰ τινος τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, περὶ ἢ ἀμφί, ὑπὲρ μετὰ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ χρόνος ἢ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. πρὸς ἐσπέραν ἐγίγνετο (Ξ. Ἑλλ. 2, 4, 6.—σχεδὸν ἐσπέρα ἐγίγνετο, ἐσπέρα ἐπλησίαζε)· ἢ πρὸς ἡμέραν (Λυ. 1. 14)· ζωὸ ἐλήφθησαν εἰς ὀκτωκαίδεκα (=ἕως ὀκτωκαίδεκα, ὡς ἔγγιστα ὀκτωκαίδεκα. Ξ. Ἄν. 3, 4, 5)· ἀπέθανον περὶ ἑπτακοσίους (Ξ. Ἑλλ. 4, 6, 11.—περίπου ἑπτακόσιοι)· ὑπὲρ τοὺς τετρακισχίλιους ἀπέθανον (=πλείονες ἢ τετρακισχίλιοι. Πλουτ. Φιλοπ. 10). Ἐνίοτε δὲ ἐκφέρεται διὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ ἔκτασις, μετὰ τῆς προθέσεως δὲ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ χωρισμός· π. χ. ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα τοῦ ξύλου (=μεγάλῃ ἔκτασις, μέγα μέρος. Θ. 4, 100)· κατεσκάφη τῶν τειχῶν ἐπὶ δέκα σταδίους ἑκατέρου (Λυ. 13, 8)· καθ' ἑκάστους ἐκαλοῦντο Ἕλληνες (=χωρὶς ἕκαστοι, χωριστὰ οἱ κάτοικοι ἑκάστης πόλεως. Θ. 1, 2).

§ 12. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· π. χ. ὁ παῖς γράφει. Περὶ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου ἰδ. § 248.

ΣΗΜ. Ὡς ὀνομαστικῆς πτώσεως λαμβάνεται τὸ ὑποκείμενον, καὶ ὅταν (κατὰ τὰ ἐν § 11) ἐκφέρηται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τινος τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, περὶ ἢ ἀμφί, ὑπὲρ, ἐπί, κατὰ διότι ἢ αἰτιατικῆ μετὰ τινος τῶν προθέσεων τούτων συνημμένῃ, ὅταν κεῖται ὡς ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον ἢ κατηγορούμενον ἢ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς, ἔχει σχέσιν πτώσεως ὀνομαστικῆς ἢ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς (κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου)· π. χ. οἱ μισθοφόροι ἴσαν εἰς μυρίους (=ἐγγὺς μύριοι)· συνελέγησαν ὀπλίται Λακεδαιμονίων εἰς ἑξακοσίους (=ὀπλίται ὡς ἔγγιστα ἑξακόσιοι· Ξ. Ἑλλ. 5, 4, 14)· διέφθειραν εἰς ὀκτακοσίους (=ὡς ἔγγιστα ὀκτακοσίους. Θ. 7. 32)· ἤδη συνειλεγμένων περὶ ἑπτακοσίους (=περίπου ἑπτακοσίων. Ξ. Ἑλλ. 5, 4, 5)· ὄντων τῶν μισθοφόρων εἰς μυρίους (=ὡς

10 β'. Τὸ κατηγορούμενον § 13, 14.—γ'. Τὸ συνδεδεικὸν § 15, 16.

ἔγγιστα μυρίων. Ε. Ἑλλ. 5, 4, 5)· κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο . . . ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλείστον ἀνθρώπων (=πλείστον μέρει ἀνθρώπων. Θ. 1, 1).

β'. Τὸ κατηγορούμενον.

§ 13. Ὡς κατηγορούμενον τίθεται μάλιστα τὸ ἐπίθετον· π.χ. ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.—Ὁ ἀνθρωπὸς ἐστὶ θνητός. Ἄλλὰ καὶ ἄλλο μέρος λόγου τίθεται ὡς κατηγορούμενον, ἥτοι οὐσιαστικόν, ἀριθμητικόν, ἀντωνυμία, ἀπαρέμφατον, μετοχή, ἐπίρροημα ἐνίοτε, καὶ δλόκληρος πρότασις· π. χ. ὁ Ὀλυμπὸς ἐστὶν ὄρος.—Οἱ ληφθέντες ἦσαν ὀγδοήκοντα (Θ. 2, 5)· σὸς εἰμι (Σοφ. Ἀντ. 635)· τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν (Πλ. Πρωτ. 342)· μάτην=μάταιον ἐστὶ τὸ μεμνησθαι περὶ τούτων (Ἰσ. 4, 5).—Εἰμὶ τυράνῳ ἔοικώς (Ξ. Συμ. 4, 52).—Ὁ Φίλιππὸς ἐστὶν ὅτι ἂν εἶπο τις (Δη. 3, 17).

§ 14. Ὡς τὸ ὑποκείμενον, οὕτω καὶ τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται καὶ δι' αἰτιατικῆς μετὰ τινος τῶν προθέσεων εἰς, περὶ, ἢ ἀμφί, ὑπέρ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ποσὸν ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. οἱ μισθοφόροι ἦσαν εἰς μυρίους.—Οἱ λελυμένοι ἦσαν περὶ ἑκατόν (Ξ. Ἑλλ. 5, 4, 13).—Οἱ Πέρσαι ἦσαν ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας (Ξ. Κυ. 1, 2, 15).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε καὶ ἡ κατὰ καὶ ἡ πρὸς μετ' αἰτιατικῆς ἀποτελοῦσιν ἐννοίαν ἐπιθετικὴν· ὅθεν καὶ δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ καὶ πρὸς ἐκφέρεται ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον· π. χ. ἀήρ ἐστὶ κατὰ πνιγέα (=ὁμοιος πνιγεῖ, Ἀριστφ. Ὀρ. 1000)· ὁ ἐκ τοῦ πόντου σῖτος εἰσπλέων ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφικνούμενον (=ἀνάλογος, ἴσος πως πρὸς ἅπαντα . . . , παραβάλλεται πρὸς ἅπ. τὸν . . . Δη. 20, 31).

γ'. Τὸ συνδεδεικόν.

§ 15. Ὡς συνδεδεικὸν τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τοῦ ὑποκειμένου χρησιμεύει τὸ εἶναι, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέχθη.

ΣΗΜ. Τὸ εἶναι λαμβάνεται πολλάκις καὶ ὡς ῥῆμα κατηγορηματικὸν καὶ σημαίνει ἐν γένει ὑπάρχειν· π. χ. Αἴας τοῦ Ἰστυ ; (Σοφ. Αἴ. 733).—Ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη (Ξ. Ἀν. 1, 5, 1).

§ 16. Πλὴν τοῦ εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνδεδεικὰ καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα·

α') τὸ *υπάρχειν, γίγνεσθαι, καθίστασθαι, ἀποβαίνειν, ἐκβαίνειν, πεφυκέναι καὶ φῦναι* π. χ. ὁ Ἔρωσ παίδευμα ἀρετῆς *υπάρχει* (Εὐρ. ἀπ. 113)· *γίγνου* εἰς ὄργην μὴ ταχύς, ἀλλὰ βραδύς (γν.).—Ἡρακλῆς *κατέστη* εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος (Ἴσ. 5, 76).—Οἱ γυμναστικῆ ἀκράτῳ *χρησάμενοι* ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος *ἀποβαίνουσι* (Πλ. Πολ. 410)· σοφοῖς ὁμιλῶν καυτὸς *ἐκβήσει* σοφός.—Οὐκ *αἰχμητῆς πέφυκε* Μενέλεωσ (Εὐρ. Ὀρ. 753)· ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας *ἔφν* (Εὐρ. Φοιν. 469).

δελτακιὰ β') τὸ *φαίνεσθαι, δοκεῖν, νομίζεσθαι, ὑπολαμβάνεσθαι, κρίνεσθαι* π. χ. πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ *καλοὶ φαίνονται* (Πλ. Χαρμ. 154)· δῆλη *ἐδόκει* ἡ ἐπιβουλή (Ξ. Ἄν. 7, 2, 16)· τοιοῦτος *ὑπολαμβάνομαι* (Ἴσ. 12, 5)· ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ *ἀγαθοὶ κριθῶσιν*.

γ') τὰ κλητικὰ *καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, λέγεσθαι, ἀκούειν* (=λέγεσθαι, καλεῖσθαι) καὶ εἴ τι ἄλλο ὅμοιον π. χ. σὸς *καλοῦμαι* (Σοφ. Οἰδ. Κολ. 1324).—Φίλοι καὶ ξένοι *ὀνομάζοντο*—νῦν δὲ *κόλακες καὶ θεοὶ ἐχθροὶ ἀκούουσι* (Δη. 18, 46).—Τύραννος ὁ ἔρωσ *λέγεται*.

αἰρετικὰ δ') τὸ *αἰρεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι, χειροτονεῖσθαι, λαγχάνειν* καὶ εἴ τι ἄλλο ὅμοιον π. χ. Ξενοφῶν *ἠρέθη* ἄρχων ἀντὶ Προξένου (Ξ. Ἄν. 3, 1, 47).—Δημοσθένης οὐτ' *ἔλαχε* τειχοποιοῖς οὐτ' *ἐχειροτονήθη* (Αἰσχίν. 3, 28).

§ 17. Διὰ τοῦ *αὐξάνεσθαι, αἰρεσθαι* καὶ τῶν ὁμοίων ἀποδίδεται πολλάκις εἰς τὸ ὑποκείμενον *κατηγορούμενον* προληπτικῶς π. χ. ὁ Φίλιππος *ἠδέθη* μέγας (=αὐξήθεισ ἐγένετο μέγας. Δημ. 2, 5)· *ἤρετο* τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα (=ἤρετο τὸ ὕψος τοῦ τείχους καὶ οὕτως ἐγίγνετο μέγα. Θ. 2, 75)· ὁ δεσπότης μου *μετέωρος αἰρεται* (Ἀριστοφ. Εἰρ. 80).

§ 18. Μετὰ παντὸς σχεδὸν ῥήματος, μάλιστα δὲ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν, δύναται νὰ συναφθῆ ἐπίθετον ὡς *κατηγορούμενον* τοῦ ὑποκειμένου. Τὰ τοιαῦτα *κατηγορούμενα* σημαίνουσι τρόπον ἢ χρόνον, σπανιώτερον δὲ τόπον π. χ. ἄσμενοι *εἶδον* ἀλλήλους (Ξ. Ἄν. 6, 3, 24)· οὐδεις *ἐκὼν ἄμαρτάνει*.—*Τριταῖοι ἀφίκοντο* (=τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Θ. 1. 61)· ὄρθριος *ἦκει*

(= ὄρθρου, τὰ ἐξημερώματα. Πλ. Πρωτ. 313)· κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἤδη σκοταῖοι (Ξ. Ἄν. 4, 1, 10)· ἐξῆσαν οἱ στρατηγοὶ πρῶτοι (Ξ. Ἄν. 7, 1, 12).—Ἐπύαζα προτέρα Κύρου εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο (Ξ. Ἄν. 1, 2, 25)· ἐφέφομαι τελευταῖος (Ξ. Ἄν. 7, 2, 8)· σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι (= ἐν ὑπαίθρῳ. Ξ. Ἄν. 5, 5, 21)· ἀνήγοντο οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι (Ξ. Ἑλλ. 2, 1, 17).

Τοιοῦτον εἶνε καὶ τό: ἡ κρήνη θεῖ ἄφθονος (Ξ. Ἄν. 6, 4, 4) καὶ τὰ ὅμοια.

ΣΗΜ. Τοῦ μὲν πρῶτος, πρότερος, ὕστερος, τελευταῖος γίνεται χρῆσις, ὅταν ἀντιπαραβάλλονται ὡς πρὸς τὴν χρονικὴν τάξιν καὶ ἀκολουθίαν ὑποκείμενα τῆς αὐτῆς πράξεως, τοῦ δὲ πρῶτον, πρότερον, ὕστερον, τελευταῖον, ὅταν ἀντιπαραβάλλονται πράξεις· π. χ. πρότερος ἐωράκη αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ (Πλ. Πολ. 336)· ὦρτο πρῶτος μὲν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, τῷ δ' ἐπὶ Τυδείδῃς ὦρτο (Ἰλ. Η. 162)· πρῶτον μὲν ἐδάχρυε πολλὸν χρόνον, εἶτα δ' ἔλεξε τοιάδε (Ξ. Ἄν. 1, 3, 2).

Ε. + δ'. Παράλειψις τοῦ ὑποκειμένου.

§ 19. Ἐπὶ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου τὸ ὑποκείμενον (ἐγώ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς) παραλείπεται, ὅταν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μετ' ἐμφάσεως· διότι ἡ κατάληξις τοῦ ῥήματος εἶνε ἐπιτηδεῖα νὰ δηλώσῃ αὐτό· π. χ. τί πωλεῖς; ἄρτους πωλῶ.—Ἑλληνές ἐσμεν.—Τί ἐγράψατε;

§ 20. Ἐπὶ τρίτου προσώπου δὲν παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον, εἰ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξῆς·

α') Ἐπὶ τῶν ῥημάτων, ὧν ἡ διάθεσις εἶνε ἴδιον ἔργον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. ἐσάλλιγξεν (δηλ. ὁ σαλπικητής. Ξ. Ἄν. 1, 2, 17)· ἐκήρυξε (δηλ. ὁ κήρυξ. Ξ. Ἄν. 3, 4, 36)· τοὺς νόμους ἀναγνώσεται (δηλ. ὁ γραμματεὺς. Δη. 29, 27)· ὕει, βροντᾷ, ἀστράπτει, νίφει, σείει, χειμάζει καὶ τὰ ὅμοια (δηλ. ὁ θεὸς ἢ ὁ Ζεὺς· πρ. Ἰλ. Ι. 237 : Ζεὺς ἀστράπτει. Μ. 25 : Ζεὺς ὕει. Ξ. Ἑλλ. 4, 7, 4 : ἔσεισεν ὁ θεός).

β') Ἐπὶ τοῦ τρίτου πληθ. προσώπου, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ φασὶ καὶ τοῦ λέγουσιν, ἔνθα ὡς ὑποκείμενον νοεῖται τὸ οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει· π. χ. τὰς Ἀθήνας φασὶ θεοσεβεστάτας εἶναι (Σοφ. Οἰδ. Κ. 260).—Πόνος, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.—Τῷ ποταμῷ γέφυραι οὐκ ἔπεισι, διαβαίνουσι δὲ ἐπὶ σχεδίων.

γ') Ὅταν νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἀπὸ κοινοῦ (ὅταν δηλ. εἶνε κοινὸν ὑποκείμενον καὶ προηγουμένης προτάσεως) ἢ κατ' ἀναλογίαν (ὅταν δηλ. νοῆται ἐκ τινος λέξεως προηγουμένης προτάσεως) π. χ. Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὀπλίτας ἀπολιθάσειε (δηλ. Κῦρος. Ξ. Ἀν. 1, 4, 5).—Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ (δηλ. ὁ Κῦρος. Ξ. Ἀν. 1, 1. 3).

ΣΗΜ. Σπανίως παραλείπεται τὸ ἀόριστον ὑποκείμενον τις καὶ συνήθως ὅταν ὑπάρχη μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ· π. χ. ἡ δὲ κόρη ἐστὶ μακρότερον ἢ χεῖρις, ἐν ἣ τὴν χεῖρα ἔχων οὐδὲν ἂν δύναίτο ποιῆσαι (Ξ. Ἑλλ. 2, 1, 8). Ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου παραλείπεται τὸ γενικὸν ὑποκείμενον τινά· π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν (δηλ. τινά). Ἐκ τούτου παραλαμβάνεται τὸ ὑποκείμενον καὶ εἰς ἐπομένην πρότασιν ὑποτελῆ· π. χ. οὐκ ἔστιν ὀρθῶς ἠγεῖσθαι, εἰ μὴ φρόνιμος ἦ (=δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἠγῆται τις, εἰ μὴ φρόνιμος ἦ. Πλ. Μεν. 97)· οὐ δεῖ κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὀνειδῆ πάσχη ὑπ' αὐτῶν (=δὲν πρέπει νὰ κακοποιῆ τις οὐδένα ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὀνειδήποτε πάσχη ὑπ' αὐτῶν. Πλ. Κρ. 49).

+ § 21. Πολλάκις τὸ ὑποκείμενον εἰδικῆς ἢ πλαγίας ἐρωτηματικῆς προτάσεως τίθεται προληπτικῶς ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ κρέμαται ἡ εἰδικὴ ἢ ἡ πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότασις, ὅταν μάλιστα τοῦτο εἶνε λεκτικὸν ἢ γνωστικὸν ἢ αἰσθήσεως ἢ φόβου σημαντικόν (προβλήψις· πρβ. § 516)· π. χ. λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν (=λέγουσιν ὡς ἡμεῖς ἀκίνδυνον β. ζῶμεν. Εὐρ. Μ. 248)· οἶσθα Εὐθύδημον ὀπίσθους ὀδόντας ἔχει; (=οἶσθα ὀπίσθους ὀδ. Εὐθύδημος ἔχει; Πλ. Εὐθ. 294)· Δάχητα τόνδε ὄρα ὅπως ἔχει περὶ τοῦ τσιούτου (Πλ. Λά. 188)· εἴην ὑπερβολὴν τῶν ὀρῶν ἐδεδοίκεσαν μὴ προκαταληφθεῖη (=ἐδ. μὴ ἢ ὑπερβολὴ τῶν ὀ. πρ. Ξ. Ἀν. 3, 5, 8).

ε'. Παράλειψις τοῦ κατηγορουμένου.

§ 22. Τὸ κατηγορούμενον δύναται νὰ παραλειφθῆ, μόνον ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. ἐγὼ μὲν εἰμι ἐπιμελής, σὺ δὲ οὐκ εἶ (δηλ. ἐπιμελής).

ς'. Παράλειψις τοῦ συνδευτικοῦ.

§ 23. Τὸ συνδευτικὸν εἶναι παραλείπεται πολλάκις, ὅταν εὐκόλως νοῆται. Παραλείπεται δὲ συνήθως·

α') Ἐπὶ γνωμικῶν π. χ. ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος (Εὐρ. Ὅρ. 340)· αἱ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι (δηλ. εἰσί).

β') Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἀνάγκη, χρεῶν, θέμις, ἀκμή, καιρός, ὦρα, ὄφελος καὶ οὐδείς φθόνος· π. χ. ἀνάγκη βουλευέσθαι, (Δη. 9, 6)· οὐ θέμις ψεύδεσθαι (Πλ. Ἀπ. 21)· οὐκέτ' ὀκνεῖν καιρός (Σοφ. Ὀλ. 22)· περαίνειν ἤδη ὦρα (Ξ Ἀν. 3, 3, 2)· ἂ τυγχάνω ἀκηκῶς οὐδείς φθόνος λέγειν (Πλ. Φαίδ. 11)· τί σοι ὄφελος ἢ ῥητορικὴ; (Πλ. Γο. 513).

γ') Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ἔτοιμος, πρόθυμος, φροῦδος, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ οὐδετέρου τῶν εἰς -τέος ῥηματικῶν, ἐπὶ τοῦ ῥάδιον, χαλεπόν, δῆλον, φανερόν, οἶόν τε, δυνατὸν καὶ τῶν ὁμοίων καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθετικῶς λαμβανομένης μετοχῆς εἰκός· π. χ. ἡ ψυχὴ δουλεύειν ἐτοιμῇ (Πλ. Φαιδρ. 252)· φροῦδα τὰ χρήματα, φροῦδη χροιά, φροῦδη ψυχὴ (Ἄρ. Ν. 718)· τοὺς φίλους εὐεργετητέον (Ξ Ἀπ. 2, 1, 28)· φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥάδιον (Με. 581)· βαρβάρων Ἑλλήνας ἄρχειν εἰκός (Εὐρ. Ἴφ. Α. 1400).

§ 24. Τὸ συνδετικὸν εἶναι παραλείπεται πρὸς τούτοις, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων. Παραλαμβάνεται δὲ κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἀπαιτεῖ ὁ λόγος· π. χ. μέτρον δ' αὐτῶ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν (Ξ. Κυ. 1, 3, 18)· ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες, ἕτεροι δ' ὑμεῖς οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι (δηλ. ἐστέ. Δη. 20, 47).

(ΣΗΜ. α' Τὸ εἶναι παραλείπεται καὶ ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς σημασίας· π. χ. ποῦ Στρεψιάδης; Ἄρσφ. Ν. 633)· ποῦ μοι τὰ ῥόδα; ποῦ μοι τὰ ἴα; ποῦ μοι τὰ καλὰ σέλινα; (Ἀθην. 11, 629)· ἐν Θεταλίᾳ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία (Πλ. Κρ. 53).

ΣΗΜ. Τὸ εἶναι παραλείπεται συνήθως ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ ἐνεστώτος. Σπανιώτατα παραλείπεται ἐπὶ τοῦ παρατατικοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· π. χ. νῦξ ἐν μέσῳ (δηλ. ἦν) καὶ παρῆμεν (Αἰσχ. Ἀγ. 543)· τίς γὰρ ἄν, ἔφασαν, σοῦ γε ἰκανώτερος πείσαι (δηλ. εἶη· Ξ. Κυ. 1, 4, 12)· τοῖς θεοῖς μεγίστη χάρις (δηλ. ἔστω) ὅτι ἔδωσαν ἡμῖν τυχεῖν, ὧν ἐνομιζομεν ἄξιοι εἶναι (Ξ. Κυ. 7, 5, 72)· πρβ. καὶ § 261.)

+ ζ' Παράλειψις τοῦ ῥήματος.

§ 24. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων· π. χ. ἐπράξαμεν ἡμεῖς, κάκεινοι

η'. Παράλ. υπ. και κατ. § 27. - Συμφ. ῥήμ. πρὸς υπ. § 28. 15-

πρὸς ἡμᾶς (δηλ. ἔπραξαν) εἰρήνην (Δημ. 3, 7). οὗτος μὲν ὕδωρ, ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω (Δη. 19, 46).

§ 25. Τὸ ῥήμα παραλείπεται, καὶ ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν συμφραζομένων ἢ ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως· π. χ. δεῦρο, ὦ Σώκратες (δηλ. ἴθι. Πλ. Λύ. 203). ὦ φίλε Φαίδρε, ποῦ δὴ καὶ πόθεν; (δηλ. ἔρχει. Πλ. Φαιδρ. 227). ἐς κόρακας (δηλ. ἴθι ἢ ἔρρε ἢ βάλλε. Ἀριστοφ. Σφ. 982). οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ (δηλ. ἀνέθεσαν. Δη. 22, 72).

§ 26. Συνήθως παραλείπεται τὸ ὄρα ἢ σκοπεῖ, δοῦτε ἢ σκοπεῖτε πρὸ τοῦ ὅπως συντεταγμένου μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος εἰς δήλωσιν ἐντόνου παρακλεούσεως ὡς: ὅπως ἀνὴρ ἔσει (=σκοπεῖ ὅπως ἀνὴρ ἔσει, κύτταξε νὰ φανῆς ἀνὴρ. Εὐρ. Κύ. 595). Πρβ. καὶ § 211, σημ. β'.

[ΣΗΜ. Πλείονα περὶ παραλείψεως τοῦ ῥήματος ἰδ. § 512 καὶ 513].

η' Παράλειψις τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ κατηγορουμένου συγχρόνως, ἢ τοῦ συνδεδεικτοῦ καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἢ κατηγορουμένου.

§ 27. Πολλάκις παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον συγχρόνως, ὅταν νοῶνται εὐκόλως ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. ὁ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἂν ποτε γένοιτο κακός· ἔστι γὰρ ἀεὶ (δηλ. κακὸς ὁ κακὸς ἀνὴρ. Πλ. Πρωτ. 345). Ὁμοίως δύναται νὰ παραλειφθῇ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ συνδεδεικτόν, ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδεδεικτόν συγχρόνως· π. χ. σὺ δὲ τίσει, ὦ ἄνθρωπε; παιδιοτρίβης (δηλ. ἐγὼ εἰμι. Πλ. Γο. 452). ὁ μὲν δειλὸς τῆς πατρίδος, ὁ δὲ φιλόδοξος τῆς πατρῴας οὐσίας ἔστι προδότης.

θ' Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 28. Τὸ συνδεδεικτόν ἢ τὸ ῥήμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. ἐγὼ εἰμι Ἕλληνας· σὺ εἶ βάρβαρος· ὁ διδάσκαλος διδάσκει· οἱ μαθηταὶ μαθάνουσι· δύο ἄνδρες τέθνατον (Ξ, Ἄν. 4, 1, 9).

§ 29. Ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος εἶνε αἱ ἐξῆς·

α') ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅταν εἶνε περιληπτικὸν καὶ λαμβάνηται ἐπὶ προσώπων, ἢ ὄνομα πόλεως ἢ χώρας καὶ λαμβάνηται

ται ἀντὶ τῶν κατοίκων, συντάσσεται πολλάκις μετὰ ῥήματος πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. ὁ στρατὸς ἀπέβαινον (Θ. 4, 32)· ὁ δῆμος ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις (Θ. 5, 82)· ἡ πόλις τὸν Περικλέα ἐν ὄργῃ εἶχον (Θ. 2, 21)· ναυτικὰ ἐζηρτύετο ἡ Ἑλλάς καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντείχοντο (Θ. 1, 3). Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται *οχημα κατὰ σύνεσιν* ἢ *κατὰ τὸ νοούμενον*· διότι τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ οὐχὶ πρὸς τὸν γραμματικὸν τύπον τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοούμενον δι' αὐτοῦ· π. χ. ὁ στρατὸς ἀπέβαινον=οἱ στρατιῶται ἀπέβαινον· ἡ πόλις ἐν ὄργῃ εἶχον=οἱ πολῖται ἐν ὄργῃ εἶχον· ἰδ. καὶ § 509.

β') Ὑποκείμενον οὐδετέρου γένους καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται μετὰ ῥήματος ἐνικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. τὰ παῖδια παίζει —πάντα τὰ δίκαια καλὰ ἐσσι (Πλ. Ἀлк. 115)· κακοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει (Εὐρ. Μ. 618). Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται *Ἀιτικὴ σύνταξις* ἢ *Ἀιτικὸν οχημα*· πρβ. καὶ § 510.

γ') Ὑποκείμενον δυνικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται πολλάκις μετὰ ῥήματος πληθ. ἀριθμοῦ· π. χ. σφῶ νῦν διαλλάττεσθε καὶ ζυμβαίνετε (Ἀρστωφ. Ὀρ. 1683).

(ΣΗΜ. Ἐνίοτε ὑποκείμενον πληθ. ἀριθμοῦ συντάσσεται μετὰ ῥήματος δυνικοῦ ἀριθμοῦ. Ἡ σύνταξις αὕτη εἶνε ποιητικὴ, σπανιώτατα ἀπαντῶσα παρὰ τοῖς πεζολόγοις. Γίνεται δέ, ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ δύο προσώπων ἢ πραγμάτων συνημμένων ὅπωςδῆποτε ἢ στενὴν σχέσιν ἔχόντων πρὸς ἄλληλα· π. χ. δύο δ' ἀνέρες ἐς μέσον συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι (Ἰλ. Υ, 158)· ὡς δ' ὅτε *χειμαρροὶ ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες ἐς μισγάγχειαν ξυβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ* κτλ. (Ἰλ. Δ, 45· ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἐποίησατο χρῆσιν πρῶτον μὲν τοῦ πληθυντικοῦ ῥέοντες, διότι ῥέουσι κεχωρισμένοι, ἔπειτα δὲ τοῦ δυνικοῦ ξυβάλλετον· διότι ἐνταῦθα νοοῦνται ἐνούμενοι).

+ δ' Ὄταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, τότε τὸ συνδετικόν, ἂν κεῖται πλησιέστερον πρὸς τὸ κατηγορούμενον, ἔλκεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ κατὰ τὸν ἀριθμὸν· π. χ. οἱ σοφισταὶ φακνερὰ ἐσσι λώβη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων (Πλ. Μέ. 91)· ἐστὸν δύο λόφω ἡ Ἰδομένη (Θ. 3, 112)· τὸ χωρίον ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο (Θ. 1, 102).

(ε') Ὑποκείμενον τρίτου προσώπου ἐκφερόμενον διὰ τοῦ πᾶς ἢ πᾶς υἱς, ἢ δι' οὐσιαστικοῦ μετὰ τοῦ πᾶς ἢ τίς, εὐρηται ἐνίοτε ἐν

τῷ Ἀττικῷ διαλόγῳ συντεταγμένον μετὰ ῥήματος δευτέρου προσώπου προστακτικῆς· π. χ. φύλατε πᾶς ἄερα (Ἀριστφ. Ὀρ. 1180)· χάσσει δαῦρον πᾶς ὑπερήτης· τόξευε πᾶς τις (Ἀριστφ. Ὀρ. 1186). Ἡ σύνταξις αὕτη γίνεται, ὅταν ὁ λέγων ἀποτεϊνόμενος πρὸς παρόντα (πρὸς δευτερον ἄρα πρόσωπον) κελύη ἐν τῇ ζωηρότητι καὶ τῇ σπουδῇ τοῦ λόγου τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀορίστως καὶ γενικῶς. Ὅθεν ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶνε φαινομένη· διότι τὸ τις ἢ πᾶς τις εἶνε ἴσον τῷ τίς ἢ πᾶς τις ὑμῶν. Οὕτω λέγεται καὶ ἐν τῇ δημῳδαί γλώσσῃ ἔλα ἕνας (δηλ. ἔλα ἕνας σας).

+ § 30. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε πλείονα τοῦ ἐνός, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησιεστέρου ἢ τοῦ σπουδαιοτέρου ὑποκειμένου· π. χ. Ἐδρουμέδων καὶ Σοφοκλῆς—ἐς Κέρκυραν ἐστράτευσαν (Θ. 4, 46).—Ἐπεμφέ με Ἀριᾶτος καὶ Ἀριᾶτος (Ξ. Ἀν. 2, 4, 16).—Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀσιτύχος ἐθάρασε (Θ. 8, 63)· βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον (Ξ. Ἀν. 1, 10, 1).

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε τίθεται πληθυντικὸν ῥῆμα ἐπὶ ἐνικοῦ ὑποκειμένου, ὅταν μετὰ τοῦ ὑποκειμένου τούτου εἶνε συνημμένον διὰ τῆς μετὰ ὄνομα ἐνικὸν ἢ πληθυντικὸν· π. χ. Ἀλκιβιάδης μετὰ Μαρτιθίου ἀπέδρασαν (Ξ. Ἑλλ. 1, 1, 40)· Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατῆρων σπένδονται Μαντινεῦσιν (Θ. 3, 109).

ΣΗΜ. β'. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, δύναται τὸ ῥῆμα νὰ τεθῆ κατὰ δυϊκὸν ἀριθμὸν· π. χ. Μίνως καὶ Λυκαῦργος νόμους ἐθέτην (Πλ. Ν. 63).

+ § 31. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, διαφόρων δὲ προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐν τῷ πληθῶ ἀριθμῷ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Εἶνε δὲ τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον ἐπικρατέστερον τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου προσώπου, τὸ δὲ δεύτερον ἐπικρατέστερον τοῦ τρίτου· π. χ. Ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν· ἐγὼ καὶ ὁ Γεώργιος γράφομεν· σὺ καὶ ὁ Γεώργιος γράφετε· οὐχ ἔσμεν ποιηταὶ ἐγὼ τε καὶ σὺ (Πλ. Πολ. 378)· ἐγὼ τε καὶ Ἐπολύεικος—καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν (Δη. 9, 72)· οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι πρῶτοι καὶ πρῶτον ταύτην τὴν δόξαν περὶ θεῶν ἔσχετε (Πλ. Ν. 888).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ

[ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ]

2

πλησιεστέρου ὑποκειμένου· π. χ. οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ (Πλ. Γο. 595)· καὶ ἐγὼ καὶ ἡ γραφή λέγει (Ἀντ. 1, 2)· ταῦτα θεοὶ καὶ γὰρ ἐμχα-
ρησάμην (Εὐρ. Μ. 1014).

ε'. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 32. Τὸ κατηγορούμενον, ἂν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ ἄνθρω-
πὸς ἐστὶ θνητός· ἡ γῆ ἐστὶ στρογγύλη· τὸ ὄροdon ἐστὶν εὐῶδες·
τὸ ἄνδρe τούτω φύσει φιλοτιμοτάτω ἐγενέσθην (Ε. Ἀπ. 1, 2.
14)· ἂν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ
πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμὸν· π. χ. ὁ
"Ολυμπός ἐστὶν ὄρος· τὰ πρόβατά ἐστὶ πλοῦτος.—Χαιρεφῶν ἐμοὶ
ζημία ἐστίν (Ε. Ἀπ. 2, 3, 1).—Ἡ Σάμος ἐστὶ νῆσος.

ΣΗΜ. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε ἀπαρέμφατον ἢ ὀλόκληρος πρότασις, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται ἐνίοτε κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν· π. χ. ἀδύνατα ἦν τοὺς Λοκροὺς ἀμύνασθαι (Θ. 4. 1)· ὡς ἔγωγε οὐ μαι-
νομαι δῆλὰ τοι γέγονε (Ἡρ. 3, 35)· πρβ. καὶ § 269.

§ 33. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικόν, τὸ ἐπιθετικὸν κατη-
γορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν, οἴου-
δήποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον. Γίνεται δὲ
τοῦτο μάλιστα ἐπὶ γενικῶν γνωμῶν· π. χ. πονηρὸν ὁ συκοφάν-
της (Δη. 18, 24)· πατρός τε καὶ μητρός καὶ τῶν ἄλλων προγόν-
ων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστὶν ἡ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ
ἀγνώτερον (Πλ. Κρ. 51)· ἡ σοφία πάντων κάλλιστον, ἡ δ' ἀμα-
θία πάντων αἰσχιστον (Πλ. Ἰππ. 296)· δευδὸν οἱ πολλοί, κα-
κούργους ὅταν ἔχωσι προστάτας (Εὐρ. Ὀρ. 772)· αἱ μεταβολαὶ
λυπηρόν (Εὐρ. Ἡρ. Μ. 1292)· (πρβ. τὸ τοῦ Βεργ. ἐκλ. 3, 8:
triste lupus stabuli)· Ὅμοίως τίθεται ὡς κατηγορούμενον τὸ
τί (ἀόρ.), τί (ἐρ.), οὐδὲν ἢ μηδέν· π. χ. τί σοι δοκεῖ εἶναι ἡ δη-
τορικὴ; (Πλ. Γο. 462)· ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι, μηδὲν ὄντες (Πλ.
Ἀπ. 41)· οὐδὲν ἐσμεν (Ἀριστοφ. Λυσ. 137).

ΣΗΜ. Τὸ γενικῶς λαμβανόμενον ὑποκείμενον θεωρεῖται ὡς πρᾶγμα· διὰ
τοῦτο τίθεται τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνι-
κὸν ἀριθμὸν. Πολλάκις δὲ τίθεται μετὰ τοῦ κατηγορουμένου τούτου ἡ λέξις
πρᾶγμα, κτῆμα, χρεῖμα· π. χ. χαρίεν γέ τι πρᾶγμα ἐστὶν ἡ φιλοσοφία (Πλ.

Εὐθ. 304)· ἄπορον χρῆμα δυστυχῶν δόμος (Εὐρ. Ὀρ. 70)· κάλλιστόν ἐστι κτήμα παιδεία βροτοῖς. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον κεῖται πολλάκις τὸ οὐδέτερον δεικτικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἀναφερόμενον εἰς οὐσιαστικὸν ἄρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους, ἢ εἰς τὸ περιεχόμενον ὀλοκλήρου προτάσεως· π.χ. ἐπιστήμης οὐδὲν ἐστι κρεῖττον, ἀλλὰ τοῦτο (ἀντὶ αὐτῆ, δηλ. ἡ ἐπιστήμη) αἰεὶ κρατεῖ (Πλ. Πρωτ. 357)· ἄνθρωπος, ὃ συνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων (Πλ. Μενεξ. 237)· (ὁ Λύσανδρος) ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ (δηλ. τὸ σταθῆνα, ἔχοντα τὴν ἀσπίδα) δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις (Ξ. Ἑλλ. 3, 1, 9).

+ § 34. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ εἶναι ἢ ἄλλου συνδετικοῦ ῥήματος εἶνε δεικτικὴ ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, τὸ δὲ κατηγορούμενον οὐσιαστικόν, τότε τὸ ὑποκείμενον ἐλκόμενον συνήθως ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· π.χ. οὗτος ὄρος ἐστὶ δικαιοσύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἂν λάβῃ τις ἀποδιδόναι (ἀντί: τοῦτο ὄρος ἐστὶ κτλ. Πλ. Πολ. 331)· πρὰ τῶν προγεγενημένων μανθάνετε· αὕτη γὰρ ἀρίστη διδασκαλία (ἀντί: τοῦτο, δηλ. τὸ πρὰ τῶν προγ. μανθάνειν. Ξ. Κυ. 8, 7, 24)· τὴν ἄκραν, αἶ κληῖδες τῆς Κύπρου καλέονται (πρβ. καὶ § 315, 6').

+ § 35. Πολλάκις τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γενικὴν πτῶσιν, ἥτις διὰ τοῦτο λέγεται κατηγορηματικὴ. Εἶνε δὲ ἡ κατηγορηματικὴ γενικὴ

α') γενικὴ κτητικὴ· π.χ. ἡ ἡγεμονία ἐστὶ τῆς πόλεως (= ἐστὶ κτήμα τῆς πόλεως, ἀνήκει εἰς τὴν πόλιν. Ἰσ. 15, 58)· ἕως μὲν ἂν ἐγὼ ζῶ, ἐμὴ γίγνεται ἡ βασιλεία, ὅταν δ' ἐγὼ τελευτήσω, Κύρου (Ξ. Κυ. 8, 5, 26). — Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν (= ἐκ πόλεως μεγίστης ἦν, ἀνήκεν εἰς πόλιν μεγίστην. Ξεν. Ἄν. 7, 3, 19). — Αἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο (δηλ. κτήμα, δοῦλος. Ἡρ. 2, 134)· ἀγαθῶν ἐστε προγόνων (= ἐξ ἀγαθῶν ἐστε προγόνων, ἐξ ἀγαθῶν προγόνων κατὰ γένεσθε. Ξ. Ἄν. 3, 2, 14)· οἰκονόμον ἀγαθοῦ ἐστὶν εὖ οἰκεῖν τὸν ἑαυτοῦ οἶκον (= ἔργον, ἴδιον. Ξ. Οἰκ. 1, 2· πρβ. Λύσ. 14, 4: δοκεῖ δέ μοι δικαστοῦ δικαίου ἔργον εἶναι...)

β') γενικὴ τῆς ιδιότητος· π.χ. εἰμὶ τριάκοντα ἐτῶν (Πλ. Νό. 721)· τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ τὸ εὐρὸς ἐστὶν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν (Ξ. Ἄν. 1, 2, 8).

γ') γενικὴ τῆς ὕλης· π.χ. ἡ κρηπίς ἦν λίθου ξεστοῦ κογχυ-

λιάτου (Ξ. Ἰν. 3, 4, 10)· τὸ ἔρυμα λίθων ἐπεποιήτο (Θ. 4, 31).
 Μετὰ τῆς γενικῆς ταύτης δύναται νὰ κεῖται καὶ ἡ πρόθεσις ἐκ.

+ δ') γενικὴ τῆς ἀξίας· π.χ. ἡ οἰκία αὕτη ἐστὶν εἰκοσι μῶν.
 + ε') γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου ἢ διαιρητικῆ· π.χ. ἡ τῶν πο-
 νηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρῶν; ('Αριστοφ. Πλ. 869).—Σόλων τῶν
 ἐπιτὰ σοφῶν ἐκλήθη (Ἰσ. 15, 235). +

+ § 36. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα τῆς προτάσεως εἶνε δύο ἢ πλείονα,
 τότε ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἂν εἶνε ἐπίθετον, παρατηροῦνται
 τὰ ἑξῆς·

α') ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμφυχα, τὸ κατηγορούμενον τίθε-
 ται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, κατὰ τὸ γένος μὲν τῶν υποκειμέ-
 νων, ἂν εἶνε ὁμοιογενῆ, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον δὲ γένος, ἂν
 εἶνε ἑτερογενῆ. Εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θη-
 λυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· π.χ. Πλά-
 των καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί· Ἰππάρχος καὶ Θεσσαλὸς ἦσαν
 ἀδελφοί (Θ. 1, 20)· καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἀγαθοὶ εἰσιν (Πλ.
 Μεν. 73)· συνεληλυθότες ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ
 κτήνη πολλά (Ξ. Ἰν. 4, 7, 2).

(ΣΗΜ. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, τὸ κατηγορούμενον δύνα-
 ται νὰ τεθῆ κατὰ δυνικὸν ἀριθμὸν· ἐγὼ τε καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἐταίρω τε καὶ
 φίλω ἤμεν (Πλ. Λά. 170).)

β') Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τὸ κατηγορούμενον τί-
 θεται ἐν τῷ πληθυντικῷ κατ' οὐδέτερον γένος· π.χ. λίθοι τε
 καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν
 χρήσιμά ἐστιν (Ξ. Ἀπ. 3, 1, 7).

(ΣΗΜ. Σπανιώτερον τίθεται τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ δύο ἢ πλείονων
 ὑποκειμένων κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησιεστέου ὑποκειμένου·
 π.χ. καὶ νόμος καὶ γόθος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν (Ξ. Κυ. 6, 4, 20)·
 αἰεὶ τοι ἔρις τε φίλη (δηλ. ἐστὶ) πόλεμοι τε μάχαι τε (Ἰλ. Α. 177).)

γ') Ὅταν ἐκ τῶν ὑποκειμένων τὰ μὲν εἶνε ἔμφυχα, τὰ δὲ
 ἄψυχα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ
 κατὰ τὸ γένος τῶν ἐμψύχων ὑποκειμένων ἢ κατ' οὐδέτερον γένος·
 ἡ τύχη καὶ ὁ Φίλιππος ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι (Αἰσχ. Π. Παρ.
 118)· ἡ καλλίστη πολιτεία καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν
 εἴη διελεθεῖν (Πλ. Πολ. 562).

+ ια'. Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ,
τοῦ γένους καὶ τοῦ προσώπου.

§ 37. Λέξεις τινὲς τίθενται πολλάκις ἐν τῷ ἐνικῷ μετὰ σημασίας περιληπτικῆς·

α') Λέξεις δηλοῦσαι πρᾶγμα· τίθεται π. χ. τὸ κέραμος ἀντὶ τοῦ κέραμοι, τὸ πλίνθος ἀντὶ τοῦ πλίνθοι, τὸ ἐσθῆς ἀντὶ τοῦ ἐσθῆτες κλπ. Λίθους καὶ πλίνθον καθήρουν (Θ. 4, 96).— Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ζύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένῃ οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν (Ξ. Ἀπ. 3, 1, 7).— Ἐλαβε σκηνὴν ἔχουσαν καὶ σῖτα καὶ ποτὰ καὶ στρωμνὴν καὶ ἐσθῆτα (Ξ. Κυ. 4, 5, 38).

β') Λέξεις δηλοῦσαι πρόσωπον· π. χ. τρία ἐστὶν ἐξ ὧν ἡ πολιτεία συνέστηκεν, ὁ ἄρχων, ὁ δικαστής, ὁ ἰδιώτης (=οἱ ἄρχοντες, οἱ δικασταί, οἱ ἰδιῶται. Λυκ. 79)· στρατιὰ ἄτακτος οὐσα δυσχρηστότατον, ὄνος ὄμοῦ, ὀπλίης σκευοφόρος (Ξ. Οἰκ. 8, 4). Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ ἄσπις ἀντὶ τοῦ ὀπλίται καὶ τὸ ἡ ἵππος ἀντὶ οἱ ἵπποις (Ξ. Ἄν. 1, 7, 10· ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν Ἑλληνικῶν ἄσπις μυρία.—Θ. 1, 62· ἡ παρὰ Περδίκκου διακοσία ἵππος). Ὁμοίως λαμβάνεται τὸ ἐθνικὸν ὄνομα καὶ τὸ οὐδέτερον τῶν ἐπιθέτων, μάλιστα τῶν εἰς -ικός, σπανίως μετοχῆς· π. χ. ὁ Συρακόσιος πολέμιος τῷ Ἀθηναίῳ (Θ. 1, 78)· τὸ ἐναντίον (=οἱ ἐναντίοι. Θ. 7, 44)· τὸ ἐλληνικόν (=οἱ Ἕλληνες. Θ. 1, 1· πρβ. τὸ κοιν. τὸ Ῥωμαῖκο)· τὸ λησικόν (=οἱ λησταί. Θ. 1, 4)· ὄρων πολὺ τὸ ξυνεστηκός (=τοὺς ξυνεστηκότας. Θ. 8, 66).

ΣΗΜ. Ὁ ἐνικός ἀριθμὸς ἐθνικοῦ ὀνόματος λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἄρχοντος, τοῦ βασιλέως τοῦ ἔθνους· π. χ. συνάπτεσαι δ' αὐτῷ καὶ ὁ Ἀρμένιος στρατιάν (Ξ. Κυ. 3, 3, 4).— Ὁ Κόλχος ἀπῆται τὴν θυγατέρα (Ἡρ. 1, 2).

§ 38. Λέξις τις τίθεται πολλάκις ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀναφερομένη εἰς πολλὰ πρόσωπα ἢ πράγματα, νοουμένη δὲ ἰδικαιτέρως ἐπὶ ἐκάστου αὐτῶν· π. χ. εἶχον δὲ καὶ κνημῖδα καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώην μαχαίριον (Ξ. Ἄν. 4, 7, 16)· ἐπὶ τοῖσδε ξυνέβησαν, ἐξελεθεὶν αὐτοὺς ζῆν ἐνὶ ἱματίῳ (Θ. 2, 76).

§ 39. Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἀφρημένων μάλιστα ἐννοιῶν τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῶσι διάφορα εἶδη

αὐτῶν, ἢ διάφοροι ἐμφανίσεις ἐν διαφόροις προσώποις ἢ πράγμασιν ἢ ἐν διαφόροις χρόνοις· π. χ. ὁ μετὰ γῆρας ἰὼν κατὰ φύσιν ἀπονώτατος τῶν θανάτων (= τῶν διαφορῶν εἰδῶν τοῦ θανάτου. Πλ. Τιμ. 31): αἱ μὲν εὐτυχίαι καὶ τοῖς φάυλοις τῶν ἀνθρώπων τὰς κακίας συγκρύπτουσιν, αἱ δὲ δυσπραξίαι ταχέως καταφανεῖς ποιοῦσιν (Ἰσ. 6, 102)· συνακολουθεῖ τοῖς μὲν πλοῦτοις καὶ ταῖς δυναστείαις ἄνοια καὶ μετὰ ταύτης ἀκολασία, ταῖς δ' ἐνδεΐαις καὶ ταῖς ταπεινότησι σωφροσύνη καὶ πολλὴ μετριότης (Ἰσ. 7, 2)· ἡ γεωργία ψυχή τε χειμῶνος καὶ θάλαη θέρους ἐθίζει καρτερεῖν (Ξ. Οἰκ. 5, 4).

§ 40. Πολλάκις λέξις τις καὶ ἐπὶ ἐνὸς λεγομένη τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ. Τοῦτο γίνεται ἐπὶ τῶν συγκειμένων ἐκ δύο ἢ πλείωνων μερῶν. Λέγεται π. χ. πύλαι καὶ θύραι περὶ μιᾶς πύλης καὶ θύρας, ἥτις σύγκειται ἐκ δύο θυρωμάτων. Ὁμοίως λέγεται ὄντες, διότι ἡ ῥίς ἔχει δύο ῥόθωνας. Συχνότατα λέγεται παρὰ ποιηταῖς ἄρματα, μέγαρα, δῶματα, οἶκοι ἀντὶ ἄρμα, μέγαρον, δῶμα, οἶκος.

§ 41. Κύρια ὀνόματα προσώπων τίθενται ἐν τῷ πληθυντικῷ α') πρὸς δήλωσιν προσώπων ἐχόντων τὸ αὐτὸ ὄνομα· π. χ. δύο Κρατύλοι (Πλ. Κρατ. 432)· β') πρὸς δήλωσιν προσώπων ὁμοίων τῷ ὀνομαζομένῳ· π. χ. μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἐνὸς Κλεάρχους (Ξ. Ἄν. 3, 2, 31)· οἱ θεοὶ πρὸς τὰς Ἀλχηήνας κατέβαινον (Ἀρστω. Ὀρ. 558). Τοιοῦτον καὶ τὸ παρ' Ἡροδότῳ (3, 160) δέκα Βαβυλῶνες.

§ 42. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶνε συνήθως εὔχρηστος ἐπὶ δύο προσώπων ἢ πραγμάτων, ἅτινα νοοῦνται ὅπως δῆποτε συνημμένα καὶ οἰονεὶ ζευγὸς ἀποτελοῦντα· λέγεται π. χ. τῷ χεῖρε, τῷ πόδε, τῷ ὄντι, τῷ φθαλμῷ. Ὁμοίως λέγεται τῷ ἀδελφῷ περὶ δύο ἀδελφῶν κτλ. (Ξ. Κυ. 2, 3, 10: τῷ χεῖρε προέχων ἐνεπόδιζον τὸν παῖοντα. Ἀρστω. Ἐκ. 346: ἐς τῷ κοθόρνῳ τῷ πόδ' ἐνθεις ἰέμην).

§ 43. Τὸ ἀρσενικὸν γένος εἶνε τὸ γενικῶς προσωπικόν· ὅθεν, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ γενικῶς τὸ πρόσωπον, παράλαμβάνεται τὸ ἀρσενικὸν γένος· π. χ. διαφέρει μαθῶν μὴ μαθόντος καὶ ὁ γεγυμνασμένος τοῦ μὴ γεγυμνασμένου (Πλ. Νό. 795)· ὁπότερος ἂν ἢ βελτίων, εἴθ' ὁ ἀνὴρ εἴθ' ἡ γυνή, οὗτος καὶ πλεῖον φέρεται τοῦ ἀγαθοῦ. (Ξ. Οἰκ. 7, 27). Οὗτος εἶνε ὁ λόγος, δι' ὃν παρὰ τοῖς

τραγικοῖς· μάλιστα ποιηταῖς, ὅταν γυνή λέγῃ περὶ ἑαυτῆς ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, ἐπιφέρεται ἐπίθετον ἢ μετοχή κατ' ἀρσενικὸν γένος· π. χ. ἡμεῖς μὲν οὖν τοιοῦδε (τοῦτο λέγει ἡ Ἀνδρομάχη περὶ ἑαυτῆς. Εὐρ. Ἀνδρ. 361)· πεσοῦμεθ' εἰ χρὴ πατρὶ τιμωρούμενοι (λόγοι τῆς Ἠλέκτρας. Σοφ. Ἡλ. 399).

§ 44. Οὐχὶ σπανίως τίθεται ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τοῦ πρώτου προσώπου ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ (μάλιστα δ' ὅταν ὁ λέγων ὡς σ-γγραφεὺς λέγῃ περὶ ἑαυτοῦ)· π. χ. ὦ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ ἡμεῖς τηλικούτοι ὄντες δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ἤμεν (=καὶ ἐγὼ τηλικούτους ὄντων δεινὸς τὰ τοιαῦτα ἦν. Ε. Ἀπ. 1, 2, 46)· ὅσα ἐπυθόμεθα περὶ Κύρου, ταῦτα πειρασόμεθα διηγήσασθαι (=ὅσα ἐπυθόμην κτλ. Ταῦτα λέγει ὁ Ξενοφῶν περὶ ἑαυτοῦ ἐν Κυ. 1, 1, 6)· παρὰ ποιηταῖς καὶ μάλιστα τοῖς τραγικοῖς ἢ χρῆσις αὕτη εἶνε συχνοτέρα καὶ πολλάκις γίνεται μετὰ βχσις ἀπὸ τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ τὸν ἀπάλιν ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ εἰς τὸν πληθυντικόν· π. χ. ἤλιον μαρτυρόμεσθα δρωσ' ἃ δρᾶν οὐ βούλομαι (Εὐρ. Ἡρ. 858)· οὐ δικαίως, ἦν θάναω, θανούμεθα (Εὐρ. Τρω. 304).

§ 45. Οὐγὶ σπανίως πρὸς δῆλῳσιν ἀρίστου ὑποκειμένου τίθεται δεύτερον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ῥήματος ἀντὶ νὰ τεθῆ τρίτον μετὰ τοῦ τίς. Τοῦτο γίνεται μάλιστα ἐν δυνητικαῖς καὶ ὑποθετικαῖς προτάσεσι· π. χ. τῶν μεγάλων ψυχῶν οἷς οὐκ ἂν ἀμάρτοις (Σοφ. Αἴ. 101)· ὄρων ταῦτα ἠγήσαιο ἂν Λακεδαιμονίους μόνους τεχνίτας τῶν πολεμικῶν εἶναι (Ε. Π. Α. 13, 5)· ἐὰν τοῦτο τῆς πολιτείας ἐξέλῃς, οὐ μικρὰν φυλακὴν αὐτῆς ἀφρηκῶς ἔσει (Δη. 20, 17).

§ 46. Πολλάκις παρὰ ποιηταῖς, ἐνίοτε δὲ καὶ παρὰ τοῖς πεζολόγοις, ἐν λόγῳ ἀποτεينوμένῳ πρὸς ἐν πρόσωπον τίθεται τὸ ῥῆμα κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν· διότι μετὰ τοῦ προσφωνομένου προσώπου, τοῦ κυριωτέρου, νοοῦνται καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· π. χ. νῆα ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ (Ἰλ. Μ. 82)· προσέλθει, ὦ παῖ (ὁ Οἰδίπους ἀποτείνεται πρὸς τὴν Ἀντιγόνην, νοεῖ δ' ἄρα καὶ τὴν Ἰσμήνην. Σοφ. Οἰδ. Κ. 1104)· ἴτε ὑμεῖς, ὦ Θηροπιλίδα, καὶ διδάσκετε αὐτόν· οἱ μὲν δὴ ἀναστάντες ἐδίδασκον (Ε. Ἑλλ. 4, 1, 11)· πρβ. καὶ τὸ τῆς δημόδους γλώσσης: ἐλάτε ἐδῶ, Νικόλα κτλ.

§ 47. Τὸ εἰπέ, ἰδέ, ἄγε τίθενται καὶ ἔνθα ὁ λέγων ἀποτείνεται πρὸς πλείονα πρόσωπα. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ λέγων ἀποβλέπῃ ἰδίως εἰς ἓν ἐκ τῶν πολλῶν προσώπων, πρὸς ἃ ἀποτείνεται· π. χ. εἰπέ μοι τί πάσχετε, ὦ ἄνδρες ; (Ἀριστφ. Σφ. 403).

+ ιβ'. Οἱ προσδιορισμοί.

§ 48. Προσδιορισμοὶ λέγονται αἱ λέξεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν ἐν τῇ προτάσει εἰς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν ἢ συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τῶν κυρίων ὄρων· π. χ. Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἦν ἀνδρεῖος· ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος.

+ § 49. Πολλάκις οἱ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσιν ἐτέρους προσδιορισμούς· π. χ. Κῦρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἦν ἀνδρεῖος· εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην· πάνυ καλῶς εἶπας.

(ΣΗΜ. α'. Πολλάκις τίθεται προσδιορισμὸς προσδιορισμοῦ καὶ τούτου πάλιν ἄλλος προσδιορισμὸς, ὥστε ἀποτελεῖται σειρά προσδιορισμῶν· π. χ. Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου, βασιλέως τῶν Μακεδόνων.)

+ ΣΗΜ. β'. Λέξεις τις τῆς προτάσεως ἢ ὅλη πρότασις δύναται νὰ προσδιορίζηται δι' ἄλλης προτάσεως. Ἡ πρότασις ἢ χρησιμεύουσα εἰς προσδιορισμὸν λέξεώς τινος ἢ ὅλης προτάσεως ὀνομάζεται ἐξηρητημένη ἢ ὕποτελής, ἢ δὲ προσδιοριζομένη λέγεται κυρία πρότασις· π. χ. ἐστὶ δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὄρᾷ (Με. 179)· κύνας τρέφεις, ἵνα σοὶ τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι (Ξ. Ἀπ. 2, 9, 2).+

+ § 50. Οἱ προσδιορισμοὶ διαιροῦνται εἰς ὀνοματικούς καὶ ἐπιρρηματικούς. Καὶ ὀνοματικοὶ μὲν εἶνε οἱ ἐκφερόμενοι δι' ὀνομάτων· π. χ. ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος. Ἐπιρρηματικοὶ δὲ εἶνε οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων ἢ καὶ δι' ἄλλων λέξεων ἐπιρρηματικὴν ἐννοίαν ἐκφραζουσῶν· π. χ. καλῶς εἶπας· τοῦτω τῷ τρόπῳ (=οὕτως) οἱ Ἀθηναῖοι ἐτείχισαν τὴν πόλιν (Θ. 1, 93).

+ § 51. Τῶν ὀνοματικῶν προσδιορισμῶν εἶδη εἶνε α') ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς, β') ἡ παράθεσις, γ') ὁ διὰ πλαγίας πτώσεως προσδιορισμὸς.

+ ΣΗΜ. Ὁ διὰ πλαγίας πτώσεως προσδιορισμὸς ὁ χρησιμεύων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος λέγεται ἰδίως ἀντικείμενον· ἰδ. § 406.

π. χ. ἐπιμελῶ τον μαθητῶν

1. Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί.

+ § 52. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται οἱ προσδιορισμοί, οἵτινες ἐκφέρονται δι' ἐπιθέτων καὶ συνάπτονται μετ' οὐσιαστικῶν, ἵνα προσδιορίσωσιν αὐτὰ καὶ διακρίνωσιν ἀπ' ἄλλων ὁμοειδῶν· π. χ. *μεγάλη πόλις, σοφὸς ἀνὴρ*.

+ § 53. Ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ μετοχαὶ καὶ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ ἐπιθετικὰ ἀριθμητικὰ· π. χ. *ὁ λάμπων ἥλιος, ὁ ἐμὸς πατήρ, τρεῖς ἄνδρες*.

§ 54. Καὶ γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ ἐμπρόσθετος προσδιορισμὸς διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου (ιδ. § 290) καὶ τίθενται ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· π. χ. *ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος* (ὁ βασιλείως θρόνος)· *αἱ πέροναι πρεσβεῖται* (= αἱ περυσιναί)· *ἡ κατὰ νόμον τιμωρία* (= ἡ νόμιμος)· *τὸ ἀληθῶς φῶς* (Πλ. Φαιδρ. 109).

+ § 55. Πολλὰ προσηγορικὰ ὀνόματα δηλοῦντα ἐπιτήδευμα, τάξιν, ἡλικίαν, ἐθνικότητα καὶ ἔχοντα ἐπιθετικὴν πῶς ἔννοϊαν συνάπτονται πολλάκις μετὰ τοῦ ἀνὴρ, ἄνθρωπος, γυνή ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτῶν· π. χ. *ἀνὴρ δῆτωρ* (Δη. 18, 282)· *ἄνθρωποι ὑπογραμμαῖτες* (Λυ. 30, 28)· *πολιταὶ ἄνθρωποι* (Ξ. Κυ. 8, 7, 14)· *γραῦς γυνή* (Ἄριστφ. Θ. 344)· *ἀνὴρ νεανίας* (Ξ. Κυ. 2, 2, 6)· *Μακεδῶν ἀνὴρ* (Δη. 4, 11). Συχνότατον εἶνε τὸ ἄνδρες δικασταί. Οὕτω λέγεται καὶ ἐν τῇ δημῳδαί γλώσσῃ: *παμπᾶς ἄνθρωπος, δάσκαλος ἄνθρωπος, γέρος ἄνθρωπος* κτλ.

(ΣΗΜ. Ἐνίστε εὐρήνται τὰ τοιαῦτα προσηγορικὰ καὶ μετ' ἄλλων λέξεων συνημμένα ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί, μάλιστα δὲ παρὰ ποιηταῖς· ὡς: *Ἕλληρ πόλεμος* (Θ. 2, 36)· *ὀπισθοφύλακες ὀπλίται* (Ξ. Ἄν. 4, 1, 6)· *οἰκίτης βίος* (Εὐρ. Ἰω. 1378)· *γέρον ποίς* (Εὐρ. Ὀρ. 552)· *Ἕλληρ γῆ* (Εὐρ. Ἰ. Τ. 342).

+ § 56. Ὄταν δύο ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ συνάπτονται μετὰ τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, τότε, ἂν μὲν ἑκάτερος ἐξ αὐτῶν προσδιορίζῃ ὁμοίως τὸ οὐσιαστικόν, συνδέονται διὰ τοῦ καὶ ἢ διὰ τοῦ τὲ καί, ἂν δὲ ὁ εἷς ἀποτελῇ μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ τρόπον τινὰ μίαν ἔννοϊαν, ὁ δὲ ἕτερος προσδιορίζῃ τὴν ὅλην τυχύτην ἔννοϊαν, ἐκφέρονται ἀσυνδέτως· π. χ. *ἡ ἄμπελος φέρει πολλὰς καλὰς στα-*

26 Συμφ. τοῦ ἐπ. προσδιορισμοῦ πρὸς τὸ προσδ. οὐσιαστικὸν § 57.

φυλάς, καὶ ἡ ἄμπελος φέρει πολλὰς καὶ καλὰς σταφυλάς· ὁ καλὸς τε καὶ σοφὸς Ἴππίας (Πλ. Ἴππ. 281)· πόλις ἐρήμη μεγάλη (Ε. Ἄν. 1, 5, 4)· γέρον ἐραστὴς ἐσχάτη κακὴ τύχη (=ἐσχάτη κακοτυχία). ~~Χρ. Ε~~

Συμφωνία τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν.

§ 57. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν. π. χ. ὁ κόσμος μαθητής· ἡ κοσμία μαθήτρια· τὸ κόσμιον παιδίον· αἱ ὑψηλαὶ δρυεὶς· ἄνδρες κρατερώ (Πλ. 5, 254).

ΣΗΜ. α'. Τὸ δύο συνάπτεται συχνότατα μετὰ πληθ. ἀριθμοῦ· π. χ. δύο ἄμαξαι (Θ. 1, 93)· ὡσαύτως καὶ τὸ δυοῖν, ὡς: δυοῖν ἀνδρῶν (Λυκ. 81)· δυοῖν ὀνόμασι (Πλ. Πρωτ 355).

ΣΗΜ. β'. Ἀντὶ τοῦ πλείων, πλείονος κτλ. καὶ τοῦ ἐλάττων, ἐλάττονος κτλ. τίθεται συνήθως τὸ πλείον ἢ πλείν καὶ τὸ ἐλάττων, ὅταν ἀμέσως ἐπηγεται τὸ ἢ μετὰ λέξεως δηλοῦσης ἀριθμὸν ἢ ποσόν· π.χ. μυριάδες πλείον ἢ δώδεκα (Ε. Ἄν. 5, 6, 9 ἄντι πλείονες)· οὐσία πλείον ἢ λίγτε ταλάντων (Λυ. 19, 42)· μεираκύλλια πλείν ἢ μύρια Εὐριπίδου πλείν ἢ σταδίω πλείστερα (Ἀροσφ. Β. 89)· εἶπε τριήρσει μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατόν πλειστέα εἶναι, ὑπλίταις δὲ πεντακισχίλιων οὐκ ἐλάσσοσιν (Θ. 6, 25). Ἐνίοτε ἀπαντᾷ (μάλιστα παρὰ Ξενοφ.) καὶ μείον ἀντὶ τοῦ ἐλάττων· ὡς: ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μείον ἢ πεντακοσίους (Ε. Ἄν. 6, 4, 24).

Ἐλλειψὶς τοῦ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικοῦ.

+ § 58. Πολλοὶς ἐλλείπει τὸ ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν, καὶ τότε τὸ ἐπίθετον (ἢ ἡ ἐπιθετικῶς λαμβανομένη λέξις ἢ φράσις) λαμβάνει οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα. Ἐλλείπει δὲ συνήθως α') τὸ ἄνθρωπος, ἀνὴρ, υἱός, γυνή, θυγάτηρ· π.χ. οἱ θνητοί (δηλ. ἄνθρωποι)· οἱ λέγοντες, οἱ περὶ τὸν Κῦρον (δηλ. ἄνδρες)· ὁ Σωφρονίσκου (δηλ. υἱός)· β') τὸ ἡμέρα, ὡς: ἡ δευτεραία, ἡ προτεραία, ἡ ἐπιούσα, ἡ αὔριον· γ') τὸ δδός· π. χ. βᾶδιζε τὴν εὐθείαν, ἵνα δίκαιος ᾖς (Με. 62)· δ') τὸ χεῖρ· ὡς ἡ δεξιά, ἡ ἀριστερά· ε') τὸ γῆ ἢ χώρα· π. χ. ἐπὶ ξένης ἀλώματι (Ἰσ. 4, 168)· διὰ πολεμίας πορεύονται (Ε. Ἰε. 2, 8)· ς') τὸ μοῖρα· π. χ. τὴν πεπωμένην οὐδ' ἂν εἶς ἐκφύγοι (Πλ. Γο. 512)· ζ') τὸ

ψῆφος· π. χ. τὴν ἐναντίαν Λάχης Νικίᾳ ἔθετο (Πλ. Λά. 134)·
 η') τὸ τέχνη, ὡς ἡ δημοτικὴ κτλ. θ') τὸ δραχμή· π. χ.· χιλίας
 εἴληψε (Δη. 23, 24)· ι') τὸ δίκη· π. χ. ἐρήμην κατηγοροῦσι
 (Πλ. Ἀπ. 18)· ια') τὸ οἶνος· π. χ. ὁ πολὺς ἄκρατος ὀλίγ' ἀναγκά-
 ζει φρονεῖν (Με. 480)· πρβ. τὸ παρ' ἡμῖν τὸ δημοναῖο, τὸ
 μαῦρο (δηλ. κρασί)· ιβ') τὸ στρατός· οἶον ὁ πεζός (Θ. 1, 47)·
 ιγ') τὸ πρᾶγμα ἢ πράγματα· π. χ. τὰ τῆς πόλεως, τὰ οἴκοι.

† 2. Ἡ παράθεσις (ἢ ὁ παραθετικὸς προσδιορισμός).

§ 59. Παράθεσις λέγεται τὸ οὐσιαστικὸν (ἢ ἡ οὐσιαστικῶς λαμβανομένη λέξις), ὅπερ παρατίθεται πλησίον ἄλλου οὐσιαστικοῦ (ἢ προσωπικῆς ἀντωνυμίας) πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν καὶ χαρακτηρισμὸν αὐτοῦ. Ἰσοδυναμεῖ δὲ ἡ παράθεσις μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. Κῦρος ὁ βασιλεὺς· ἐγὼ ὁ Θεμιστοκλῆς· ἡ ἡμετέρα πόλις, ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλλήνων, περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀγωνίζεται (=ἡ ἔστιν ἡ κοινὴ καταφυγὴ κτλ. Αἰσχ. 3, 124)· περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀθεβαίου πράγματος (=ἂ ἀθέβαιον πρᾶγμα ἔστι. Με. 130).

ΣΗΜ. Ἐπὶ ὅτ' ἑκαστοῦ τίθεται πολλάκις παράθεσις τοῦ παραλειπομένου ὑποκειμένου σὺ ἢ ὑμεῖς· π. χ. ὁ παῖς ἀκολουθεῖ μοι (=σὺ ὁ παῖς. Ἀριστοφ. Βα. 521)· παρατηρεῖτε τοῦτον οἱ πλησίον (Ξ. Ἀπ. 3, 14, 4).

§ 60. Ἐπειδὴ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ἰσοδυναμεῖ τῆ γενικῆ τῆς προσωπικῆς, διὰ τοῦτο τίθεται ἐνίοτε παράθεσις κατὰ γεν. πτῶσιν εἰς κτητικὴν ἀντωνυμίαν ἀναφερομένη· π. χ. ἡ ὑμετέρα τῶν σοφιστῶν τέχνη ἐπιδέδωκεν (=ἡ τέχνη ὑμῶν τῶν σοφιστῶν. Πλ. Ἰππ. 281)· τὰμὰ δυστήνου κακά (=τὰ κακὰ ἐμοῦ τοῦ δυστήνου. Σοφ. Οἰδ. Κ. 344). Σύνηθες ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εἶνε τὸ ἡμέτερος αὐτῶν καὶ ὑμέτερος αὐτῶν. Ὁμοίως τίθεται παράθεσις κατὰ γεν. πτῶσιν ἀναφερομένη εἰς ἐπίθετον, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ γεν. οὐσιαστικοῦ· π. χ. παμπῶρον καὶ οὗτος ὄνομα ἔχει, τοῦμοῦ πατρὸς (=τοῦ πάππου καὶ οὗτος ὄν. ἔχει, τοῦμοῦ πατρὸς. Πλ. Λά. 179)· Ἀθηναῖος εἰ, πόλεως τῆς μεψίστης· πρβ. καὶ § 509 δ'.

† ΣΗΜ. Αἱ λέξεις ὄρος, πόλις, νῆσος καὶ τὰ ὅμοια τίθενται ὡς παράθεσις τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν ὀρέων, τῶν πόλεων, τῶν νήσων καὶ τῶν ὁμοίων· π. χ. Πάρης τὸ ὄρος (Θ. 4, 96)· Τραγία ἡ νῆσος (Θ. 1, 116)· ἡ Λευκίμμη

τὸ ἀκρωτήριον (Θ. 1, 46). Πολλάκις τὸ κύριον ὄνομα τίθεται ὡς παράθεσις· π. χ. τὸ ὄρος ἢ Ἰστώνη (Θ. 4, 46 ἢ πόλις οἱ Ταρσοί (Ξ. Ἄν. 1, 2, 26) ἢ ρῆσος ἢ Σφακτηρία (Θ. 4, 8). Ὅταν δὲ τὸ κύριον ὄνομα εἶνε τοῦ αὐτοῦ γένους πρὸς τὸ ὄνομα ὄρος, πόλις κτλ., τότε δύναται νὰ τεθῇ τὸ κύριον ὄνομα ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμός· π. χ. τὸ Αἰγάλεων ὄρος (Θ. 2, 19) ὁ Ἀχελῷος ποταμός (Θ. 2, 102). Ἐνίοτε τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ κύριον ὄνομα· π. χ. Ἰλίου πόλις (Εὐρ. Ἐλ. 105· Κάνης οὐρος (Ἡρ. 7, 42).

+ § 61. Ἐνίοτε τίθεται οὐσιαστικὸν ἢ τὸ οὐδέτερον ἐπιθέτου οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον κατ' ὀνομαστικὴν ἢ αἰτιατικὴν ὡς παράθεσις προηγουμένης προτάσεως. Διὰ τῆς τοιαύτης παράθεσεως δηλοῦται κρίσις, δι' ἧς χαρακτηρίζεται τὸ περιεχόμενον προηγουμένης προτάσεως· π.χ. βιαζόμεθα καὶ στέφη μαιίνεται, πόλει τ' ὄνειδος καὶ θεῶν ἀτιμία (=δ, δηλ. τὸ βιάζεσθαι ἡμᾶς καὶ τὸ μαινεσθαι τὰ στέφη, ἐστὶν ὄνειδος τῆ π. καὶ θ. ἀτ. Εὐρ. Ἡρ. 71) ἢ δύσιηνος εἶχον ἐλπίδας ἐν ὑμῖν γηροβοσκήσειν τ' ἐμὲ καὶ καθαρῶσαν χερσὶν εὖ περιστελεῖν, ζηλωτὸν ἀνθρώποισιν (=δ ζηλωτὸν τοῖς ἀνθρώποις ἐστίν. Εὐρ. Μ. 1021)· Ἐλένην κτάνωμεν, Μενελάω λύπην πικράν (=δ λύπην πικράν τῷ Μενελάῳ ἔσται, ἦτοι πρὸς λύπην πικράν τοῦ Μ. Εὐρ. Ὅρ. 1105). *Χρ.*

§ 62. Ἡ παράθεσις, δι' ἧς δηλοῦται κρίσις ἐπὶ ὀλοκλήρου προτάσεως, δύναται καὶ νὰ προτάσσῃται (προεξαγγελτικὴ παράθεσις)· π. χ. ὁ τάχιςτος τῶν λόγων, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα (Σοφ. Οἰδ. Τ. 1234).

Τοιαύτη προεξαγγελτικὴ παράθεσις γίνεται συχνάκις παρὰ τοῖς πεζολόγοις δι' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης ἐπιθετικῆς ἐκφράσεως κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. διὰ τοῦ τὸ μέγιστον, τὸ δεινότατον, τὸ θαναμασιότατον, τὸ λεγόμενον, τὸ τοῦ Ὁμήρου, τὸ τῆς παροιμίας καὶ τῶν ὁμοίων· π. χ. τὸ μέγιστον, σὺ μὲν τοὺς Ἕλληνας εὖνους ἔξεις, ἐκεῖνοι δὲ δυσμενεστάτους (=δ τὸ μέγιστόν ἐστι. Ἰσ. 5, 95)· τὸ πάντων δεινότατον, ὑμεῖς μὲν τοῦτον οὐ προύδοτε, οὗτος δ' ὑμᾶς νῦν προδέδωκεν (Αἰσχ. 3, 161)· τὸ τῆς παροιμίας ὀρῶντες οὐχ ὀρῶσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν (δ ἐστὶ τῆς παροιμίας, =κατὰ τὴν παροιμίαν. Δη. 25, 89)· ἀλλ' ἢ τὸ λεγόμενον κατόπιν ἐορτῆς ἤκομεν; (Πλ. Γο. 447). Ὅμοίως τίθεται τὸ δυοῖν θάτερον, τουνανίον, οὐδέτερον, ταυτὸν τοῦτο· π. χ. εἶπεν ὅτι

δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύμπῳ μὴ οἰκεῖν ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ (Δη. 9, 11)· νῦν δὲ τοῦναντίον, κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν, ὑμεῖς δ' ἐν ὑπηρετοῦ μέρει γεγέννησθε (Δη. 3, 31).

Ὡς τοιαύτη προεξαγγελτικὴ παράθεσις τίθεται καὶ τὸ σημεῖον δέ, τεκμήριον δὲ καὶ ἀναφορικὴ πρότασις διὰ τοῦ ὁ ἐκφερομένη· π. χ. τὰ ὄρεα διεφθείρετο· τεκμήριον δέ, τῶν ὀρέων ἐπίλειψις σαφῆς ἐγένετο (Θ. 2, 50)· οὐκ ἀπέχρη· σημεῖον δέ, ἔθεσθε ἱερὸν νόμον (Δη. 21, 35)· ὁ δὲ πάντων δεινότατόν ἐστι, τοιοῦτος ὢν ὡς εὔνοος τῷ δήμῳ τοὺς λόγους ποιεῖται (Ἀνδ. χ. Ἀλκ. 16).

ΣΗΜ. Μετὰ τὸ τὸ δὲ ἔσχατον, τὸ δὲ μέγιστον, σημεῖον δέ, τεκμήριον δὲ καὶ τῶν ὁμοίων ἔπεται πολλάκις πρότασις διὰ τοῦ γὰρ ἢ τοῦ ὅτι συνδεομένη. Τότε δὲ αἱ εἰρημέναι ἐκφράσεις ἀποτελοῦσιν ἰδίαν πρότασιν κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἐστὶ τότε ἢ τοῦτο· π. χ. τὸ δ' ἔσχατον πάντων (δηλ. ἐστὶ τοῦτο), ὅτι θόρυβον παρέχει (Πλ. Φαί. 66)· τὸ δὲ μέγιστον πάντων· ὁ γὰρ ἀδικηθεὶς κτλ. (Λυσ 3, 39).

§ 63. Ἡ παράθεσις ὅταν γίνηται πρὸς ἐπεξήγησιν προηγουμένου οὐσιαστικοῦ ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης, λέγεται ἐπεξήγησις· π. χ. ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει, χρόνος (Με. 275)· ὁ θάνατος τυγχάνει ὢν δυοῖν πραγμάτων διάλυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος (Πλ. Γο. 525).

§ 64. Ἐνίοτε τὸ πρὸς ἐπεξήγησιν τιθέμενον ὄνομα τίθεται μετὰ τοῦ λέγω συνήθως μὲν κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν ὡς ἀντικείμενον αὐτοῦ, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἐπεξηγουμένου οὐσιαστικοῦ· π. χ. μνηστὴρ ἦν μοι ποιαμός, Ἀχελῶν λέγω (Εὐ. Τρω. 9)· προσέκρουσ' ἀνθρώπων πονηρῶν, Ἀνδρῶσιωνα λέγω (Δη. 24, 6)· ἐν ἅπασιν ἐζητασμένος φαίνεται, λέγω φράτεροι, συγγενοί, δημόταις (Δη. 57, 24).

§ 65. Πολλάκις πρὸς ἐπεξήγησιν οὐσιαστικοῦ, μάλιστα δὲ τοῦ οὐδετέρου δεικτικῆς ἀντωνυμίας τίθεται ἀπαρέμφρατον μετ' ἄρθρου ἢ ἄνευ ἄρθρου· π. χ. τάδε ποιοῦντες δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι καὶ οἰκείου πολέμου (Θ. 4, 64)· εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης (Ἰλ. Μ. 243)· τὸ μάθημα τοῦ μειρακίου ἐπιτήδειόν ἐστι, τὸ μαθεῖν ἐν ἔπλοις μάχεσθαι (Πλ. Λά. 181)· τοῦτό ἐστι τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλεόν

τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν (Πλ. Γο. 483). Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται καὶ πρὸς ἐπεξήγησιν τοῦ οὐτω· π. χ. ἐγὼ ὑμᾶς, ὦ παῖδες, οὕτως ἐπαίδευσον, τοὺς γεραιτέρους προτιμᾶν (Ξ. Κυ. 8, 7, 10).

(ΣΗΜ. Πρὸς ἐπεξήγησιν τοῦ οὐδετέρου δεικτικῆς ἀντωνυμίας δύναται νὰ τεθῆ καὶ εἰδικὴ ἢ ἄλλη πρότασις· π. χ. τοῦθ' ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ἄρκος ἐστὶ (Λυκ. 79)· τοῦτο θεωρεῖτε, εἰ τάληθῆ λέγω (Δη. 3, 3)· τοῦτό ἐστὶ τὸ δεινόν, ὅταν τις εὖ ποιῶν πάσχη κακῶς.)

§ 66. Καὶ πρότασις, μεθ' ἧς κεῖται τὸ τοῦτο, τόδε, τοιοῦτον, ταυτίον, ἐπεξηγεῖται δι' ἄλλης προτάσεως· π. χ. τί δέ; οἱ κόσμιοι οὐ ταυτίον τοῦτο πεπόνθασιν, ἀκολασίᾳ τινὶ σάφρονές εἰσιν; (Πλ. Φκί. 68)· φυλακτέον μὴ τοιοῦτον ἡμῖν ἐπίκουροι ποιήσωσιν, ἀντὶ συμμάχων ἀγαθῶν δεσπόταις ἀγροῖσι ἀφομοιωθῶσιν (Πλ. Πολ. 416).

§ 67. Τὸ ὧδε καὶ τὸ οὕτω ἐπεξηγοῦνται πολλάκις διὰ τροπικῆς μετοχῆς· π. χ. σχεδόν τι οὕτω διεκεῖμεθα, ποτὲ μὲν γελῶντες, ποτὲ δὲ δακρύοντες (Πλ. Φκί. 59). Τὸ τοιοῦτος ἐπεξηγεῖται δι' ἐπιθέτου ἢ μετοχῆς· π. χ. τὸ τῆς πόλεως ἦθος ἴδοι τις ἀντιοῦτον ὄν, ἀψευδὲς καὶ χρηστόν (Δη. 20, 13)· οὐ ῥαδίως ἄλλον τοιοῦτον εὐρήσετε, ἀτεχνῶς προσκείμενον τῇ πόλει (Πλ. Ἀπ. 30).

§ 68. Πολλάκις μετὰ οὐσιαστικὸν σημαῖνον ὄλον τι ἐπιφέρονται παραθετικῶς κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν λέξεις δηλοῦσαι μέρη αὐτοῦ. Ἡ τοιαύτη παράθεσις λέγεται ἐπιμερισμός. Γίνεται δὲ συνήθως ὁ ἐπιμερισμὸς διὰ τοῦ ἑκαστος, ὁ μὲν . . . ὁ δὲ . . . ἄλλος ἄλλοθεν καὶ τῶν ὁμοίων· π. χ. οἱ δὲ κληρὸν ἐσημῆναντο ἑκαστος (Πλ. Η. 175)· αἱ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν (Θ. Α. 89).—Οὔτοι, ὡς εἶδόν μ' εἰσιόντα, ἠσπάζοντο ἄλλοθεν ἄλλος (Πλ. Χαρμ. 153).

Συμφωνία τῆς παραθέσεως πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐδιαστικόν.

+ § 69. Ἡ παράθεσις συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν ἀναγκάτως μὲν κατὰ πτῶσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμόν· π. χ. Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς (Θ. Α, 79)· περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος (Με. 130).

3. Προσδιορισμός διὰ πλαγ. πτώσ. Ἡ γεν. ἐπὶ τῶν οὐσ. § 71. 31

ΣΗΜ. Ὁ ἐπιμερισμός συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπιμεριζόμενον καὶ κατὰ γένος.

§ 70. Ἡ παράθεσις, ὅταν ἀναφέρηται εἰς δύο οὐσιαστικά, τίθεται συνήθως ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ, σπανιώτερον δὲ ἐν τῷ δυϊκῷ. π.χ. Ἄγις καὶ Κλεομένης οἱ βασιλεῖς (Πλουτ. Ἀγ. 2). πολλοὺς ὁ θυμὸς ὤλεσεν ἢ τ' ἀξυνεσία, δύο κακῶ τοῖς χρωμένους (Εὐρ. Ἀπ. 359). — Χαιρών καὶ Θίβραχος, ἄμφω πολεμάρχω. *Χρ.*

Χρ. 3. Προσδιορισμοὶ διὰ πλαγίας πτώσεως. Ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν οὐδαιότικῶν.

§ 71. Ἡ γενικὴ οὐσιαστικοῦ (ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης) τίθεται μετ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ἵνα δηλώσῃ τὴν μεταξὺ αὐτῶν συνυπάρχουσαν σχέσιν¹. Κατὰ τὴν σχέσιν δέ, ἢν ἐκφράζει ἡ γενικὴ πρὸς τὸ μεθ' οὗ τίθεται οὐσιαστικόν, εἶνε

α') γενικὴ κτητικὴ (τὸ οὐσιαστικόν σημαίνει τὸ κτῆμα ἐν γένει ἢ τὸ ἔργον, ἢ δὲ γενικὴ τὸν δεσπότην ἢ τὸν ἐργάτην). π.χ. ἡ οἰκία τοῦ Μιλιάδου· ὁ ἀγρὸς τοῦ Περικλέους· ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου· ὁ παῖρ τοῦ Δημοσθένους· τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου· ἡ Ἀθηναῖα τοῦ Φειδίου.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ οὐδέτερον δεικτικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας καὶ τοῦ εἰς συντάσσονται πολλάκις μετὰ γεν. κτητικῆς. π.χ. ταῦτα εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων (Θ. 1, 115). τοῦτό μοι ἔδοξε τῶν κατηγορῶν ἀναίσχυντότατον εἶναι (Πλ. Ἀπ. 17). ἃ εἴληφε τῆς πόλεως ἀποδώσει (Δη. 19, 151). ἐν αὐτῶν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν, ὧν ἐψεύσαντο (Πλ. Ἀπ. 17).

β') γενικὴ τῆς ιδιότητος· ἢ γενικὴ αὐτῆ τίθεται μετ' ἀριθμητικῶν ἢ μετὰ ποσότητος σημαντικῶν ἐπιθέτων εἰς δήλωσιν μεγέθους, ἡλικίας, ἀξίας. π.χ. ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν (Ξ. Ἑλλ. 3, 2, 11). μισθὸς τετάρων μηνῶν (Ξ. Ἀν. 1, 2, 12). πυραμὶς ἐνὸς πλέθρου (Ξ. Ἀν. 3, 4, 9). ὁδὸς πολλῶν ἡμερῶν· παῖς τριῶν ἐτῶν· δέκα μνῶν χωρίον (Ἰσαί. 2, 35).

γ') γενικὴ τῆς ὕλης καὶ τοῦ περιεχομένου. π.χ. σωρὸς λί-

¹ Τὸ οὐσιαστικόν καθ' ἑαυτὸ δηλοῖ γενικὴν ἔννοιαν· διὰ τῆς γενικῆς δὲ ἐτέρου οὐσιαστικοῦ εἰδικεύεται ἡ ἔννοια αὐτοῦ καὶ οὕτως ἀκριβέστερον προσδιορίζεται.

θων (Ξ. Ἑλλ. 4, 4, 12). πλοῖα οἴτου (Ξ. Ἑλλ. 1, 1, 35).
ταμειῶν ἀρετῆς ἐστὶ γενναία γυνή ('Αλεξ. 6).

δ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. γραφὴ ἀσεβείας· μεγάλων ἀδικημάτων ὀργή (Λυ. 12, 20).

ε') γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου ἢ διαιρετικῆ· π. χ. ἀνὴρ τοῦ δήμου (Ξ. Κυ. 2, 2, 22). ἐβόηθει Ἀρίσταρχος καὶ τῶν ἰππέων νεαρῖσκοι (Θ. 8, 92). τροχὸς τῶν κεραιμικῶν (Ξ. Συμ. 7, 2).

ΣΗΜ. Γενικὴ διαιρετικὴ εἶνε καὶ ἡ γενικὴ ὀνόματος χώρας ἢ κρημαμένη ἐξ ὀνόματος πόλεως ἢ χωρίου ἀνήκοντος εἰς τὴν χώραν ταύτην· π. χ. ὤρμισαντο τῆς Χερρονήσου ἐν Ἐλαιῶντι (Ξ. Ἑλλ. 2, 1, 10). ὁ στρατὸς ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς ἐς Οἰνόνη (Θ. Β', 18).

ς') γενικὴ ὑποκειμενικὴ ἢ ἀντικειμενικὴ (αὕτη τίθεται μετὰ ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν). π. χ. ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων (δηλ. ἡ νίκη, ἣν ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες). πόλεμος τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων (Θ. 1, 1). ὁ πόθος τῆς πατρίδος (ποθεῖ τις τὴν πατρίδα). καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντροφῶν (Ξ. Ἀπ. 2, 3, 4). Πολλάκις μόνον ἐκ τῶν συμφραζομένων γίνεται φανερόν ὅτι ἡ γενικὴ εἶνε ὑποκειμενικὴ ἢ ἀντικειμενικὴ· π. χ. ὁ φόβος τῶν πολεμίων.

ΣΗΜ. α'. Ποικίλη εἶνε ἡ σχέσις τῆς ἀντικειμενικῆς γενικῆς· π. χ. ἀγγελία τῆς Χίου (= περὶ τῆς Χίου. Θ. 8, 15). Ἰταλίας καὶ Σικελίας παράπλους (= πρὸς τὴν Ἴτ. καὶ Σικ. Θ. 1, 35). ἀποβάσεις τῆς γῆς (=εἰς τὴν γῆν. Θ. 1, 118). ἀπόστασις τῶν Ἀθηναίων (=ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Θ. 3, 5). ἐπικούρημα τῆς χιόνος (=κατὰ τῆς χιόνος. Ξεν. Ἄν. 4, 5, 13).

ΣΗΜ. β'. Ἡ ὑποκειμενικὴ γενικὴ ἐκφέρεται ἐνίοτε μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ· π. χ. ἡ ἐπιβουλὴ ἐπὶ τῆς γυναικός (Ξ. Ἑλλ. 6, 4, 37).

§ 72. Ἐπειδὴ πολλάκις ὀλοκλήρος πρότασις ἔχει χαρακτηριστὰ οὐσιαστικοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ἐξ ὀλοκλήρου προτάσεως δύναται νὰ ἐξαρτᾶται γενικὴ· π. χ. ἐπαινῶ αὐτοῦ ὅτι τὸ στρατόπεδον ἐν τῷ τείχει τῶν Τεγεατῶν ἐποιήσατο (=ἐπαινῶ τοῦτο αὐτοῦ, ὅτι κτλ. Ξ. Ἑλλ. 7, 5, 8. πρβ. Πλ. Μενεξ. 241: τοῦτο ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν, ὅτι τὸν φόβον διέλυσαν τῶν Ἑλλήνων). οὐδὲν παυόμεθα ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ,τι λέγομεν (=ἀλλήλων τοὺς λόγους, ἦτοι τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων. Πλ. Γο. 517). τοῦ οἰκαδε

πλοῦ διεσκόπουν δλη κομισθήσονται (=τοῦτο τοῦ οἴκαδε πλοῦ, ὅπη κτλ. Θ. 1, 52).

§ 73. Ἐνίοτε ἐκ τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ κρέμανται δύο γενικαὶ διαφόρου σχέσεως, μάλιστα δὲ ὑποκειμενικὴ καὶ ἀντικειμενικὴ π.χ. ἔππου δρόμος ἡμέρας (τὸ ἔππου γεν. ὑποκ., τὸ ἡμέρας γεν. τῆς ἰδιότη. Δη. 19, 273)· ἡ Πέλοπος Πελοποννήσου καιάληψις (=ἡ ὑπὸ τοῦ Πέλοπος κατάληψις τῆς Πελοπ. Ἴσ. 12, 8)· ἡ τῶν ἐμφροῶν ζήτησις τοῦ μέλλοντος (Πλ. Φαιδ. 244).

Ἐξαρτῶν

Ἐξαρτῶν Ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων.

§ 74. Ὡς μετὰ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ μετὰ ἐπιθέτου τίθεται γενικὴ οὐσιαστικοῦ ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης, ἵνα δηλώσῃ τὴν μετὰ αὐτῶν συνυπάρχουσαν σχέσιν. Εἶνε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ἡ γενικὴ

α') γενικὴ κτηνική. Ἐπίθετα δέ, μεθ' ὧν τίθεται γενικὴ κτηνική, εἶνε τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος σημαντικὰ καὶ ἐν γένει τὰ ἐπίθετα, ἅτινα οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα θεωροῦνται ὡς κτημὰ τινος· π.χ. οὐ Πολυκλέους ἰδιός ἐστιν ὁ ἀγών, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός (Δη. 50, 182)· ἀλλότριον τῆς πατρίδος (Δη 13, 182). Οὕτω καὶ συγγενῆς τινος, φίλος τινός, ἐχθρός τινος· κτλ. πρβ. § 96, 5' σημ.

ΣΗΜ. Τὸ οἰκεῖος, ὅταν ἔχη τὴν ἔννοιαν τοῦ φίλος, εὐμενής, καὶ τὸ ἀλλότριος, ὅταν ἔχη τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐχθρός, δυσμενής, συντάσσονται μετὰ δοτ. (ιδ. § 96, α')· π.χ. ἡ Θάσος ἦν τότε Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεία, ἡμῖν δ' ἀλλοτρία (Δη. 20, 61).

β') γενικὴ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος. Ἐπίθετα δέ, μεθ' ὧν τίθεται γενικὴ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος, εἶνε τὸ ἄξιος, ἀνάξιος, ἀνιάξιος, τίμιος, ὄνιος· π.χ. ἀγρός ταλάντου ἄξιος (Ἴσα. 3, 35)· ἰητρός ἀνὴρ πολλῶν ἀνιάξιος ἄλλων (Πλ. Λ. 514).—Οἱ φιλόσοφοι δοκοῦσιν εἶναι τοῖς μὲν μηδεὶς τίμοι, τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ παντός (Πλ. Σοφ. 216)· αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὤνία (Αἰσχ. 3, 160).

γ') γενικὴ τῆς αἰτίας. Μετὰ γενικῆς τῆς αἰτίας συντάσσονται τὰ ἐπίθετα ὑπόδικος, ἀπεύθυνος, ἐνοχος, ὑπόλογος, αἴτιος, εὐ-

δαίμων, μακάριος· π. χ. φόνου ὑπόδικος (Δη. 54, 25)· ἔνοχος λιποταξίου (Λυ. 14, 5)· ἀδικήματος ἐπεύθυνος (Δη. 22, 55). —Τοῦτου αἷτος Χαιρεφῶν (Πλ. Γο. 447).

δ') γενική τοῦ διηρημένου ὅλου ἢ διαιρετικῆς. Μετὰ γεν. διαιρετικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα, ἅτινα οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα σημαίνουσι μέρος τοῦ ὑπὸ τῆς γενικῆς σημαινομένου ὅλου· π. χ. αἱ φιλότιμοι τῶν φύσεων τῶ ἐπαινῶ παροξύνονται (Ξ. Οἰκ. 13, 9)· οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων· οἱ ὠφελίμοι τῶν λόγων. —Σοφία μόνον τῶν κτημάτων ἀθάνατον (Ἰσ. 1, 19). Συχνότατα συντάσσονται μετὰ γεν. διαιρετικῆς τὰ ὑπερθετικά, τὰ ἀριθμητικά καὶ τὸ πολλοί, ὄλγοι, ἕκαστος, ἑκάτερος, τίς, οὐδεὶς· π. χ. τὸ νικῶν αὐτὸν αὐτὸν πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη (Πλ. Νο. 626)· οἱ ὠφελιμώτατοι τῶν λόγων (Ἰσ. 8, 39). —Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὰς ἀκρᾶσις οὐκ ἐμμένουσι τοῖς λογισμοῖς (Ἰσ. 15, 221). —Οὐδείς ἀνθρώπων μισεῖ τὸ λυσιτελοῦν (Ἰσ. 3, 66). Ὅμοίως συντάσσονται μετὰ γεν. διαιρετικῆς καὶ δεικτικῆς καὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίαι· π. χ. τῶν πολιτειῶν αὗται πλεῖστον χρόνον διακίμενους, αἵτινες ἂν ἄριστα τὸ πλῆθος θεραπέωσιν (Ἰσ. 2, 16). —Οἱ τύραννοι οὓς τῶν πολιτῶν δεδίασι χκαλεπῶς ὀρώσιν (Ξ. Ἰέ. 6, 15).

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἀντωνυμιῶν οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον καὶ μέρος ὅλου τινὸς σημαῖνον συχνάκις συντάσσεται μετὰ γεν. διαιρετικῆς· π. χ. πολὺ τοῦ στρατεύματος (=πολὺ μέρος τοῦ στρ. Ξ. Ἄν. 4, 1, 11). —Ἀθηναῖοι ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμει (=εἰς μέγα σημεῖον, εἰς μέγαν βαθμὸν δυν. Θ. 1, 118)· ἐν παντὶ ἀθυμίας ἦσαν (=ἐν πάσῃ ἀθυμίᾳ. Θ. 7, 55. Πρβ. Ξ. Ἑλλ. 6, 2, 24: ἐν πάσῃ δὴ ἀθυμίᾳ ἦσαν)· ἦν τι τοῦ τεύχους ἀσθενές (Θ. 7, 4). —Εἰς τοῦτο θράσους καὶ ἀναιδίας ἀφίκετο (Δη. 21, 194)· εἰς τοσούτον ἤκομεν ἀπαιδευσίας (Πλ. Γο. 527). Πολλάκις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀντὶ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἐπιθέτων τίθεται κατὰ τινα ἀφομοίωσιν τὸ ἀρσενικὸν ἢ τὸ θηλυκὸν κατὰ τὸ γένος τῆς γενικῆς. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τοῦ πολλός, τοῦ ἡμίσεος καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν· π. χ. τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπέλαβον (Θ. 8, 3)· ὁ ἡμίσεος τοῦ σίτου (Ξ. Κυ. 4, 5, 4)· τῆς γῆς ἢ ἀρίστη (Θ. 1, 2).

ε') γενική ἀντικειμενική. Μετὰ γενικῆς ἀντικειμενικῆς συντάσσονται

1) τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά· π. χ. ἐπιμελῆς τῶν

φίλων (Ξ. Ἀπ. 2, 6, 35)· ὀλέθωρος τῶν Ἑλλήνων (Ἰσ. 12, 106)· φειδωλὸς χρημάτων (Πλ. Πολ. 548).

2) τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· π. χ. ἀμνήμων τῶν κινδύνων (Ἀντ. 2, 7)· τῆς ἐμῆς διαθήκης ἐπιλήσιμων.

3) τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά· π. χ. δόξα ἐπιτυχῆς τῶν καιρῶν (Ἰσ. 12, 30).

4) τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικά· π. χ. ἔμπειρος πολέμου (Δη. 2, 18)· ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων· τριβῶν (=ἐμπειρος) ἱπικῆς (Ἀρστροφ. Β. 40).

5) τὰ μετοχῆς, πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά π. χ. μέτοχος τῆς πόλεως (Πλ. Νό. 768)· κοινωτὸς σοφίας (Πλ. Γο. 487)· παρὰδεισος ἀγρίων θηρίων πλήρης (Ξ. Ἀν. 1, 2, 7)· κενὸς φρενῶν (Σοφ. Ἀλ. 390)· φίλων ἔρημος (Εὐρ. Μ. 518). Οὕτω καὶ φόνου ἀγνός (Πλ. Νό. 259)· καθαρός τὰς χεῖρας φόρον (Πλ. Νό. 864)· ἐλεύθερος αἵματος (Εὐρ. Ἰπ. 864)· ἄπαις ἀρρένων παίδων (Ξ. Κυ. 4, 6, 2).

6) τὰ ἀρχικὰ καὶ τὰ ἐναντία τούτων· π. χ. ἡ τύχη πάντων κυρία ἐστίν (Αἰσχ. 2, 231)· ἐαντιοῦ ὢν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρεῖ ἄρχειν (Πλ. Πολ. 579).

7) Πολλὰ ἄλλα ἐπίθετα περιέχοντα ῥηματικὴν ἔννοιαν, μάλιστα δὲ τὰ εἰς-ικός· π. χ. δεῖ φιλομαθῆ σε ἀπάντων εἶναι (Ξ. Κυ. 1, 6, 38)· μετρίξ τοῦ σώματος ἄσκησις ποιητικὴ τῆς ὑγείας ἐστίν· τοῦ ἡδίστου ἀκούσματος ἀνήκοος εἶ καὶ τοῦ ἡδίστου θεάματος ἀθέατος (Ξ. Ἀπ. 2, 1, 31).—Κῦρος ἦν πρόξος καὶ συγγνώμων τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτημάτων (Ξ. Κυ. 6, 1, 37).—Ὁ ἔρωσ φιλόδωρος εὐμενείας· ἄδωρος δυσμενείας (Πλ. Συ. 197)· παρασκενασικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι δεῖ καὶ ποιοσικὸν τῶν ἐπιηδείων τοῖς στρατιώταις (Ξ. Ἀπ. 3, 1, 6).

§ 75. Πλὴν τῶν εἰρημένων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ τὰ παρθετικά (ὡς: τῶν ἀκουσμάτων πολλὰ κρείττω ἐστὶ πολλῶν χρημάτων) καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν παρθετικὴν, οἷον τὸ διάφορος, ἄλλος, ἄλλοιός, ἕτερος, καὶ τὰ εἰς-πλάσιος· π. χ. ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος (Πλ. Φιλ. 61)· ἕτερον τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ (Πλ. Γο. 500)· μῖσος διπλάσιον τῆς οὐσίας (Πλ.

Με. 599). Ἡ γενική αὕτη λέγεται συγκριτική ἢ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ πολλὰ παρατηρήσεως ἄξια εἶνε ἐπὶ τῶν παραθετικῶν, παρασυνάπτομεν ἐνταῦθα ἴδιον κεφάλαιον περὶ αὐτῶν.

†Παράρτημα. Τὰ παραθετικά.

§ 76. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει ὅτι πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα ἔχει ιδιότητά τινα ἐν ὑπερτέρῳ βαθμῷ συγκριτικῶς πρὸς ἄλλο· π. χ. ὁ Ἀλκιβιάδης ἦν νεώτερος τοῦ Περικλέους.

§ 77. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ συγκρίνεται πρὸς ἄλλο ὡς πρὸς τινα ιδιότητα, λέγεται ὑποκείμενον τῆς συγκρίσεως ἢ πρῶτος ὅρος τῆς συγκρίσεως. Τὸ δὲ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, πρὸς τὸ ὅποῖον γίνεται ἡ σύγκρισις, λέγεται δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως.

§ 78. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται διὰ γενικῆς ἢ διὰ τοῦ ἢ καὶ ὁμοιοπτώτως πρὸς τὸν πρῶτον ὅρον τῆς συγκρίσεως· π. χ. ὁ Ἀλκιβιάδης ἦν νεώτερος τοῦ Περικλέους, ἢ: ὁ Ἀλκιβιάδης ἦν νεώτερος ἢ ὁ Περικλῆς.—Νέοις τὸ σιγᾶν κρείττον ἐστὶ τοῦ λαλεῖν (Με. 387)· ἀρετῆς οὐδὲν κτήμα σεμνότερον οὐδὲ βέβηκίον ἐστὶν (Ἰσ. 1, 5)· ταῦτα τοῖς ὀλίτοις μᾶλλον τῶν ναυτῶν (=ἢ τοῖς νύκταις) παρακκελεύομαι (Θ. 7, 63).—Οἱ Πέρσαι Κύρω μᾶλλον φίλοι ἦσαν ἢ βασιλεῖ (Ξ. Ἀν. 1, 1, 5)· οὐ γὰρ δήπου σύ γε τοὺς δύο βελτίους ἤγει τοῦ ἑνὸς οὐδὲ τοὺς σοὺς δούλους βελτίους σοῦ, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν ἢ σύ (Πλ. Γο. 489).

(ΣΗΜ. α'. Πολλάκις ὁ 6' ὅρος τῆς συγκρίσεως τίθεται κατὰ γενικὴν βραχυλογικῶς· π. χ. ἔχω οἰκίαν μείζονα τοῦ Δημητρίου (=τῆς οἰκίας τοῦ Δημητρίου)· χώραν ἔχετε οὐδὲν ἤττον ἡμῶν ἔντιμον (=τῆς ἡμετέρας. Ξ. Κυ. 3, 3, 41). Ἐν τοῖς τοιοῦτοις γίνεται σύγκρισις προσώπων ἢ πραγμάτων ὡς πρὸς τὴν ιδιότητα τρίτου· π. χ. χώραν ἔχετε οὐδὲν ἤττον ἡμῶν ἔντιμον =χώραν ἔχετε οὐδὲν ἤττον ἢ ἡμεῖς ἔντιμον· πρὸς καὶ § 96. Σημ.)

(ΣΗΜ. β'. Μετὰ τὸ μᾶλλον, ὅταν ἡ πρότασις, ἐν ἣ κεῖται, εἶνε ἀρνητικὴ ἢ ὑπερβαίνουσα ἀρνησιν, τίθεται πολλάκις ἢ οὐ ἀντὶ νὰ τεθῆ ἀπλῶς ἢ· π. χ. οὐ περὶ τῶν ἐμῶν ἰδίων μᾶλλον τιμωρήσεσθε Πολυκλέα ἢ οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν (Δη. 50, 66). Τί οὖν δεῖ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἀναμένειν μᾶλλον ἢ οὐχ ὡς τάχιστα ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην; (Ξ. Ἑλλ. 6, 3, 15)· ὦμόν (=οὐ καλόν) τὸ βούλευμα πόλιν ὅλην διαφεῖραι μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους (Θ. 3, 36).

§ 79. Πολλάκις ἡ γενικὴ λόγου, τοῦ ὄντος, τοῦ δέοντος, τῆς

φύσεως καὶ τῶν ὁμοίων ὡς δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως κειμένη ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἢ καὶ ῥῆμα σύστοιχον πρὸς τὴν γενικὴν ἢ μὲ τὸ ἢ καὶ ὀλόκληρον πρότασιν· π. χ. ἡ κακία ἐκεκαλλώπιστο τὸ μὲν χρῶμα ὥστε λευκότερα καὶ ἐρυθρότερα τοῦ ὄντος (= ἢ ἦν) φρίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθότερα τῆς φύσεως (= ἢ ἐπεφύκει. Ξ. Ἀπ. 2, 1, 22· πρβ. Οἰκ. 19, 2: «λευκότερα ἢ ἦν» καὶ «μείζων ἢ ἐπεφύκει»· κριτικόν ἐστὶ λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς (= ἢ ὡς τῶ λῶγῃ τις ἂν εἴποι. Ξ. Ἀπ. 3, 11, 1· πρβ. Δη. 6, 11: «μείζω τὰ κείνων ἔργα ἢ ὡς τῶ λόγῳ τις ἂν εἴποι»)· περαιτέρω τοῦ δέοντος τῇ φιλοσοφίᾳ ἐνδιατρίβειν (= ἢ δεῖ= ἢ ἐφ' ὅσον πρέπει. Πλ. Γο. 484)· Εὐαγόρας καταδεεστέραν τὴν δόξαν τῆς ἐλπίδος ἔλαβεν (Ἰσ. 2, 7)· μόνη γὰρ τῶν νῦν κρείστων ἀκοῆς (= ἢ οἷα λέγεται) ἐς πείραν ἔρχεται (Θ. 2, 41)· ἀμαθέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροφίας (= ἢ ὥστε ὑπεροχᾶν τοὺς νόμους) παδεύμεθα καὶ σωφρονέστερον ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν (Θ. 1, 84).

§ 80. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως δύναται νὰ εἶνε αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς συγκρίσεως· ὅθεν δύναται νὰ τεθῆ ὡς δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἡ γενικὴ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας πρὸς δὴλωσιν ὅτι ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει ἡ ἰδιότης ὑπάρχει ἐν ὑπερέρῳ βχθμῶ ἢ ἄλλοτε· π. χ. οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν ἄνθρωποι βεβαιότερον ὄκουν ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι (Θ. 1, 8)· ὀρῶ ἔγωγε καὶ τοὺς πάντο ἐμπίρους τοῦ ἀγωνίζεσθαι χεῖρον ἑαυτῶν λέγοντας, ὅταν ἐν τινι κινδύνῳ ὦσι (Ἀντ. 5, 7)· πρβ. καὶ § 90.

§ 81. Ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται πολλάκις δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ· π. χ. Λυκοῦργος κατειργάσατο ἐν τῇ πόλει αἰρετώτερον εἶναι τὸν κκλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου (Ξ. Λ. Π. 9, 1)· μηδὲν περὶ πλείονος ποιοῦ πρὸ τοῦ δικαίου (Πλ. Κρ. 54)· ἡλίου ἐκλείψεις πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονεῦμένα (Θ. 1, 23). *Χρ*

§ 82. Ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται πολλάκις διὰ τοῦ ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἢ διὰ τοῦ ἢ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου, ἢ διὰ τοῦ ἢ κατὰ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ ὅτι ἡ ἰδιότης τοῦ α' ὅρου τῆς συγκρίσεως εἶνε ὕσανάλογος πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ β' ὅρου τῆς συγκρίσεως· π. χ. τὸ νόσημα μεῖζον ἢ φέ-

ρειν (Σοφ. Οιδ. Τ. 1293)· νεώτερος ἐγὼ ἢ ὥστε δύνασθαι ἐμαυτῷ τιμωρεῖν ἱκανῶς (Ἄντ. 5, 79).—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Σικελίᾳ μείζω κακὰ ἢ κατὰ δάκρυα ἐπεπόνθησαν (Θ. 7, 75).

§ 83. Ὅταν συγκρίνονται δύο ἰδιότητες τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, τίθενται ἀμφοτέρω τὰ ἐπίθετα ἢ τὰ ἐπιρρήματα (ἀνέκφερονται μονολεκτικῶς) ἐν τῷ συγκριτικῷ βαθμῷ μεσολαβούντος τοῦ ἢ· π. χ. στρατηγοὶ πλείονες ἢ βελτίονες (Ἄριστοφ. Ἀχ. 1078)· ἀναγκαῖον ἦν συντομώτερον ἢ σαφέστερον διαλεχθῆναι (Ἰσ. 6, 24) (ἀλλὰ: ἀγαθὸς μᾶλλον ἢ πλούσιος).

§ 84. Ὡς συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ τὸ ἕτερος, ἄλλος, ἀλλοῖος, προτεραῖος, ὑστεραῖος, διάφορος, ἐναντίος καὶ τὰ εἰς-πλάσιος· π. χ. ἕτερον τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ (Πλ. Γο. 500)· διπλάσια ἤξιουν αἱ πόλεις διδόναι Ἀλκιβιάδῃ ἢ ἄλλω τινὶ τῶν στρατηγῶν (Λυ. 19, 52)· δίκαιον ποιεῖν τὸ ἐναντίον ἢ ὁ σὺ λέγεις (Πλ. Πολ. 339).

ΣΗΜ. Μετὰ τὸ ἄλλος τίθεται πολλάκις ἀλλ' ἢ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ἢ. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ἡ πρότασις, ἐν ἣ κεῖται τὸ ἄλλος, εἶνε ἄρνητικὴ ἢ ὑπεμφαίνῃ ἄρνησιν· π. χ. οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν ἀνθρώπῳ προσήκει, ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον (Πλ. Φαιδ. 97)· τίς ἀν-εἰς ἄλλο τι ἀποβλέψειεν, ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο . . . ; (Πλ. Πολ. 429). Ἐνίοτε δὲ τίθεται τὸ πλὴν ἀντὶ τοῦ ἢ· π. χ. αἴτιον δὲ τοῦ ταραχῶδως αὐτοὺς ζῆν οὕτως οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὁ πόλεμος (Ἰσ. 5, 52).

§ 85. Ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως δύναται νὰ ἐλλείπη· α') ὅταν εἶνε τὸ ἀντίθετον τοῦ α' ὅρου τῆς συγκρίσεως. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἄμεινον, βέλτιον κάλλιον, ἡδιον, χεῖρον· π. χ. φυλακὰς βέλτιον καθιστάνει πρὸ τοῦ στρατοπέδου (δηλ. ἢ μὴ καθιστάναι. Ξ. Οἰκ. 20, 8)· πάλιν ἀναμιμνήσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν (δηλ. ἢ μὴ ἀκούειν. Πλ. Φαιδ. 115)· β') ὅταν ἔννοιά τις συγκρίνηται πρὸς τὸ σύνηθες ἢ τὸν πρότερον χρόνον· π. χ. ἡ ἀπόστασις ἡμῶν θᾶσσον γεγένηται (δηλ. τοῦ δέοντος. Θ. 3, 13)· πλοῦμώτερα ἐγένετο (δηλ. ἢ πρότερον. Θ. 1, 8)· γ') ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον (δηλ. τοῦ Ἀριαίου. Ξ. Ἄν. 2, 2, 13).

ΣΗΜ. Τὸναντίον πλεοναστικῶς κεῖται ἐνίοτε ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως κατὰ γενικὴν δεικτικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας καὶ ἐπιφέρεται

ἐπεξήγησις διὰ τοῦ ἦ· π. χ. τίς ἂν ἀισχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιῆσθαι ἢ φίλους; (Πλ. Κρ. 44)· οὐ μείζων οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτο ἀγαθόν ἢ παρὰ πάντων τυχεῖν εὐνοίας (Δη. 15, 4).

§ 86. Τὸ συγκριτικὸν ἐπιτείνεται α') διὰ τοῦ μᾶλλον· π. χ. μᾶλλον εὐτυχεστέρος (Εὐρ. Ἐκ. 377)· β') διὰ τοῦ πολὺ, πολλῶ, ὀλίγον, ὀλίγω· π. χ. πολὺ χεῖρόν ἐστιν ἐρεθίσαι γραῦν ἢ κύναν (Με. 782)· πολλῶ κρεῖττόν ἐστιν ἐμφανῆς φίλος ἢ χρυσός ἀφάνης (Με. 130)· γ') διὰ τοῦ ἔτι· π. χ. ταῦτ' ἔτι χαλεπώτερα (Πλ. Πολ. 298).

ΣΗΜ. Τὸ μᾶλλον πλεοναστικῶς τίθεται μετὰ τοῦ συγκριτικοῦ χάριν ἐπιτάσεως. Τούναντίον μετὰ τὸ βούλεσθαι καὶ τὸ αἰρεῖσθαι τίθεται ἐνίοτε β' ὅρος τῆς συγκρίσεως διὰ τοῦ ἢ κατ' ἔλλειψιν τοῦ μᾶλλον· π. χ. βούλομαι λαὸν σὸν ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι (Ἰλ. Α. 17). — (Ἀγησίλαος) ἤρετο σὸν τῶ γενναίῳ μιοεκετεῖν ἢ σὸν τῶ ἀδίκῳ πλέον ἔχειν (Ξ. Ἀγ. 4, 5).

§ 87. Τὸ ὑπερθετικὸν σημαίνει ὅτι πρόσωπόν τι ἢ πράγμα ἔχει ιδιότητά τιναν ἐν τῷ ὑπερτάτῳ βαθμῶ σχετικῶς πρὸς τὰ ὁμοειδῆ πρόσωπα ἢ πράγματα.

§ 88. Μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν συνάπτεται γενικὴ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ συνήθως μετὰ τοῦ πάντων· π. χ. φιλοκινδυνότατος πάντων ἀνθρώπων εἶ (Δη. 20, 145).

ΣΗΜ. α'. Μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν δύναται νὰ συναφῇ καὶ γενικὴ περιληπτικὸς καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν· π. χ. ὁ Ἀχιλλεὺς ἔτι ὁ ἀνδριεότατος τοῦ στρατοῦ.

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε μετὰ ὑπερθετικοῦ ἀνήχοντος εἰς τὸ ῥῆμα συνάπτεται γενικὴ διαιρετικὴ ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἢ εἰς ἄλλην λέξιν τῆς προτάσεως· π. χ. Ἀθηναῖοι πάντων ἀνθρώπων πλείονα σίτω χρωῖνται ἐπιεισάκτῳ (Δη. 13, 87). — Σωκράτης προτρέπετο πάντων μάλιστα τοὺς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν (Ξ. Ἀπ. 4, 5, 1).

§ 89. Διὰ τοῦ ὑπερθετικοῦ δηλοῦται πολλακίς ὑπέρτατος βαθμὸς ἀπολύτως· π. χ. Κύρος φιλομαθέστατος ἦν.

§ 90. Ὡς μετὰ τοῦ συγκριτικοῦ (ιδ. § 80), οὕτω καὶ μετὰ τοῦ ὑπερθετικοῦ συνάπτεται γενικὴ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας εἰς δήλωσιν ὅτι ιδιότης τις ἐν τινι περιστάσει ἀποδίδεται προσώπῳ τινὶ ἐν τῷ ὑπερτάτῳ βαθμῶ σχετικῶς πρὸς πάσας τὰς ἄλλας περιστάσεις· π. χ. εἴθε σοι τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 46).

§ 91. Τὸ ὑπερθετικὸν ἐπιτείνεται α') διὰ τοῦ *μάλιστα*: π.χ. *μάλιστα δεινότατος* (Θ. 7, 42). β') διὰ τοῦ *πολύ, πολλῶ*, *σπανιώτερον* διὰ τοῦ *μακροῦ*: π.χ. *πολὺ φίλιαιος* (Ἰλ. Ε. 378). *μακροῦ κάλλιστα* (Πλ. Νό. 858). γ') διὰ τοῦ *ὡς καὶ τοῦ ὅτι*, *σπανιώτερον* διὰ τοῦ *ἤ*: π.χ. *ὡς βέλιστα καὶ ὅτι πλεῖστα* (Ξ. Οἰκ. 7, 15). *ἢ ἄριστον* (Ξ. 2, 4, 32). Τὸ *ὡς καὶ τὸ ὅτι* ἀποχωρίζονται ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ ὑπερθετικοῦ διὰ παρεμπιπτόσεως προθέσεως: π.χ. *ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον* (Θ. 1, 63). *ὅτι ἐν βραχυτάτῳ* (Θ. 3, 46). Πολλάκις δὲ μετὰ τοῦ *ὡς* συνάπτεται τὸ ῥῆμα δύνασθαι ἢ συνώνυμος φράσις: π.χ. *διηγήσομαι ὑμῖν ὡς ἂν δύναμαι διὰ βραχυτάτων* (Ἰσ. 21, 2). *πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς ὡς ἂν οἶός τε ὃ σαφέστατα* (Δη. 43, 2). *ὡς ἐνι ἥδιστα* (Ξ. Ἀπ. 4, 5, 9). *ὡς δυνατὸν βέλιστα* (Ξ. Ἀπ. 2, 2, 6). δ') διὰ τοῦ *οἶος* (σπανίως): π.χ. *χωρίον οἶον χαλεπώτατον* (Ξ. Ἀπ. 4, 8, 2). ε') διὰ τοῦ *ἐν τοῖς*: π.χ. ὁμολογεῖται ὁ Ἔρως *ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι* (Πλ. Συμ. 178. — ἐν τοῖς πρεσβυτάτοις πρεσβυτατος). Τὸ *ἐν τοῖς* ἀπέξη τρόπον τινὰ ἐπίρρημα ὅθεν τίθεται ἀσχέτως πρὸς τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὑπερθετικοῦ: π.χ. *ἐν τοῖς πλεῖστοι νῆες* (Ξ. 3, 17). *ἐν τοῖς πρώτῃ ἐγένετο* (Θ. 3, 82). ς') διὰ τοῦ *εἰς ἀνὴρ* (= ὑπὲρ πάντα ἀνδρα): π.χ. *δῶρα πλεῖστα εἰς γ' ἀνὴρ ἐλάμβανε* (Ξ. Ἀν. 1, 9, 22).

(ΣΗΜ. Εἰς δῆλωσιν μεγίστης ὑπερθέσεως συνάπτεται μετὰ τοῦ ὑπερθετικοῦ γεν. διαιρετικῆ τοῦ αὐτοῦ ἐπιθέτου παρὰ ποιηταῖς *μάλιστα*: π.χ. *ὦ μιαιφῶν μιαιφώτατε* (Ἀριστφ. Εἰρ. 184). *ὦ κακῶν κάκιστε* (Σοφ. Οἶδ. Τ. 334).

+ Ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 92. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα παρὰ γόμενα εἰς ἐπιθέτων συντασσομένων μετὰ γενικῆς: π.χ. *ἐμάχοντο ἀξίως λόγου* (Ἡρ. 6, 112). *τῶν μεγίστων ἐπιτηδευμάτων ἀπειρώς ἔχουσι* (Ξ. Κυ. 1, 5, 11). *ἀνεχώρουν μάλα ὑπεροπικῶς τῶν ἐναντίων* (Ξ. Ελλ. 7, 1, 18).

§ 93. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς συντάσσονται ἐπιρρήματα τόπου καὶ χρόνου: π.χ. *ποῦ γῆς;* (Σοφ. Τραχ. 236). *ἐνταῦθα ἔστη τῆς ὕβρεως* (= ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ τῆς ὕβρεως. Λυσ. 21, 17).

πόθεν γῆς ἦλθες; (Εὐρ. Ἰων. 258)· πόρρω σοφίας ἔχει (Πλ. Εὐθυδ. 294)· ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἔστησαν (Ξ. Ἑλλ. 5, 2, 6)· πηρὶκ' ἐστὶ τῆς ἡμέρας; (= ποῖα ὥρα τῆς ἡμέρας εἶνε; Ἀριστοφ. Ὄρ. 1398)· τῆς ἡμέρας ὀψέ ἦν (Ξ. Ἑλλ. 2, 1, 23).

§ 94. Μετὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων πῶς, ὅπως, ὡς, εὖ, καλῶς, ὅταν εἶνε συντεταγμένον μετὰ τοῦ ἔχειν (ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τοῦ κεῖσθαι), τίθεται πολλάκις γενικῆ εἰς δῆλωσιν ἀναφορᾶς π. χ. οὐκ οἶδ' ὅπως ἔχει παιδείας (= πῶς ἔχει ὡς πρὸς τὴν παιδείαν, ποῖαν παιδ. ἔχει. Πλ. Γο. 470)· ἐδίωξαν ὡς τάχους ἕκαστος εἶχεν (Ξ. Ἑλλ. 3, 4, 16). — (Ἡ Κέρκυρα) τῆς τε Ἰαλίας καὶ Σικελίας καλῶς παρέπλου κεῖται (= ὡς πρὸς τὸν παράπλου κτλ. Θ. 1, 36).

Ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν ἐπιφωνημάτων.

§ 95. Μετὰ ἐπιφωνημάτων δηλούντων λύπην ἢ θαυμασμόν τίθεται πολλάκις γενικῆ, ἵνα δηλωθῇ ἡ αἰτία τῆς λύπης ἢ τοῦ θαυμασμοῦ π. χ. οἴμοι τῶν κακῶν (Ἀριστοφ. Πλ. 389)· βαβαὶ τοῦ λόγου (Πλ. Φιλ. Α. 24). *Χρ. Ε*

Εἰσα Ἡ δοτικὴ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων, τῶν οὐδιαδικτῶν καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 96. Τὰ ἐπιθέτα, μεθ' ὧν τίθεται δοτικὴ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν, εἶνε:

α') τὰ φιλίας ἢ ἐχθρας, ὠφελείας ἢ βλάβης σημαντικά· π. χ. οἱ πονηροὶ ἕμοιγε δοκοῦσιν ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον εἶναι ἢ φίλοι (Ξ. Ἀπ. 2, 6, 19). — Οἱ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὐνοοῦσιν (Ξ. Ἀθ. Π. 3, 10)· τὰ ἐκάστην ὠφέλιμα κτήματα (Ξ. Οἰκ. 1, 9).

β') τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς καὶ ἀκολουθίας σημαντικά· π. χ. ἔππος εὐπειθῆς τῷ ἡνίοχῳ (Πλ. Φαῖδ. 554)· ἄπαντα τῷ πλουτιῖν ἔσθ' ἐπήκοα (Ἀριστοφ. Πλ. 146)· Ἀρίσταρχος διάδοχος Κλεάνδρου (Ξ. Ἀν. 7, 2, 5).

γ') τὰ ταυτότητος, ὁμοιότητος, ἰσότητος καὶ συμφωνίας σημαντικά καὶ τὰ ἐναντία τούτων· π. χ. οὐ ταυτὰ γίγνεται τὰ γαθὰ τοῖς ἡδέοι (Πλ. Γο. 497)· φέρεται πῶς πᾶς ἀεὶ πρὸς τὸν ὁμοιώτατον αὐτῷ (Πλ. Νό. 773)· σύμφηρος εἶ ἡμῖν καὶ σύ (Πλ. Γο.

500)· οὐ δεῖ ἐμὲ *ξμαντιῶ ἁσύμφωνον* εἶναι (Πλ. Γο. 482)· τζ-
χος καὶ ὀργή *εὐβουλία ἔναντία* (Θ. 3, 42).

ΣΗΜ. Πολλάκις ἡ δοτικὴ ἐπὶ τοῦ ὁ αὐτός, ὁμοιος, ἴσος κεῖται βραχυ-
λογικῶς· π. χ. *ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἐπιθῆτα* (=τῆ τῶν δούλων,
ὅταν αἱ δούλαι. Ξ. Κυ. 5, 1, 4). *Τὰ αὐτὰ φρονῶ Δημοσθένει* (=ἄπερ Δη-
μοσθένης. Δημ. 18, 304)· τοὺς κακοὺς εὖ ποιῶν *ὁμοία πείσει τοῖς τὰς*
ἄλλοτρίας κύνας σιτίζουσιν (οἷα οἱ τὰς ἄ. κ. σιτίζοντες. Ἰσ. 1, 29)· οὐ
καὶ σὺ τύπτει *τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί;* (=ἴσας ἐγώ; Ἀριστοφ. Β. 636).
Ἀπέθανε *Σιτάλκης ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ* (=αἷς ἐγένετο
τὰ ἐπὶ Δηλίῳ. Θ. 4, 101).

δ') τὰ *προσεγγίσεως, μίξεως, κοινωνίας καὶ συγγενείας* ση-
μαντικά· π. χ. *πλησία τῷ νυμφίῳ* (Σοφ. Ἀντ. 761)· ἡδονὴ *ἄμι-
κτος φρονησεί* (Πλ. Φιλ. 61).—Τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ *ξυγγενές* ἐστί
(Πλ. Πρωτ. 370).

ε') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἀρμόζοντος καὶ μὴ ἀρμόζοντος*·
π. χ. *μέθη φύλαξιν ἀπροπέστατον* (Πλ. Πολ. 398).

ς') πολλὰ ἐπίθετα σύνθετα μετὰ προθέσεως, μάλιστα δὲ μετὰ
τῆς ἐν ἣ τῆς σύν· π. χ. *μέγα σῶμα μικρῶ διανοία ξυμφυές*
(Πλ. Τιμ. 88).

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς τὰς εἰρημένους τάξεις ἀνηκόντων ἐπιθέτων οὐσια-
στικῶς λαμβανόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς· ὅσον τὸ *ἀκόλουθος, ὁμο-
ρος, ἀντίρροπος, ὁμώνυμος, συγγενής, φίλος, ἐχθρός, πολέμος*· π. χ. *τῶν*
ἐχόντων πάντες ἀνθρώποι *φίλοι* (Εὐρ.)· *τῶν εὐτεχνούντων* πάντες εἰσὶ *συγ-
γενεῖς* (Με. 510)· *συμμαχία τούτων ἀντίρροπος* (Δη. 1. 10)· *Τεῦχος Σα-
λαμίνα ὁμώνυμος* ἐποίησε τῆς πρότερον αὐτῷ *πατρίδος* (Ἰσ. 9, 18).

§ 97. Οὐσιαστικὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα εἶνε ὀλίγα παρὰ-
γωγὰ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐπιθέτων συντασσομένων μετὰ δοτικῆς π.χ.
ἢ ἐμὴ τῷ Θεῷ *ὑπηρεσία* (ὑπηρετῶ τινι. Πλ. Ἀπ. 30)· *ὁμοιό-
της* ἐαυτῷ (ὅμοιός τινι. Πλ. Φαιδ. 109)· ἐχρημάτισε περὶ *φι-
λίας* τοῖς Ἀθηναίοις (Θ. 5. 5)· ἐκ *διαδοχῆς ἀλλήλοις* (Δη. 4, 21).

§ 98. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ ἐπιρρήματα συγγενῆ
πρὸς ἐπίθετα ἢ ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς· π. χ. *ὁμοίως*
ἐκείνῳ (Ἡρ. 1, 32)· *ἐπομένως τῷ νόμῳ* (Πλ. Νό. 844)· τὰ
τούτοις *ἐφελῆς* ἡμῖν *λεκτέον* (Πλ. Τιμ. 30). Ὅμοίως συντάσ-
σονται μετὰ δοτ. καὶ τὸ ἅμα καὶ τὸ ὁμοῦ, ὡς τὰ μίξεως σημαν-

τικά ἐπίθετα· οἶον· ἤξει Δωρικὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἄμ' αὐτῶ (Θ. 2, 54)· τὸ ὕδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ τῶ πληῶ (Θ. 7, 84).

Δοτικὴ προσωπική.

§ 99. Δοτικὴ προσωπικὴ λέγεται ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου ἢ τοῦ προσωπικῶς λαμβανομένου πράγματος, διὰ τὸ ὅποσον γίνε-
ταί τι. Ἡ δοτικὴ αὕτη δύναται νὰ διακριθῇ εἰς πέντε εἶδη,
ἥτοι εἰς *δοτικὴν κτητικὴν ἢ τῆς χρήσεως*, *δοτικὴν χαριστικὴν ἢ*
ἀντιχαριστικὴν, *δοτικὴν τῆς ἀναφορᾶς*, *δοτικὴν τοῦ συμπαιθού-*
τος προσώπου ἢ ἠθικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου
(ποιητικὸν αἴτιον).

§ 100. Δοτικὴ κτητικὴ ἢ τῆς χρήσεως λέγεται ἡ προσωπικὴ
δοτικὴ, ἣτις τίθεται μετὰ τοῦ εἶναι, ὑπάρχειν, γίνεσθαι καὶ
τῶν ὁμοίων εἰς δήλωσιν τοῦ προσώπου, ὡς κτῆμα ἢ πρὸς χρῆσιν
τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἢ γίγνεται τι· π. χ. ἔσσι μοι χρήματα
(=ἔχω χρήματα)· νῆες οὐκ εἰσιν ἡμῖν (=ναυς οὐκ ἔχομεν)· ἐν-
ταῦθα Κύρω ἦν βασιλεία (Ξ. Ἀν. 1, 2, 7)· τούτων τῶν με-
ρῶν ἔν ἐστι παισίν (=διὰ τοὺς παῖδας, πρὸς χρῆσιν τῶν παιδῶν. Ξ.
Κυ. 1, 2, 4)· γέγονέ μοι διδάσκαλος (=ἔσχηκα διδάσκαλον.
Πλ. Λά. 186).

ΣΗΜ. Τὸ τί ἐστίν ἐμοὶ καὶ σοὶ ; σημαίνει τί κοινὸν ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ
καὶ σοῦ ; (Ἀρσφ. Ἰππ. 1022 : τί ἐστ' Ἐρεχθεῖ καὶ κυρί ;)

Τὸ τί (οὐδέν) μοι πλέον ἐστὶ (γίγνεται) = τί (οὐδέν) κέρδος ἔχω (λαμ-
βάνω)· π. χ. τί μοι πλέον ἔσται, εἰ διαστραθήσομαι ; (τί θὰ κερδήσω,
τί θὰ ὠφεληθῶ ; Ἀρσφ.)· τῶν ἀθλητῶν δις τοσαύτην δύναμιν λαβόντων
οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο τοῖς ἄλλοις (=οὐδὲν ἂν ὠφεληθεῖεν οἱ ἄλλοι. Ἰσ. 4, 2).

§ 101. Δοτικὴ χαριστικὴ ἢ ἀντιχαριστικὴ λέγεται ἡ προσωπικὴ
δοτικὴ, ἣτις δηλοῖ τὸ πρόσωπον, πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν ἢ πρὸς
βλάβην τοῦ ὁποίου γίγνεται τι· π. χ. πᾶς ἀνὴρ αὐτῶ πονεῖ (=χά-
ριν ἑαυτοῦ. Σοφ. Αἴ. 1366)· ἐκέλευε πάντας στεφανοῦσθαι τῶ
θεῶ (=πρὸς τιμὴν, πρὸς χάριν τοῦ θεοῦ. Ξ. Ἑλλ. 4, 3, 21)·
πάντες πάντα κακὰ νοοῦσι τῶ τυράννῳ (=κατὰ τοῦ τυράννου,
πρὸς βλάβην τοῦ τυράννου. Ξ. Ἰέρ. 1, 15)· καὶ μοι τὴν γρχφὴν
ἀνάγνωθι (=πρὸς χάριν μου, παρακαλῶ. Ἰσ. 15, 29).

§ 102. Δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς λέγεται ἡ προσωπικὴ δοτικὴ,

ἥτις δηλοῖ τὸ πρόσωπον, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὅποιον ἀληθεύει τι· π. χ. γέρον γέροντι γλῶτταν ἠδίστην ἔχει, παῖς παιδί (γν.) τῷ καλῶς πράσσονι πᾶσα γῆ πατρίς (=ὡς πρὸς τὸν εὐτυχοῦντα π. γῆ π. Μέ. 716). Μετὰ τῆς δοτ. τρύτης συνάπτεται καὶ τὸ ὡς· π. χ. μακρὰν γὰρ ὡς γέροντι πρὸς τῆς ὁδόν (Σοφ. Οἰδ. Κ. 20).

ΣΗΜ. α'. Συχνὴ εἶνε ἡ δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς μετὰ μετοχῆς, ὅταν μάλιστα πρόκειται νὰ ὀρισθῇ χρόνος ἢ τόπος· π. χ. ἡμέραι μάλιστα ἦσαν τῇ Μυτιλήνῃ ἐλαωκυῖα ἑπτὰ, ὅτ' ἐς τὸ Ἐμβατον Λακεδαιμόνιοι κατέπλευσαν (=ὡς πρὸς τὴν Μυτ. ἐλαωκυῖαν, ἥτοι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Μυτ. Θ. 3, 29)· ἦν ἡμέρα πέμπτη ἐπιπλέονσι τοῖς Ἀθηναίοις (=ἀφ' ὅτου οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέπλεον. Σ. Ἑλλ. 2, 1, 27)· καὶ κατ' ἔλλειψιν τῆς δοτ. τινί· π. χ. Ἐπίδαμος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἴονιον κόλπον (=ὡς πρὸς τινὰ ἐσπλέοντα, ὅταν τις εἰσπλῆ. Θ. 1, 24).

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὴν δοτικὴν τῆς ἀναφορᾶς ἀνήκει καὶ ἡ λεγομένη *δοτικὴ τῆς κρίσεως*· π. χ. ἐγὼ σ' ἐτίμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ (=ὡς πρὸς τοὺς εὖ φρονοῦντας. κατὰ τὴν κρίσιν τῶν εὖ φρονούντων. (Σοφ. Ἀντ. 907).—Κρέων ἦν ζηλωτὴς, ὡς ἐμοί, ποτέ (Σοφ. Ἀν. 1161). Ἐνίοτε τίθεται μετὰ τῆς δοτ. τρύτης ἡ πρόθεσις *παρά*· π. χ. δοκεῖς παρ' ἡμῖν οὐ βεβουλεύσθαι κακῶς (Σοφ. Τρ. 589).

§ 103. *Δοτικὴ τοῦ συμπαθοῦντος προσώπου ἢ ἠθικὴ* λέγεται ἢ *προσωπικὴ δοτικὴ*, ἥτις δηλοῖ τὸ πρόσωπον, πρὸς χαρὰν ἢ πρὸς λύπην τοῦ ὁποίου συμβαίνει τι· π. χ. ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος (=πόσον καλὸς μοῦ εἶνε ὁ πάππος. Σ. Κν. 1, 3, 2)· ἡ μήτηρ σε ἐξ ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλη. ἔν' αὐτῇ μακάριος ἦς (Πλ. Λύ. 508)· ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι οἱ υἱεῖς (δηλ. πρὸς λύπην καὶ δυσσαρόσκεϊαν αὐτῶν. Πλ. Σοφ. 230).

ΣΗΜ. α'. Ἡ δοτικὴ αὕτη ἀποκλίνει πολλάκις πρὸς τὴν κριτικὴν γενικὴν· π. χ. ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος = ὡς καλὸς ὁ πάππος μου· ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι οἱ υἱεῖς = ὅταν ἐξαμαρτάνωσί τι οἱ υἱεῖς αὐτῶν. Ἀλλὰ διὰ τῆς κτητικῆς γενικῆς δὲν δηλοῦται τὸ εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον συναίσθημα τοῦ προσώπου.

ΣΗΜ. β'. Μετὰ τῆς δοτ. τοῦ συμπαθοῦντος προσώπου συνάπτεται ἐνίοτε τὸ ἀσμένω, βουλομένω, ἠδομένω, ἀχθομένω, ἵνα δηλωθῇ τὸ εἶδος τοῦ συναισθηματος· π. χ. ἀσμένοις τοῖς ἀνθρώποις τὸ φῶς ἐγίγνετο (=πρὸς χαρὰν τῶν ἀνθρώπων. Πλ. Κρατ. 418). Ἡ μετοχὴ βουλομένω, ἠδομένω, ἀχθομένω μετὰ τοῦ ἐστί τιμι ἰσοδυναμεῖ τῷ βούλεται, ἦδεται, ἄχθεται· π. χ. εἰ πλῆθει τῶν Πλαταιῶν οὐ βουλομένω ἦρ τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι (=τὸ πλ. τῶν Πλ. οὐκ ἐβούλετο . . . Θ. 2, 3).

§ 104. Δοικὴ τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου (ποιητικὸν αἴτιον) λέγεται ἡ προσωπικὴ δοικὴ, ἥτις δηλοῖ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον. Τίθεται δὲ ἐπὶ τῶν εἰς-τὸς καὶ-τέος ῥηματικῶν καὶ ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ παρκακειμένου, ὑπερσυντελικοῦ καὶ τετελεσμένου μέλλοντος, σπανίως δὲ ἐπ' ἄλλου χρόνου· π. χ. ἄρα γουκτόν ἐστιν ἡμῖν; (=ἄρα δυνατὸν ἐστὶν ἡμῖν γρῦξαι; Ἀριστοφ. Λυσ. 656)· ποταμός ἐστιν ἡμῖν διαβατέος (=ποταμὸν τινα δεῖ ἡμᾶς διαβῆναι. Ε. Ἄν. 2, 4, 6)· ταῦτα Θεμισιογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται (=ὑπὸ Θεμισιογένους. Ε. Ἑλλ. 3, 1, 2).

Ε Ἡ αἰτιατικὴ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων.

§ 105. Αἰτιατικὴ συνάπτεται μετὰ ἐπιθέτων εἰς δὴλωσιν τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. θανμάσιος τὸ μέγεθος· ἰδ. § 138 α'.

Ἡ ἀντικείμενον.

§ 106. Ἀντικείμενον λέγεται ἡ πλαγία πτώσις, ἥτις τίθεται μετὰ ῥήματος πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ· π. χ. ἐπιθυμῶ δόξης, βοηθῶ τῇ παιδίδι, βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμὸς (Με. 147).

§ 107. Ὡς ἀντικείμενον τίθεται μάλιστα τὸ οὐσιαστικόν, ἀλλὰ καὶ πᾶν μέρος λόγου οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον δύναται νὰ τεθῆ ὡς ἀντικείμενον, ἥτοι ἐπίθειον, ἀντωνυμία, ἀριθμητικόν, ἀπαρέμφατον, μειοχὴ καὶ δλόκληρος πρότασις· ἔτι δὲ ἄκλιτον καὶ πᾶς τύπος λέξεως μετὰ τοῦ ἄρθρου τὸ· π. χ. τοὺς ἀγαθοὺς εὖ ποίει (Ἰσ. 1, 29)· εαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ (Ε. Κυ. 3, 7, 15)· καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε (Με. 285)· μίσει τοὺς κολακεύοντας (Ἰσ. 1, 30)· Κῦρος ἔλεγεν διὲ ἡ δόδος ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν (Ε. Ἄν. 1, 4, 11)· ἐνέβαλε τὸ μὲν (Πλ. Πρωτ. 443)· ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω (Δη. 08, 4).

⊕ ΣΗΜ. Ὡς τὸ ὑποκείμενον (ἰδ. § 11), οὕτω καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐκφέρεται πολλάκις δι' αἰτιατικῆς μετὰ τινος τῶν προθέσεων εἰς, περί, ὑπέρ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ ποσὸν ὡς ἔγγιστα ὀριζόμενον, μετὰ τῆς προθέσεως δὲ κατά, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ χωρισμός, μετὰ τῆς προθέσεως δὲ ἐπί, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ ἔκτασις· π. χ. διέφθεσαν εἰς ὀκτακοσίους

(Θ. 7, 23)· βούλομαι καθ' ἐν ἑκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι (= ἐν ἑκαστον χωριστά. Δη. 18, 17)· τοῦ οἰκοδομήματος ἐπὶ μέγα κατίσειτε (= μεγάλην ἔκτασιν, μέγα μέρος. Θ. 2. 76).

§ 108. Ῥήματά τινα εἶνε συνθεθειμένα μετὰ τοῦ ἀντικειμένου εἰς ἐν ῥήμα· π. χ. σιδηροφορῶ (= σίδηρον φορῶ), ἵπποισφορῶ (= ἵππους τρέφω), τροχοποιῶ (= τροχούς ποιῶ)· τίς ἐθελήσει τροχοποιεῖν ἢ σκυτοιομεῖν ἢ πλινθουργεῖν; ('Αριστοφ. Πλ. 513). Τινὰ δὲ τῶν ῥημάτων τούτων, ἐπειδὴ καταχρηστικῶς ἀπέβησαν ἰσοδύναμα πρὸς τὰ ἀπλᾶ ἢ λαμβάνονται τροπικῶς, δέχονται ἀντικείμενον ἴδιον· π.χ. οἰκοδομῶ οἶκον, τεῖχος· ναυπηγῶ ναῦς, τριήρεις· βουθνεῖ ἦν καὶ τράγον καὶ κριόν ('Αριστοφ. Πλ. 819)· δημαγωγεῖ τοὺς ἄνδρας (= ὡς δημαγωγὸς προσάγεται τοὺς ἄνδρας. Ε. 'Αν. 7, 6, 4)· συκοφαντῶ τινα (= διαβάλλω τινά).

§ 109. Ὡς εἰς τὸ ὑποκείμενον, οὕτω καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἀποδίδεται κατηγορούμενον, ὅπερ συμφωνεῖ πρὸς αὐτό, ὡς συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον (ιδ. § 32)· π.χ. νόμιζε τὴν μὲν πατριδα οἶκον, τοὺς δὲ πολίτας εταίρους (Ε. 'Ἐ. 11, 14)· οἱ 'Αθηναῖοι ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀπέδωσαν. Καὶ προληπτικῶς (πρόβ. § 17): ἔνα τιὰ κεῖ ὁ δῆμος εἴωθε τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν (= αὔξειν καὶ οὕτω ποιεῖν μέγαν. Δη. 9, 21).

§ 110. Τὸ αὐτὸ ῥήμα δύναται νὰ ἔχη δύο ἀντικείμενα, τὸ μὲν ἄμεσον, τὸ δ' ἕτερον ἔμμεσον· π. χ. πολλὰ ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις (Ε. 'Απ. 2, 2, 3)· ὁ πάππος τὸν Κῦρον καλὴν στολὴν ἐνέδυσε (Ε. Κυ. 1, 3, 3).

‡ ΣΗΜ. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ἄμεσον εἶνε τὸ κατ' αἰτιατικὴν κείμενον. "Ὅταν δὲ ἀμφοτέρω κεῖνται κατ' αἰτιατικὴν, ἄμεσον εἶνε τὸ προσωπικὸν ἢ προσωπικῶς λαμβανόμενον· πρόβ. § 118.

Παράλειψις τοῦ ἀντικειμένου.

§ 111. Τὸ ἀντικείμενον δύναται νὰ ἐλλείπη, ὅταν εὐκόλως νοηταὶ ἐκ τῶν συμφραζομένων· π. χ. δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῶ ἔχοντι (δηλ. αὐτήν. Πλ. Πολ. 392). Ἐνίοτε ἐλλείπει τὸ ἀντικείμενον τινά· π. χ. ὁ σοφιστὴς περὶ τίνος δεινὸν ποιεῖ; (δηλ. τινά. Πλ. Πρωτ. 312). Συχνότατα τίθεται τὸ ῥήμα ἀπολύτως· π. χ. γράφω, τύπω κτλ.

§ 112. Ὅταν δύο ῥήματα ἔχωσι κοινὸν ἀντικείμενον, τὸ ἀντικείμενον τίθεται ἄπαξ· π. χ. *Λυκοῦργον θαυμάζω καὶ σοφὸν ἠγοῦμαι* (Ξ. Α. Π. 2)· τοὺς αὐτοὺς λόγους *σέβομαι καὶ τιμῶ* (Πλ. Κριτ. 47). Ἄν δὲ τὰ ῥήματα δὲν συντάσσονται μετὰ τῆς αὐτῆς πτώσεως, τὸ ἀντικείμενον τίθεται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ πλησιέστερον ῥῆμα· π. χ. οὐ δεῖ τοῖς παιδοτροῖβαις *ἐγκαλεῖν οὐδ' ἐκβάλλειν* (δηλ. αὐτοὺς) ἐκ τῶν πόλεων (Πλ. Γο. 460)· *ἐπιτιμῶ καὶ κατηγορῶ τῶν καθεστώτων* (Ἰσ. 7, 71). Ὁμοίως καὶ ὅταν τὸ ἀντικείμενον εἴνε κοινὸν ῥήματος καὶ μετοχῆς· π. χ. τοῖς ἄλλοις *ξυμβalόντες ἐκράτησαν* (δηλ. αὐτῶν. Θ. 1. 105)· *κάταλαμβάνουσι τεῖχος, ὃ ποτε τειχισάμενοι Ἄκαρονῆνες κοινῶ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο* (δηλ. αὐτῶ. Θ. 3, 135).

+ ΣΗΜ. Ἐνίοτε ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἀντικείμενον ἐν τῷ δευτέρῳ ῥήματι διὰ τῆς ἀπαιτουμένης πτώσεως τῆς αὐτῆς· π. χ. *ἐκείνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλων αὐτοὺς* (Δη. 3, 24)· πρβ. καὶ § 324.

Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα.

§ 113. Ἡ αἰτιατικὴ ἐκφράζει τὸ ἕκθερον ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων καὶ τῶν μεταβατικῶς λαμβανόμενων ἀμεταβάτων. Σημαίνει δὲ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὅποιον κατ' εὐθεῖαν μετακίनेται ἢ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου. Τὰ μεταβατικὰ δὲ ῥήματα καὶ τὰ μεταβατικῶς λαμβανόμενα ἀμετάβητα, ἅτινα δέχονται τὸ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν, εἴνε πάμπολλα καὶ πολυειδῆ. Ἐνταῦθα δὲ σημειούμεθα μόνον ὅτι καὶ τὰ σημαίνοντα ὠφελῆν ἢ βλάπτειν δι' ἔργου ἢ λόγου μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται) π. χ. *μέμνησο πλούσιος ὧν τοὺς πένητας ὠφελῆν* (γναμ.)· *βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμὸς* (Με. 71)· *ἐν τοῖς κακοῖς τοὺς φίλους εὐεργέτει* (Με. 147)· *ξένον ἀδικήσης μηδέποτε* (Με. 397)· *ψευδῆς διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται* (Με. 553)· οἱ τύραννοι *ἱκανώτατοί εἰσι κακῶσαι μὲν ἐχθρούς, δρῆσαι δὲ φίλους* (Ξ. Ἰε. 2, 2)· οἱ σοφισταὶ *λαβῶνται τοὺς νέους* (Πλ. Πρωτ. 513).

ΣΗΜ. α'. Τὸ *λυσιτελεῖν* συντάσσεται μετὰ δοτ.· π. χ. *δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι* (Πλ. Πολ. 392). Τὸ *μέμφεσθαι* ἐπὶ μὲν τῆς σημασίας τοῦ ἐπιτιμᾶν συντάσσεται μετὰ δοτ., ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας τοῦ ψέγειν μετ' αἰτ.· π. χ. οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις *μέμφομαι* (Θ. 4, 61)· οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος

τό γε τοιοῦτον μέμφαιτο (Πλ. Πολ. 487). Τὸ λοιδορεῖσθαι συντάσσεται μετὰ δοτ., τὸ δὲ λοιδορεῖν μετ' αἰτ. τὸ λυμναίνεσθαι σπανίως συντάσσεται μετὰ δοτικῆς.

ΣΗΜ. 6'. Καὶ φράσεις τινὲς δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἀντικείμενον, ἐπειδὴ περιέχουσι τὴν ἔννοιαν ῥήματος συντασσόμενου μετ' αἰτιατικῆς (σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον)· π.χ. ἔξαργοί εἰσι τὰ ὁμολογημένα (= ἄρνούνται τὰ ὁμολογημένα. Ἰσ. 5, 26). Ἀστύχος τὴν χώραν καταδρομαῖς λείαν ἐποιεῖτο (= ἐλήζετο. Δ. 8, 41). -- Οἱ σύμμυχοι τεθῆσι δέει τοῖς τοιούτοις ἀποστόλους (= μέχρι θανάτου φοβοῦνται τοὺς τ. ἀπ. Δη. 4, 45).

§ 114. Μετὰ παντὸς σχεδὸν ῥήματος συνάπεται αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ συστοίχου ἢ συνωνύμου πρὸς τὸ ῥῆμα, ἵνα ἀκριβέτερον προσδιορισθῇ καὶ χαρακτηρισθῇ ἡ ἔννοια τοῦ ῥήματος. Ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τίθεται συνήθως μετὰ τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ καὶ ὀνομαζέται σύστοιχον ἢ ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον· π.χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον (Πλ. Ἀπ. 34)· οὐ στρατηγήσω τὴν στρατηγίαν ταύτην (Ξ. Ἀν. 1, 3, 15)· νοσεῖ νόσον ἀγρίαν (Σοφ. Φιλ. 173)· ζήσεις βίον κράτιστον, ἂν θυμοῦ κρατῆς (Με. 186)· ἠσθένησε τὴν νόσον ταύτην (Ἰσ. 19, 54)· ἐκδήμους στρατείας οὐκ ἐξῆσαν οἱ Ἕλληνες (Θ. 1, 15). Τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ αἰτ. μέρη ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων διαίρεσιν· π.χ. διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ τέτταρα μέρη (= εἰς τέτταρα μέρη. Ξ. Κυ. 1, 1, 2. Πρβ Αἰσχ. 3, 192 : εἰς τρεῖς μέρη διαιρεῖται ἡ ἡμέρα).

ΣΗΜ. Ἡ αἰτ. τοῦ συστοίχου οὐσιαστικοῦ ἄνευ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ τίθεται· α') ὅταν ἔχῃ στενωτέραν σημασίαν καὶ οὕτω περιορίζῃ καὶ χαρακτηρίξῃ τὴν γενικωτέραν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· π.χ. Οἱ Κοτυωρεῖται φόρον τοῖς Σινωπεῦσιν ἔφερον (Ξ. Ἀν. 5, 6, 7)· ἀπίρηκα ἤδη φυλακὰς φυλάττων (= ἐκτελῶν ὑπηρεσίας φρουροῦ. Ξ. Ἀν. 5, 1, 9)· βούλεται ἀρχὴν ἀρξαι (δημοσίαν θέσιν νὰ λάβῃ. Πλ. Σουμ. 183)· 6') ὅταν προσδιορίζηται διὰ τοῦ ἄρθρου· π.χ. τοὺς ἐπαίνοὺς ἐπαινοῦσαι καὶ τοὺς φόγους φέγουσαι (Πλ. Γο. 433)· γ') ὅταν κεῖται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· διότι ἡ ἔννοια τῆς πληθῆος προσδιορίζει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ οὐσιαστικοῦ· π.χ. ἐτριηράρχησε τριηραρχίας (= πολλὰς τριηραρχίας, ἧτοι πολλάκις. Δη. 45, 85).

§ 115. Πολλάκις ἐλλείπει ἡ αἰτιατικὴ τοῦ συστοίχου οὐσιαστικοῦ, κεῖται δὲ μόνον τὸ ἐπίθετον ἢ ἡ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία κατ' οὐδέτερον γένος ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, σπανιώτερον δὲ ἐν τῷ ἐνικῷ· π.χ. δεήσομαι μέτρια ὑμῶν (μετρίαν δέησιν. Δη.

38, 2· πρβ. Αἰσχ. 3, 61 : δεήσομαι ὑμῶν μετρίαν δέησιν)· ἐμὲ μὲν μεγάλη ἐζημίωσε, τὴν δὲ πόλιν οὐ μικρὰ ἔβλαψε (Λυ. 13, 2)· σμικρόν τι ἀποροῶν (Πλ. Θεαίτ. 145)· ταυτὰ χαίρω καὶ ταυτὰ λυποῦμαι τοῖς πολλοῖς (=τὴν αὐτὴν χαρὰν γαίρω καὶ τὴν αὐτὴν λύπην λυποῦμαι. Δη. 18, 292)· ὄξυν ἀκούω (Πλ. Νό. 927)· οὐδὲν διαφέρει (Πλ. Ἴππ. 287). Οὕτω δεινὰ ἔβριζειν, ὄξυν βλέπειν, μέγα δύνασθαι, μέγα φρονεῖν, κακὸν ἢ ἡδὺ ὄζειν κτλ.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ τοιοῦτον ἐπίθετον ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐπίρρημα· π.χ. οὐδὲν διαφέρω=οὐδαμῶς διαφέρω· δεινὰ ἔβριζω=δεινῶς ἔβριζω· ὄξυν βοῶ=ὀξέως βοῶ. Ἀξία παρατηρήσεως εἶνε ἡ αἰτιατικὴ αὕτη ἐπὶ τοῦ χρῶμαι· π.χ. τί βούλεται Κύρος ἡμῖν χρῆσθαι (=τίνα χρῆσιν, ἦτοι ἐπὶ τί; πῶς; (Ξ. Ἄν. 1, 3, 18)· οὐκ ἔχω ὅτι χρῆσωμαι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ (=ὅπως χρῆσωμαι τῷ ἄ. τ., ἦτοι : τί νὰ κάμω τὸν ἀνθρώπον τούτον. Πλ. Συμ. 216)· ὑμεῖς νυκτὶ, ὅσαπερ οἱ ἄλλοι ἡμέρα, δύνασθε χρῆσθαι (=ὥσπερ. Ξ. Κυ. 1, 5, 12).

§ 116. Πολλάκις ὡς σύστοιχον ἢ ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον τίθεται ἡ αἰτιατικὴ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει τὸ ἐν τῷ ῥήματι περιεχόμενον οὐσιαστικόν· π.χ. ἀγωνίζομαι στάδιον, πάλην, δρόμον, =ἀγωνίζομαι ἀγῶνα σταδίου, πάλης, δρόμου, ἦτοι ἀγωνίζομαι ἐν σταδίῳ, ἐν πάλῃ, ἐν δρόμῳ· νικῶ μάχην, στάδιον κτλ.=νικῶ νίκην μάχῃ, σταδίου κτλ., ἦτοι νικῶ ἐν μάχῃ, ἐν σταδίῳ κτλ· γάμους ἐσιᾶν=ἐστιᾶν ἐστίασιν γάμων, ἦτοι ἐπὶ γάμοις (Ἰσκι. 8, 18 : ὁ πατήρ γάμους ἐσιᾶσε).—Ὀλύμπια νικᾶν (Θ.1, 116 =νικᾶν Ὀλυμπίας· πρβ. Πλ. Ἀπ. 36). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ σπένδομαι ἀναίρειν = σπένδομαι σπονδᾶς ἀναίρεσεως, ἦτοι σπένδομαι περὶ ἀναίρεσεως (Θ. 3, 24 : ἐσπένδοντο ἀναίρειν τοῖς νεκροῖς)· ἀποκρίνομαι τὸ ἐρωτώμενον=ἀποκρίνομαι ἀπόκρισιν τοῦ ἐρωτωμένου, ἦτοι ἀποκρίνομαι εἰς τὸ ἐρωτώμενον (Πλ. Κρ. 48 : πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον) καὶ τὰ ὅμοια.

ΣΗΜ. Τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον δίκην ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ῥημάτων· ὅταν προσδιορίζεται διὰ γενικῆς τῆς αἰτίας, παραλείπεται· φεύγω φόνου (Λυκ. 133)· πρβ. καὶ § 124. Ὁμοίως παραλείπεται ἡ αἰτ. τοῦ συστάχου οὐσιαστικοῦ ἐπὶ τοῦ ὄζειν· π.χ. ὄζω μύρου (=ὀσμὴν μύρου. Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 524).

§ 117. Ἐπειδὴ τὸ ἐπίθετον μετὰ τοῦ εἶναι ἀποτελεῖ ἔννοιαν ῥήματος, διὰ τοῦτο καὶ μετὰ ἐπιθέτου τίθεται αἰτιατικὴ τοῦ συ-

στοίχου ἢ συνωνύμου οὐσιαστικοῦ· π.χ. ταύτην τὴν σοφίαν εἰμι σοφός (Πλ. Ἀπ. 50)· ταύτην τὴν ἀρετὴν εἰσιν ἀγαθοί (Πλ. Πρωτ. 324)· ἂν εὖ φρονῆς, τὰ πάντα γ' εὐδαίμων ἔσει (τὴν πᾶσαν εὐδαιμονίαν, κατὰ πάντα· πρβ. Ὑπερείδου Ἐπιτάφ.: εὐδαίμονες γεγόνασιν κατὰ πάντα).

αχρ Τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα.

§ 118. Πολλὰ μεταβατικὰ ῥήματα πλὴν τῆς αἰτ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου δέχονται καὶ ἑτέραν αἰτιατικὴν τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου. Τοιαῦτα δὲ εἶνε·

α') τὰ παιδευτικά· π.χ. ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐμπειρία τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους (Ἀντ. 5, 14).—Οἱ Πέρσαι διδάσκουσι τοὺς παῖδας σωφροσύνην (Ξ. Κυ. 1, 2, 8). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀναμιμνήσκειν καὶ τὸ ὑπομιμνήσκειν· π.χ. ἀναμνήσω ἑμᾶς καὶ τοὺς κινδύνους (Ξ. Ἀν. 3, 2, 11)· τοὺς Ἀθηναίους καὶ τάδε ὑπομιμνήσκω (Θ. 7, 64).

(ΣΗΜ. Τὸ ἀναμιμνήσκειν καὶ τὸ ὑπομιμνήσκειν ἀντὶ τῆς αἰτ. τοῦ πράγματος δέχονται ἐπίσης γενικὴν· π.χ. μὴ μ' ἀναμνήσῃς κακῶν (Εὐρ. Ἀλκ. 1045).

β') τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως σημεντικά· π.χ. ὁ πάππος τὸν Κῦρον καλὴν στολὴν ἐνέδυσε (Ξ. Κυ. 1, 3, 3).

γ') τὰ αἰτητικά καὶ τὰ ἀποστερητικά· π.χ. ἡμᾶς βασιλεῖς τὰ δπλα ἀπαιτεῖ (Ξ. Ἀν. 2, 6, 38).—Λεύκων ἀπεστέρησε τὴν πόλιν ταύτην τὴν δωρεάν (Δη. 20, 33). Εἰς τὰ αἰτητικά ἀνήκει καὶ τὸ ἰκιεῦν καὶ τὸ ἐρωτᾶν, εἰς δὲ τὰ ἀποστερητικά ἀνήκει καὶ τὸ κρύπτειν, ἀποκρύπτειν, πρᾶττειν, εἰσπρᾶττειν· π.χ. Διογείτων τὴν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός (Λυ. 32, 7)· Σωκράτης τοὺς ἑαυτοῦ οὐκ ἐπρᾶττειτο χρήματα (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 5)· ἠρόμεθα αὐτοὺς τὸ ἐναντίον (Πλ. Πρωτ. 354).

(ΣΗΜ. α'. Τὸ ἀποστερεῖν συντάσσεται πολλάκις μετ' αἰτ. τοῦ προσώπου καὶ γενικῆς τοῦ πράγματος· π.χ. οὗτος ἐμέ τῶν πατέρων πάντων ἐστέρησε (Δη. 29, 3). Τοῦναντίον λέγεται ἐπίσης, ἀντὶ τοῦ ἀφαιροῦμαι τινά τι, ἀφαιροῦμαι τινός τι.

(ΣΗΜ. β'. Τὸ αἰτεῖν, αἰτεῖσθαι, πρᾶττειν, εἰσπρᾶττειν, ἀντὶ τῆς αἰτ. τοῦ προσώπου δέχονται πολλάκις γενικὴν μετὰ τῆς προθέσεως παρά· π.χ.

ὁ γῆρας αὐτῶν παρὰ θεῶν ἀμαρτάνει.—Οὗτοι παρ' ἐτέρων εἰσπράττει φόρους (Δη. 56, 17).

§ 119. Τὰ κληρικά, τὰ δοξαστικά καὶ τὰ σημαίνοντα ποιήσιν ἢ ἐκλογὴν συντάσσονται ἐν τῇ ἐνεργητικῇ διαθέσει μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ὧν ἡ μία εἶνε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἡ δὲ ἕτερα καταγορεύμενον τοῦ ἀντικειμένου· π.χ. τοὺς φιλοσόφους θεῖους προσαγορεύω (Πλ. Σοφ. 216).—Νόμιζε τὴν μὲν πατριίδα οἶκον, τοὺς δὲ πολίτας ἐταίρους (Ξ. Ἰε. 11, 14).—Δαρεῖος Κῦρον σατραπὴν ἐποίησε (Ξ. Ἄν. 1. 1, 2)· ἀθλιωτάτην ταύτην τῶν πόλεων κρίνω (Πλ. Πολ. 578).—Ἀντισθένην Ἀθηναῖοι εἶλοντο στρατηγόν (Ξ. Ἄπ. 3, 4, 1).

ΣΗΜ. α'. Μετὰ τῶν δοξαστικῶν συνάπτεται πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῶν κληρικῶν· π.χ. σοφιστὴν ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλ. Πρωτ. 317).

ΣΗΜ. β'. Διὰ τοῦ ἀῤξειν, ἀῤρειν, τρέφειν καὶ τῶν ὁμοίων ἀποδίδεται πολλάκις εἰς τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν καταγορεύμενον προληπτικῶς· π.χ. εἶνα τινὰ ἀεὶ ὁ δῆμος εἴωθεν ἀῤξειν τε καὶ τρέφειν μέγαν (=αὔξειν τε καὶ τρέφειν καὶ οὕτω ποιεῖν μέγαν. Πλ. Πολ. 565).

§ 120. Πολλὰ ῥήματα μεταβατικὰ πλὴν τῆς αἰτ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου λαμβάνουσι καὶ αἰτιατικὴν τοῦ συστοίχου ἀντικειμένου· π.χ. ἕκαστον εὐεργετῶ τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν (Πλ. Ἄπ. 36).—Σωκράτης τὰ μέγιστα πάντα τοὺς βουλομένους ὠφέλει (Ξ. Ἄπ. 1, 2, 61).—Ταῦτα καὶ ἄλλα ἐγκωμιάζουσι τὴν δικαιοσύνην (Πλ. Πολ. 363)· διέλωμεν τὴν μετρικὴν δύο μέρη (Πλ. Πολ. 283). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ σύνταξις τοῦ ποιεῖν, δρᾶν, ἐργάζεσθαι, λέγειν, ἀγορεύειν τινά τι (ἀγαθὸν ἢ κακόν)· π.χ. οἱ πονηροὶ ἀεὶ τι κακὸν ἐργάζονται τοὺς ἐγγυτάτω ἐκυτῶν ὄντας (Πλ. Ἄπ. 25)· πόλλ' ἀγαθὰ τὴν πόλιν ἐποίησε (Ἰσ. 16, 16)· πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φῦλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει (Ἄρστροφ. Θ. 786).

Τὰ μετὰ γενικῆς συντάσσόμενα ῥήματα.

§ 121. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα.

α') τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά· π.χ. ἡ τοῦ θεοῦ φρόνησις ἅμα πάντων ἐπιμελεῖται (Ξ. Ἄπ. 1, 4, 17)· ἐαυτοῦ κηδεταὶ ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ (Ξ. Κυ. 3, 7, 15).—Σωκράτης τοῦ

σώματος οὐκ ἡμέλει (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 4)· ὁ τῆς Θετιδος υἱὸς ὠλιγόρησε τοῦ θανάτου (Πλ. Ἀπ. 28). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ φεῖδσθαι καὶ τὸ ἀφειδεῖν· π. χ. τῶν σωμάτων ἀφειδήσαντες (Λυ. 2, 25)· χρόνου φειδου

β') τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ· π. χ. ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης (Με. 8)· τοῦ ἐπικρεμασθέντος δεινοῦ ἀμνημονοῦντες (Θ. 3, 40)· τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν (Ἰσ. 1, 47)· ἔμαντοῦ ἐπελαθόμεν (Πλ. Ἀπ. 17).

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα εὔρηται ἐνίοτε μετ' αἰτ. συντεταγμένα· ὡς ἐάν τὰ παρεληλυθότα μνημονεύης, ἀμεινονεὶ περὶ τῶν μελλόντων βουλεύσει (Ἰσ. 2, 25)· τὰς τύχας τὰς κακὰς ἐπελάθοντο (Εὐρ. Ἑλ. 264).

γ') τὰ μετοχῆς καὶ μεταλήψεως σημαντικὰ· π. χ. ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει (Ξ. Ἀπ. 4, 3, 14)· τὸ ἀνθρώπινον γένος μετείληφεν ἀθανασίας (Πλ. Νέ. 721)· πάντες κεκοινωνήκατε τῆς φιλοσόφου ματίας (Πλ. Συμ. 212)· πρέπει τοὺς παῖδας τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν (Ἰσ. 1, 2).

Τὰ ῥήματα ταῦτα λαμβάνουσι καὶ δοτικὴν τοῦ προσώπου, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον, μεθ' οὗ μετέχει τις ἢ μεταλαμβάνει τινός (δοτικῆ τῆς κοινωνίας)· π. χ. ἡμεῖς μετεσχέκαμεν ἡμῖν (=μεθ' ἡμῶν) καὶ ἰερωῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ ἰεροῶν τῶν καλλίστων (Ξ. Ἑλλ. 2, 4, 20).

ΣΗΜ. α'. Ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν μετοχῆς καὶ μεταλήψεως σημαντικῶν ῥημάτων εἶνε διαιρετικὴ, σημαίνει δηλ. τὸ ὅλον, ἐξ οὗ μέρος τι μετέχει ἢ μεταλαμβάνει τις. Πολλάκις τὸ μέρος ὀρίζεται δι' αἰτιατικῆς ποσότητος σημαντικοῦ ἐπιθέτου μετὰ τοῦ μέρους ἢ ἄνευ αὐτοῦ· π. χ. τῶν κακῶν πλείστον μέρος μετέσχομεν (Ἰσ. 4, 99)· οὐ μετέλαβε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων (Πλ. Ἀπ. 36)· αἰδῶς σωφροσύνης πλείστον μετέχει (Θ. 1, 84).

ΣΗΜ. β'. Τὸ μεταλαμβάνειν τι ἀντί τινος σημαίνει λαμβάνειν τι ἀντί τινος, ὡς: ἀντί τῆς πολιτείας τῆς οὕτω πολλὰ καὶ καλὰ διαπεπραγμένης ἐτέραν πείθω ἡμᾶς μεταλαβεῖν (Ἰσ. 7, 57).

δ') τὰ ἀπολαύσεως καὶ γεύσεως σημαντικὰ· π. χ. οἱ ἀπολαύοντες τῶν σῶν ἀγαθῶν εὐνοί σοι γίγνονται (Ξ. Οἰκ. 12, 7)· εὐωχοῦ τοῦ λόγου (Πλ. Πολ. 352).—Ὀλίγοι στίου ἐγεύσαντο (Ξ. Ἀν. 3, 1, 3).

Τὸ ἐσιῶν ὡς μεταβατικὸν δέχεται αἰτιατικὴν τοῦ προσώπου ὡς

ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ γενικὴν τοῦ πράγματος ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π. χ. τῶν λόγων ἡμᾶς Λυσίας εἰστία (Πλ. Φαιδ. 227).

ΣΗΜ. α'. Καὶ ἐπὶ τούτων ἡ γενικὴ εἶνε διαιρετικὴ, σημαίνει δηλ. τὸ ὅλον, ἐξ οὗ μέρος τι ἀπολαύει τις. "Όταν δὲ τὸ μέρος ὀρίζηται, τίθεται κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν· π. χ. τῆς ἀρετῆς τὸ ἴσον ἀπέλασαν (Λυ. 2, 76).

ΣΗΜ. β'. Καὶ ἄλλα ῥήματα δέχονται γενικὴν διαιρετικὴν ὡς ἀντικείμενον· π. χ. Κῦρος λαβὼν τῶν κρεῶν διεδίδου (Ξ. Κυ. 1, 3, 7)· τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον ἄφρονες ἐγίγνοντο (Ξ. Ἄν. 4, 8, 20).

ε') τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά· π. χ. γυναικὸς ἀγαθῆς ἐπιτυχεῖν οὐ βῆξιον (Δίφ. 114)· ἀκοντιζὼν τὸν ὕν τοῦ μὲν ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ παιδός (Ἡρ. 1, 43)· ἐσφάλημεν (=ἀπετύχομεν) τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης (Θ. 4, 85). Οὕτω λέγεται καὶ ψεύδεσθαι (=ἀποτυγχάνειν) τινος, στοχάζεσθαι τινος καὶ τὰ ὅμοια.

ΣΗΜ. Τὸ ἐπιτυγχάνειν, ὅταν σημαίνῃ συναρτᾶν, συντάσσεται μετὰ δοτ., ὡς: ἐπιτυγχάνει πυροῖς (Ξ. Ἄν. 7, 2, 18).

ς') τὰ ἐφευκτικά· π. χ. τῶν ἀλλοτριῶν ἐπεθύμει (Λυ. 2, 56)· ἐφιέμενοι τῶν κερδῶν οἱ ἥσσους ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν (Θ. 1, 8)· τοῦ ζῆν οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐροῖ (Σοφ. Ἄκρ. 64)· διψῶ (=σφοδρᾶ ἐπιθυμῶ) ἐλευθερίας (Πλ. Πολ. 562)· πεινώσι τοῦ ἐπαίνου (Ξ. Οἰκ. 13, 9).

ΣΗΜ. Τὸ φιλεῖν καὶ τὸ ποθεῖν συντάσσονται μετ' αἰτ. Τὸ ἀγαπᾶν ἐπὶ μὲν τῆς σημασίας τοῦ φιλεῖν συντάσσεται μετ' αἰτ., ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας τοῦ ἀρκεῖσθαι συνήθως μετὰ δοτ.· π. χ. οἱ ἀγαπήσαντες τὴν Ἑλένην (Ἰσ. 10, 22)· ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς ἔστειλε στρατιάν (Λυ. 2, 21).

ζ') τὰ ἀφῆς σημαντικά, ἀπτεσθαι, ψάθειν, ἔχρσθαι, ἀντέχεσθαι, λαμβάνεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι ὁμοίως τὸ ἄρχειν, τὸ ἄρχεσθαι καὶ τὸ πειρᾶν καὶ πειρᾶσθαι· π. χ. οὐ τοί ποθ' ἄψει τῶν ἄκρῶν ἄνευ πόνου (γν.)· ἦθους δικαίου φαῦλος οὐ ψάθει λόγος (Με. 114)· ἡ ἐπιστήμη τῆς ἀληθείας ἀντέχεται (Πλ. Φιλ. 58)· ἠδὲ ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλήσι πολλῶν κακῶν ἄρξει (Θ. 2, 12)· σὺν τοῖς θεοῖς ἄρχεσθαι παντὸς ἔργου (Ξ. Κυ. 1, 5, 13)· ἐπέειρασαν τοῦ χωρίου (Θ. 1, 61)· ἐπειρῶντο τοῦ τείχους (Θ. 2, 18).

ΣΗΜ. Τὸ πειρᾶν σημ. συνηθέστερον πειράζειν ἐρωτικῶς καὶ συντάσσεται μετ' αἰτ., ὡς: τὰς καλὰς οὐ πειρᾶν δεῖ (Ξ. Ἰσ. 11, 11).

η') τὰ ἀρχικά καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν παραθετικῆν· π. χ. δεινὸν τοὺς χεῖρους τῶν βελιόνων ἄρχειν (Ἰσ. 2, 14).—Γλώσσης πνυταχοῦ πειρῶ κρατεῖν (Με. 80)· ἡ ἀρετὴ τοῦ πλήθους περιγίγνεται (Ἰσ. 4, 61)· ἄνθρωπος ξυνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων (Πλ. Μενεξ. 237)· ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθοῦ (Ξ. Κυ. 8, 1, 1)· μειοεκτιοῦσιν (οἱ τύραννοι) τῶν ἰδιωτῶν (Ξ. Ἰέ. 1, 18)· οὐ πάτριόν ἐστιν ἠγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ ἡλυδας τῶν αὐτοχθόνων (Ἰσ. 4, 68).

ΣΗΜ. Τὸ ἄρχειν τοῖς Ἀθηναίοις σημ. ἐπώνυμον ἄρχοντα εἶναι τῶν Ἀθηναίων. Τὸ κρατεῖν, ὅταν σημ. κρατῶν, συντάσσεται μετ' αἰτ. π. χ. Ἀθηναῖοι Σικωνίους μάχη ἐκράτησαν (Θ. 1, 108). Τὸ ἠγεῖσθαι τινα σημ. ὀδηγεῖν τινα. Τὸ ὑπερβάλλειν συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς.)

θ') τὰ αἰσθήσεως σημαντικά, αἰσθάνεσθαι, ἀκούειν, ἀκροᾶσθαι, δοφραίνεσθαι· π. χ. οὐκ ἠσθάνοντο προσιόντων τῶν πολεμίων (Ξ. Ἑλλ. 4, 2, 19)· ὄνος λύρας ἤκουε καὶ σάλπιγγος ὕς.—εὐνοικῶς ἀκροάσασθε τῶν λεγομένων (Δη. 43) 2)· κρομμύων δοφραίνομαι (Ἀρστωφ. Β. 654).

ΣΗΜ. Τὸ αἰσθάνεσθαι συντάσσεται καὶ μετ' αἰτ., ὡς : τὴν τοῦ ἔρωτος δύναμιν οὐκ ἠσθοῦτο (Πλ. Συμ. 189). Τὸ ἀκούειν συντάσσεται συνηθέστερον μετ' αἰτιατικῆς, ὅταν τὸ ἀντικείμενον εἶνε πρᾶγμα σημαίνον αὐτὸ τὸ ἀκούμενον αἶσθημα· π. χ. ἀκούω τὸν ἤχον· ἀκούω τοὺς λόγους (Δη. 3, 1). Πολλάκις τὸ ἀκούειν πλὴν τῆς αἰτιατικῆς τοῦ πράγματος (τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου) δέχεται καὶ γεν. τοῦ προσώπου ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π. χ. ὑμεῖς δ' ἔμοῦ ἀκούσασθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν (Πλ. Ἀπ. 17). Μετὰ τῆς γενικῆς τοῦ προσώπου δύναται νὰ τεθῆ καὶ ἡ παρά. Τὴν μετὰ γενικῆς τοῦ προσώπου καὶ αἰτ. τοῦ πράγματος σύνταξιν ἔχει καὶ τὸ πνυθάνεσθαι καὶ τὸ μνυθάνειν· π. χ. μάθε μου καὶ τάδε (Ξ. Κυ. 1, 6, 44).

ι') τὰ χωρισμοῦ, ἀπαλλαγῆς, ἀπομάκρυνσεως καὶ παύσεως σημαντικά· π. χ. πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται (Πλ. Μενεξ. 246)· ἀπέχει Πλάτανα Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα (Θ. 2, 5)· θρήνων καὶ γόων ἐπαύσατο (Εὐρ. Μ. 1211). Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται γενικὴ τοῦ χωρισμοῦ καὶ εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμενον. Ὅταν δὲ τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἶνε μεταβατικά, δέχονται, ὡς εἰκόσ, καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου· π. χ. λῦσόν με δεσμῶν (Εὐρ. Ἀνδρ. 7).—(Λύσανδρος) τὰ πλοῖα

εἶργε τοῦ εἴσπλου (Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 9)· τήνδ' ἔπαυσας τῆς πολυ-
γλώσσου βοῆς (Σοφ. Ἦλ. 798).

Μετὰ τῆς γενικῆς ταύτης συνάπτεται πολλάκις καὶ ἡ πρόθεσις
ἀπό· π. χ. ἀπέχον αἱ πόλεις αὗται ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὄγδοή-
κοντα (Ξ. Ἄν. 5, 4, 31)· ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶργον αὐτούς (Ξ.
Ἄν. 6, 1, 8).

ΣΗΜ. Ἐπὶ τοῦ παραχωρεῖν τίθεται καὶ δοτικὴ χαριστικὴ πρὸς δήλω-
σιν τοῦ προσώπου, χάριν τοῦ ὁποίου ἀπομακρύνεται τις τινος ἢ εἰς τὸ
ὅποσον ἀπομακρυνόμενός τις τινος καταλείπει αὐτό· π. χ. τῆς τῶν Ἑλλή-
νων ἐλευθερίας παραχωρήσατε Φιλίππῳ (Δη. 18, 68).

ια') τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π. χ. αἱ λήκνθοι
μύρου γέμουσι, τὸ δ' ὑπερῶν ἰσχάδων (Ἀριστοφ. Πλ. 800)· τῶν
ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν (Ξ. Ἄν. 2, 5, 11)· ἐπαίνοιο σπανί-
ζετε (Ξ. Ἰε. 1, 14)· ὁ μὴδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου.

Τὰ μεταβατικά τούτων, ἤτοι τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως ση-
μαντικά, πλὴν τῆς γενικῆς δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἀμέσου
ἀντικειμένου· π. χ. ἔρωσ ἡμῶν ἀλλοτριότητος μὲν κερῶ, οἰκειό-
τητος δὲ πληροῦ (Πλ. Συμ. 196)· ὁ πατήρ μου δύο ναῦς ἐγέμισσε
σίτου (Ἰσ. 17, 4).

ιβ') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων ἀπό, ἐκ,
κατά, πρό, ἐπέρ· π. χ. πολλοῖς ἢ γλωττα προιρέχει τῆς δια-
νοίας (Ἰσ. 1, 40)· μή μου κατείπης πρὸς τοὺς ἄλλους (Πλ. Θε. 149)· οἱ πολέμιοι ὑπερκάθηται ἡμῶν (Ξ. Ἄν. 5, 1, 9). Πολλὰ
μεταβατικά σύνθετα μετὰ τινος τῶν εἰρημένων προθέσεων συν-
τάσσονται μετ' αἰτιατικῆς τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου καὶ μετὰ
γενικῆς διὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἐμέσου ἀντικειμένου· π. χ. χρῆ
προιδῆναι παντὸς τοῦ λόγου τὸ προοίμιον (Πλ. Νό. 723)· τὰ τῶν
τριάκοντα ἁμαρτήματα ἐμοῦ κατηγόρου (Λυ. 25, 26)· ὑπέρεχε
μου τὸ σκιάδιον (Ἀριστοφ. Ὀρ. 1208).

ΣΗΜ. Καὶ τὸ ἐπιβαίνειν συντάσσεται μετὰ γεν. διὰ τὴν πρόθεσιν· π. χ.
ἐπιβαίνειν τῆς Πελοποννήσου (Θ. 1, 103).

§ 122. Μετὰ τῶν ῥημάτων θανατῶν, εὐδαιμονίζω, μακαρί-
ζω, οἰκτιρῶ, φθονεῖν καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται γενικὴ τῆς αἰ-
τίας, δι' ἣν τις θανατῶν, εὐδαιμονίζει κτλ.· π. χ. θανατῶν τινὰ

τῆς τόλμης (=διὰ τὴν τόλμην. Θ. 6, 36)· εὐδαιμονίζω τινὰ τοῦ τρόπου (Πλ. Κρ. 43).

§ 123. Ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ῥημάτων διώκειν τινά (=κατηγορεῖν τινος ἐπὶ δικαστηρίου), φεύγειν (παθητ. τοῦ διώκειν), κρίνειν, δικάζειν, τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ ἔγκλημα, δι' ὃ τις διώκει, φεύγει, κρίνει, δικάζει (γενικὴ τῆς αἰτίας)· π. χ. διώξομαι σε δειλίας (=ἐπὶ δειλίᾳ Ἀρστροφ. Ἰππ. 367)· φεύγω φόβου (Λυκ. 133)· πρβ. καὶ § 117 σημ. *α*

ΣΗΜ. Ἐπὶ τινῶν δικαστικῶν ῥημάτων τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τῆς ποινῆς· π. χ. κρίνομαι θανάτου (=κρίνομαι κρίσιν θανάτου, ἧτοι κρίσιν συνεπάγουσαν ποινὴν τὸν θάνατον· Θ. 3, 57· πρβ. Δημ. 21, 64 : ἐκρίνετο τὴν περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν θανάτου). Ἐπὶ δὲ τοῦ τιμᾶν τινί τιος (ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ) καὶ τιμᾶσθαι τινί τιος (ἐπὶ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ κατηγορουμένου) ἢ μὲν γεν. σημαίνει τὸ μέτρον τῆς ποινῆς, ἢ δὲ δοτικὴ τὸ πρόσωπον, δι' ὃ ὀρίζεται ἡ ποινὴ (δοτ. προσωπική)· π. χ. ἴσως ἄν μοι φυγῆς τιμῆσατε (=ἴσως ἠθέλητέ μοι ὀρίσῃ φυγὴν ὡς ποινὴν. (Πλ. Ἀπ. 37)· ὁ κατηγορὸς βούλεται θανάτου σοι τιμᾶσθαι (Πλ. Γο. 486).

α Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα.

§ 124. Μετὰ δοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου συντάσσονται τὰ ἑξῆς ῥήματα·

α') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ δίδομαι, λέγειν, προστάσσειν, δεικνύειν καὶ τὰ ὅμοια. Ταῦτα, ἂν εἶνε μεταβατικά, δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου· π. χ. πολλὰ ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις (Ξ. Ἀπ. 2, 2, 3)· μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακὰ (Με. 234)· ἐπιδεικνύω σοι ἓνα τῶν ἐταίρων (Ξ. Κυ. 2, 2, 6). Οὕτω λέγεται : λέγειν τινί υ, προστάσσειν τινί υ κτλ.

ΣΗΜ. α'. Τὸ καλεῖται συντάσσεται μετ' αἰτ. καὶ ἀπαρεμφάτου.

ΣΗΜ. β'. Τὸ μεταδίδομαι πλὴν τῆς δοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου λαμβάνει καὶ γενικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον (ἢ γενικὴ ἐπὶ τοῦ μεταδίδομαι εἶνε ὡς ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν μετοχῆς καὶ μεταλήψεως σημαντικῶν ῥημάτων ἰδ. § 121, γ')· π. χ. μεταδίδωμι τῷ βουλομένῳ τοῦ ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ πλοῦτον (Ξ. Σουμ. 4, 43).

β') τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικήν πρὸς τινὰ διάθεσιν, οἷον τὸ ὀργίζεσθαι, ἀγανακτεῖν, χολεπαίνειν, θυμοῦσθαι, εὐνοεῖν,

χαρίζεσθαι, ἀρέσκειν, φρονεῖν (δοτικὴ περιποιητικὴ καὶ ἀντιπεριποιητικὴ). π. χ. οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ (Ξ. Ἄν. 1, 5, 11). δοῦλος πεφυκῶς εὐνόει τῷ δεσπότῃ (Με. 116). ἄρρεσκε πᾶσι, μὴ σαυτῷ μόνον (Με. 48).

ΣΗΜ. Περὶ τῆς συντάξεως τοῦ μέμφεσθαι, λοιδορεῖν, λοιδορεῖσθαι ἴδ. § 113. σήμ. α'.

γ') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ βοηθεῖν, οἷον τὸ βοηθεῖν, ἀμύνειν, ἀρῆγειν, ἐπικουρεῖν, τιμωρεῖν (=βοηθεῖν). π. χ. ἀμυνῶ τῷ νόμῳ (Εὐρ. Ὀρ. 528). βεβοηθήκαμεν Εὐβοεῦσι (Δη. 1, 12).

δ') τὰ εὐπειθείας, ὑποταγῆς καὶ ἀκολουθίας σημευτικά. π. χ. τοῖς νόμοις πείθου (Ἰσ. 1, 16). πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπέκει (Πλ. Μενεξ. 240). τῇ ἀχαρισσίᾳ ἔπεται ἡ ἀναίσχυντία (Ξ. Κυ. 8, 6, 18).

ε') τὰ ἐρίσεως, συμφωνίας, ἐναντιώσεως καὶ συνδιαλλαγῆς σημευτικά (ἐρίζειν, πολεμεῖν, μάχεσθαι, διαφέρεσθαι, ἀμφισβητεῖν, στασιάζειν, συνάδειν, συμφωνεῖν, διαλλάττεσθαι, καταλλάττεσθαι, σπένδεσθαι, ἐναντιοῦσθαι, ἀντιτίθεσθαι καὶ τὰ ὅμοια). π. χ. θεῶ μάχεσθαι δεινόν ἐστι (Με. 247). οὐκ αἰσχρόν ἐστι τοῖς πονηροῖς διαφέρεσθαι (Ξ. Ἄπ. 2, 9, 8). σῶμα νοσῶδες στασιάζει αὐτὸ ἑαυτῷ (Πλ. Πολ. 566). τοῖς ἐχθροῖς κατηλλάγην (Πλ.).— Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων σπένδονται Μαντινεῦσι (Θ. 3, 109). τὰ ἔργα οὐ ξυμφωνεῖ τοῖς λόγοις (Πλ. Λά. 193).— Σωκράτης μόνος ἠναντιώθη τοῖς Ἀθηναίοις (Πλ. Ἄπ. 32). Οὕτω καὶ εἰς χειρας ἦ διὰ μάχης ἔρχομαι ἑνι.

Τὰ μεταβατικὰ τούτων δέχονται καὶ αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον. π. χ. ἐδέοντο τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι (Θ. 1, 24).

+ ΣΗΜ. α'. Μετὰ τῶν ῥημάτων τούτων τίθεται πολλάκις ἀντὶ τῆς δοτικῆς ἢ πρὸς μετ' αἰτιατικῆς. π. χ. ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους (Θ. 1, 1). ψυχὴ πρὸς σῶμα διαφέρεται (Πλ. Φιλ. 47).— Ἀρίστιππος ἐνηλλάγη πρὸς τοὺς οἴκοι (Ξ. 1, 2, 1).

Σημ. β'. Πολεμῶ, μάχομαι, ἀγωνίζομαι μετὰ τινος σημαίνει πολεμῶ, μάχομαι, ἀγωνίζομαι μετὰ τινος ὡς σύμμαχος καὶ βοηθὸς αὐτοῦ. π. χ. ἐπολέμησάν ποτε Ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθίαν (Θ. 2, 15).

γ') τὰ προσεγγίσεως, μίξεως καὶ ἐπιμιξίας σημευτικά (πλη-

σιάζειν, προσίειναι, μίγνυσθαι, ἐπιμίγνυσθαι, ὁμιλεῖν (= συναναστρέφεσθαι), διαλέγεσθαι, καὶ τὸ χοῆσθαι· π. χ. τοῖς φρονιμωτάτοις πλησίαζε (Ἰσ. 2, 15)· κακοῖς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἐκβήσει κακός (Με. 274)· χροῶ τοῖς βελτίστοις (Ἰσ. 1, 20). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ εἰς λόγους ἵεναι τινί, ὡς : τῷ Ἀλκιβιάδῃ τινὲς εἰς λόγους ἦλθον (Θ. 8, 48). Τὰ μεταβατικὰ τούτων δέχονται καὶ αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον· π. χ. ὁ Μίδας τὸν Σάτυρον ἐθήρευσεν οἴνω κεράσας τὴν κρήνην (Ξ. Ἄν. 1, 2, 13).

ζ') τὰ ὁμοίτητος καὶ ἰσότητος σημαντικὰ· τὰ δὲ μεταβατικὰ αὐτῶν δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἀμέσου ἀντικείμενου· π. χ. φιλοσόφῳ ἔοικας, ὃ νεανίσκῃ (Ξ. Ἄν. 2, 1, 13)· μικρὸν μεγάλῳ εἰκάζω· (Θ. 4, 36)· ὁ σίδηρος ἀπισοῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἰσχυροῖς ἐν πολέμῳ (Ξ. Κν. 7, 5, 65).

η') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων ἐν, σύν, παρὰ, περὶ, πρὸς, ἀντί, ὑπό· π. χ. ἐμμένω τῷ λόγῳ (Πλ. Φαι. 92) τῇ φιλοσοφίᾳ ἐνδιατρίβειν (Πλ. Γο. 484)· φιλεῖ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεός (Αἰσχ. ἀπ. 277)· θεός γε τοῖς ἀγοῦσιν οὐ παρίσταται (γν.).—Τὰ Κύθηρα ἐπίκειται τῇ Λακωνικῇ (Θ. 4, 53). Ἄν τὰ τοιαῦτα σύνθετα ῥήματα εἶνε μεταβατικὰ, λαμβάνουσι καὶ ἄμεσον ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν· π. χ. ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐρέφυσε (Ξ. Ἄπ. 1, 4, 13)· ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχουσι τὸν νοῦν (Ξ. Ἄν. 4, 2, 2 = πρὸς ταύτῃ τῇ ὁδῷ ἔχουσι τὸν νοῦν· πρβ. Πλ. Πρωτ. 324 : πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχω).

5. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 125. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων· π. χ. καλῶς εἶπας· ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη.

§ 126. Εἰς τοὺς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς ἀνήκουσι καὶ οἱ διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου ἐκφερόμενοι καὶ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἐξηγοῦντες· π. χ. οἱ λαγῷ τῆς νυκτὸς νέμονται (= νύκτωρ. Ξ. Ἄπ. 3, 4, 8)· τούτῳ τῷ τρόπῳ (= οὕτως) οἱ Ἀθηναῖοι ἐτείχισαν τὴν πόλιν (Θ. 1, 93).—Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάχους (= ταχέως· Θ. 2, 18).

† ΣΗΜ. Οἱ προσδιορισμοὶ οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐμπροθέτων πτώσεων λέγονται συνήθως ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί.

§ 127. Ἐπιρρηματικὴ σχέσις ἐκφράζεται καὶ διὰ μετοχῆς (ιδ. § 257) καὶ δι' ἀπαρεμφάτου ἐνίοτε (ιδ. § 138, δ') καὶ δι' ὀλοκλήρου προτάσεως (ιδ. § 129, ια' καὶ 142, δ').

§ 128. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς δῆλωσιν τῶν ἐξῆς σχέσεων· α') τοῦ χρόνου· β') τοῦ τόπου· γ') τοῦ τρόπου· δ') τοῦ ὄργάνου ἢ μέσου· ε') τοῦ ποσοῦ· ς') τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς· ζ') τοῦ αἰτίου.

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου.

§ 129. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου ἐκφέρεται·

α') διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· π.χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειριαῖα.

β') διὰ γενικῆς χρονικοῦ ὀνόματος· π.χ. οἱ λαγὼ τῆς νυκτὸς νέμονται. Οὕτω λέγεται ὄρθρου, μεσημβρίας, δειλῆς, ἑσπέρας, χειμῶνος, ἤρος, θέρους, ὀπώρας· δειλῆς ἀφίκοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς κόμας (Ξ. Ἀν. 3, 3, 11)· ἡ οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος ἐστὶ, θέρους δὲ εὐσκίος (Ξ. Οἰκ. 9, 4). Συνήθης εἶνε ἡ γενικὴ χρονικοῦ ὀνόματος μετ' ἀπολύτου ἀριθμητικοῦ ἢ ἐπιθέτου σημάζοντος ποσὸν πρὸς δῆλωσιν χρόνου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι· π.χ. Πέρσαι οὐχ ἤξουσι δέκα ἐτῶν (Πλ. Νό. 642)· ὀλίγου χρόνου πειράσεται τὰ χρήματα ἀποδοῦναι (=ἐντὸς ὀλίγου χρόνου· Ἰσ. 17, 18· πρβ. 6, 4, 6: Ἀμύντας ἐντὸς τριῶν μηνῶν κατέσχεν ἅπασαν Μακεδονίαν). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ γενικὴ τοῦ λοιποῦ καὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ (=κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἦτοι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ)· π.χ. οὐ βλάψομεν τοῦ λοιποῦ ἐκόντες τὸ ἱερόν (Θ. 4, 103).

γ') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐπί, μάλιστα ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων ἐχόντων ἀρχήν· π.χ. ἐπὶ Κέκροπος ἡ Ἀττικὴ κατὰ κόμας ἦκειτο (Θ. 2, 15)· οἱ ἐφ' ἡμῶν=οἱ σύγχρονοι ἡμῶν.

δ') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ χρόνος, μετὰ διάλειμμα ἢ πάροδον τοῦ ὁποίου, ἢ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τι· π.χ. ἔοικε διὰ πολλοῦ χρόνου σ' ἐορακέναι (=μετὰ διάλειμμα ἢ πάροδον πολλοῦ χρόνου· Ἀρσφ. Πλ. 1045)· τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου (=καθ' ὅλον τὸν βίον).

ε') διὰ γεν. μετὰ τῆς προθέσεως μὲν πρό, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρότερον, μετὰ τῆς προθέσεως δὲ ἐκ ἢ ἀπό, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀρχὴ τοῦ χρόνου· π.χ. *πρὸ τῆς μάχης*·— ἦν ἐκ παιδὸς αὐτῷ ἐταῖρος (Ξ. Κυ. 5, 1, 2)· ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου (Ξ. Ἀν. 7, 5, 8).

ς') διὰ δοτικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὠρισμένος χρόνος, οὕτω τίθεται ἡ δοτ. *ἡμέρα, νυκτί, μηνί*, ἔπει καὶ τὰ ὅμοια μετὰ τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· π.χ. *τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν* (Ξ. Ἀν. 4, 8, 1)· ἄνευ προσδιορισμοῦ τίθεται ἡ δοτ. ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἑορτῶν· π.χ. *ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον Διονυσίους* (=ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Διονυσίων. Δη. 18, 115).

Μετὰ τῆς ἐν τίθεται ἡ χρονικὴ δοτικὴ πρὸς δῆλωσιν χρονικοῦ διαστήματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι· π.χ. οὐ ῥᾶδιον ἄνοιαν ἐν μικρῷ μεταστῆσαι χρόνῳ (Με 492)· ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἰς λάθοι πονηρὸς ὢν (Λυ. 19, 60).

ΣΗΜ. Τὸ χρόνῳ σημαίνει μετὰ παρέλευσιν χρόνου· π.χ. πρὸς δὲ Κερυστίους αὐτοῖς πόλεμος ἐγένετο καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν (Θ. 1, 98).

ζ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθ. κατὰ· π.χ. Λυκοῦργος κατὰ τοὺς Ἡρακλείδας (=κατὰ τὸν χρόνον τῶν Ἡρακλείδων) ἐγένετο (Ξ. Λ. Π. 3).— *Οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι* = οἱ σύγχρονοι ἡμῶν ἄνθρ.

η') δι' αἰτ. μετὰ τῆς προθέσεως μὲν μετὰ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ ὕστερον, μετὰ τῆς προθ. δὲ παρά, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπὸ τῆς αἰτιατικῆς σημεινομένου, μετὰ τῆς προθ. δὲ περὶ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ περίπου· π.χ. *μετὰ τὴν μάχην· μετὰ μεσημβρίαν· δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' ὅλον τὸν βίον* (=καθ' ὅλον τὸν βίον. (Με. 443)· *περὶ ἑσπέραν*.

ΣΗΜ. Ἡ ἀπλή αἰτιατικὴ χρονικοῦ ὀνόματος τίθεται εἰς δῆλωσιν ποσοῦ χρόνου (χρονικῆς ἐκτάσεως)· ἰδ. § 137, γ'. Μόνον ἢ αἰτ. *ἡμέραν, μῆνα*, ἔτος μετὰ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τοῦ ἡδὴ ἢ τοῦ οὗτος (οὐτοσί) τίθεται εἰς δῆλωσιν χρόνου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου γίνεται τι ἢ πρὸ τοῦ ὁποίου ἐγένετό τι· π.χ. Πρωταγόρας ἐπίδεδῆμηκε *τρίτην ἤδη ἡμέραν* (τρεῖς ἡμέρας μὲ τὴν σημερινήν, ἧτοι ἀπὸ δύο ἡμερῶν. Πλ. Πρωτ. 309)· *ἐξήλθομεν τρίτον ἔτος τουτί* (=πρὸ δύο ἐτῶν. Δη. 24, 3).

θ') διὰ χρονικοῦ ἐπιθέτου κειμένου κατηγορηματικῶς· π. χ. ὄρθριος ἦκει· πρβ. § 18.

ι') διὰ χρονικῆς μετοχῆς· π. χ. οἱ Πέρσαι εὐθὺς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι (=εὐθὺς ὅτε παῖδες εἰσιν Ε. Ἀν. 1, 9, 4).

ια') διὰ χρονικῆς προτάσεως· π. χ. ὅτε αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν (Ε. Ἑλλ. 3, 4, 25).

***Ο προσδιορισμός τοῦ τόπου.**

§ 130. Ὁ προσδιορισμός τοῦ τόπου εἶνε τετραπλοῦς· α') προσδιορισμός τοῦ τόπου, ἐν ᾧ γίνεται τι (ἐν τόπῳ στάσις)· β') προσδιορισμός τοῦ τόπου, εἰς ὃν πορεύεται τι (ἢ εἰς τόπον κίνησις)· γ') προσδιορισμός τοῦ τόπου, ἐξ οὗ ὀρμαίνεται τι (ἢ διὰ τόπου κίνησις) καὶ δ') προσδιορισμός τοῦ τόπου, δι' οὗ πορεύεται τι (ἢ διὰ τόπου κίνησις).

§ 131. Ἡ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ἐπιρρημάτων. Τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ εἰς-οὐ καὶ-θι λήγοντα· οἶον αὐτοῦ, ἀλλαχοῦ, αὐτόθι κτλ. καὶ τὰ εἰς-οι καὶ-οι λήγοντα, ἄτινα ἦσαν ποτε τοπικαὶ πτώσεις, οἶον οἴκοι, Μεγαροῖ, Ἀθήνησι, Μαραθῶνι καὶ ἄλλα, οἶον τὸ ἐνιαῦθα, ἐκεῖ κτλ· π. χ. πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῦ κατέλυε; Πλ. Θε. 132)· οὐ μόνος Πρωταγόρας αὐτόθι ἐστὶ (Πλ. Πρωτ. 315)· ἐνιαῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς (Ε. Ἀν. 1, 2, 14)· ἡ Μαραθῶνι μάχη (=ἡ ἐν Μ. μάχη. Ἰσ. 4, 91).

β') διὰ γενικῆς μετὰ τινος τῶν προθέσεων πρὸ, ἐπὶ, ὑπὸ, ὑπέρ (κατὰ τὴν διάφορον παράστασιν τοῦ τόπου· ἰδ. τὰς προθ.)· π. χ. τεθαμμένοι εἰσὶ πρὸ τῶν πυλῶν (Ε. Ἑλλ. 2, 4, 34)· πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός (Πλ. Νό. 728)· ὁ θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς (Πλ. Τί. 38).

γ') διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν· π. χ. ἐν Ἀθήναισι οἰκῶ.—Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν (Ε. Ἑλλ. 3, 4, 25).

ΣΗΜ. Εἰς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως τίθεται ἡ δοτ. καὶ μετ' ἄλλων προθέσεων, οἶον τῆς πρὸς, ἐπὶ, ὑπὸ, παρά, κατὰ τὸν διάφορον τρόπον, καθ' ὃν παρίσταται (ἰδ. τὰς προθέσεις)· π. χ. προέτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ᾧ ἦν (Ε. Ἀν. 4, 7, 10)· οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ

ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται (Ο. Ἄν. 1, 9, 4)· οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶ (Ξ. Ἑλλ. 4, 3, 11)· σιτοῦνται παρὰ τῶ διδασκάλῳ (Ξ. Κυ. 1, 2, 8).

δ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθ. κατὰ, ὅταν ἰδίως πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἡ ἔννοια τῆς ἐκτάσεως ἢ ἡ ἔννοια τοῦ ἀπέναντι· π.χ. αἱ ἔχιδναὶ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσὶ (Ἡρ. 3, 109)· οἱ κατὰ τοὺς Ἑλληνας τεταγμένοι (Ξ. Ἄν. 2, 3, 19).

§ 132. Ἡ ἐκ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ τῶν εἰς-θεν ληγόντων ἐπιρρημάτων ἢ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθ. ἐκ ἢ ἀπό· π.χ. ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος; ἐξ ἀγορᾶς, ὧ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου (Πλ. Μενεξ. 284).

+ ΣΗΜ. Διὰ μὲν τῆς ἐκ δηλοῦται κίνησις ἐκ τῶν ἔνδον τόπου τινός, διὰ δὲ τῆς ἀπὸ δηλοῦται κίνησις ἐκ τῶν πλησίον μερῶν τόπου τινός καὶ ἀπομάκρυνσις ἀπ' αὐτοῦ (Ἀντίθετος τῆς ἐκ εἶνε ἢ ἐν καὶ ἡ εἰς, τῆς δὲ ἀπὸ ἢ πρὸς).

§ 133. Ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται·

α') διὰ τῶν εἰς-δε ἢ -σε ληγόντων ἐπιρρημάτων καὶ ἄλλων, οἷον τὸ ἐνιαυθᾶ, εἴσω, ποῖ, ὅποι κτλ.· π.χ. πορευόμεναι οἴκαδε ἄλλοσε οὐδαμῶσε ἐξήλθεσ (Πλ. Κρ. 52)· χωροῖς ἂν εἴσω (Σοφ. Ἡλ. 14, 91)· οὐκ οἶσθ' ὅποι γῆς φέρει.

β') διὰ γεν. μετὰ τῆς προθ. ἐπί· π.χ. Κροῖστος ἐπὶ Σάρδεων ἔφρευγε (Ξ. Κυ. 7, 2, 1)· ἀνεχώρησαν ἐπ' οἶκον (Θ. 1, 30).

γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τινος τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπί, παρὰ, ὡς· π.χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ· ἔφρευγον πρὸς τὸ ὄρος (Ξ. Ἑλλ. 8, 5, 9)· ἐξελεύνη ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν (Ξ. Ἄν. 1, 4, 11)· πέμπει παρὰ Ξενοφῶνια τοὺς πελταστὰς (Ξ. Ἄγ. 4, 3, 27)· τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον (γν.).

(ΣΗΜ. Ἡ εἰς τίθεται μετ' αἰτ. πράγματος· ἡ δὲ πρὸς τίθεται καὶ μετ' αἰτ. πράγματος καὶ μετ' αἰτ. προσώπου. Ἡ παρὰ καὶ ἡ ὡς ἐπὶ κινήσεως μόνον ἐπὶ προσώπου τίθεται.)

(Σημαίνει δὲ ἡ μὲν εἰς τὸ τέρμα τῆς κινήσεως, ἡ δὲ πρὸς ἀπλῶς διέουσιν. Ἡ εἰς τίθεται καὶ μετ' αἰτιατικῆς προσώπου ἐπὶ κινήσεως, ὅταν ὑπονοῆται ὁ τόπος, ἐν ᾧ διατρίβει τὸ πρόσωπον· π.χ. Πέλοψ ἐκ τῆς Ἀσίας ἦλθεν εἰς ἀπόρους ἀνθρώπους (=εἰς τὴν χώραν ἀπ. ἀνθ. Θ. 1, 9). Συχνότατον εἶνε παρὰ τοῖς ῥήτορι τὸ εἰς ὑμᾶς εἰσέναι (=εἰς τὸ δικαστήριον ὑμῶν).

§ 134. Ἡ διὰ τόπου κίνησις ἐκφέρεται·

α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ π.χ. διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύομαι (Δημ. 19, 314)· β') διὰ αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθ. κατὰ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἐκτάσεως· π.χ. πράγματα ἐξομεν, ἐὰν κατὰ γῆν κομίζησθε, ἐὰν δὲ κατὰ θάλατταν (=διὰ θαλάσσης) σιέλλησθε, ὑμᾶς δεήσει τοὺς μαχομένους εἶναι (Ξ. Ἀν. 5, 6, 5)· γ') ἐνίοτε διὰ τῶν ἐπιρρημάτων ἢ, ταύτη· π.χ. τὰς πύλας, ἢ ἐσῆλθον, ἔκλησε (=δι' ὧν εἰσῆλθον. Θ. 2, 4).

§ 135. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου.

§ 135. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου ἐκφέρεται·

α') διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων· π.χ. βουλεύου μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ τάχως τὰ δόξαντα (Ἰσ. 1, 34).

β') διὰ γεν. μετὰ τινος τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, διὰ, μετὰ· π.χ. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ὠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου (Δη. 3, 7)· ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου (=οὐκ αὐτομάτως) παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις (Πλ. Εὐθ. 282).—Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάχους (Θ. 2, 18) οὐδὲν θέλω κτῆσθαι μετ' ἀδικίας 2, 6, 18).

γ') διὰ δοτικῆς· π.χ. τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐτείχισαν τὴν πόλιν (Θ. 1, 93)· βία εἶλον τὸ χωρίον (Θ. 1, 102). Εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην τῆς δοτικῆς ἀνήκουσι καὶ αἱ δοτικαὶ δημοσίαι, κοινῆ, ἰδία, πεζῆ, ταύτη κτλ., αἵτινες ἀπέβησαν ἐπιρρήματα.

Εἰς τὴν τροπικὴν δοτικὴν ἀνάγεται καὶ ἡ δοτικὴ ἢ τιθεμένη ἐπὶ στρατιωτικῆς κινήσεως εἰς δήλωσιν τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, μεθ' ἧς γίνεται ἡ κίνησις· ἡ δοτικὴ αὕτη δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἰδίᾳ δοτικὴ τῆς συνοδίας· π.χ. ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν Ποτειδαίαν τρισχιλίους μὲν ὀπλίταις . . . ἰππεῦσι δ' ἑξακοσίους (Θ. 1, 61). Ἐνίοτε μετὰ τῆς δοτ. ταύτης τίθεται καὶ ἡ σύν· συνήθως δὲ ἀντὶ τῆς δοτικῆς τίθεται αἰτιατικὴ μετὰ τῆς μετοχῆς ἔχων· π.χ. βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται (Ξ. Ἀν. 1, 8, 1)· ὀλίγῳ μὲν στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι, πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχὺ πορεύεσθαι (Ξ. Ἀν. 2, 2, 12).

(ΣΗΜ. Ἡ δοτικὴ τῆς συνοδίας μετὰ τῆς αὐτῆς τίθεται καὶ μετὰ ῥη-

μάτων οὐχὶ στρατιωτικῆς κινήσεως π. χ. τέσσαρας ναῦς ἔλαβον αὐτοῖς ἀνδράσι (=σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν, αὐτάνδρους. Ξ. Ἑλλ. 1, 2, 12).

δ') δι' αἰτιατικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθ. πρὸς ἢ κατὰ π. χ. τίνος τρόπου (πῶς) τὴν θύραν κόψω; ('Ἀρστροφ. Β. 460). ἡμᾶς πρὸς βίαν χειρῶσεται (Σοφ. Φιλ. 92). ἡ οἰκοδομία κατὰ σπουδὴν (=σπουδῇ, ἐσπευσμένως) ἐγένετο (Θ. 1, 93).

ε') διὰ τροπικῆς μετοχῆς π. χ. ληζόμενοι ζῶσι (Ξ. Κυ. 3, 2, 25).

† Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὄργάνου.

§ 136. Συγγενῆς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τρόπου εἶνε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὄργάνου ἢ μέσου. Ἐκφέρεται δὲ

α') διὰ δοτικῆς π. χ. τὴν θύραν τῇ βακτηρίᾳ ἔκρουε (Πλ. Πρωτ. 310).

† ΣΗΜ. Συνήθης εἶνε ἡ ὀργανικὴ δοτικὴ 1) ἐπὶ τῶν ῥημάτων κολάζειν τιμωρεῖσθαι, ζημιῶν π. χ. τὸν μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι κολάζουσι (Πλ. Πολ. 422). 2) ἐπὶ τῶν ῥημάτων τεκμαίρεσθαι, εἰκάζειν, κρίνειν, γιγνώσκειν π. χ. δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενημένοις τεκμαίρεσθαι (=διὰ τῶν γεγενημένων, ἐκ τῶν γεγενημένων. Ἰσ. 14, 141). οὐ τῶ ἀριθμῷ τὰ πολλὰ κρίνεται, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις (Ξ. Ίε. 4, 8). Σπανιώτερον τίθεται ἐπὶ τῶν ῥημάτων τούτων ἡ γενικὴ μετὰ τῆς ἐκ ἢ ἀπό π. χ. ἐκ τῶν εἰρημῶν βᾶδιόν ἐστι καταμαθεῖν ('Ἰσ. 6, 56).

β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ, μάλιστα ἐπὶ προσώπων π. χ. δι' ὀφθαλμῶν ὀρῶμεν (Πλ. Θε. 184). ἔλεγε δι' ἐρμηνέως (Ξ. Ἄν. 2, 3, 19).

ΣΗΜ. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὄργάνου ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν, καὶ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐκ ἢ ἀπό π. χ. ἐν λόγοις πείθειν (Σοφ. Φιλ. 1393). πάτριον ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι (Θ. 1, 123). ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἡμῖν πολεμεῖ σύμμαχων (Δη. 4, 34).

αλ' Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ.

§ 137. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ ἐκφέρεται.

α') διὰ τῶν ποσότητος σημαντικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. πάνυ ὀλίγοι· μάλα γεγηθώς· πολὺ πρῶτος.

β') διὰ δοτικῆς ἐπὶ τῶν παραθετικῶν καὶ τῶν ἐχόντων ἔννοιαν παραθετικὴν (δοτικὴ τοῦ μέτρου ἢ τῆς διαφορᾶς) π. χ. πολλῶ κρεῖττόν ἐστιν ἐμφανῆς φίλος ἢ χυρσοῦς ἀφανῆς (γν.). ἐναιυτῶν πρε-

σβύτερος ἀπέρχομαι (Ἀρστφ. Β. 18). Ἐπειδὴ καὶ ἡ πρὸ μετὰ γεν. καὶ ἡ μετὰ μετ' αἰτιατικῆς ἐπὶ χρόνου περιέχουσιν ἔννοιαν παραθετικὴν, διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τούτων τίθεται δοτικὴ εἰς δήλωσιν τοῦ ποσοῦ· π. χ. δέκα ἔτει πρὸ τῆς ἐν Σκλαβωνί νανμαχίας (Πλ. Νό. 698)· ἐξήκοστῳ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν (Ο. 1, 12).

(ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ πολλῶ καὶ τοῦ ὀλίγῳ τίθεται πολλάκις τὸ πολλὸ καὶ τὸ ὀλίγον, πάντοτε δὲ τὸ τί καὶ τὸ οὐδέν· π.χ. πολλὸ διαφέρει Πλ. Πρωτ. 359)· οὐδὲν διαφέρει (Πλ. Ἰππ. 287). Κυρίως ἡ αἰτ. αὕτη εἶνε σύστοιχος· πρὸς § 115. σημ.)

γ') δι' αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τοπικὴ ἔκτασις ἢ χρονικὴ διάρκεια· π. χ. ἀπέχει Ἰλλάταια Θηβῶν σταδίους ἐβδομήκοντα (Θ. 2, 5)· ὀργὴ φιλοῦντων ὀλίγον ἰσχυεῖ χρόνον (Με. 410)· ψευδόμενος οὐδείς λανθάνει πολὺν χρόνον (Με. 547).

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.

§ 138. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐκφέρεται α') δι' αἰτιατικῆς· π. χ. τὸν δάκτυλον ἀλγῶ (Πλ. Πολ. 462)· τυφλὸς τὰ τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὄμμαί' εἶ (Σοφ. Οἰδ. 7, 366)· ἰὴν φωνὴν Ἑλλην (Ξ. Κυ. 4, 2, 3). Συνήθως εἶνε ἡ αἰτ. ὄνομα, ἀριθμὸν, μέγεθος, εὔρος, πλήθος, μῆκος εἰς δήλωσιν τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. ποταμὸς Κύδνος ὄνομα, εὔρος δύο πλέθρων (Ξ. Ἄν. 1, 2, 23)· θαυμάσιος τὸ μέγεθος (Ξ. Ἄν. 2, 3, 25)· ἐξακόσιοι τὸν ἀριθμὸν (Ἀρστφ. Ὀρ. 1251).

β') δι' αἰτ. μετὰ τινος τῶν προθέσεων κατὰ, πρὸς, εἰς, περὶ· π. χ. κηχαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν (Πλ. Κρατ. 405)· οἱ διαφέροντες εἰς ἀρετὴν (Πλ. Ἄπ. 36)· περὶ τὰς ἰδίας διατριβὰς γελοῖος (Αἰσχ. 1, 126).

γ') διὰ δοτικῆς· π. χ. τῆ φωνῆ τραχύς (Ξ. Ἄν. 2, 6, 9)· ἐγὼ οὔτε ποσὴν εἶμι ταχύς οὔτε χερσὶν ἰσχυρός (Ξ. Κ. 2, 3, 6).

δ') δι' ἀπαρεμφάτου· π. χ. γυνὴ εὐπρεπής· ἰδεῖν (=εἰς τὸ νὰ τὴν ἰδῇ τις, τὴν ὄψιν. Ξ. Ἄπ. 2, 2, 22)· φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν, δεινοὶ δὲ μάχην (Αἰσχ. Πέ. 27). Πολλάκις τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ὥστε ἢ τοῦ ὡς εἰς δήλωσιν ἀναφορᾶς, ὡς: ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, ὥστε λούσασθαι (=ὡς πρὸς τὸ λούσασθαι, εἰς τὸ νὰ λουσθῇ

τις. Ξ. Ἄπ. 3, 13, 3). ὀλίγοι ἐσμέν, ὡς ἐγκρατεῖς εἶναι τῶν πολέμιων (Ξ. Κυ. 1, 5, 15).

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου.

§ 139. Τὸ αἷτιον εἶνε τριπλοῦν· α') τὸ ποιητικὸν αἷτιον, ἦτοι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον· β') τὸ πειστικὸν ἢ ἀναγκαστικὸν αἷτιον· γ') τὸ τελικὸν αἷτιον.

§ 140. Τὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων εἶνε αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἐκφέρεται·

α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ π. χ. βούλονται πάντες ὑπὸ τῶν παιδῶν θεραπεύεσθαι (Λυ. 19, 37).

Σπανίως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν ἐκφέρεται διὰ γεν. μετὰ τῆς πρὸς, παρὰ, ἐκ π. χ. Ἰσχύμαχος πρὸς πάντων καλὸς τε κάγαθός ἐπωνομάζετο (Ξ. Οἰκ. 6, 17)· παρὰ πάντων ὁμολογεῖται (Ξ. Ἄν. 1, 9, 1) τοῦτό μοι ἐκ Θεοῦ δέδοται (Πλ. Λυ. 204).

β') διὰ δοτικῆς ἄνευ προθέσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε παθητικοῦ παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελικοῦ ἢ τετελεσμένου μέλλοντος (σπανίως ἄλλου χρόνου), καὶ ἐπὶ τῶν ῥηματικῶν εἰς-τος καὶ -τέος· π. χ. ταῦτα Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται (Ξ. Ἑλλ. 3, 1, 2). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων ἐκφέρεται ἐνίοτε διὰ γεν. μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ, οὐδέποτε δὲ ἐπὶ τῶν εἰς-τος καὶ -τέος (πρὸς καὶ § 297).

§ 141. Τὸ πειστικὸν ἢ ἀναγκαστικὸν αἷτιον ἐκφέρεται·

α') διὰ γενικῆς μετὰ τίνος τῶν προθέσεων ὑπὸ, ἐκ, ἀπό, ἐνεκα π. χ. οὐκ ἠδύνατο καθεῦδειν ὑπὸ λύπης (Ξ. Ἄν. 3, 1, 3)· πῶς ἔχει ἐκ τοῦ τραύματος; (Ξ. Κυ. 5, 4, 10)· ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπηνέθη (Θ. 2, 25)· τῶν ἀδικημάτων ἐνεκα αὐτοῦς ἀπέκτειναν (Λυ. 30, 13).

(ΣΗΜ. Περὶ τῆς γενικῆς τῆς αἰτίας ἐπὶ τῶν ῥημάτων θαυμάζειν, μακαρίζειν καὶ τῶν ὁμοίων καὶ ἐπὶ τῶν δικαιοδικῶν ῥημάτων δικάζειν, φεύγειν, κρίνειν ἰδ. § 123 καὶ 124.)

β') διὰ δοτικῆς π. χ. δειλία ἔλιπον τὴν τλξιν (Πλ. Φαιδ. 254). Συνήθης εἶνε ἡ δοτικὴ τῆς αἰτίας ἐπὶ τῶν ψυχικοῦ πλοῦς σημαντικῶν ῥημάτων (χαίρειν, ἠδυσθεσθαι, λυπεῖσθαι, ἀχθεσθαι, αἰσχύνεσθαι καὶ τῶν ὁμοίων)· π. χ. Ξέρξης ἦσθη τῇ ἐπιτολῇ (Θ.

1, 129). Μετὰ τῆς δοτικῆς ταύτης τίθεται καὶ ἡ πρόθεσις ἐπί· π. χ. ἐπὶ τῇ τῶν Ἀρκάδων τύχῃ ἤσθησαν οἱ Θηβαῖοι. Ἐπὶ τοῦ μέγα φρονεῖν καὶ τοῦ σεμνύεσθαι τίθεται πάντοτε ἡ δοτικὴ μετὰ τῆς ἐπί· π. χ. ἐπὶ τοῖς προγόνοις μέγα φρονοῦσι (Ξ. Ἰππ. 7, 4).

γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ ἢ κατὰ, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως παρὰ· π. χ. δῶρα ἔλαβε διὰ τὴν συμβουλήν ταύτην (Ξ. Ἀν. 5, 6, 11)· κατὰ φιλίαν οἱ πλεῖστοι ἐθελονταὶ ξυνέσποντο (Θ. 1, 68)· παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν ἐπηύξηται Φίλιππος (Δη. 4, 11).

† ΣΗΜ. Ἡ αἰτιατικὴ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τί (ἐν πλαγίᾳ ἐρωτήσῃ σ' τι) καὶ ἡ αἰτιατικὴ ταῦτα τίθενται πολλάκις καὶ ἄνευ προθέσεως εἰς δῆλωσιν τῆς αἰτίας· π. χ. τί τηκιάδε ἀφίξει, ὦ Κρίτων; (=διὰ τί. Πλ. Κρ. 44)· ταῦτα ὑπαισχυνόμεθα τούσδε (=διὰ ταῦτα. Πλ. Λά. 179).

δ') δι' αἰτιολογικῆς μετοχῆς καὶ δι' αἰτιολογικῆς προτάσεως· π. χ. ὁ Κύρος ἔτε παῖς ὢν φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἤδετο τῇ στολῇ (Ξ. Κυ. 1, 3, 3)· νῦν τρυφᾷ, διότι πάντες εἰσὶ διδάσκαλοι ἀρετῆς (Πλ. Πρωτ. 327).

§ 142. Τὸ τελικὸν αἶτιον ἐκφέρεται·

α') διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἕνεκα, σπανιώτερον μετὰ τῆς ἐπέρ· π. χ. τίνος ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵνα εἰδῆτε κτλ. (Δη. 4, 3)· ὑπὲρ δόξης πάντα ποιοῦσι (Πλ. Συμ. 208).

† ΣΗΜ. Καὶ ἀπλῆ γενικὴ ὀνοματικῶ ἀπαρεμφάτου τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ τελικοῦ αἰτίου, μάλιστα παρὰ Θεουκυδίδη· π. χ. Μίνως τὸ ληστικὸν καθήρει τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἵεσθαι αὐτῷ (Θ. 1, 4) = ἵνα αἱ πρ σοδοὶ μᾶλλον ἴωσιν αὐτῷ).

β') διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐπί· π. χ. ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται (*Ηρ. 1, 68).

γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τίνος τῶν προθέσεων ἐπί, διὰ, κατὰ, πρὸς, εἰς· π. χ. ἔτω τις ἐφ' ὕδαρ = ὑδρευόμενος, ἵνα κομίση ὕδαρ. Ξ. Κυ. 5, 3, 50)· ἀξιῶ δ' ὑμᾶς ὑπομένειν τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τάλθηθ' λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται (Δη. 3, 3)· ἀπεδήμει καὶ ἐμπορίαν (Λυκ. 58)· πικνοδαπὰ εὔρηται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν (Δη. 6, 23). Λυσίμαχος καὶ Μελησίαις εἰς συμβουλήν παρεκαλεσάτην ἡμᾶς (Πλ. Λά. 188).

δ') διὰ τελικῆς μετοχῆς καὶ διὰ τελικῆς προτάσεως (πρβ. § 257, δ' σημ.). π. χ. τοῦτο λέξων ἔρχομαι (Ξ. Ἀγ. 2, 7)· κύνας τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι (Ξ. Ἀπ. 2, 9, 2).

Β'. Τὰ διάφορα εἶδη τῶν λέξεων.

Αρ. α'. Τὰ ῥήματα.

1. Ἀπρόσωπα ῥήματα.

§ 143. Ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται τὰ ῥήματα, ἅτινα ἀπαντῶν μόνον ἐν τῷ τρίτῳ ἐνικῷ προσώπῳ καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον, οἷον τὸ δεῖ, χορή, ἀπόχρη, ἔξεσι, μέλει, μεταμέλει, προσήκει, εἴμαρται, πέρωται.

§ 144. Ἀπροσώπως λαμβάνονται καὶ προσωπικά τινα ῥήματα, οἷον τὸ δοκεῖ (φαίνεται καλόν), ἔνεστιν, ἔστι (=δυνατόν ἐστιν), ἐνδέχεται, συμβαίνει, καλῶς ἔχει (=καλόν ἐστιν), ἀναγκαιῶς ἔχει (ἀναγκαῖόν ἐστι), μάλιστα δὲ παθητικὰ ῥήματα, οἷον ἀγγέλλεται, λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται κτλ.

§ 145. Καὶ τὸ ἐστὶ μετὰ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἐπιθέτων (καλόν, ἄξιον, χαλεπόν, ῥάδιον κτλ.) ἢ μετὰ τινος τῶν οὐσιαστικῶν ἀνάγκη, θέμις, καιρός, ὥρα καὶ τῶν ὁμοίων λαμβάνεται ὡς ῥήμα ἀπρόσωπον.

§ 146. Ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶνε τὸ ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον. π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν (Με. 96)· τοῖς ἰδιώταις ἔξεσι τὰς δαπάνας συντιένειν (Ξ. Ἰε. 4, 9)· ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν (Ξ. Ἀν. 2, 1, 16)· οὐκ ἔχει καλῶς ἀμελεῖν τῶν τοιούτων (Ἰσ. 12, 150)· ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἀρχαιοτάτην εἶναι (Ἰσ. 4, 26)· ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τᾶλθηθῆ λέγειν (γν.)· οὐ θέμις (δηλ. ἐστὶ) ψεύδεσθαι (Πλ. Ἀπ. 21).

+ ΣΗΜ. Μετὰ τὸ δῆλόν ἐστι καὶ φανερόν ἐστιν ἔπεται εἰδικὴ πρότασις διὸ τοῦ ἐκφερομένη ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἐστίν.

§ 147. Ἐκ τῶν ἀπροσώπων τινὰ ἔχουσιν ὑποκείμενον τὴν ἀφρημένην αὐτῶν ἔννοιαν. π. χ. μέλει μοί τινος = μέλημα ἐστὶ μοί

τινος· δεῖ χρημάτων=χρεία ἔστι χρημάτων. Ἐπειδὴ παρεσκευά-
στο τοῖς Κορινθίοις, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν (=παρασκευὴ
ἐγεγένητο. Θ. 1, 48). ἄλλως αὐτοῖς πεπόνηται (=πόνος γέγονε.
Πλ. Φαιδ. 232). ὡσπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται (=λόγος γεγέ-
νηται. Θ. 6, 94).

§ 148. Ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως μεταχειρίζονται πολ-
λάκις οἱ παλαιοὶ τὴν προσωπικὴν σύνταξιν· π. χ. Ἐπύαξα ἐλέ-
γετο Κύρω δοῦναι χρήματα πολλὰ (ἀντί: ἐλέγετο Ἐπύαξαν Κύρω
δοῦναι χρ. π. Ε. Ἄν. 1, 2, 12). δίκαιος εἶ βοηθεῖν τῷ ἀνδρὶ
(ἀντὶ δίκαιόν ἐστί σε β. τῷ ἀ. Πλ. Πρωτ. 239).

Τὸ δεῖν λαμβάνεται προσωπικῶς, ὅταν εἴνε συντεταγμένον μετὰ
τῆς γεν. πολλοῦ, μικροῦ, ὀλίγου, τοσοῦτου, ἐνός, δυοῖν· π. χ.
τοσοῦτον δέω τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, ὥστε κτλ. (=τοσοῦτον
ἀπέχω τοῦ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ὥστε κτλ. Ἰσ. 3, 35· πρβ.
7, 31). μικροῦ ἐδέησε (Εὐαγόρας) Κύπρον ἄπασαν κατασχεῖν
(Ἰσ. 9, 62). τριήρεις μᾶς δέουσαι τριάκοντα.

(ΣΗΜ. Καὶ τὸ μέλιεν λαμβάνεται ἐνίοτε προσωπικῶς· π. χ. μέλω τινί
=εἰμί τινι ὑποκείμενον φροντίδος, ἐπιμελεῖται τις ἐμοῦ ὡς: θυσία καὶ
ἐορταὶ καὶ χοροὶ πᾶσι μέλουσι διὰ βίου (Πλ. Νό. 835).

§ 2. Τὰ ῥήματα κατὰ τὴν διάθεσιν.

§ 149. Τὰ ῥήματα κατὰ τὴν διάθεσιν εἶνε ἐνεργητικά, μέσα,
παθητικά, οὐδέτερα.

Ἐνεργητικά.

§ 150. Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον
ἐνεργεῖ. Διακροῦνται δὲ εἰς μεταβατικά καὶ ἀμετάβατα. Καὶ με-
ταβατικὰ μὲν λέγονται, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μετα-
βατὴν εἰς τι διάφορον αὐτοῦ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· π. χ. ὁ παῖς
τύπτει τὸν βοῦν. Ἀμετάβατα δὲ λέγονται, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ
ὑποκειμένου δὲν μεταβατὴν εἰς ἄλλο τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· π. χ.
ὁ παῖς γελά, ἄδει, βαδίζει κτλ.

§ 151. Πολλὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα λαμβάνονται καὶ μεταβα-
τικῶς καὶ ἀμεταβάτως· π. χ.

ἔχειν τι=ἔχειν ἢ κρατεῖν τι, καὶ ἔχειν=μένειν ἢ διακεῖσθαι·

ὡς : ἔχε αὐτοῦ (=μῆνε αὐτοῦ. Δη 46, 26)· πῶς ἔχει ; (=πῶς διάκειται; Ξ. Κυ. 4, 5, 10).

ἄγειν τινά ἢ τι=ὀδηγεῖν τινά ἢ τι, καὶ ἄγειν=λέγειν, χωρεῖν, ὡς : καίρος ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους (Ξ. Ἄν. 5, 1, 2).

ἀπαγορεύειν τινί τι, καὶ ἀπαγορεύειν=ἀπαυδᾶν, ἀποκᾶμνειν, ὡς : ἀπίρηκα μαχόμενος (Ξ. Ἄν. 5, 1, 2).

ἐκλείπειν τι=καταλείπειν τι (Ξ. Ἄν. 1, 2, 24 : ἐξέλιπον τὴν πόλιν), καὶ ἐκλείπειν=ἀφανίζεσθαι, ὡς : ἡ σελήνη ἐξέλιπε (Ξ. Ἑλλ. 1, 4, 1).

τελευτᾶν τι=ἔγειν τι εἰς πέρας (Εὐρ. Ἄλκ. 374 : τελευτήσω τάδε), καὶ τελευτᾶν=λήγειν, παύεσθαι, ὡς : ἡ ναυμαχία ἐτελευταῖς ἐς νύκτα (Θ. 1, 51), καὶ τελευτᾶν (δηλ. τὸν βίον)=ἀποθνήσκειν.

§ 152. Μεταβατικά τινά ῥήματα ἐν συνθέσει μετὰ προθέσεων λαμβάνονται καὶ ἀμεταβάτως· π. χ.

εἰσβάλλειν καὶ ἐμβάλλειν=χωρεῖν εἰς τινά χώρον ἐχθρικῶς, ἢ (ἐπὶ ποταμῶν) χύνεσθαι (Ξ. Ἄν. 6, 4, 10 : ἱκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν). Θ. 1, 4, 6 : Ἀχέρων ποταμὸς ἐσβάλλει ἐς τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην· ὁ Μαρσύας ποταμὸς ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· ἐκβάλλειν (ἐπὶ ποταμῶν)=χύνεσθαι (Πλ. Φαιδ. 113 : τρίτος ποταμὸς κατὰ μέσον τούτων ἐκβάλλει)· συμβάλλειν=συμπλέκεσθαι (Θ. 1, 105 : τούτοις ξυμβalόντες ἐκράτησαν)· μεταβάλλειν=μεταβάλλεσθαι, οὐ τὸν αὐτὸν εἶναι (Θ. 2, 61 : ἐγὼ μὲν ὁ αὐτὸς εἰμι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε).

ἐξίεναι (ἐπὶ ποταμῶν)=ἐκβάλλειν (Θ. 2, 102 : ὁ Ἀχελῷος ἐς θάλασσαν ἐξίησι)· ἀνιέναι=χαλκροῦσθαι, μετριάζεσθαι, πράυνεσθαι ἢ παύεσθαι (Σοφ Φιλ. 764 : ἕως τὸ πῆμα τῆς νόσου ἀνῆ. Πλ. Νό. 741 : μὴ ἀνίετε τιμῶντες).

ἐνδιδόναι=ὕπναι, ὑποχωρεῖν (Θ. 4, 129 : οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι).

ἐπιδιδόναι=προκόπτειν, προάγεσθαι (Ἰσ. 3, 32 : εἰς εὐδαιμονίαν ἐπέδωκεν ἡ πόλις).

ἐπιμυγνύναι=ἐπιμίγνυσθαι (Θ. 1, 2 : ἐπεμίγνυσαν ἀδελῶς ἀλλήλοις)· προσμυγνύναι=προσμίγνυσθαι, προσεγγίζειν (Θ. 1. 46 : προσέμιξαν τῇ ἡπίερω). *Χρ*

αφ.

§ 153. Πολλά ἀμετάβατα ῥήματα, μάλιστα κινήσεως σημαντικά, συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται μεταβατικά· π.χ. διαβαίνω τὸν ποταμόν (Πλ. Πολ. 621), παραβαίνω τοὺς νόμους (Ξ. Ἀπ. 4, 4, 21), περιέρχομαι τὴν γῆν (Ξ. Ἀγ. 9, 3), καταναυμαχῶ τινα (=ναυμαχίᾳ καταβάλλω τινά. Ξ. Ἑλλ. 7,1, 10).

Ἄξια ἰδίως παρατηρήσεως εἶνε τὰ ἀμετάβατα ῥήματα, ἅτινα συντιθέμενα μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ γίνονται μεταβατικὰ σημαίνοντα φθορὰν διὰ τῆς πράξεως τοῦ σημειομένου ὑπὸ τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος· π.χ. καιακυβεύω, κατοποφαγῶ, καθιπιποτροφῶ, καθηδυπαθῶ τὴν οὐσίαν=φθείρω τὴν οὐσίαν κυβεύων, ὄφοφαγῶν, ἱπιποτροφῶν, ἡδυπαθῶν (Λυσ. 14, 27 : οὐ πολλῶ δὲ χρόνῳ ὕστερον καιακυβεύσας τὰ ὄντα ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὀρμώμενος τοὺς φίλους κατεπόντιξε).

§ 154. Μεταβατικῶν τινων ῥημάτων ὁ παρκαείμενος καὶ ὁ β' ἀόριστος ἔχουσιν ἀμετάβατον σημασίαν· π.χ.

ἔστημι (=στήνω), ἔστηκα (=στέκομαι, εἰμί ὄρθιος), ἔστην (=ἔστάθην).

ἔδυω (=βυθίζω), ἔδυνκα (=ἔχω βυθισθῆ), ἔδυν (=ἔβυθίσθην).

ἔφυω (=φυτεύω, γεννῶ), ἔφυνκα (γεγέννημαι, εἰμί), ἔφυν (=ἔγεννήθην).

ἔγειρω (=ἀνίστημι, σηκώνω), ἔγειρορα (ἀνέστηκα ἐκ τοῦ ὕπνου, οὐ καθεύδω).

ἀπόλλυμι (=χάνω, καταστρέφω), ἀπόλωλα (=εἰμί χαμένος, κατεστραμμένος) κτλ.

§ 155. Οὐχὶ σπανίως τὰ μεταβατικὰ ἐνεργητικὰ σημαίνουσι πράξιν, ἣν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον διὰ μέσου ἄλλου (ἐνεργητικὰ διάμεσα)· π.χ. Κύρος τὸν παράδεισον ἐξέκοψε καὶ τὰ βασιλεία κατέκανσε (Ξ. Ἀν. 1, 10).

Μέσα ῥήματα.

§ 156. Τὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν κατ' εὐθεῖαν ἢ πλάγιως εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον. Ὅθεν διαιροῦνται εἰς εὐθεῖα μέσα καὶ πλάγια μέσα. Τὰ πλάγια μέσα διαιροῦνται εἰς περιποιητικὰ καὶ δυναμικὰ μέσα.

Εὐθέα μέσα.

§ 157. Τὰ εὐθέα μέσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν κατ' εὐθεΐαν εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκειμένον. Ταῦτα λέγονται καὶ αὐτοπαθῆ καὶ δύνανται νὰ ἀναλύωνται εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αἰτιατικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. οὕτω Κερκυραῖοι ἐτάξαντο (=ἔταξαν ἑαυτούς. Θ. 1, 48)· οἱ μὲν γυμνασάμενοι καὶ χρισάμενοι, οἱ δὲ καὶ λουσάμενοι παρῆλθον (Ξ. Συμ. 1, 7)· παρεσκευάζοντο πρὸς ταῦτα (=παρεσκευάζον ἑαυτούς. Θ. 3, 69).

ΣΗΜ. α'. Τὰ εὐθέα ἢ αὐτοπαθῆ μέσα δὲν εἶνε πολλά. Συνήθως ἡ αὐτοπάθεια ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τῆς αἰτ. τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἑμαυτὸν ἐρωτᾶν (Πλ. Ἀπ. 33)· φασιν Ἀρταπάταν ἀποσφάξαι ἑαυτὸν (Ξ. Ἄν. 1, 8, 29). Ἐνίοτε δὲ καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ μέσου συνάπτεται χάριν μειζονος σαφηνείας ἢ αἰτιατικῆ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. ἑαυτὸν ἀποκρύπτεται ὁ ποιητής (Πλ. Πρλ. 393).

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε τὸ ἀμετάβατον ἐνεργητικὸν ἀποκλίνει εἰς τὴν σημασίαν εὐθέος μέσου· π. χ. μεταβάλλω=μεταβάλλομαι, μεταβάλλω ἑμαυτὸν ἔστην=ἔστησα ἑμαυτὸν.)

§ 158. Τῶν εὐθέων μέσων τινὰ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσιν ἐνέργειαν τῶν διὰ τοῦ ὑποκειμένου σηματομενῶν προσώπων ἀμοιβαίως εἰς αὐτὰ ἐπιστρέφουσαν. Ταῦτα λέγονται ἰδίως ἀλληλοπαθῆ καὶ ἰσοδυναμοῦσι μετὰ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αἰτιατικὴν τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. οἱ ἄνθρωποι φιλοῦνται=φιλοῦσιν ἀλλήλους· λοιδοροῦνται=λοιδοροῦσιν ἀλλήλους· λοιδορεῖσθαι δ' οὐ πρέπει ἄνδρας ποιητάς, ὥσπερ ἀρτοπόλιδας (Ἀρστροφ. Β. 837).

ΣΗΜ. Τὸ μέσον ἐνίοτε σημαίνει ἀνοχὴν τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. τί δρᾷς, ἂν τίς σε τύπη; τύπτομαι (=ἀνέχομαι τυπτόμενος. Ἀρστροφ. Ν. 493).

§ 159. Σπανίως εὐθέα μέσα εἶνε διάμεσα (πρβ. § 162 καὶ § 155)· π. χ. ἐκέλευεν ἀπογράφεσθαι πάντας (=ἀπογράφειν ἑαυτούς διὰ τοῦ γραμματέως. Ξ. Ἑλλ. 2, 4, 8). *αφ*

αφ Περιποιητικά μέσα.

† § 160. Τὰ περιποιητικά μέσα ρήματα σημαίνουσι πράξιν, ἣν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκειμένον πρὸς χάριν καὶ ὠφέλειαν ἑαυτοῦ. Ταῦτα

εἶνε πολλά, ἰσοδυναμοῦσι δὲ μὲ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν δοτικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας, ἐνίοτε δὲ μὲ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν γενικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ προθέσεως· π. χ. αἰτοῦμαι τι=κίτῳ τι ἐλαυτῷ· πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἐμαυτῷ χρήματα· εὐρίσκομαι ἀγαθόν τι=εὐρίσκω ἐμαυτῷ ἀγαθόν τι=τυγχάνω ἀγαθοῦ τινος (Ξ. Ἀν. 7, 1, 31: ἦν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὐρίσκεισθαι)· συλλέγομαι χρήματα=συλλέγω ἐμαυτῷ χρήματα (Ἰσ. 15, 155: πολλὰ συλλεξάμενος χρήματα)· ποιοῦμαι τινα σύμμαχον=ποιῶ τινα σύμμαχον ἐμαυτῷ (Θ. 2, 29: τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι ἐσύμμαχον ἐποίησαντο)· ἀμύνομαι τινα=ἀμύνω τινὰ ἐμαυτῷ=ἀποκρούω τινὰ ἀπ' ἐμαυτοῦ (πρβ. Ἰλ. Α, 541: λαιγὸν ἀμῦναι τοῖς ἄλλοις)· σφάζομαι τὰ ὄπλα = σφάζω ἐμαυτῷ τὰ ὄπλα ἢ τὰ ἐμαυτοῦ ὄπλα (Ξ. Ἀν. 5, 5, 13: τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὄπλα).

χ Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ διαφορὰ τοῦ ἄρχω τινὸς καὶ ἄρχομαι τινος· π. χ. ἄρχω τοῦ λόγου σημαίνει ἀρχίζω τὸν λόγον, πρῶτος λέγω ἀντιθετικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους, οἵτινες μετ' ἐμὲ θὰ εἴπωσιν· ἄρχομαι τοῦ λόγου σημαίνει ἀρχίζω τὸν λόγον ἀντιθετικῶς πρὸς τὸ πάνομαι τοῦ λόγου (Ξ. Κυ. 6, 1, 6: ἐπειδὴ πρεσβύτερός εἰμι Κύρου, εἰκὸς ἄρχειν με λόγου. Ξ. Ἀν. 3, 2, 7: Ξενοφῶν τοῦ λόγου ἤρχετο ὧδε).

ΣΗΜ. Χάριν μερίζονος ἀκριβείας συνάπτεται ἐνίοτε μετὰ τῶν περιποιητικῶν μέσων καὶ ἡ δοτικὴ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. Ξενοφῶν βουλεύεται ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύνανται περιποιήσασθαι (Ξ. Ἀν. 5, 6, 17)· ὅσ' ἂν αὐτὸς ἑαυτῷ πορίσῃται, ἐπαινοῦμεν (Δη. 8, 22).

§ 161. Τὰ περιποιητικά μέσα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ εἶνε πολλάκις ἀλληλοπαθῆ, σημαίνουσι δηλ. πρᾶξιν, ἦν τὰ διὰ τοῦ ὑποκειμένου σημαίνόμενα πρόσωπα ἐκτελοῦσι χάριν ἀλλήλων. Ταῦτα ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ μὲ τὴν δοτικὴν τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. τὴν οὐσίαν ἐνείμαντο (=ἐνείμαν ἀλλήλοις. Λυ. 32, 4).

χ § 162. Πολλάκις τὰ περιποιητικά μέσα εἶνε διάμεσα, σημαίνουσι δηλ. πρᾶξιν, ἦν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ διὰ μέσου ἄλλου· π. χ. οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν=οἰκοδομῶ οἰκίαν ἐμαυτῷ.

διὰ τοῦ οἰκοδόμου.—Εὐαγόρας τριήρεις ἐναυπηγήσατο (=ἐνκυπήγησεν ἑαυτῷ διὰ τοῦ ναυπηγοῦ. Ἰσ. 9, 47)· τίθεμαι νόμον =τίθημι ἑμυτῷ νόμον διὰ τοῦ νομοθέτου, ἐν ᾧ τὸ τίθημι νόμον τινὶ λέγεται ἐπὶ τοῦ νομοθέτου (Ξ. Ἀπ. 4, 4, 19: τοὺς ἀγράφοις νόμους οὐχ οἱ ἄνθρωποι ἔθεντο, ἀλλὰ θεοὶ ἔθεσαν τοῖς ἀνθρώποις)· δανείζομαι χρήματα=λαμβάνω χρήματα ἐπὶ τόκῳ, ἐν ᾧ τὸ δανείζω χρήματα σημ. δίδωμι ἄλλῳ τινὶ χρήματα ἐπὶ τόκῳ. Ὅμοίως μισθῷ τι=δίδωμί τι ἐπὶ μισθῷ, μισθοῦμαι τι=λαμβάνω τι ἐπὶ μισθῷ· συμβουλεύω τινί=δίδωμί τινι συμβουλήν, συμβουλεύω τινά, συμβουλεύομαί τινι=αἰτοῦμαι παρὰ τινος συμβουλήν, συμβουλεύομαί τινι.

§ 163. Μέσα τινὰ ῥήματα λαμβάνονται καὶ ὡς αὐτοπαθη καὶ ὡς περιποιητικά. Ταῦτα, ὅταν μὲν λαμβάνονται ὡς αὐτοπαθη, ἔχουσι παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον, ὅταν δὲ λαμβάνονται ὡς περιποιητικά, ἔχουσι μέσον μέλλοντα καὶ ἀόριστον· π. χ. σφύζομαι (=σφύζω ἑμυτὸν), ἀόρ. ἐσώθην (=ἔσωσα ἑμυτὸν)· σφύζομαι τι (=σφύζω τι ἑμυτῷ), ἀόρ. ἐσωσάμην τι (=ἔσωσά τι ἑμυτῷ)· κομίζομαι (=κομίζω ἑμυτὸν, πορεύομαι), κομισθῆσομαι (=κομίσω ἑμυτὸν, πορεύσομαι), ἐκομίσθην (=ἐκόμισα ἑμυτὸν, ἦλθον)· κομίζομαι τι (=κομίζω τι ἑμυτῷ, λαμβάνω τι), ἐκομισάμην τι (=ἔλαβόν τι). **F**

Τὰ δυναμικά μέσα.

† § 164. Τὰ δυναμικά μέσα ῥήματα σημαίνουσι πράξιν, ἣν πράττει τὸ ὑποκείμενον μεταχειριζόμενον τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, τὰ ἑαυτοῦ μέσκα· π. χ. παρέχομαι χρήματα=παρέχω χρήματα ἐκ τῶν ἑμυτοῦ. Δύομαί τινα=λύω, ἦτοι ἐλευθερῶ τινα παρέχων λύτρα τῷ ἔχοντι αὐτὸν αἰχμάλωτον ἢ δοῦλον (ἐν ᾧ τὸ λύω τινά σημαίνει ἐλευθερῶ τινι, ὃν αὐτὸς ἔχω αἰχμάλωτον). Ἰσ. 12, 50: οἱ πατέρες ἡμῶν πλείους ναῦς παρέσχοντο. Δη. 19, 268: εἴ τινις ἐλυσάμην ἐκ τῶν πολεμίων (Ἰλ. Α, 29: τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω).

† ΣΗΜ. α'. Καὶ ἀμεταβάτων τινῶν ῥημάτων εὐρηναὶ δυναμικά μέσα· π. χ. στρατεύειν=ἐκστρατεύειν, στρατείαν ἐπιχειρεῖν (ἐπὶ στρατηγῶν καὶ ἐθνῶν), στρατεύεσθαι=στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐκτελεῖν (ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν)· πολιτεύειν=πολίτην εἶναι (Ξ. Ἀν. 3, 2, 26), πολιτεύεσθαι=ὡς πολίτην πράττειν, τῶν τῆς πόλεως μετέχειν (Ξ. Κ. 1, 1, 1)· τα-

μιεῖν=ταμίαν εἶναι (Ἄριστρ. Ἰππ. 948), ταμιεύεσθαι, ὡς ταμίαν πράττειν, οἰκονομικῶς μεταχειρίζεσθαι (Ξ. Ἄν. 2, 5, 18).

ΣΗΜ. 6'. Τὸ δυναμικὸν μέσον ἐνίοτε ὀλίγον διαφέρει τοῦ ἐνεργητικοῦ· π.χ. σκοπῶ καὶ σκοποῦμαι¹, ἐννοῶ καὶ ἐννοοῦμαι, προνοῶ καὶ προνοοῦμαι, λήζω καὶ λήζομαι (Ξ. Ἄν. 5, 2, 20: οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουσιν εἰ οἶόν τε εἶη τὴν ἄκραν λαβεῖν· σκοποῦμένοις δὲ αὐτοῖς ἔδοξεν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον). Ἐκ τούτου ἐξηγοῦνται οἱ μέσοι μέλλοντες τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

Ἀποθετικά ῥήματα.

§ 165. Τὰ μέσα ῥήματα, ἅτινα δὲν ἔχουσιν ἐνεργητικὸν τύπον, λέγονται ἀποθετικά, ὡς τὸ ἔρχομαι, ἡδομαι, κτώμαι, μάχομαι, ἀγωνίζομαι, ὠνοῦμαι κτλ. Ταῦτα ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν, ὡς καὶ τὰ μέσα, εἰς τὰ ὅποια ἀνήκουσι. (Τινὰ δὲ αὐτῶν ἔχουσι καὶ παθητικὴν σημασίαν, μάλιστα κατὰ τὸν ἀόριστον καὶ τὸν παρακείμενον· π.χ. ἁ ἐκινήθη (Θ. 1, 123)· ἐωνημένον ἄρνιον (Λυ. 32, 21)).

§ 166. Πολλὰ ἐνεργητικὰ συντιθέμενα μετὰ τῆς προθέσεως διὰ μεταβάλλονται εἰς ἀποθετικά· π.χ. ἀπειλῶ—διαπειλοῦμαι, ἀκοιτίζω—διακοιτίζομαι, πίνω—διαπίνομαι, λέγω—διαλέγομαι. Ταῦτα σημαίνουσιν ἀμιλλαν καὶ ἀμοιβαιότητα· π.χ. κατῆρχεν ἡδὴ ἀναπηδῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἢ διαιοξενεσόμενος ἢ διακοιτιούμενος (Ξ. Κυ. 1, 2, 4).

Παθητικά ῥήματα.

§ 167. Τὰ παθητικά ῥήματα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει τι ὑπὸ τινος· π.χ. ὁ μὴ κόσμος μαθητῆς κολάζεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

§ 168. Παθητικὰ σχηματίζονται ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τῶν συντασσομένων μετ' αἰτιατικῆς. Ἐν τῇ τροπῇ δὲ τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικὸν μεταβάλλεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ποιητικὸν αἷτιον τοῦ παθητικοῦ· π.χ. ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν=ὁ υἱὸς ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ πατρὸς.

¹ σκοπῶ=ἐξετάζω· σκοποῦμαι=μετὰ προσοχῆς ἐξετάζω.

§ 169. Ἄλλὰ καὶ ἐκ ῥημάτων τινῶν μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς συντασσομένων σχηματίζονται παθητικά· π.χ. ἄρχομαι, ἀμελοῦμαι, καταφρονοῦμαι, πιστεύομαι, ἀπιστοῦμαι, φθονοῦμαι, ἀπειλοῦμαι, πολεμοῦμαι, ἐπιβουλεύομαι ὡς: δεῖ τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων διαφέρειν (Ξ. Κυ. 1. 6, 8)· τὸ ζητούμενον ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον (Σοφ. Οἰδ. Τ. 110)· οὐκέτι ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις (Ξ. Συμ. 4, 31)· ξύμπαντες οἱ τῆς Σικελίας ἔνοικοι ἐπιβουλεύομεθα (Θ. 1, 61)· Παλαμῆδης διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεως ἀπόλλυται (Ξ. Ἀπ. 4, 2, 33)· κρεῖττόν ἐστι πιστεύεσθαι ὑπὸ τῆς πατρίδος ἢ ἀπιστεῖσθαι (Ξ. Συμ. 4, 29).

(ΣΗΜ. Τὸ παθητικὸν τοῦ ἀποτέμνω, ἀποκόπτω, ἐκκόπτω τινός τι (τὴν κεφαλὴν, τὴν χεῖρα κτλ.) εἶνε ὅχι μόνον ἀποτέμνεται, ἀποκόπτεται, ἐκκόπτεται τινός τι, ἀλλὰ καὶ ἀποτέμνεται, ἀποκόπτεται, ἐκκόπτεται τίς τι· π.χ. τοῦ ἀποτέμνω τινός τινε κεφαλὴν παθ. εἶνε ἀποτέμνεται τινός ἢ κεφαλὴ καὶ ἀποτέμνεται τίς τὴν κεφαλὴν ὡς: ἐνταῦθα δὲ Κύρον ἀποτέμνεται ἢ κεφαλὴ καὶ ἢ χεῖρ ἢ δεξιὰ (Ξ. Ἄν. 1, 1, 10· πρὸ. 3, 1, 17: βασιλεὺς ἀπέτεμε τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κεφαλὴν)· οἱ στρατηγοὶ ἀπετεμήθησαν τὰς κεφαλὰς.)

§ 170. Ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα πλὴν τῆς αἰτ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου ἔχη καὶ γενικὴν ἢ δοτικὴν τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν μεταβάλλεται ἢ αἰτιατικὴ εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, ἢ δὲ γενικὴ ἢ δοτικὴ μένει ἀμετάβλητος· π.χ. ἡ θεράπαινα ἐπλήρωσε τὴν ὑδρίαν ὕδατος=ἡ ὑδρία ἐπληρώθη ὕδατος ὑπὸ τῆς θεραπαίνης· τοῦτό μοι ἔδωκεν ὁ πατήρ=τοῦτό μοι ἐδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός.

(ΣΗΜ. Ἐκ τοῦ ἐπιτάσσω τινί τι καὶ ἐπιτρέπω τινί τι γίνεται ἐνίοτε παθητικὸν ἐπιτρέπεται τίς τι καὶ ἐπιτάσσεται τίς τι ὡς: καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεθε (Θ. 1, 140)· οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν (Θ. 1, 126).)

§ 171. Ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτ. τοῦ προσώπου (ἄμεσον ἀντικείμενον) γίνεται ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, ἢ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος μένει ἀμετάβλητος· π.χ. ὁ Λάμπρος ἐδίδαξε τὸν Σωκράτη τὴν δηγορικὴν=ὁ Σωκράτης ἐδίδαχθη τὴν δηγορικὴν ὑπὸ τοῦ Λάμπρου.

† ΣΗΜ. α'. Ὅταν ἡ μία αἰτιατικὴ εἶνε κατηγορούμενον, ἐν τῇ τροπῇ

τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικὸν μεταβάλλεται καὶ αὐτὴ εἰς ὀνομαστικὴν· π.χ. Δαρεῖος Κῦρον στρατηγὸν ἀπέδειξε (Ξ. Ἄν. 1, 1, 9) = ὑπὸ Δαρεῖου Κῦρος στρατηγὸς ἀπεδείχθη (Ξ. Ἄν. 1, 9, 7).

ΣΗΜ. 6'. Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ συστοίχου οὐσιαστικοῦ μένει ἀμετάβλητος καὶ ἐν τῷ παθητικῷ π. χ. ἄλλην εὐεργεσίαν εὐεργετήθη (Πλ. Γο. 520). Ἐνίοις δ' ὅμως εὐρῆται παθητικὸν ἀμεταβάτου ῥήματος ἔχον ὡς ὑποκείμενον τὸ συστοίχον οὐσιαστικόν· π.χ. ὁ κίνδυνος κινδυνεύεται (Πλ. Λά. 287)· ὁ βεβιωμένος βίος (Δη. 19. 200)· οἱ πόλεμοι οἱ ἐπὶ Θησέως πολεμηθέντες (Ξ. Ἄπ. 3, 5, 10).

§ 172. Μεταβατικῶν τινῶν ῥημάτων ὡς παθητικὰ χρησιμεύουσι ῥήματα ἐνεργητικὰ λαμβανόμενα μετὰ σημασίας παθητικῆς· π.χ. ὡς παθ. τοῦ διώκω εἶνε τὸ φεύγω, μάλιστα ἐν τῇ δικανικῇ γλώττῃ (Λυ. 15, 1 : τῶν στρατηγῶν δέομαι κοινούς εἶναι τῷ τε διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι)· ὡς παθητικὸν τοῦ ἀποκτείνω εἶνε τὸ ἀποθνήσκω (Ξ. Ἄν. 5, 1, 5)· ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου· ὡς παθ. τοῦ ποιῶ ἢ δοῶ (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) εἶνε τὸ πάσχω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι)· π.χ. οὐ πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ δρώντες κτώμεθα τοὺς φίλους (Θ. 2, 40)· ὡς παθ. τοῦ λέγω (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) εἶνε τὸ ἀκούω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι)· π.χ. δεινόν ἐστι κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν πολιτῶν (Ἰσ. 6, 41)· ὡς παθ. τοῦ ἐκβάλλω λαμβάνεται συνήθως τὸ ἐκπίπτω π.χ. ἦλθον εἰς Λακεδαίμονα οἱ ἐκπεπωκότες τῶν Ῥοδίων ὑπὸ τοῦ δήμου (Ξ. Ἑλλ. 4, 8, 20).

ΣΗΜ. Ὡς παθητικὸν τοῦ δίκην λαμβάνω παρά τινος εἶνε τὸ δίκην δίδωμι τινὶ ἢ ὑπό τινος. Ὡς παθ. τοῦ αἰρῶ λαμβάνεται τὸ ἀλλοκομαι (σπανιώτατα τὸ αἰροῦμαι)· π.χ. Ἀνσάνδρος εἶλε τὰς Ἀθήνας = αἱ Ἀθηναὶ ἐάλωσαν ὑπὸ Ἀνσάνδρου. Τὸ αἰρεῖσθαι (= ἐκλέγεσθαι) εἶνε παθητικὸν τοῦ μέσου αἰρεῖσθαι (= ἐκλέγειν) π.χ. οἱ Ἀθηναῖοι εἴλοτο Περικλῆα στρατηγόν = Περικλῆς ἤρθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός.

§ 173. Ἀποθετικῶν τινῶν ῥημάτων τὸ παθητικὸν ἐκφράζεται διὰ περιφράσεως· π.χ. τοῦ ἐπιμελεῖσθαι ὡς παθητικὸν λαμβάνεται τὸ ἐπιμελείας τυγχάνειν (Ξ. Ἄπ. 4, 8, 10 : ἐπιμελείας τεύξομαι ἐπ' ἀνθρώπων)· τοῦ αἰτιᾶσθαι ὡς παθητικὸν λαμβάνεται τὸ αἰτίαν ἔχειν ἢ ἐν αἰτίᾳ εἶναι (Ξ. Ἄν. 6, 6, 15 : εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως ἂν με αἰτιῶσθε, εἰ δ' αὐτῷ διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἂν δικαίως ὄψ' ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι ;).

§ 174. Ῥημάτων τινῶν εἶνε εὐχρηστος ὁ μέσος μέλλων ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ· π.χ. ἄρξομαι, ἀγωνιοῦμαι, μασσιγώσομαι, στρεβλώσομαι, ἐάσομαι κτλ. (Πλ. Πολ. 412 : ἄρξουσί τε καὶ ἄρξονται. Δη. 21, 8 : ἀγωνιῆται καὶ κριθήσεται τὸ πρῆγμα).

αφ. β'. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος.

§ 175. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διαίρουνται εἰς ἀρχικούς καὶ παραγομένους ἢ ιστορικούς. Καὶ ἀρχτικοὶ μὲν εἶνε ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων καὶ ὁ παρακείμενος, ιστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος.

Σημασία τῶν χρόνων ἐν τῇ ὀριστικῇ.

§ 176. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος ἐν τῇ ὀριστικῇ κατὰ μὲν τὴν χρονικὴν σχέσιν τῆς πράξεως ὡς πρὸς τὸν λέγοντα παριστῶσι τὴν πρᾶξιν ἢ ὡς παρελθούσαν, ἢ ὡς παρούσαν, ἢ ὡς μέλλουσαν, κατὰ δὲ τὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως τῆς πράξεως σημαίνουσιν ἢ διάρκειαν αὐτῆς, ἢ ἀρχὴν ἢ ἀπλῶς πραγματοποιήσιν αὐτῆς, ἢ τὸ τετελεσμένον αὐτῆς.

Ἡ σημασία τῶν χρόνων ἐν τῇ ὀριστικῇ δύναται νὰ παρασταθῇ συνοπτικῶς ἐν τῷ ἑξῆς διαγράμματι.

τῆς πράξεως δηλοῦται	ιστορικοὶ χρόνοι παρελθόν	ἀρχτικοὶ χρόνοι	
		παρόν	μέλλον
1. ἀπλῶς πραγματοποιήσις	ἀόριστος	ἐνεστώς	μέλλον
2 ἀρχή	ἀπέθανεν ἐδάσιλευσεν	γηράσχω	ἀποθανεῖται βασιλεύσει
διάρκεια	παρατατικός	ἐνεστώς	μέλλον
	ἀπέθνησκε	ἀποθνήσκει	ἕξω
τὸ τετελεσμένον	ὑπερσυντέλικος	παρακείμενος	τετ. μέλλον
	ἐτέθνηκε	τέθνηκε	τεθνήξει

Ἴδε τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

§ 176. Ἡ ὀριστικὴ τοῦ ὑποκειμένου παρὰ μὲν τὸν χρόνον καὶ ὅταν γίνῃται ἐναρμόνιστος μὲν παρούσα, παριστῶσα, καὶ μέλλουσα, κατὰ δὲ τὸν βαθμὸν ὅταν γίνῃται ἐντὶ διάρκειᾳ

1. Ὁ ἐνεστώς ἐν τῇ ὀριστικῇ.

§ 177. α'. Ὁ ἐνεστώς ἐν τῇ ὀριστικῇ σημαίνει πρᾶξιν γινομένην ἐν τῷ παρόντι καὶ διαρκουσαν· π.χ. οὗτος τί ποιεῖς; δεροβατῶ (Ἀρστροφ. Ν. 823).

†ΣΗΜ. α'. Πρᾶξις, ἣτις γίνεται καὶ δὲν ἐξετελέσθη ἀκόμη, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προσπάθεια· ἔθεν ὁ ἐνεστώς σημαίνει πολλάκις προσπάθειαν (ἐνεστώς τῆς προσπάθειας)· π.χ. ταύτην τὴν δόξαν πείθουσι ἡμᾶς ἀποβαλεῖν (=προσπαθοῦσιν, ἐπιχειροῦσι πείσασθαι. Ἴσ. 6, 12). Οὕτω μισθοῦμαι. ἀνοῦμαι=προσπαθῶ, ἐπιχειρῶ, βούλομαι μισθώσασθαι, πρίασθαι.

†ΣΗΜ. β'. Ἐν ζωηρᾷ διηγήσει τίθεται πολλάκις ὁ ἐνεστώς εἰς δήλωσιν πρᾶξεως παρελθούσης· π.χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει αὐτὸν ὡς ἀποκτενῶν (Ξ. Ἀν. 1, 1, 3). Ὁ τοιοῦτος ἐνεστώς λέγεται ἱστορικός καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν ἀόριστον, μεθ' οὗ ἐνίοτε καὶ συνάπτεται ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· π.χ. προσβαλὼν πόλει τῶν Ἀθηναίων συμμάχῳ αἶρει καὶ ἐξηνδραπόδισε (Ξ. Ἑλλ. 2, 1, 15).

†ΣΗΜ. γ'. Ἐνίοτε ὁ ἐνεστώς σημαίνει πρᾶξιν μέλλουσαν, ἣν ὁ λέγων ἐν βεβαίῳ δισχυρισμῷ παριστᾷ ὡς ἤδη γινομένην· π.χ. εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔρχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία (Θ. 6, 91). Τὸ εἶμι ἐν τῇ ὀριστικῇ κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς εἶνε πάντοτε μέλλων τοῦ ἔρχομαι, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ, ἐν τῷ ἀπαρεμράτῳ καὶ ἐν τῇ μετοχῇ εἶνε ἄλλοτε μὲν ἐνεστώς, ἄλλοτε δὲ μέλλων.

§ 178. β'. Ὁ ἐνεστώς ἐν τῇ ὀριστικῇ σημαίνει πολλάκις πρᾶξιν κατὰ συνήθειαν ἐπαναλαμβανομένην ἐν τῷ παρόντι ἢ γενικῶς ἐν παντὶ χρόνῳ· π.χ. οὗτος μὲν ὕδωρ, ἐγὼ δὲ οἶον πίνω (=εἴωθα πίνειν. Δη. 19, 46). — Οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται (Ξ. Ἀν. 1, 9, 2).

†ΣΗΜ. Πρὸς ἔκφρασιν γενικῶν γνωμῶν, ἐπειδὴ ἐν παντὶ χρόνῳ ἰσχύουσιν. ὁ ἐνεστώς οὗτος εἶνε εὐχρηστος· π.χ. ἀναρχία πόλεις ἄλλουσι (Σοφ. Ἀντ. 673)· ἄπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ.

§ 179. Ἐνεστώτες τινες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν· π.χ. νικῶ=νικῶ καὶ εἶμι νικητής· φεύγω=φεύγω καὶ εἶμι φυγᾶς (Ξ. Ἀν. 2, 1, 4: ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι ἡμεῖς νικῶμεν (βασιλέα). Μόνον δὲ παρακειμένου σημασίαν ἔχει ὁ ἐνεστώς ἦκω (=ἐλήλυθα) καὶ οἴχομαι (=ἀπελήλυθα)· π.χ. Πρωταγόρας ἦκει (Πλ. Πρωτ. 310)· εἰς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος οἴχεται (Θ. 7, 12).

Τὸ ἀκούω, πυνθάνομαι, αἰσθάνομαι, μανθάνω, γιγνώσκω σημαίνουν πολλάκις ἀκοήν, πύσιν, αἰσθησιν, μάθησιν, γνῶσιν, ἥτις ἐγένετο μὲν πρότερον, διαρκεῖ δὲ τρόπον τινά καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀκόμῃ· π.χ. ἀκούω τινὰ διαβάλλειν ἐμέ (Ξ. Ἄν. 5, 7, 5).—Σικελιωταὶ στασιάζουσιν, ὡσπερ πυνθανόμεθα (Θ. 6, 17). Ὁμοίως τίθεται τὸ φημί καὶ τὸ λέγω· π.χ. ἐμοὶ τοῦτο, ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρόττειν (=ὡς ἐγὼ εἶρηκα καὶ ἀκόμῃ δισχυρίζομαι. Πλ. Ἄπ. 33). *Χρ.*

§ 2. Ὁ παρατατικός.

§ 180. Ὅ,τι εἶνε ὁ ἐνεστώς ὡς πρὸς τὸ παρόν, τοῦτο εἶνε ὁ παρατατικός ὡς πρὸς τὸ παρελθόν· ὅθεν σημαίνει·

α') πρᾶξιν γινομένην ἐν τῷ παρελθόντι καὶ διαρκουσαν· π.χ. οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον, οἱ δὲ ἐσφενδόων (Ξ. Ἄν. 3, 3, 7).

4 ΣΗΜ. Ὡς ὁ ἐνεστώς, οὕτω καὶ ὁ παρατατικός σημαίνει πολλάκις προσπάθειαν (παρατατικός τῆς προσπάθειας)· π.χ. διέφθειρον (=προσεπάθουν νὰ διαφθείρωσι) προσιώντες τοὺς στρατιώτας· καὶ ἕνα γε διέφθειραν (Ξ. Ἄν. 3, 3, 5)· Νέων ἐπειθεν (=προσεπάθει νὰ πείσῃ) αὐτούς· οἱ δ' οὐχ ὑπήκουον (Ξ. Ἄν. 7, 3, 7).

β') πρᾶξιν κατὰ συνήθειαν ἐν τῷ παρελθόντι ἐπικυκλομενημένην· π.χ. Λίχας τῆς γυμνοπαιδείας (=ἐν τῇ ἐορτῇ τῶν γυμνοπαιδειῶν) τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐν Λακεδαιμόνι ξένους ἐδείπνιζε (Ξ. Ἄπ. 2, 1, 61).—Μένων οὐδενὸς πολεμίου κατεγέλα.

§ 181. Ὡς πολλοὶ ἐνεστώτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν, οὕτως οἱ παρατατικοὶ αὐτῶν ἔχουσι καὶ ὑπερσυντελικὴν σημασίαν· π.χ. ἐνίκων=ἐνίκων καὶ ἦν νικητής· ἐφευγον=ἐφευγον καὶ ἦν φυγάς· ὁ πικραττικὸς τοῦ οἴχομαι καὶ τοῦ ἦκω ἔχει σημασίαν ὑπερσυντελικὴν καὶ συνηθέστερον ἀορίστου· ᾤχομην=ἀπεληλύθειν ἢ ἀπῆλθον· ἦκον = ἐληλύθειν ἢ ἦλθον· ὡς: ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἦκε (Ξ. Ἄν. 2, 1, 15).—Πολλοὶ τῶν μένων τεταγμένων ᾤχοντο (Ξ. Ἄν. 4, 3, 30).

§ 182. Πρᾶξις γνωσθεῖσα ἐν τῷ παρελθόντι, ἢ πρᾶξις, περὶ ἧς ἐγένετο πρότερον λόγος, ἐκφέρεται πολλάκις διὰ παρατατικοῦ, ἂν καὶ διατελεῖ ὑπάρχουσα καὶ ἐν τῷ παρόντι. Ἐνταῦθα ὁ λέγων ἀποβλέπει εἰς τὴν στιγμήν τοῦ παρελθόντος, καθ' ἣν ἐγνώρισε τὴν

3. 'Ο άορ. έν τῇ όριστ. § 184.—4. 'Ο μέλλ. έν τῇ όριστ. § 186. 81

πρᾶξιν, ἢ ὁ λόγος ἦτο περὶ αὐτῆς· π. χ. ἀφίκοιτο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὠρεῖζε τὴν τῶν Μακρῶνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθηνῶν (Ξ. Ἄν. 4, 8, 1)· ἦν (=ἐλέγετο εἶναι) ἡ μουσικὴ ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι (Πλ. Πολ. 522).)

3. 'Ο άόριστος έν τῇ όριστικῇ.

§ 183. α'. 'Ο άόριστος έν τῇ όριστικῇ σημαίνει ἀπλῶς ὅτι ἐγένετο τι έν τῷ παρελθόντι· π. χ. διεπραξάμην ὑμῖν εἰρήνην (Ξ. Ἑλλ. 4, 3, 4)· ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα (Πλούτ. Καίσι. 50).

§ 184. β'. 'Ο άόριστος έν τῇ όριστικῇ σημαίνει πολλάκις ὅτι ἤρξατο πρᾶξις τις έν τῷ παρελθόντι· π. χ. ἐβασίλευσα, ἤρξα, ἐβούλευσα, ἐπλούτησα κτλ.—ἐγενόμην βασιλεύς, ἄρχων, βουλευτής, πλούσιος. 'Ομοίως ἐθάροσησα=ἐλαβον θάρρος, ἔσχον=ἐλαβον (Θ. 2, 15: ἐπειδὴ Θητεὺς ἐβασίλευσεν. εἰς τὴν νῦν πόλιν ζυνώκισε πάντας τοὺς έν τῇ Ἄττικῇ).)

+ ΣΗΜ. 'Ο άόριστος έν τῇ όριστικῇ τίθεται πολλάκις εἰς δήλωσιν τοῦ συνήθως γινομένου. 'Ο τοιοῦτος άόριστος λέγεται γνωμοτικός, διότι εἶνε εὖχρηστος ἐπὶ γνωμῶν. καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐνεστώτα (ἰδ. § 178 σημ.), μεθ' οὗ ἐνίοτε καὶ συνάπτεται· π. χ. τὰς τῶν φύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (=εἴθε διαλύειν, διαλύει. Ἰσ. 1, 1)· ὁ τύραννος ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις προσελάττει καὶ ἀσπάζεται πάντα, ὕπισχεῖται τε πολλά, χρεῶν τε ἠλευθέρωσε κα' γῆν δένειμε δῆμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν, καὶ πᾶσιν ἔλεως καὶ πρῶτος εἶναι προσποιεῖται (Πλ. Πολ. 566).

4. 'Ο μέλλον έν τῇ όριστικῇ.

§ 185. 'Ο μέλλον έν τῇ όριστικῇ σημαίνει· α') ὅτι θὰ γίνῃ τι έν τῷ μέλλοντι· π. χ. ἀλλὰ ποιήσω, ὃ Λυσίμαχε, ταῦτα καὶ ἤξω παρὰ σὲ αὐριον (Πλ. Λά. 201). (β') ὅτι θὰ ἀρχίσῃ πρᾶξις τις έν τῷ μέλλοντι· π. χ. βασιλεύσω, ἄρξω, δουλεύσω, βουλεύσω, πλουτήσω κτλ.—γενήσομαι βασιλεύς, ἄρχων, δοῦλος, βουλευτής, πλούσιος.)

§ 186. 'Ο μέλλον σημαίνει πολλάκις καὶ διαρκουσαν πρᾶξιν έν τῷ μέλλοντι· π. χ. δουλεύσω=θὰ εἶμαι δοῦλος, ἔξω=θὰ ἔχω, ἔσομαι=θὰ εἶμαι· ὡς: εἰ τοῦτο ποιήσομεν, ῥαδίως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν ὅσον χρόνον έν τῇ πολεμίᾳ ἐσόμεθα.

(ΣΗΜ. α'. 'Ο μέλλον ἐν τῇ ὀριστικῇ τίθεται ἐνίοτε εἰς δῆλωσιν μετρίας προσταγῆς· π. χ. πρὸς ταῦτα πράξεις (=πράξιν) οἷον ἂν θέλης (Σοφ. Οἰδ. Κ. 956). Πολλάκις δὲ μετὰ τοῦ οὐ ἐρωτηματικῶς τίθεται εἰς δῆλωσιν ἐντόνου προσταγῆς, μετὰ τοῦ οὐ μὴ εἰς δῆλωσιν ἐντόνου ἀπαγορεύσεως· π. χ. οὗτος οὐ μενεΐς; (δὲν θὰ μείνης;=μείνῃν. Ἀριστφ. Ὀρ. 1055)· οὐ μὴ λαλήσεις; (=μὴ λαλήσης. Ἀριστφ. Ν 505).

ΣΗΜ. β'. Περὶ τοῦ μέλλοντος ἐν ταῖς ἀναφορικαῖς προτάσεσιν ἰδ. § 236.)

§ 187. 'Η πράξις, ἣν προτίθεται, μελετᾷ τις νὰ πράξῃ, ἐκφέρεται διὰ τοῦ μέλλειν καὶ ἀπαρεμφάτου ἐνεστῶτος ἢ μέλλοντος (σπανίως ἀορίστου)· π. χ. μέλλω ὑμᾶς διδάξειν (Πλ. Ἀπ. 21)· μέλλω ὑμᾶς ἄγειν εἰς Φῶσιν (Ξ. Ἀν. 5, 7, 5).

(ΣΗΜ. Τὸ μέλλω^{μετ'} ἀπαρεμφάτου σημαίνει πολλάκις ἐπιπρὸς εἶνε, πρόκειται, πρέπει· π. χ. ἦδον καὶ ἐχόρευον, ὅποτε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελλον (Ξ. Ἀπ. 4, 7, 16)· σύντεμνε τὰς ἀποκρίσεις, εἰ μέλλω σοι ἐπισθαι (=ἂν πρόκειται, ἂν πρέπει νὰ σὲ παρακολουθῶ (Πλ. Πρωτ. 333).)

§ 5. 'Ο παρακείμενος ἐν τῇ ὀριστικῇ.

§ 188. 'Ο παρακείμενος ἐν τῇ ὀριστικῇ σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι καὶ σφζομένην ἐν τῷ ἀποτελέσματι ὡς κατάστασιν· π. χ. τέθνηκε=ἔχει ἀπιθάνῃ καὶ εἶνε νεκρός· τέθαιπα=ἔχει ταφῇ καὶ εἶνε τεθαμμένος· ἔσηκα=ἔχω σταθῇ καὶ εἶμαι ὀρθός. Ἐκ τούτου ὁ παρακείμενος ῥημάτων τινῶν ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, οἷον κέκτημαι=ἔχω· κέκλημαι=καλοῦμαι· πεφόβημαι=εἰμι ἐν φόβῳ, φοβοῦμαι· μέμνημαι=ἔχω ἐν τῇ μνήμῃ, ἐνθυμοῦμαι.

† ΣΗΜ. α'. 'Ο παρακείμενος τίθεται ἐνίοτε εἰς δῆλωσιν πράξεως μελούσης, ἣν ὁ λέγων ἐν βεβαίῳ^ε δισχυρισμῷ παριστᾷ ὡς ἤδη τετελεσμένην· π. χ. ἀριθμός, εἰάν ἀφέλης ἢ προσθῆς τι, ἕτερος εὐθύς γέγονεν (=ἔσται. Πλ. Εὐθυδ. 432)· εἴ με τόξων ἐγκρατῆς αἰσθήσεται, ὄλωλα (Σοφ. Φιλ. 75).

† ΣΗΜ. β'. 'Ο ἐνεργητικὸς παρακείμενος ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ ἔχω καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ ἀορίστου· π. χ. θαυμάσας ἔχω τότε (=τεθαύμακα. Σοφ. Φ. 1362).

6. 'Ο ὑπερδυντέλικος.

§ 189. 'Ο ὑπερδυντέλικος σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι καὶ σφζομένην ἐν τῷ ἀποτελέσματι ὡς κατάστασιν.

Ὁ ὑπερσυντέλικος εἶνε ὡς πρὸς τὸν παρακείμενον ὅ,τι ὁ παρατα-
 τικός ὡς πρὸς τὸν ἐνεστώτα· π. χ. ἐτεθνήκει=εἶχε ἀποθάνῃ καὶ
 ἦτο νεκρός· ἐτέθαπτο=εἶχε ταφῇ καὶ ἦτο τεθαμμένος· εἰστήκειν
 =εἶχον σταθῇ καὶ ἤμην ὀρθός· ἐκεκλήμην=εἶχον ἐκεκλήμην=
 ὠνομαζόμην· ἐμεμνήμην=εἶχον ἐν τῇ μνήμῃ, ἐνεθυμούμην.

7. Ὁ τετελεσμένος μέλλων ἐν τῇ ὀριστικῇ.

§ 190. Ὁ τετελεσμένος μέλλων ἐν τῇ ὀριστικῇ σημαίνει ὅτι
 ἢ πράξις θὰ εἶνε τετελεσμένη ἐν τῷ μέλλοντι καὶ θὰ σφύζηται
 ἐν τῷ ἀποτελέσματι· π. χ. τεθνήξει=θὰ εἶνε νεκρός· τεθάπεται
 =θὰ εἶνε τεθαμμένος· κενήσομαι=θὰ ἔχω· κενήσομαι=θὰ
 εἶμαι ὠνομασμένος, θὰ ὠνομάζωμαι.

Σημᾶδια τῶν χρόνων ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσιν, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ.

§ 191. Οἱ χρόνοι ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσιν, ἐν τῷ ἀπαρεμ-
 φάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ δηλοῦσι τὴν διάρκειαν ἢ τὴν ἐπανάληψιν
 τῆς πράξεως (ὁ ἐνεστώς, τὴν ἀρχὴν ἢ ἀπλῶς τὴν πραγματο-
 ποίησιν (ὁ ἀόριστος), καὶ τὸ τετελεσμένον (ὁ παρακείμενος)· ὡς
 πρὸς δὲ τὴν χρονικὴν σχέσιν τῆς πράξεως οὐδὲν διακεκριμένως
 σημαίνουσι καὶ δὲν διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὡς φαίνεται ἐν τοῖς
 ἐξῆς παραδείγμασι·

α'. ὑποτ.: μὴ φοβώμεθα (διάρκεια), μὴ φοβηθῶμεν (ἀπλῶς)·
 ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός (Πλ. Πρωτ. 314).

β'. εὐκτ.: ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ γένοιτ' ἂν ποτε καὶ κακὸς (πραγμα-
 τοποίησις. Πλ. Πρωτ. 345)· θεοῦ θέλοντος καὶ ἐπὶ ῥιπὸς πλείους
 (διάρκεια).

γ'. προστ.: λέγε (διάρκεια)· εἰπέ (ἀπλῶς πραγματοποίησις)·
 τοῖς νόμοις πείθου (Ἰσ. 1, 16)· ἰδὲ ὡς ἄβρατα ἡμῶν (τὰ ὄρη)
 ἐστί (Ἐ. Ἄν. 4, 1, 20).

δ'. ἀπαρ.: Κύριος ἤξίου δοθῆναί (ἀπαρ.) οἱ τὰς πόλεις ταύτας
 μᾶλλον ἢ Τισσαφέρην ἀρχεῖν (διάρκεια. Ἐ. Ἄν. 1, 1, 8)· οὐ
 βουλευέσθαι (διάρκεια) ἔτι ὄρα, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι (τὸ τετε-
 λεσμένον).

ε'. μετοχή: ἀνίσταται γελῶν (διάρκεια, ἀνίσταται γελᾶσας (ἀπλῶς πραγματοποιήσεις) ἀνίσταται ἔσταλμένος ἐπὶ πόλεμον (τὸ τετελεσμένον Ξ. Ἐν. 3, 2, 7).

ΣΗΜ. α'. Οἱ χρόνοι ἐν τῇ εὐκτικῇ, ὅταν κεῖνται ἐν εἰδικαῖς καὶ πλαγιαῖς ἐρωτηματικαῖς προτάσεσι, καὶ οἱ χρόνοι τοῦ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ἀνταποκρίνονται πρὸς τοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ παρόντος, τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος· ἀλλ' ὁ ἐνεστώς περιλαμβάνει καὶ τὸν παρατατικόν, ὁ δὲ παρακείμενος περιλαμβάνει καὶ τὸν ὑπερσυντέλικον· π.χ. εἶπεν ὅτι ἀποθάνοι ὁ Περικλῆς, ἥ: εἶπεν ἀποθανεῖν τὸν Περικλέα=εἶπεν· ἀπέθανεν ὁ Περικλῆς—Κῦρος ἔλεγεν ὡς ἡ ὁδὸς ἔστοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν (=ἔλεγεν· ἡ ὁδὸς ἔσται. Ξ. Ἐν. 1, 4, 11)· εἶπεν ἔχειν μόνον παῖδα (=εἶπεν· ἔχω μόνον παῖδα. Ξ. 5, 2, 31)· ἀλλοσεσθαι ἔφασαν (=ἔφασαν· ἠλίσκονεσθα. Ξ. Ἐν. 5, 8, 1).

ΣΗΜ. β'. Ὁ χρόνος τῆς διὰ τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου δηλουμένης πράξεως ὀρίζεται πολλάκις διὰ τοῦ κυρίου ῥήματος, μεθ' οὗ τὸ ἀπαρεμφάτον καὶ ἡ μετοχή εἶνε συντεταγμένα· π.χ. γελῶν λέγει, γελῶν εἶπε, γελῶν ἐρεῖ· βούλομαι μαρθάνειν, ἠβουλόμεν μαρθάνειν, βουλήσομαι μαρθάνειν. Συνήθως δὲ ἐν τῇ μετοχῇ ὁ μὲν ἐνεστώς σημαίνει τὸ σύγχρονον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ προτερόχρονον τῆς πράξεως ὡς πρὸς τὴν διὰ τοῦ κυρίου ῥήματος δηλουμένην πράξιν· π.χ. γελῶν εἶπε (=ἐν ᾧ ἐγέλα εἶπε), γελᾶσας εἶπε (=ἀφ' οὗ ἐγέλασεν).

ΣΗΜ. γ'. Ἡ μετοχή τοῦ ἐνεστώτος λαμβάνεται καὶ ὡς μετοχή τοῦ παρατατικοῦ· π.χ. οἶδα Κριτίαν τε καὶ Ἀλικιθιάδην σφρονοῦντε (=ἴτι ἐσφρόνον), ἔστε Σωκράτει συνήστην (Ξ. Ἐπ. 1, 2, 18).

8. Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος.

§ 192. Ἐγκλίσεις λέγονται οἱ τύποι τοῦ ῥήματος, δι' ὧν ἐκφράζεται ἡ σχέση τῆς ὑπ' αὐτοῦ δηλουμένης πράξεως ὡς πρὸς τὴν πραγματικότητα.

§ 193. Ἐπειδὴ αἱ προτάσεις κεῖνται ἢ ἀνεξαρτήτως (κύρια ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις) ἢ ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλων (ὑποτελεῖς ἢ ἐξηρημέναι προτάσεις), διὰ τοῦτο ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐξετάζεται α') ἐπὶ τῶν κυρίων ἢ ἀνεξαρτήτων προτάσεων, β') ἐπὶ τῶν ὑποτελῶν ἢ ἐξηρημένων.

§ 194. Αἱ κύρια ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις διακροῦνται εἰς προτάσεις κρίσεως καὶ προτάσεις ἐπιθυμίας. Εἰς τὰς προτάσεις τῆς κρίσεως ἐπὶ ἀποφάσεως τίθεται τὸ οὐ, εἰς τὰς προτάσεις τῆς ἐπι-

θυμίας ἐπὶ ἀποφάσεως τίθεται τὸ μῆ. Λέγονται δὲ προτάσεις κρισεως αἱ προτάσεις, δι' ὧν ἐκφράζει τις κρίσιν περὶ τινος, προτάσεις δὲ ἐπιθυμίας αἱ προτάσεις, δι' ὧν ἐκφράζει τις ἐπιθυμίαν· π. χ. ἔστι θεός· μὴ ζῶην μετ' ἀμονοίας (Εὐρ. Ἦρ. Μ. 676).

§ 195. Εἰς τὰς προτάσεις τῆς κρίσεως δύναται νὰ συναφθῆ μετὰ τοῦ ῥήματος καὶ τὸ μόριον ἄν (ιδ. § 198 καὶ 202). Τίθεται δὲ τὸ ἄν εὐθὺς μετὰ τὸ ῥῆμα· π. χ. ἀπέθανον ἄν, εἰ μὴ ἢ τῶν τριάκοντα ἀρχὴ ταχέως κατελύθη (Πλ. Ἀπ. 32). Ὅταν δὲ προηγήται ἄρνησις ἢ ἐρωτηματικὴ λέξις ἢ ἐπίρρημα ἢ ἄλλη τις ἐμφαντικὴ λέξις, τίθεται μετ' αὐτήν. Συνηθέστατα τίθεται μετὰ διστακτικὸν ἢ τροπικὸν ἐπίρρημα καὶ μετὰ τὸν σύνδεσμον γάρ· π. χ. εἰ ὁ Φίλιππος ὑμᾶς ἐξελθεῖν ἐβουλήθη, οὐκ ἄν ποτε —ἐκάλει, οὐδ' ἄν ἐμέ—κατεκώλυε (Δη. 19, 51)· εἰ μὲν ἐπαίνῳ Σεύθην, δικαίως ἄν με κίτιψοιθε (Ξ. Ἀν. 1, 3, 19).

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε τὸ ἄν ἐννοεῖται ἐκ προηγουμένης προτάσεως· π. χ. τί ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσεν (ἀντὶ ὤμοσεν ἄν· Δη. 31, 9). Τοῦναντίον ἐνίοτε τίθεται δις (σπανίως καὶ τρίς) ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει· π. χ. ὡσπερ ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὧν, ξυνεγγινώσκετε δήπου ἄν μοι . . . (Πλ. Ἀπ. 17).

ΣΗΜ. β'. Ἀξία παρατηρήσεως μετάθεσις τοῦ ἄν γίνεται ἐν τῇ φράσει οὐκ ἄν οἶδ' εἰ—ἢ οὐκ οἶδ' ἄν εἰ—(=οὐκ οἶδα, εἰ—ἄν) καὶ ἐν τῷ κἄν εἰ ἀντὶ τοῦ καὶ εἰ—ἄν· π. χ. οὐκ ἄν οἶδα, εἰ δυναίμην (=οὐκ οἶδα εἰ δυναίμην ἄν. Πλ. Τιμ. 26)· οὐκ οἶδ' ἄν εἰ πείσομαι (=οὐκ οἶδα εἰ πείσομαι ἄν. Εὐρ. Μ. 941).—Νῦν μοι δοκεῖ κἄν ἀσέβειαν εἰ καταγινώσκει τις Μειδίου, τὰ προσήκοντα ποιεῖν (=νῦν μοι δοκεῖ, καὶ εἰ ἀσέβειαν καταγινώσκει τις Μειδίου, τὰ προσήκοντα ἄν ποιεῖν. Δη. 21, 51). Ἐκ τούτου ἐνίοτε τὸ κἄν εἰ λαμβάνεται ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ καὶ εἰ· π. χ. ἢ τε αὐλητικὴ καὶ ἢ κιθαριστικὴ κἄν εἴ τινες ἕτεραι τυγχάνουσιν οὔσαι τοιαῦται (Ἄρ. ποιητ. 1447).

1. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

φρ. Ἡ ὀριστικὴ.

§ 196. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τι ὡς πραγματικόν (ἐγκλίσις τῆς πραγματικότητος)· π. χ. ὁ θεός ἐστι δίκαιος.

+ΣΗΜ. Ὅταν μετὰ τῆς ὀριστικῆς συνάπτηται τὸ μικρὸν ἢ ὀλίγον μετὰ τοῦ δεῖν ἢ ἄνευ τοῦ δεῖν, κολάζεται ἢ σημασία τῆς πραγματικότητος· π. χ. τὸ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν μικροῦ δεῖν ὁμοίον ἐστὶ τῷ

ὀνειδίξειν (=σχεδὸν ὅμοιον ἔστι. Δημ. 18, 269)· ὀλίγον ἑμαυτοῦ ἐπελαθόμεν (=ὀλίγον ἔλειψε νὰ λησμονήσω, σχεδὸν ἐπελαθόμεν (Πλ. Ἀπ. 17).

§ 197. Τὸ ἔδει, ἐχοῖν, προσῆκε μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει πολλάκις ὅτι ἢ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφραζομένη πρᾶξις δὲν πραγματοποιεῖται ἢ δὲν ἐπραγματοποιήθη (πολλάκις τὸ πραγματικὸν ἐπιφέρεται ἀντιθετικῶς διὰ τοῦ νῦν δέ). π. χ. ζῆν οὐκ ἔδει γυναῖκα (τὸ πραγμ.: νῦν δέ ζῆ. Με. 198)· ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν (Ξ. Ἀν. 7, 6, 28). Ὅμοίως τίθεται μετ' ἀπαρεμφάτου τὸ ἀνάγκη ἦν, εἰκὸς ἦν, ἄξιον ἦν. π. χ. ἄξιον ἦν καὶ τοὺς φίλους τοὺς Θηραμένους προσσπολωλέναι· νῦν δ' ὄρω... (Λυσ. 12, 19).

§ 198. Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν τίθεται μετὰ τινος ὑποθέσεως, σημαίνει ὅτι δὲν πραγματοποιεῖται τι ἢ δὲν ἐπραγματοποιήθη τι, διότι δὲν πραγματοποιεῖται ἢ δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ ἡ ὑπόθεσις (ἔγκλισις τῆς μὴ πραγματικότητος). π. χ. φῶς εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν (τὸ πραγματικὸν εἶνε: νῦν δέ ἔχομεν φῶς· οὐκ ἔσμεν ἄρα ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς. Ξ. Ἀπ. 4, 3, 3)· εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβούμην ἄν σφόδρα λέγειν· νῦν δέ οὐκ ἔστι καλός· ἀδεῶς δὴ λέγω (Πλ. Θεαιτ. 14)· ἀπέθανον ἄν, εἰ μὴ ἢ τῶν τριάκοντα ἀρχὴ ταχέως κατελύθη (Πλ. Ἀπ. 32)· εἰ τριάκοντα μόναι μετέλεσον τῶν ψήφων, ἀπεπεφεύγη ἄν (Πλ. Ἀπ. 36)· πρβ. καὶ § 224.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ἐβούλόμην ἄν μετ' ἀπαρεμφάτου λέγεται ἐπὶ ἐπιθυμίας, ἣτις δὲν ἐκπληροῦται· ἀποτελεῖ δηλ. εἶδος περιφράσεως τῆς ἀνεκπληρώτου εὐχῆς (ιδ. § 199)· π. χ. ἐβούλόμην ἄν πρόχειρον εἶναι πείσαι τοὺς ἀκούοντας· νῦν δέ δέδοικα. . . (Ἰσ. 8, 36).

+ ΣΗΜ. β'. Ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἄοριστος μετὰ τοῦ ἄν χρησιμεύουσι καὶ πρὸς ἔκφρασιν

ψ α') Τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι (πρβ. § 202)· π. χ. τὴν πόλιν ὄντως ἄν ἠγήσω πολέμου ἐργαστήριον εἶναι (=ἠδύνασο νὰ νομίσης. Ξ. Ἀγ. 1, 26).

β'. Τῆς ἐν τῷ παρελθόντι ἐπαναλήψεως τῆς πράξεως (ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ παρατατικοῦ πρβ. § 180 β')· π. χ. διηρώτων ἄν αὐτούς (Πλ. Ἀπ. 22)· ὅποτε προσβλέψειε τινας, εἶπεν ἄν (=ἔλεγε. Ξ. Κυ. 7, 1, 40)· πρβ. § 223, 237, 239.

+ § 199. Ἡ ὀριστικὴ τοῦ παρατατικοῦ καὶ τοῦ ἄοριστου ἄνευ τοῦ ἄν τίθεται πολλάκις μετὰ τοῦ εἶθε ἢ τοῦ εἰ γὰρ εἰς δήλωσιν

εὐχῆς, ἥτις δὲν ἐκπληροῦται ἢ δὲν ἐξεπληρώθη· π. χ. εἴθ' ἦσθα δυνατός, ὅσον πρόθυμος εἰ (=εἴθε νὰ ἦσο. Εὐρ. Ἡρ. 731).—*Εἴθε* σοι τότε *συνεγενόμην* (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 46). Ἡ τοιαύτη εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ ὄφελον (εἴθ' ὄφελον, εἰ γὰρ ὄφελον) καὶ ἀπαρεμφάτου ἐνεστῶτος ἢ ἀορίστου· π. χ. ὄφελε Κῦρος ζῆν (=εἴθην ἐζῆ ὁ Κ. Ξ. Ἀν. 2, 1, 4)· εἴθ' ὄφελες τότ' εὐθέως λιπεῖν βίον (Εὐρ. Ἐλ. 388)· εἰ γὰρ ὄφελον οἰοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι (=εἴθε οἰοί τε ἦσαν, εἴθε νὰ ἠδύναντο... Πλ. Κρ. 44). *Χρ.*

Χρ. Ἡ ὑποτακτικὴ.

§ 200. Ἡ ὑποτακτικὴ σημαίνει θέλησιν τοῦ λέγοντος. Τίθεται δὲ

α') κατὰ πρῶτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ, σπανιώτερον δὲ τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δῆλωσιν προτροπῆς. Ἐπὶ ἀποφάσεως τίθεται τὸ μὴ· π. χ. ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός (Πλ. Πρωτ. 315). Πολλάκις προτάσσονται τῆς ὑποτακτικῆς ταύτης τὸ ἴδι, ἄγε, φέρε, σχεδὸν δὲ πάντοτε προτάσσεται τοῦ πρώτου ἐνικοῦ προσώπου τὸ φέρε ἢ τὸ ἄγε· π. χ. ἴθι δὴ ἀναλογισώμεθα (Πλ. Κρατ. 332)· ἄγε σκοπῶμεν (Ξ. Κυ. 5, 5, 15)· φέρε δὴ καὶ τὰς μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνῶ (Δημ. 18, 267).

β') ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀπορηματικῶν, δι' ὧν ὁ ἐρωτῶν ἀπορεῖ ἢ αἰτεῖται γνώμην περὶ τοῦ πρακτέου. Ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται μὴ. Τῆς τοιαύτης ἐρωτήσεως προτάσσεται πολλάκις τὸ βούλει ἢ βούλεσθε (παρὰ ποιηταῖς καὶ τὸ θέλεις ἢ θέλετε)· π. π. τί ἔρωμαι (=τί νὰ ἐρωτήσω; Πλ. Γορ. 317)· ποῖ φύγω; (=ποῦ νὰ φύγω; Ἀρστωφ. Ὀρ. 353)· εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ὧ δέσποτα; (=νὰ εἶπω τι ἐκ τῶν συνειθισμένων; Ἀρστωφ. Β. 1)· τάλαντον ἢ προϊξ· μὴ λάβω; (Με. 81)· βούλει σοι εἶπω; (Πλ. Γορ. 521)· βούλεσθε συνένδριον κατασκευάσωμεν; (Πλ. Πρωτ. 317).

(ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς δύναται νὰ τεθῆ τὸ δεῖ ἢ χρῆ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐνίστε δὲ καὶ ἡ ὀριστικὴ τοῦ μέλλοντος· π. χ. ἡμεῖς δὲ προσμένομεν ἢ τί χρῆ ποιεῖν; (Σοφ. Τρ. 390)· εἶπωμεν ἢ σιγῶμεν ἢ τί δράσομεν; (Εὐρ. Ἴω. 728).)

γ') Μετὰ τοῦ μὴ εἰς δῆλωσιν ἀπαγορεύσεως, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ

ἀορίστου· π. χ. μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης (Ἰσ. 1, 29)· πρβ. § 203. ε'.

ΣΗΜ. α'. Περὶ τοῦ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου β' ἰδ. § 449. περὶ τοῦ οὐ μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλ. ἰδ. § 212, σημ. β'.

ΣΗΜ. β'. Παρ' Ὀμήρῳ τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ πολλάκις μετὰ τοῦ ἄν (ἢ μετὰ τοῦ ἐπικού κεν) ἢ ἄνευ τοῦ ἄν εἰς δήλωσιν προσδοκίας ἀντὶ μέλλοντος· π. χ. οὐ γάρ πω τοίους εἶδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι (=οὐδὲ ὄψομαι, οὐδ' ἐλπίς εἶνε νὰ ἴδω. Ἰλ. Α. 262)· νῦν δ' ἄν πολλά πάθησι (=νῦν δὲ πολλά πείσεται. Χ, 505). Οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται τὴν ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν (οἱ ποιηταὶ καὶ ἄνευ τοῦ ἄν εἰς δήλωσιν προσδοκίας μόνον ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων· ἰδ. § 222 καὶ 237. β').

Ἡ εὐκτική.

§ 201. Ἡ εὐκτικὴ σημαίνει εὐχὴν, ἥτις δύναται νὰ πληρωθῇ ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι· πολλάκις προτάσσεται αὐτῆς τὸ εἶθε, εἰ γάρ, σπανίως δὲ τὸ ὥς. Ἐπὶ ἀποφάσεως τίθεται τὸ μὴ· π. χ. ᾧ παῖ. γένοιο πατὴρς εὐτυχέστερος (Σοφ. Αἶ. 550)· εἶθε μήποτε γνοίης ὅς εἰ (Σοφ. Οἰδ. Τ. 1068)· εἰ γὰρ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρὸς (Εὐρ. Ἰππ. 1140)· ὥς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος ὅς τοιαῦτά γε βέζοι (Ἰλ. Α. 47)· ὠσαύτως καὶ ἐπὶ ἐνόρκου διαβεβαιώσεως· π. χ. εἴ σε μισῶ, ἀπολοίμην (Ἀριστφ. Ἰππ. 764).

§ 202. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν (παρὰ ποιηταῖς καὶ ἄνευ τοῦ ἄν πολλάκις) σημαίνει τὸ δυνατόν γενέσθαι ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ γένοιτο ἄν ποτε καὶ κακὸς (=δύναται νὰ γίνῃ. Πλ. Πρωτ. 345)· θεοῦ θέλοντος κἄν ἐπὶ ῥιπῆς πλέοις (=δύνασαι καὶ ἐπὶ ψιᾶθης νὰ πλέης).

ΣΗΜ. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν τίθεται πολλάκις πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν ἀντὶ τῆς προστακτικῆς· π. χ. χωροῖς ἄν εἶσω (=δύνασαι νὰ εἰσεέλθῃς, ἀντὶ χάριαι εἶσω. Σοφ. Ἡλ. 1491).

Ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς· π. χ. οὐκοῦν ἢ ῥητορικὴ δημηγορία ἄν εἴη (ἀντὶ ἐστί. Πλ. Γο.).

Ἡ προστακτική.

§ 203. Ἡ προστακτικὴ σημαίνει ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος. Τίθεται δὲ

α') εἰς δήλωσιν προσταγῆς· π. χ. ἄπιτε, παῖ, λύχον (Ἀριστφ. Νεφ. 12).

β') εἰς δῆλωσιν προτροπῆς ἢ παραινέσεως· π. χ. θάρρει· ἢ λέγε τι σιγῆς κρείττον ἢ σιγὴν ἔχε (Εὐρ. Ἀπ. 183).

γ') εἰς δῆλωσιν δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρρας· π. χ. μῆνιν ἄειδε, θεά (Ἰλ. Α, 1)· ὑγίαινε· ἔρρ' ἐς κόρακας.

δ') εἰς δῆλωσιν συγκατάθεσεως· π. χ. τί ἀπήγγειλας; εἰ ἀληθῆ, σφύζου (=δέχομαι, συγκατατίθεμαι νὰ σωθῆς. Δημ. 19, 82)· ἐθέλω σοι ζυγχωρήσαι καὶ ἔστω οὕτως (Πλ. Κρ. 491).

ε') μετὰ τοῦ μὴ εἰς δῆλωσιν ἀπαγορεύσεως. Τίθεται δὲ ἡ προστακτικὴ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἐνεστώτος καὶ παρκακειμένου, ἐπὶ δὲ ἀορίστου τίθεται ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ μὴ. (Ἐνίοτε τίθεται καὶ ἡ προστακτικὴ ἐπὶ ἀορίστου κατὰ τὸ τρίτον πρόσωπον)· π. χ. μηδέποτε δοῦλον ἠδονῆς σεαυτὸν ποίει· μηδενὶ συμφορὰν δνειδίσης (Ἰσ. 1, 29)· μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως (Πλ. Ἀπ. 17).

Γενικὴ παρατήρησις ἐπὶ τῶν ἐγκλίσεων.

§ 204. Ἐκ τῶν περὶ ἐγκλίσεων εἰρημένων γίνεται φανερόν ὅτι ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως εἶνε· α') ἡ ὀριστικὴ πάντων τῶν χρόνων, β') ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, γ') ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν· ἐγκλίσεις δὲ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς ἐπιθυμίας εἶνε· α') ἡ ὑποτακτικὴ, β') ἡ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν, ἢ τις δηλοῖ εὐχὴν, γ') ἡ προστακτικὴ, δ') ἡ ὀριστικὴ τοῦ παραιοῦ καὶ τοῦ ἀορίστου ἢ δηλοῦσα εὐχὴν (ιδ. § 199). *Χρ.*

¶ Παράρτημα περὶ τῶν εὐθειῶν ἢ ἀνεξαρτήτων ἐρωτήσεων.

§ 205. Ἡ ἐρώτησις λέγεται εὐθεῖα ἢ ἀνεξάρτητος, ὅταν ἐκφέρηται κατ' εὐθεῖαν καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ ἢ ἄνευ ἐρωτηματικῆς λέξεως ἢ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀνωμυμῶν καὶ ἐπιρρημάτων (τίς, ποῖος, πόσος κ. τ. λ. πῶς, πόθεν κ. λ.) ἢ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων ἄρα, ἄρά γε, ἦ (=ἀληθῶς), μῆ (=μήπως), μῶν (=μὴ οὐν). Ὅταν δὲ ἡ ἐρώτησις εἶνε διπλῆ, τίθεται ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει τὸ πότερος (πότερον, πότερα), ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ ἦ. Πολλάκις ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ἐλλείπει τὸ πότε-

ρος· π. χ. καθεύδεις ; (Ἀρστφ. Ν. 732)· τίς εἶ ; (Ἀρστφ. Ἀχ. 594)· πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης ; (Πλ. Χαρμ. 143)· ἄρα σὺ εἶ Σωκράτης ὁ φροντιστὴς ἐπικαλούμενος ; (Ξ. Συμ. 6, 6)· ἦ καὶ σχολὴ ἔσται σοι, ὦ πάτερ, σωμασκεῖν τοὺς στρατιώτας ; (Ξ. Κυ. 1, 6, 17)· μὴ τι νεώτερον ἀγγέλλεις ; (Πλ. Πρωτ. 310)· μὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι ; (Πλ. Πολ. 5, 454).

ΣΗΜ. α'. Ἡ εὐθεῖα ἐρώτησις ἐκφέρεται πρὸς τοῦτοις καὶ διὰ τοῦ ἄλλο τι ἢ καὶ (κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἦ) ἄλλο τι. Τὸ ἄλλο τι ἢ προηλθεν ἐξ ἐλλείψεως (ἄλλο τι ἢ=ἄλλο τι συμβαίνει ἦ), δηλοῦται δὲ διὰ τῆς ἐρωτήσεως τῆς ἐκφερομένης διὰ τοῦ ἄλλο τι ἢ καὶ διὰ τοῦ ἄλλο τι κατὰφασιν· π.χ. ἄλλο τι ἢ φαίης ἂν ἀναγκαῖον εἶναι φιλοσοφεῖν ; (=ἄλλο τι συμβαίνει ἦ ἤθελες εἶπη κτλ., ἄρα γε δὲν ἤθελες εἶπη κτλ. Πλ. Εὐθ. 282)· ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν λογιζέσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι ; (=ἄρα γε λοιπόν, εἶπον ἐγώ, δὲν θὰ θέσωμεν κτλ. ; Πλ. Πολ. 522.)

† ΣΗΜ. β'. Πολλάκις τίθεται ἀποφατικὴ ἐρωτηματικὴ πρότασις εἰς δῆλωσιν ἐντόνου καταφάσεως, καὶ τούναντίον καταφατικὴ ἐρωτηματικὴ πρότασις εἰς δῆλωσιν ἐντόνου ἀποφάσεως· π. χ. οὐ βάρβαρος ὁ Φίλιππος ; (=βάρβαρος ὁ Φίλιππος. Δημ. 3, 16)· Ἕλληνες ὄντες βαρβάρους δουλεύσομεν ; (=Ἕλληνες ὄντες οὐ δουλεύσομεν βαρβάρους. Εὐρ. Τηλ. 17).

ΣΗΜ. γ'. Ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνηται δι' ἐρωτηματικῆς ἀτωνουμίας, ἡ ἀπόκρισις γίνεται δι' ὀνόματος· π.χ. τρέφεται ψυχὴ τίτι ; μαθήμασι (Πλ. Πρωτ. 313). Ὅταν δὲ ἡ ἐρώτησις γίνηται δι' ἐρωτηματικοῦ μορίου, ἡ ἀπόκρισις γίνεται πολυειδῶς· α') ἡ καταφατικὴ γίνεται διὰ τοῦ *ναί*, πάνυ γε, πάνυ μὲν οὖν, *φημί*, ἔστω, ἀληθῆ λέγεις, ἢ δι' ἐπαναλήψεως τοῦ ῥήματος ἢ ἄλλης λέξεως ἐμφαντικῶς ἐν τῇ ἐρωτήσει ἐκφερομένης· π.χ. ὥτων ἦν τι ἔργον ; *ναί*. Πλ. Συμ. 202)· εὐδαίμονας λέγεις οὐ τοὺς τάγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους ; πάνυ γε (Πλ. Πολ. 353)· ὁ ἐπιστήμων σοφός ; *φημί* (Πλ. Πολ. 350)· οὐ φρονίμους τοὺς φύλακας δεῖ ὑπάρχειν ; ἔστι ταῦτα (Πλ. Πολ. 412)· ἄρα καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν ; *καὶ ἀρετὴ* (Πλ. Πολ. 353), β') ἡ ἀποφατικὴ ἀπόκρισις γίνεται συνήθως διὰ τοῦ οὐ, οὐδαμῶς, οὐ δῆτα, οὐ *φημι*, ἥκιστα γε· π.χ. ἔσθ' ὅτ' ἂν ἄλλω ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς ; οὐ δῆτα· τί δέ ; ἀκούσας ἂν ἄλλω ἢ ὤσιν ; οὐδαμῶς (Πλ. Πολ. 352).

§ 206. Αἱ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως, ἦτοι δι' ὀριστικῆς, δι' ὀριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἂν, καὶ δι' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν· ὅταν δὲ εἶνε ἀπορηματικαί, ὅταν δηλ. ὁ ἐρωτῶν ἀπορῇ ἢ αἰτῆται γνώμην περὶ τοῦ πρακτέου, τότε ἐκφέρονται καθ' ὑποτα-

πικρὴν (ιδ. § 200) β'). π. χ. τίς εἶ; εἰ ταῦτα ἀπήγγειλέ τις, αἶ ἄν ἐποιήσατε; (Ξ. Κυ. 6, 2, 19). πόσα ἄν μοι χρήματα δόσης; (Ξ. Ευ. 3, 1, 35). τί εἶπω; εἶπω τι τῶν εἰωθότων;

2. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἐξηρητημέναις προτάσεσι.

α'. Εἰδικαὶ προτάσεις.

§ 207. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων οὐ καὶ ὡς, τίθενται δὲ μετὰ ῥῆμα λεκτικὸν ἢ γνωστικὸν ἐν γένει ἢ μετὰ τὸ οὐδέτερον δεικτικῆς ἀντωνυμίας. Εἶνε δὲ ἐξηρητημέναι προτάσεις κρίσεως καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται εἰς αὐτάς τὸ οὐ. Ἐκφέρονται δὲ κατὰ τὰς αὐτάς ἐγκλίσεις, καθ' ἃς καὶ αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις τῆς κρίσεως, δηλ. καθ' ὀριστικὴν παντός χρόνου, καθ' ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν, καὶ κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν (ιδ. § 204). Μόνον ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου¹, ἐκφέρονται συνήθως κατ' εὐκτικὴν (εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγου· πρβ. § 273 β'). π. χ. λέγει ὡς ὑβριστής εἰμι (Λυσ. 24, 15). ἀπεκρίνατο οὐ οὐτ' ἄν αὐτὸς Σερίφιος ὢν ὀνομαστός ἐγένετο οὐτ' ἐκεῖνος Ἀθηναῖος (Πλ. Πολ. 329).—Σεύθης εἶπεν οὐ οὐδενὶ ἄν ἀπιστήσειεν Ἀθηναῖον (Ξ. Ἀν. 7, 2, 31).—Κύρος ἔλεγεν οὐ ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν (Ξ. Ἀν. 1, 4, 11).—Ἐώρων οὐ τιμόνος ἐφρόνει οἶα δεῖ τὸν ἄρχοντα (Ξ. Ἀν. 2, 2, 5). ἔγνωσαν οὐ κενὸς ὁ φόβος εἶη (Ξ. Ἀν. 2, 2, 21). τῷ φθόνῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσεστιν, οὐ μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν (Ισ. 9, 6).

¹ Ὡς ἀρχτικοὶ χρόνοι λαμβάνονται πλὴν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος, τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ παρακειμένου καὶ οἱ ἐξῆς α') ὁ γνωμικὸς ἀόριστος. β') ἅπασαι αἱ ὑποτακτικαὶ καὶ εὐκτικαὶ καὶ προστακτικαί, ὅταν κεῖνται ἐν ἀνεξαρτήτοις προτάσεσι γ') αἱ ὑποτακτικαὶ καὶ αἱ εὐκτικαὶ καὶ τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαί, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρχτικοῦ χρόνου. Ὡς ἱστορικοὶ χρόνοι λαμβάνονται πλὴν τοῦ παρατατικοῦ, τοῦ ὑπερσυντελείου καὶ τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἀόριστου καὶ οἱ ἐξῆς α') ὁ ἱστορικὸς ἐνεστώς β') αἱ ὑποτακτικαί, αἱ εὐκτικαί, τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαί, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου.

(ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε μετὰ ἱστορικὸν χρόνον τίθεται καὶ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ. π. χ. ἔλεγον ὅτι Κύρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ περφευγώς εἶη (Ξ. Ἄν. 2, 1, 3). Διὰ τῆς εὐκτικῆς δηλοῦται κρίσις κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κυρίου ὑποκειμένου.)

+ ΣΗΜ. β'. Ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὡς συνήθως, ὅταν πρόκειται νὰ παρασταθῇ ὡς κρίσις μόνον τοῦ κυρίου ὑποκειμένου ἢ ὡς κρίσις στερουμένη ὑποστάσεως· διὰ τοῦτο μετὰ τὸ πείθειν, διαβάλλειν καὶ μετὰ ἀρνητικῶν λεκτικῶν ῥήμα τίθεται συνηθέστατα τὸ ὡς· π. χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ (Ξ. Ἄν. 1, 1, 2).—Τὸ ὅτι κεῖται ἐνίοτε πλεοναστικῶς· π. χ. Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός εἰμι, ὃν ζητεῖς (Ξ. Ἄν. 2, 4, 16).

(ΣΗΜ. γ'. Μετὰ τὰ ῥήματα μέμνημαι καὶ οἶδα τίθεται ἐνίοτε πρότασις διὰ τοῦ ὅτε· π. χ. μέμνησθε ὅτ' ἀπηγγέλη Φίλιππος Ἑραῖον τεῖχος πολιτορχῶν (Δημ. 3, 4)· ἴσθ' ὅθ' ἡμᾶς οἱ Λίκωνες ἀπώλεσαν; (Ἄρ. Λυ. 1150).)

+ ΣΗΜ. δ'. Μετὰ τὰ λεκτικὰ ῥήματα τίθεται πολλάκις εἰδικὸν ἀπαρμυφάτον (ἰδ. § 245) μετὰ δὲ τὰ γνωστικὰ τίθεται καὶ κατηγορηματικὴ μετοχή (ἰδ. § 255, 5').

(ΣΗΜ. ε'. Τὸ ὡς καὶ τὸ ὅτι, ὅταν διὰ παρεμπιπτόσεως ἄλλης προτάσεως ἀπομακρύνηται ἀπὸ τοῦ ῥήματος, ἐπαναλαμβάνεται ἐνίοτε· π. χ. ἔλεγεν ὅτι, εἰ μὴ καταβήσονται καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει τὰς κώμας (Ξ. Ἄν. 7, 4, 5).)

(ΣΗΜ. ζ'. Ἐν τῇ δῆλον ὅτι καὶ εὐ οἶδ' ὅτι τὸ ῥήμα νοεῖται ἐκ τῶν ἡγουμένων. Ἐκ τῆς ἐλλείψεως ταύτης τὸ δῆλον ὅτι καὶ τὸ εὐ οἶδ' ὅτι ἀπέβησαν ἰσοδύναμα μὲ βεβαιωτικὰ ἐπιρρήματα (=βεβαίως) π. χ. θανάτου ἐτίμησαν δῆλον ὅτι ὡς πονηροῦ ὄντος (Πλ. Γο. 519). Ὡστε πάντας ἡμᾶς εἰδέναί τὰ μετὰ ταῦτα καὶ ἔλεξεν εὐ οἶδ' ὅτι τοὺς ἀτυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους (Δημ. 19, 309).)

αφ 6' Πλάγια ἐρωτήσεις.

§ 208. Πλάγια ἢ ἐξηρημένη λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν δὲν ἐκφέρεται κατ' εὐθεΐαν, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ ἡ πλάγια ἐρώτησις α') διὰ τῆς ὅστις καὶ τῶν ἀπὸ ὀπαρχομένων ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων (ὀποῖος, ὀπόσος κτλ., ὀπως, ὀπου κτλ.).

β') διὰ τῶν ἀπλῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων (τίς, ποῖος, πόσος κτλ., πῶς, ποῦ κτλ.).

γ') διὰ τοῦ εἰ. Ὅταν δὲ εἶνε διπλῆ, ἐκφέρεται διὰ τοῦ πότερον—ἢ, εἰ—ἢ, εἵτε—εἵτε. Ἡ ἄρνησις εἶνε ἢ τῆς εὐθείας ἐρωτή-

σεως (μόνον ἐν τῷ β' μέρει διπλῆς ἐρωτήσεως ἐκφερομένης διὰ τοῦ εἰ—ἦ, —εἶτε—εἶτε δύναται νὰ τεθῆ μὴ ἀντὶ οὐ· π. χ. σκοπεῖτε εἰ δίκαια λέγω ἢ μὴ (Πλ. Ἀπ. 18).)

§ 209. Εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις τίθενται αἱ ἐγκλίσεις, αἵτινες τίθενται καὶ εἰς τὰς εὐθείας ἐρωτήσεις (ιδ § 206), δηλ. ἡ ὀριστική παντός χρόνου, ἡ ὀριστική τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν, καὶ ἡ ὑποτακτική (ὅταν σημαίνηται ἀπορία καὶ σκέψις περὶ τοῦ πρακτέου· ιδ. § 200 β'). Ἄλλ' ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου τίθεται συνηθέστερον ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς καὶ τῆς ὑποτακτικῆς τῆς εὐθείας ἐρωτήσεως ἡ εὐκτική (εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου· ιδ. § 272 β'). π. χ. οἶσθα Εὐθύδημον ὀπόσους ὀδόντας ἔχει; (Πλ. Εὐθύδ. 294)· ἠδέως ἂν ὑμῶν πυθοίμην, τί' ἂν γνώμην περὶ ἐμοῦ εἶχετε, εἰ μὴ ἐτριηράρχησα (Δημ. 50, 67. Εὐθ. ἐρ. : τί' ἂν γνώμην περὶ ἐμοῦ εἶχετε, εἰ μὴ ἐτρ.); ἠρώτησε ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον (Ξ. Ἀν. 2, 4, 15. Εὐθ. ἐρ. : ποῦ ἂν ἴδοιμι Πρ.); ἐρωτᾷ ὁ Κρίτων πῶς με θάπτῃ (Πλ. Φαιδ. 115. Εὐθ. ἐρ. : πῶς σε θάπτω); ἠροῦτο εἰ τύχοιεν ἂν εἰρήνης (Ξ. Ἑλλ. 7, 4, 6. Εὐθ. ρ. : τύχοιμεν ἂν εἰρήνης); ἐβουλεύοντο εἶτε κατακάσσωσι τοὺς Θηβαίους εἶτε ἄλλο τι χρῆσονται (Θ. 2, 4. Εὐθ. ἐρ. : κατακάσωμεν τοὺς Θηβαίους ἢ ἄλλο τι χρῆσώμεθα); ἢ μήτηρ διηρώτα τὸν Κῦρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιέναι (Ξ. Κυ. 1, 3, 15. Εὐθ. ἐρ. : πότερον βούλει μ. ἢ ἀπ.); τὸν θεὸν ἐπήροῦτο εἰ παραδοῖεν Κορινθίους τὴν πόλιν (Θ. 1, 25. Εὐθ. ἐρ. : παραδῶμεν Κ. τὴν π.);

ΣΗΜ. α'. Μετὰ τὰ γνωστικά ῥήματα τίθεται ἐνίοτε ἀναφορική πρότασις ἀντὶ ἐρωτηματικῆς· π. χ. ἐγνώσθη δε ἦν (Ξ. Κυ. 5, 4, 5).

ΣΗΜ. β'. Μετὰ τὸ οἶσθα εὐρηται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς πλαγία ἐρώτησις δι' ἀναφορικοῦ καὶ προστακτικῆς ἐκφερομένη· π. χ. οἶσθ' ὁ δρᾶσον; (=οἶσθα ὁ δεῖ σε δρᾶσαι; Ἀρστφ. Ὀρ. 80)· οἶσθ' ὁ μοι σύμπραξον; (=οἶσθα ὁ μοι συμπράξαι σε δεῖ; Εὐρ. Ἡρ. 451)· οἶσθα νῦν ἄ μοι γενέσθω; (=οἶσθα νῦν ἄ μοι γενέσθαι δεῖ; Εὐρ. Ἰφ. Τ. 1204)· οἶσθ' ὡς ποιεῖτε τοῦτο. (=οἶσθα ὡς δεῖ ὑμᾶς ποιεῖν τοῦτο; γνωρίζεις πῶς πρέπει νὰ πράττητε τοῦτο; Ἀρστφ. Ἀχ. 1064).

§ 210. Μετὰ πρότασιν, ἣτις ὑπεμφαίνει ἀπόπειραν, τίθεται πολλακτικὴ πλαγία ἐρώτησις ἐκφερομένη δι' ὑποτακτικῆς μὲν μετὰ

τοῦ ἐάν (ἄν, ἦν), ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρχτικοῦ χρόνου, δι' εὐκτικῆς δὲ μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου· π. χ. ἐπιβουλεύουσιν ὑπερβῆναι τὰ τείχη ἦν δύνωνται βιάσασθαι (= πειρώμενοι ἦν δ . . . Θ. 3, 20).—Ποτειδιχᾶται ἐπεμψαν παρ' Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν (Θ. 4, 58). *χρ.*

χρ. § 211. Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα σκέψιν, φροντίδα, ἐγέργειν, ἐπιφέρεται πλάγια ἐρώτησις διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος (σπανίως εὐκτικῆς μέλλοντος μετὰ ἱστορικὸν χρόνον). Ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται μὴ· π. χ. οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται ὅπως μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται (Ξ. Κυ. 1, 2, 3)· ἐπρασσον ὅπως τις βοήθειαι ἦξει (Θ. 3, 4)· ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται αὐτὸς ἐσκόπει (Ξ. Κυ. 8, 1, 10).

(ΣΗΜ. α' Ἀντὶ τοῦ ὅπως τίθεται ἐνίοτε τὸ ὅπη, πῶς, τίνα τρόπον, ὅτω τρόπῳ, ἐξ ὅτου τρόπου, καὶ τὸ ἀναφορικὸν ὡς· π. χ. ἔπρασσον ὅπη ὠφελία τις ἦξει (Θ. 1, 65)· ἔπρασσον ὅτω τρόπῳ τοῖς μὲν ξυμῆσεται, τῶν δ' ἀπαλλάξεται (Θ. 4, 128)· ἐσκόπει πῶς τούτους λύσει (Δημ. 24, 155)· σκοπεῖ ἐξ ὅτου τρόπου φίλοι γενήσονται (Δημ. 16, 19).)

(ΣΗΜ. β' Πολλάκις τίθεται κατὰ παράλειψιν τοῦ κυρίου ῥήματος (σκοπεῖ ἢ σκοπεῖτε) τὸ ὅπως καὶ τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος πρὸς ἔκφρασιν ἐντόνου παρακλεύσεως· π. χ. ὅπως ἔσεσθε ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας (=σκοπεῖτε ὅπως ἔσεσθε=κυτάξτε νὰ φανῆτε . . . Ξ. Ἄν. 1, 7, 3)· ὅπως, ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται [Λυσ. 1, 24].)

(ΣΗΜ. γ' Πολλάκις καὶ μετὰ τὰ εἰρημμένα ῥήματα συντάσσεται τὸ ὅπως μεθ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου β' ἢ μετὰ εὐκτικῆς (ὅταν προηγῆται ἱστορικὸς χρόνος)· π. χ. Σούθης κελεύει Ξενοφῶντα συμπρωμείσθαι ὅπως διαβῆ τὸ στρατεύμα (Ξ. Ἄν. 7, 1, 5).—Ὁ πατὴρ ἐπιμελούμενος ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γενοίμην ἠνάγκασέ με πάντα τὰ Ὀμήρου ἔπη μαθεῖν (Ξ. Συμ. 3, 5).)

§ 212. Μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα (δέδοικα, φοβοῦμαι, φρονίζω, εὐλαβοῦμαι, φυλάττομαι, σκοπῶ, ὀρῶ καὶ τὰ ὅμοια) τίθεται πρότασις διὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ μὴ (=μήπως) καὶ μὴ οὐ (=μήπω; δέν). Αἱ τοιαῦται προτάσεις ἐκφέρονται·

α') Καθ' ὀριστικὴν, ὅταν πρόκειται περὶ φόβου μὴ γίνεται ἢ ἐγίνε τι· π. χ. φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν. Θ. 3, 53. Εὐθ. ἐρ.: μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν;)· ὄρα μὴ οὐχ οὕτω

ταῦτα ἔχει (Ἀρστροφ. Β. 139. Εὐθ. ἐρ.: μὴ οὐχ οὕτω ταῦτα ἔχει;).

β') Καθ' ὑποτακτικὴν ἐνεστώτος ἢ ἀορίστου □, ἢ καθ' ὀριστικὴν μέλλοντος, ὅταν πρόκειται περὶ φόβου μὴ γίνῃ ἢ δὲν γίνῃ τι. Ὅταν δὲ ἐξαρετῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, ἐκφέρονται κατ' εὐκτικὴν συνηθέστερον π. χ. φοβεῖται μὴ τὰ ἔσχατα πάθῃ (Ξ. Κυ. 3, 1, 22).—Κορκυραῖοι ἐφοβήθησαν μὴ (αἰ νῆες) πολέμια ὄσσι (Θ. 1, 51). ἐδεδόικεν μὴ ἐν τῷ κρατῆρι φάρμακα μεμιγμένα εἶη (Ξ. Κυ. 1, 3, 10). φοβοῦμαι μὴ τινὰς ἠδονὰς εὐρήσομεν ἐναγτίας (Πλ. Φιλ. 13).

Ἀντὶ τοῦ μὴ τίθεται πολλάκις ὅπως μὴ π. χ. δέδοικα ὅπως μὴ πάνθ' ἅμα γενήσεται (Δημ. 9, 75). δέδοιχ' ὅπως μοι μὴ λίαν φανῆς σοφῆ (Εὐρ. Ἰππ. 518). Καὶ κατ' ἔλλειψιν τοῦ κυρίου ῥήματος τίθεται πολλάκις τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος π. χ. οἴμοι τάλας ὁ Ζεὺς ὅπως μὴ μ' ὄσεται (φοβοῦμαι ὅπως μὴ . . . = φοβοῦμαι νὰ μὴ με ἴδῃ ὁ Ζεὺς. (Ἀρστροφ. Ὀρ. 1494).)

ΣΗΜ. α'). Τὸ μὴ ἢ μὴ οὐ μεθ' ὑποτακτικῆς εὐρηγται καὶ κατ' ἔλλειψιν τοῦ κυρίου ῥήματος π. χ. μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές εἰπεῖν (φοβοῦμαι μὴ . . . Πλ. Γο. 462. μὴ οὐ τοῦτο ἢ χαλεπόν (Πλ. Ἀπ. 49).

ΣΗΜ. β'). Ἐξ ἐλλείψεως τοῦ κυρίου ῥήματος προῆλθε: α') ἡ σύνταξις τοῦ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου β' (σπανίως α'), ἢ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος εἰς δήλωσιν ἐντόνου ἀρνήσεως τοῦ μέλλοντος π. χ. ἐὰν τὴν ἀπιστίαν σφῆζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε (=οὐδὲν δεινὸν πείσεσθε: Δημ. 6, 24). τοιούτου ἐπιτηδεῖου, οἶον οὐδένα μῆποτε εὐρήσω (=οἶον οὐδένα εὐρήσω. Πλ. Κρ. 44). β') ἡ σύνταξις τοῦ οὐ μὴ μετὰ τοῦ β' προσώπου τῆς ὀριστικῆς τοῦ μέλλοντος εἰς δήλωσιν ἐντόνου ἀπαγορεύσεως π. χ. οὐ μὴ εἴσει εἰς τὴν οἰκίαν (μὴ εἰσέλθης. Ἰσαι. 8, 34), καὶ μετ' ἐρωτήσεως π. χ. οὐ μὴ λαλήσεις; (=οὐ φυλάξει μὴ λαλήσεις;=μὴ λαλήσης. Ἀρστροφ. Ν. 504).

+ γ' Αἰτιολογικαὶ προτάσεις

§ 213. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται α') διὰ τοῦ δι, διότι, ὡς β') διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων ἐπει, ἐπειδή, ὅτε. Εἶνε δὲ ἐξηρητημέναι προτάσεις κρίσεως καὶ ἔχουσι πάντοτε ἐπὶ ἀρνήσεως τὸ οὐ.

§ 214. Εἰς τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις τίθενται αἱ ἐγκλίσεις

τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως. Μόνον μετὰ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου δύναται νὰ τεθῆ ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς (εὐκτικῆ τοῦ πлагίου λόγου· ἰδ. § 272. β') καὶ τότε ἡ αἰτιολογία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ κυρίου ὑποκειμένου· π. χ. οἱ Ἄθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσασσθαι, *οὐ* (=διότι) οὐ πολλὸν ἐνίκων (Θ. 7, 34)· νῦν τρυφῆς, *διότι* πάντες εἰσὶ διδάσκαλοι ἀρετῆς (Πλ. Πρωτ. 327)· *οὐ*τε πολλὰ τοιαῦτα γεγένηται, εἰκὸς ὑμᾶς μήπω τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους πιστοὺς ἡγεῖσθαι (Λυσ. 19, 5)· *δέομαι* οὖν σου παραμεῖναι, ὡς (=διότι) ἐγὼ οὐδ' ἂν ἐνός ἡδίων ἀκούσαιμι ἢ σοῦ (Πλ. Πρωτ. 335) — Οἱ Ἄθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάλειον *οὐ* στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους (Θ. 2, 21).

† ΣΗΜ. Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα πάθος ψυχῆς (χαίρειν, λυπεῖσθαι, θαυμάζειν, ἀγανακτεῖν, χαλεπῶς φέρειν, αἰσχύνεσθαι καὶ τὰ ὅμοια) ἐκφέρεται συνήθως ἡ αἰτιολογικὴ πρότασις διὰ τοῦ *οὐ*· π. χ. χαίρω *οὐ*τι εὐδοκίμητις (Πλ. Διά. 181). Πολλάκις δὲ ἀντὶ τοῦ *οὐ* τίθεται εἰ· π. χ. ἀγανακτῶ, εἰ τὰ χρήμακα λυπεῖ τινὰς ὑμῶν, εἰ διαρπασθήσεται (Δημ. 8, 55)· τηλικούτων κακῶν αἰτίος γεγεννημένος Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ μὴ δίκην δέδωκεν (Αἰσχ. 3, 147). *Χρ.*

Χρ. δ'. Τελικαὶ προτάσεις. = *соединенные предложения*

§ 215. Αἱ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων *ἵνα*, *ὅπως*, *ὡς*, καὶ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ *ἵνα μὴ*, *ὅπως μὴ*, *ὡς μὴ* καὶ διὰ μόνου τοῦ *μή*.

Εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις, ἂν μὲν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθεται ὑποτακτικῆ, ἂν δὲ ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως εὐκτικῆ, πολλάκις δὲ καὶ ὑποτακτικῆ, ἐνίοτε δὲ καὶ εὐκτικῆ καὶ ὑποτακτικῆ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· π. χ. κύνάς τρέφεις, *ἵνα* σοὶ τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερῶκωσι (Ξ. Ἄπ. 2, 9, 2)· πολλὰ διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, *ὅπως* πολλὰ ἀκούων μὴδὲ ἐν μάθῳ (Φιλῆμ. 160). — Κῦρος φίλων ᾤειο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι (Ξ. Ἄν. 1, 9, 21)· τὰ πλοῖα Ἀβροκόμας κατέκαυσεν, *ἵνα μὴ* Κῦρος διαβῆ (Ξ. Ἄν. 1, 4, 18). — Τιμόθεος δανεῖζεται χιλίας δραχμὰς παρ' Ἀντιφάνους, *ἵνα* διαδοίῃ τοῖς Βοιωτοῖσι τριηράρχοις καὶ παραμένωσι (Δημ. 49, 14).

(ΣΗΜ. α'. Μετὰ τοῦ *ὅπως* καὶ τοῦ *ὡς* μεθ' ὑποτακτικῆς συνάπτεται συνήθως καὶ τοῦ *ἄν*· π. χ. τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, *ὅπως* ἄν μετὰ πλείστον

ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν (Ἰσ. 3, 2) ὡς ἂν μάθης, ἄκουσον (Κ. Ἄν. 2, 5, 16). Μετὰ τοῦ ἵνα συνάπτεται τὸ ἂν, ὅταν εἶνε ἀντὶ ἀναφορικοῦ τοπικοῦ ἐπιρρήματος (= ὅπου)· π. γ. πατρίς ἐστὶ πᾶς ἔν' ἂν πράττη τις εὔ (Ἀρστροφ. Πλ. 1151).

ΣΗΜ. 6'. Μετὰ ῥήμα εὐκτικῆς ἐγκλίσεως τίθεται: ἐνίοτε ἐν τῇ τελικῇ προτάσει εὐκτικὴ καθ' ἑλξίν· π. γ. ἄρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς (= ἵνα) ἡμᾶς αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαι ποτε ἐπ' αὐτόν; (Ξ. Ἄν. 6. 1. 18)· θυμὸν γένοιτο πληρῶται ποτε, ἔν' αἰ Μυκῆναι γροῖεν κτλ. (Σοφ. Φιλ. 324).

§ 216. Μετὰ πρότασιν σημαίνουσαν εὐλόγην ἀνεκπλήρωτον, ἢ μετὰ πρότασιν σημαίνουσαν ^{τὸ ἀσφραγιστικὸν} (ὅτι ἔπρεπεν ἢ ἠδύνατο νὰ γίνη τι, ὕπερ ὅμως δὲν γίνεται ἢ δὲν ἐγένε), τίθεται τελικὴ πρότασις διὰ τοῦ ἵνα, σπανιώτερον διὰ τοῦ ὅπως ἢ ὡς μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου (καθ' ἑλξίν) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ, ὅστις δὲν ἐκπληροῦται ἢ δὲν ἐξεπληρώθη· π. γ. εἰ γὰρ ὄφελον οἰοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἰοί τε ἦσαν αὐ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα (Πλ. Κρ. 44)· ἐβουλόμην ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵνα—τᾶλθηθῆ ῥαδίως ἐγνωτε (Λυσ. 3, 21)· ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πετερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος (Ἀστροφ. Εἰρ. 136)· ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν ὡς μὴ ἐδύνατο ἐξαπατᾶν (Ξ. Ἄν. 7, 6, 23). Ὁμοίως λέγεται παρ' ἡμῖν· εἴθε νὰ εἶχα, διὰ νὰ σοῦ ἔδιδα.

ε'. Προτάσεις ἀκολουθίας ἢ συμπερασματικαὶ.

§ 217. Αἱ προτάσεις τῆς ἀκολουθίας ἢ αἰ συμπερασματικαὶ ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὥστε (σπανίως διὰ τοῦ ὡς). Αὗται ἐκφέρονται·

α') κατὰ τὰς ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων καὶ ἔχουσι τὸν τύπον τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. γ. οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀνάσθητος, ὥστε οὐ δύνασαι λογίσασθαι (Δημ. 18, 120)· πάντες πολεμικὰ ἔργα παρεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἂν ἠγήσω πολέμου ἐργαστήριον εἶναι (Ξ. Ἄγ. 1, 26)· πλοῖα ἡμῖν πάρεστιν ὥστε, ὅποι ἂν βούλησθε, ἐξάιφνης ἂν ἐπιπέσοιτε (Ξ. Ἄν. 5, 6, 20). — Πρωταγόρας ἐνδον διατρίβει· ὥστε θάροει (Πλ. Πρωτ. 311)· τσαῦτα ἔγω—λέγειν καλὰ ἔργα—, ὥστε μὴ φοβώμεθα (Πλ. Φαιδρ. 245). *Χρ.*

μη ἄρα εἰρωνικῶς, τίθεται πάντοτε ὀριστική· π. χ. *εἰ μή ἄρα δεῖνόν καλοῦσι τὸν τάληθῆ λέγοντα* (Πλ. Ἀπ. 17).

§ 222. β'). Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ἐάν, ἄν, ἦν* καὶ ὑποτακτικῆς·

1) ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς δυνατὴ καὶ προσδοκωμένη (ἀντὶ τοῦ *ἐάν* μεθ' ὑποτακτικῆς δύναται νὰ τεθῆ τὸ *εἰ* μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος). Εἰς τὴν ἀπόδοσιν τίθεται συνήθως ὀριστικὴ μέλλοντος· π. χ. *ἐάν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις* (Πλ. Γο. 503). *εἰ μὲν ἀπογνώσεσθε, ἐπὶ τοῖς λέγουσι τὸ βουλευτήριον ἔσται, ἐάν δὲ καιραγῶτε, ἐπὶ τοῖς ἰδιώταις* (Δημ. 22, 37).

ΣΗΜ. α'. Τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης ἀρκεῖ *μόνον* νὰ (Λατ. *dimmodo*) δηλοῦται ἐν τῇ παλαιᾷ τῶν Ἑλλήνων γλώσσῃ διὰ τοῦ *ἐάν* *μόνον* μεθ' ὑποτακτικῆς· π. χ. ἐπαίνου τεύξεται, *ἐάν* *μόνον* τὸ ταχθὲν εὐ τολμᾷ τελεῖν (Σοφ. Αἴ. 623) ἢ διὰ τοῦ *μόνον* μετὰ προστακτικῆς· π. χ. ἀρχέτω *μόνον* ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαιέσθω (Ξ. Ἀπ. 5, 7, 10).

ΣΗΜ. β'. Προστακτικῆ μεθ' ἧς συμπλέκεται διὰ τοῦ καὶ ὀριστικὴ μέλλοντος, εἶνε ζωηροτέρα ἔκφρασις τοῦ *ἐάν* μεθ. ὑποτακτικῆς· π. χ. *σμίχρον λαβὲ παραδείγμα καὶ πάντα εἶσει ἄ βούλομαι* (=ἐάν λάθης σμ. παρ., πάντα εἶσει. Πλ. Θεαιτ. 154).

2) ὅταν σημαίνεται γενικῶς ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος. Εἰς τὴν ἀπόδοσιν τίθεται συνήθως ὀριστικὴ ἐνεστώτος ἢ γνωμικὸς ἀόριστος· π. χ. *ἐάν* τις ἀναιδῶς τὸν ἥλιον *ἐγχειρῆ* θεᾶσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται (Ξ. Ἀπ. 4, 3, 14).

ΣΗΜ. Τὸ *ἐάν* προῆλθεν ἐκ τοῦ *εἰ* ἄν. Τὸ ἄν ἀνήκει εἰς τὴν ὑποτακτικὴν· πρβ. § 237. β' καὶ 239 β'. Ἐκ τοῦ *ἐάν* ἐγένετο ἔπειτα τὸ ἄν καὶ τὸ ἦν. Ἀντὶ τοῦ *ἐάν* μεθ' ὑποτακτικῆς δύναται ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ νὰ τεθῆ τὸ *εἰ* μετ' εὐκτικῆς (ιδ. § 273).

§ 223. γ'). Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* μετ' εὐκτικῆς·

1) ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς ἀπλῆ σκέψις τοῦ λέγοντος. Εἰς τὴν ἀπόδοσιν συνήθως τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. *εἰ* ἀναγκαῖον εἶη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, *εἰ* *ἐλοίμην* ἄν ἀδικεῖσθαι (Πλ. Γο. 468). *φαίη* ἄν ἡ θανοῦσα, *εἰ* *φωρῆν* λάβοι (Σοφ. Ἡλ. 248).

2) ὅταν σημαίνεται ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος ἐν τῷ παρελθόντι. Εἰς τὴν ἀπόδοσιν τίθεται παρατακτικὸς μετὰ τοῦ ἄν ἢ ἄνευ τοῦ ἄν, ἢ ἀόριστος μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. *Σωκράτης οὐκ ἐπι-*

μεν, εἰ μὴ διαφύῃ (Ξ. Ἀπ. 1, 3, 5)· εἴ τις αὐτῶ δοκοίῃ τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἔπαισεν ἄν (Ξ. Ἀν. 2, 3, 11).

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ εἰ μετ' εὐκτικῆς ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως τῆς πράξεως ἐν τῷ παρελθόντι τίθεται ἐνίοτε ὁ παρατατικός, οἷον· ἐμίσει οὐκ εἴ τις κακῶς πάσχων ἡμέτερο, ἀλλ' εἴ τις εὐεργετούμενος ἀχάριστος φαίνοιτο (Ξ. Αγ. 11, 3).

§ 224 δ'). Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται δι' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἡ δὲ ἀπόδοσις δι' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν.

Κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ὑποθετικῶν λόγων ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις παρίστανται ὡς μὴ πραγματικά. Πρὸς τὸ μὴ πραγματικὸν τούτων ἐπιφέρεται πολλακίς ἀντιθετικῶς τὸ πραγματικὸν διὰ τοῦ νῦν δέ· π. χ. φῶς εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν (Ξ. Ἀπ. 4, 3, 3)· εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήχων, ἀπεπερεύγη ἄν (Πλ. Ἀπ. 36)· εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβοῦμην ἄν σφόδρα λέγειν·—νῦν δὲ οὐκ ἔστι καλός· ἀδεῶς δὴ λέγω (Πλ. Θεαιτ. 143).

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων.

§ 225. Πολλακίς ἐλλείπει ἡ ὑπόθεσις εὐκόλως νοουμένη ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ λαμβάνει ἐν τινι λέξει τῆς κυρίας προτάσεως, συνήθως δὲ ἐν μετοχῇ· π. χ. οὐκ ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν· διασθραγεῖεν γὰρ ἄν (δηλ.: εἰ πλείω ἐσθίοιεν. Ξ. Κυ. 8, 2, 21).—Ὅντω γὰρ πρὸς τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις εὐψυχότατοι ἄν εἶεν (=εἰ οὕτως ἔχοιεν. . .Θ. 2, 11)· ὁμολογῶν μὲν τις ἀδικεῖν ἀποθνήσκει, ἐὰν δ' ἀμφισβητῇ, ἐλέγχεται (=ἐὰν μὲν ὁμολογῇ τις . . . Λυσ. 6, 14)· οὔτε βοός ἄν ἔχων σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, ἠδύναντ' ἄν πράττειν ἃ ἐβούλετο (=οὔτε βοός εἰ εἶχε σῶμα. . . Ξ. Ἀπ. 1, 4, 14).

§ 226. Ὅταν δύο ὑποθετικοὶ λόγοι διὰ τοῦ εἰ (ἐὰν) μὲν—εἰ (ἐὰν) δὲ ἀντιτίθενται πρὸς ἀλλήλους, ἀποσιωπᾶται ἐνίοτε ἡ ἀπόδοσις τοῦ προτέρου (σχῆμα ἀνανταπόδοτον)· π. χ. εἰ μὲν τι σὺ ἔχεις, ᾧ Μηδόσασδες, πρὸς ἡμᾶς λέγειν, εἰ δὲ μὴ, ἡμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν (=εἰ μὲν τι σὺ ἔχεις λέγειν, λέγε, εἰ δὲ μὴ κτλ. Ξ. Ἀν. 7, 7, 15)· ἐὰν μὲν ἐκὼν πείθηται, εἰ δὲ μὴ, εὐθύνουσι ἀπει-

λαῖς καὶ πληγαῖς (=ἐάν μὲν ἐκὼν πείθηται, καλῶς ἔχει, εἰ δὲ μὴ κτλ. Πλ. Πρωτ. 325).

§ 227. Τὸ εἰ μὴ μετὰ ἄρνησιν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ πλήν, διὰ τοῦτο πολλάκις μετ' αὐτὸ ἐπιφέρεται δεύτερον εἰ. π.χ. οὐ χρήσιμος οὐδὲν ἢ ῥητορικὴ ἡμῖν, εἰ μὴ (=πλήν) εἴ τις ὑπολάβοι κτλ. Πλ. Γορ. 480).

§ 228. Τὸ εἰ δὲ μὴ ἄνευ ῥήματος τίθεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίαις, ἐφ' ἧς καὶ παρ' ἡμῖν, δηλ. ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἄλλως ἢ ἐν ἐναντία περιπτώσει, μάλιστα μετὰ τὸ εἰ μὲν, ἐάν μὲν καὶ μετὰ ἀπαγόρευσιν. π.χ. μὴ οὕτω λέγε· εἰ δὲ μὴ, οὐ θαρροῦντα με ἕξεις (Ξ. Κυ. 3, 1, 35).

§ 229. Ἐνίοτε δύο ὑποθέσεις ἔχουσι μίαν κοινὴν ἀπόδοσιν, ὅταν ἢ μία εἶνε γενικωτέρα καὶ λαμβάνηται ὡς ὑπόθεσις τοῦ ὅλου λόγου· π.χ. εἰ δ' ἄπαξ διαλυθήσεται, τί ποιήσομεν, ἂν ἐπὶ Χερρόνησον ἴη; (Δημ. 8, 17).

§ 230. Χάριν παρομοιώσεως ἐπιφέρεται πολλάκις λόγος ὑποθετικὸς διὰ τοῦ ὥσπερ ἂν εἰ. Τὸ ῥῆμα τῆς ἀποδόσεως νοεῖται ἐκ τῶν ἡγουμένων. Τὸ εἰ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς τούτοις λόγοις συντάσσεται μετ' εὐκτικῆς ἢ μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου· π.χ. Κύρος εὐθύς ἠσπάζετο αὐτόν, ὥσπερ ἂν (δηλ. ἀσπάζοιτο) εἴ τις πάλαι φιλῶν ἀσπάζοιτο (Ξ. Κυ. 1, 3, 2)· πρὸς μόνους τοὺς ἡμετέρους προγόνους συμβαλόντες διεφθάρσαν, ὥσπερ ἂν (δηλ. διεφθάρσαν) εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν (Ἴσ. 4, 69). Ἐνίοτε ἐλλείπει καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ εἰ. π.χ. τὴν ὁδὸν διεπορεύθησαν, ὥσπερ ἂν εἰ προπεμπόμενοι (=ὥσπερ ἂν διεπορεύθησαν, εἰ διεπορεύθησαν προπεμπόμενοι. Ἴσ. 4, 148). Ἐκ τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἀπέβη τὸ ὥσπερ ἂν εἰ (ἢ ὥσπερανεῖ) ἴσον πρὸς τὸ ὥσπερ, τρόπον τινά· ὡς: φοβούμενος ὥσπερ ἂν εἰ παῖς (Πλ. Γορ. 479)· πρὸς καὶ τὸ ὥσπερεῖ (Πλ. Λυσ. 222: μόγις πως ἑμαυτὸν ὥσπερεῖ συναγείρας εἶπον).

§ 231. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις γίνονται ^{ἐναντιωματικαί} ἐναντιωματικαί, ὅταν πρὸ τοῦ εἰ (ἐάν, ἂν) κεῖται τὸ καὶ ἢ τὸ οὐδὲ ἢ μηδέ, ἢ ὅταν μετὰ τὸ εἰ κεῖται τὸ καί. π.χ. καὶ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ἔμωσ αὐτῷ καὶ νῦν ῥηθῆναι προσήκει (Ἴσ. 4, 28)· γελαῖ δ' ὁ μῶρος,

κἄν τι μὴ γελοῖον ἦ (Μεν. 19). οὐδ' ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ (Φίλιππος), οὐδὲν μᾶλλον κινήσεσθε (Δημ. 8, 37).—Οἱ ποταμοί, εἰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροί εἰσι, προῖουσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται (Ξ. Ἄν. 3, 2, 22).

§ 232. Περὶ τοῦ εἶτε—εἶτε, εἰάν τε—εἰάν τε, ἂν—τε, ἂν τε, ἦν τε—ἦν τε ἰδ. § 489.)

ζ' Αναφορικαὶ προτάσεις.

§ 233. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων. Διακροῦνται δὲ εἰς προσδιοριστικὰς, αἰτιολογικὰς, τελικὰς, ὑποθετικὰς καὶ ἀκολουθίας ἀναφορικὰς προτάσεις.

§ 234. 1. Προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις. Αἱ προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις α') χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ προσθέσωσι τι πρὸς χαρακτηρισμὸν μάλιστα ἢ ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν προηγουμένου οὐσιαστικοῦ ἢ τοῦ περιεχομένου ὀλοκλήρου προτάσεως, (εἰς τὸ ὅποιον ἀναφέρονται (ὄς=οὗτος δέ, δ=τοῦτο δέ), ὡς τις παράθεσις (παράθετικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις). β') χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ προσδιορίσωσι προηγουμένην λέξιν κειμένην ἢ ὑπενουμένην) ὡς τις ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς (ἐπιθετικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις).

Αἱ προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις συντάσσονται ὡς ἀνεξάρτητοι προτάσεις· ὅθεν τίθενται εἰς αὐτὰς αἱ ἐγκλίσεις καὶ ἡ ἄρνησις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. γ. φίλον δ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασι, οἱ πολλοὶ ὅπως κτήσονται οὐ φροντίζουσι (παράθ. τοῦ φίλον. Ξ. Ἄπ. 2, 4, 2)· ἡ πόλις τοῦ μεγίστου νοσήματος οὐ μεθέξει, δ σιάσις καλεῖται (παράθ. τοῦ νοσήματος. Πλ. Νό. 744).—Οἱ αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, ὅπερ σαφesiάτη πίσυς (παράθ. τοῦ τὸ τοὺς αὐτοὺς πολέμιους ἡμῖν εἶναι. Θ. 1, 35)· εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὅδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως (Πλ. Μεν. 89)· οὐκ ἄξιον τοῖς λόγοις πιστεῦσαι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις καὶ τῷ χρόνῳ, ὃν ὑμεῖς σαφέστατον ἔλεγχον τοῦ ἀληθοῦς νομίσατε (Λυσ. 19, 61)· ἔτυχεν ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, δ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσι (=τοῦ εἰς Δῆλον ὑπ')

Ἀθηναίων πεμπομένου. Πλ. Φαιδ. 58)· ἤξιον τὴν αὐτὴν Πασί-
 ων ψευδομένῳ γίγνεσθαι ζημίαν, ἧσπερ ἂν αὐτὸς εἰτύγχανεν (Ἰσ.
 17, 21)· οὐ βῆξιόν ἐστιν εὔρεϊν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν
 ἔχοι (Ξ. Ἀπ. 2, 8, 5).

§ 235. 2. *Αἰτιολογικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις.* Αἰτιολογικαὶ
 ἀναφορικαὶ προτάσεις λέγονται αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἵτινες
 περιέχουσιν αἰτιολογίαν τῶν ἡγουμένων. Αὗται εἶνε ἐξηρητημένα
 προτάσεις κρίσεως καὶ ἐκφέρονται κατὰ τὰς αὐτὰς ἐγκλίσεις,
 καθ' ἃς καὶ αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις τῆς κρίσεως· π. χ. θαυ-
 μαστόν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν οὐδὲν δίδως (= ὅτι (ἢ διότι) οὐδὲν ἡμῖν
 δίδως. Ξ. Ἀπ. 2, 7, 13).

§ 236. 3. *Τελικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις.* Εἰς τὰς ἀναφορικὰς
 προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσι σκοπὸν, τίθεται ὀριστικὴ μέλλον-
 τος. Ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται εἰς αὐτὰς τὸ μὴ· π. χ. ἔδοξε τῷ
 δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οὗτους πατέριους νόμους συγγρά-
 φουσιν (= ὅπως τοὺς π. ν. συγγράψωσι. Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 2).

§ 237. 4. *Ὑποθετικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις.* Εἰς τὰς ἀναφο-
 ρικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν, τίθεν-
 ται αἱ ἐγκλίσεις, αἵτινες τίθενται καὶ εἰς τὰς ἰσοδύναμους ὑπο-
 θετικὰς. Ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται εἰς αὐτὰς τὸ μὴ·

α') ὀριστικῆ· π. χ. ἂ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶμαι εἰδέναι (= εἴ τι
 μὴ οἶδα. Ξ. Ἀν. 5, 7, 27).

β') ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν· 1) ὅταν σημαίνεται πρᾶξις προσ-
 δοκωμένη· εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται συνήθως μέλλον· π. χ.
 τῷ ἀνδρί, ὃν ἂν ἔλῃσθε, πείσομαι (Ξ. Ἀν. 1, 3, 15)· 2) ὅταν
 σημαίνεται γενικῶς ἄοριστος ἐπανάληψις πράξεως. Εἰς τὴν κυ-
 ρίαν πρότασιν τίθεται συνήθως ἐνεστώς· π. χ. οἱ Πέρσαι, ὃν ἂν
 γνῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κο-
 λάζουσιν ἰσχυρῶς (= ἐάν τινα γνῶσι. Ξ. Κυ. 8, 1, 30).

(ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἂν δύναται ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ
 νὰ τεθῆ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἂν (εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγου· ἰδ. § 273).)

γ') εὐκτικῆ· 1) ὅταν σημαίνεται τι ὡς ἀπλὴ σκέψις τοῦ λεγόν-
 τος. Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν· π. χ.
 ὀκνοῖν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη (= εἴ τινα ἡμῖν

δοίη. Ξ. Ἄν. 1, 3, 17)· 2) ὅταν σημεινῆται ἀόριστος ἐπανόλη-
ψις πράξεως ἐν τῷ παρελθόντι. Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται
παρατακτικὸς (σπανιώτερον παρατακτικὸς μετὰ τοῦ ἄν) ἢ ἀόρι-
στος μετὰ τοῦ ἄν. Κύριος οὕσυνας ὁρῶν τὰ καλὰ διώκοντας,
πάσαις τιμαῖς ἐγέραιρεν (Ξ. Κυ. 8, 1, 30).

(ΣΗΜ. Τίθεται πρὸς τοῦτοις εὐκτικῇ εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ἐνίοτε
καθ' ἑλξιν καὶ ἀφομοίωσιν πρὸς προηγουμένην εὐκτικὴν π. χ. ἔρδοι τις
ἢ ἕκαστος εἰδείη τέγγην (Ἄρστω. Σφ. 1431)· εἰ ἀποθνήσκει πάντα ὅσα
τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι (Πλ. Φαιδ. 72).)

§ 238. 5. Ἄναφορικαὶ προτάσεις ἀκολουθίας. Εἰς τὰς ἀναφο-
ρικὰς προτάσεις, αἵτινες σημεινοῦσιν ἀκολουθίαν, τίθενται αἱ ἐγ-
κλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως. Ἐπὶ ἀρνήσεως
τίθεται τὸ οὐ π. χ. τίς οὕτως εὐήθης ἐστίν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν
ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα; (= ὥστε ἀγνοεῖ. Δημ. 1, 15)· οὐ-
δεὶς πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν
ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι (Ἰσ. 4, 98).

(ΣΗΜ. Το ὅσος καὶ τὸ οἶος προηγουμένου ἢ ὑπονοουμένου τοῦ τοιοῦτος
καὶ τοσοῦτος συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου· ἰδ. § 218.)

η'. Χρονικὰ προτάσεις.

§ 239. Αἱ χρονικὰὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτε, ὀπότε,
ἐπει, ἐπειδὴ, ὡς, ἕως, μέχρι, πρὶν, ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ· τίθεται δὲ
εἰς αὐτὰς

α') ὀριστικῇ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τι πραγματικόν π. χ.
ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν (Ξ.
Ἑλλ. 3, 4, 25)· ἐπει ἡμέρα ἐγένετο, παρῆν ὁ Γωβρύας (Ξ. Κυ.
5, 2, 22)· ὡς εἶδον τοὺς πολεμίους, συνέρραξαν (Ξ. Ἑλλ. 7,
5, 16)· ταῦτα ἐποίουν, μέχρι σκότος ἐγένετο (Ξ. Ἄν. 4, 2, 4)·
ἐν ᾧ ὀπλίζοντο, ἦγον οἱ σκοποὶ (Ξ. Ἄν. 2, 2, 15)

β') ὑποτακτικῇ μετὰ τοῦ ἄν, ὡς εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις
(τὸ ἄν τίθεται ἀμέσως μετὰ τὸν χρονικὸν σύνδεσμον, οἷον ἢνικ' ἄν,
ἕως ἄν, πρὶν ἄν, ἢ ἐνοῦται μετὰ τοῦ χρονικοῦ συνδέσμου, οἷον
διαν, ἐπὶ ἄν, ἐπειδὴν· 1) ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ πράξις προσ-
δοκωμένη. Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται συνήθως μέλλων π. χ.
ἐπειδὴν διαπράξωμαι ἢ δέομαι, ἤξω (Ξ. Ἄν. 3, 3, 27)· 2) ὅταν

πρόκειται νὰ δηλωθῇ γενικῶς ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεως. Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται συνήθως ἐνεστώς· π.χ. *μαινόμεθα πάντες, ὅποταν θορυζώμεθα* (Φιλῆμ. 156)· *μισῶ πονηρόν, χρηστὸν δὲ ἄνθρωπον εἶπεν* (Μεν. 352).

(ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἄν δύνανται ἐν τῷ πλαγιῷ λόγῳ νὰ τεθῇ εὐκτική ἄνευ τοῦ ἄν (εὐκτικῆ τοῦ πλαγίου λόγου· ἰδ. § 273)

γ') εὐκτική, ὡς εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· 1) ὅταν παρίσταται τι ὡς ἀπλῆ σκέψις τοῦ λέγοντος. Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν· π.χ. *ὁπότε, ὦ πάτερ, ἔχουσιν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται, ὑγιαίνουσιν δέ, πονεῖν δὲ δύνανται, τὰς δὲ πολεμικὰς τέχνας ἡσκηκότες εἶεν, οὐκ ἂν τις σοὶ δοκοῖ σωφρονεῖν διαγωνίζεσθαι βουλόμενος τοῖς πολεμίοις;* (Ξ. Κυ. 1, 6, 26)· 2) ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεως ἐν τῷ παρελθόντι. Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται παρατακτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἢ ἄνευ τοῦ ἄν ἢ ἀόριστος μετὰ τοῦ ἄν· π.χ. *Κύρος ἐθήρουν, ὁπότε βούλοιο γυμνάσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἵππους* (Ξ. Ἄν. 1, 2, 7)· *ὁπότε δὲ διάσχοιεν αἱ πλευραὶ τοῦ πλαισίου, τὸ μέσον ἂν ἐξεπίμψασαν* (Ξ. Ἄν. 3, 4, 22)· *ὁπότε προσβλέψειε τινας, εἶπεν ἄν* (Ξ. Κυ. 7, 1, 10).

Περὶ τοῦ πρὶν ἰδίᾳ.

§ 240. Τὸ πρὶν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε ἀρνητικὴ, συντάσσεται·

α') μεθ' ὀριστικῆς ἀορίστου, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τι πραγματικόν (τὸ πρὶν = εἰ μὴ ἄφ' οὗ ἢ = ἔως)· π.χ. οἱ πολέμοι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν, πρὶν (= εἰ μὴ ἄφ' οὗ) ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρεσκευάσθαι (Ξ. Ἄν. 1, 3, 16)· ὁ δὲ οὐκ ἤθελε Κύρω εἰς χεῖρας ἰέναι, πρὶν ἢ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν (Ξ. Ἄν. 1, 2, 26).

β') μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς κατὰ τὰ ἐν § 239 β' εἰρημένα· π.χ. ἐγὼ σε οὐκέτι ἀφήσω, πρὶν ἄν, ἢ μοι ὑπέσχησαι, ἀποδείξῃς (Ξ. Οἰκ. 3, 1)· μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις (Ἰσ. 1, 24).

§ 241. Τὸ πρὶν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε θετικὴ, συντάσσεται·

σεται μετ' ἀπαρεμφάτου· π. χ. πρὶν καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη (Ξ. Ἄν. 1, 10, 19).

ΣΗΜ. Πολλάκις τὸ πρὶν συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου, καὶ ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε ἀποφατική· π. χ. τῶν ἐπισταμένων νεῖν πρὶν μαθεῖν, οὐδεὶς ἠπίστατο. *αφ. Ε*

Οἱ ὀνομαστικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος.

α'. Τὸ ἀπαρέμφατον.

§ 242. Τὸ ἀπαρέμφατον εἶνε ῥημητικὸν οὐσιαστικὸν ἐκφράζον γενικῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος ἐν τοῖς διαφόροις χρόνοις. Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἄρθρου ἐξάιρεται καὶ ἀκριβέστερον δηλοῦται ἡ ὀνομαστικὴ φύσις τοῦ ἀπαρεμφάτου· οὕτω δὲ δύναται νὰ κεῖται ἐν τῇ προτάσει κατὰ πᾶσαν πτῶσιν, ὡς καὶ τὸ οὐσιαστικόν.

ΣΗΜ. Ἡ ῥηματικὴ φύσις τοῦ ἀπαρεμφάτου φαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς· α') ὅτι ἐκάστου ῥήματος ὑπάρχει οὐχὶ ἐν ἀπαρέμφατον, ἀλλὰ πλείονα κατὰ τὴν διάθεσιν καὶ τὸν χρόνον· π. χ. ποιεῖν, ποιεῖσθαι, ποιῆσαι, ποιήσασθαι, ποιηθῆναι, ποιῆσειν, ποιήσεσθαι, ποιηθήσεσθαι, πεποιηκέναι, πεποιῆσθαι· β') ὅτι δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· γ') ὅτι συνάπτεται μετ' αὐτοῦ τὸ ἄρ. Ἡ δὲ ὀνομαστικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται· α') ἐκ τοῦ ὅτι δέχεται τὸ ἄρθρον· β') ἐκ τοιούτων χωρίων, ἐν οἷς συνδέεται μετ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ· π. χ. ἡ μάλα λυγρὸς ὀλεθρὸς Ἀχαιοὺς ἠὲ βιωῖναι (ΐλ. Κ. 174)· γυναικὶ σιγῇ καὶ τὸ σφρορεῖν κάλλιστον (Εὐρ. Ἡρακλ. 476).

Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου.

§ 243. Τὸ σύναρθρον ἀπαρέμφατον τίθεται ἐν τῇ προτάσει, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα, ἤτοι ὡς ὑποκείμενον ἢ ὡς κατηγορούμενον ἢ ὡς ἀντικείμενον ἢ ὡς προσδιορισμός· π. χ. νέοις τὸ σιγαῖν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν (Μέν. 387)· τοῦτό ἐστι τὸ μέγα δύνασθαι (ΐλ. Γο. 469).—Κῦρος ἐφέρετο μόνον ὄρων τὸ παιεῖν τὸν ἀλίσκόμενον (Ξ. Κυ. 1, 4, 21).—Οἱ ἔμποροι τηλικαῦτα πελάγη διαπερῶσιν ἔνεκα τοῦ πλείω ποιῆσαι τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν (ΐσ. 1, 19).

Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου.

§ 244. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου τίθεται·

α') ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων (ιδ. § 146).

β') ἐνίοτε ὡς κατηγορούμενον· π.χ. τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν (Πλ. Πρωτ. 342).

γ') εἰς δῆλωσιν ἀναφορᾶς (ιδ. § 138· δ'). *εὐανδρῶδες*

δ') εἰς δῆλωσιν σκοποῦ. Ῥήματα δέ, μεθ' ὧν τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται εἰς δῆλωσιν σκοποῦ, εἶνε μάλιστα τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι καὶ τοῦ αἰρεῖσθαι ἢ ταῖταιν· π.χ. οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδωσαν Αἰγινήταις Θυρέξν οἰκεῖν (= ὅπως οἰκῶσι. Θ. 2, 27)· εἴλοιο Δρακόντιον Σπαρτιάτην δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προσιαιῆσαι (= ὅπως ἐπιμεληθῆ καὶ—προστατήσῃ. Ξ. Ἄν. 4, 8, 25).

ε') μετὰ τοῦ ὥστε, ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧτε, πρίν, ὅσος, οἶος (ιδ. § 217, β' 218, 241).

ς') ὡς ἐπεξήγησις οὐσιαστικοῦ ἢ τοῦ οὐδετέρου δεικτικῆς ἀντωνυμίας (ιδ. § 65).

ζ') ὡς ἀντικείμενον. Τὸ ἀπαρέμφατον, τὸ ὅποσον τίθεται ὡς ἀντικείμενον ἢ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐιδικὴν πρότασιν καὶ λέγεται ἐιδικὸν ἀπαρέμφατον ἢ ὑπεμφίνει σκοπὸν καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν νέαν ἑλληνικῆς γλώσσης γὰ μεθ' ὑποτακτικῆς καὶ λέγεται τελικὸν ἀπαρέμφατον.

§ 245. Μετὰ ἐιδικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται· α') τὰ λεκτικὰ ῥήματα καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν λεκτικοῦ ῥήματος (οἶον: λέγω, φημί, ὁμολογῶ, ἀρνοῦμαι ὑπισχνοῦμαι, ἐπαγγέλλομαι, ἐγγυῶμαι, ἀκούω κτλ.)· β') τὰ δοξαστικὰ ῥήματα καὶ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν δοξαστικῆν (οἶον: δοκῶ, οἶομαι, νομίζω, ἠγοῦμαι, ὑπολαμβάνω, κρίνω, εἰκάζω, ἐλπίζω, προσδοκῶ κτλ.). Τὸ ἐιδικὸν ἀπαρέμφατον τίθεται κατὰ πάντα χρόνον κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν σημασίαν τοῦ χρόνου. Ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται μετ' αὐτοῦ τὸ οὐ, σπανιώτερον δὲ τὸ μή· π.χ. τὸν καλὸν κἀγαθὸν ἄνδρα εὐδαίμονα εἶναι φημι (= φημι ὅτι ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἀνὴρ εὐδαίμων ἐστὶ. Πλ. Γο. 472)· ὁμολογῶ σὸν τὸ εὖρημα εἶναι (= ὅτι ἐστὶ)· ὅ, τι ἀν ποιῆς νόμιζε δρᾶν θεοῦ τινος (= ὅτι ὀρῶσι θεοὶ τινες)· οἶμαι ἐμὲ παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς δόξης πληρωθῆσθαι (= ὅτι πληρωθήσομαι. Πλ. Συμπ. 175)· ἐδόκει Ξενοφῶντι σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρίαν οἰκίαν (= ὅτι ἔπεσε. Ξ. Ἄν. 3, 1, 11). *αὐτῶν*

ΣΗΜ. α'. Τὰ ῥήματα ἐλπίζω, προσδοκῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἐπαγγέλλομαι καὶ τὸ ὑμνυμι (ὅταν ὁ ὄρκος γίνηται περὶ μελλούσης πράξεως) συντάσσονται πάντοτε μετ' ἀπαρεμφάτου μέλλοντος καὶ σπανίως μετ' ἀπαρεμφάτου ἀορίστου μετὰ τοῦ ἄν. Ἡ ἄρνησις ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τούτου εἶνε συνηθέστερον τὸ μὴ, σπανιώτερον δὲ τὸ οὐ π. χ. ἐλπίζε τιμῶν τοὺς γονέας πράξει καλῶς (Με. 155)· ἐπαγγελλόμεθα Ἀριαίφ εἰς τὸν βασιλείον θρόνον καθιεῖν αὐτόν (Ξ. Ἄν. 2, 1, 4)· Βοιωτοὶ νῦν ἀπειλοῦσιν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν (Ξ. Ἀπ. 3, 5, 4)· ὀμνύουσι πάντες οἱ πολῖται, ἐπειδὴν ἔφηβοι γέγονται, μήτε τὰ ἱερά ὄπλα καταισχυρεῖν μήτε τὴν τάξιν λείπειν, ἀμνηεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνω παραδώσειν (Λυκ. 76).—Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ τοσοῦτον ἠλπίζον ἐκπεσεῖν ἂν Περικλέα, ὅσον διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν (Θ. 1, 127)· ἐλπίζω τοὺς Ἀθηναίους καταπλαγέντας τῷ ἀδοκῆτῳ καταλῦσαι ἂν τὸν πλοῦν (Θ. 6, 34).

ΣΗΜ. β'. Τὰ λεκτικὰ ῥήματα συντάσσονται συνηθέστερον μετὰ εἰδικῆς προτάσεως (ιδ. § 207). Τὰ δοξαστικά καὶ τὸ φημι συντάσσονται σχεδὸν πάντοτε μετὰ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου. Σπανιωτάτη δ' εἶνε ἡ σύνταξις αὐτῶν μετὰ εἰδικῆς προτάσεως· οἷον νομίζουσι δὲ—ὡς ὁ Ἡφαιστος χαλκεύει (Θ. 3, 88)· ὅς φησιν ὡς ἐγὼ μὲν παριστήκειν (Λυσ. 7, 19).

§ 246. Τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ὅταν εἶνε συνημμένον μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἄν, περιέχει τὴν ἔννοιαν εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν ἢ ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν π. χ. Οἱ Πέρσαι οἴονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἄν ἀμελῶς ἔχειν (=ὅτι ἀμελῶς ἄν ἔχοιεν. Ξ. Κυ. 1, 2, 7).—Ὁμολογῶ μηδέν ἄν δυνηθῆναι διαλλάξαι τὰς πόλεις ταύτας (=ὀμυλογῶ ὅτι οὐδεὶς ἄν δυνηθεῖη... Ἰσ. 5, 41).—Κῦρος, εἰ ἐβίω, ἄριστος ἄν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι (=δοκεῖ ὅτι ἄριστος ἄν ἐγένετο ἄρχων Ξ. Οἰκ. 4, 18).

ΣΗΜ. Τὸ ἄν οὐδέποτε τίθεται μετ' ἀπαρεμφάτου μέλλοντος.

§ 247. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται α') τὰ ἐφευκτικὰ ῥήματα καὶ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν ἐφευκτικὴν (ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ, βούλομαι, θέλω, δέομαι, εὔχομαι, ἀξιῶ, συμβουλεύω, κελεύω, προτρέπω, κωλύω, ἐῶ κτλ.)· β') τὰ δυνητικὰ καὶ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν δυνητικὴν (δύναμαι, ἔχω (=δύναμαι), οἶδα καὶ ἐπίσταμαι (=ἰκανός εἰμι), πέφυκα (=φύσει ἰκανός εἰμι) κτλ.). Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον τίθεται κατ' ἐνεστώτα καὶ κατ' ἀόριστον, σπανίως κατὰ παρακειμένον. Ἐπὶ ἀρνήσεως λαμβάνει πάντοτε τὸ μὴ· π. χ. ὅστις πένης ὢν ζῆν ἐν ἄστει βούλεται, ἀθυρότερον ἐαυτὸν ποιεῖν ἐπιθυμεῖ (Με. 397)· καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλου-

τεῖν θέλε (Με. 285)· μὴ σπεῦδε πλουτεῖν (Με. 358)· τοὺς ὀπλί-
 τας ἐκέλευσαν αὐτοῦ μεῖναι (Ξ. Ἄν. 1, 5, 13)· αἱ ἡδοναὶ πεί-
 θουσι τὴν ψυχὴν μὴ σωφρονεῖν (Ξ. Ἄπ. 1, 2, 23)· τὸ ψεῦδος
 οὐ δύνασαι ἀληθὲς ποιεῖν (Ξ. Οἰκ. 11, 26)· καθαρίζειν οὐκ ἐπί-
 σταμαι (Ἄρστω. Σφ. 989)· τοὺς προδότας μισεῖν ἔμαθον (Αἰσχ.
 Προμ. 1070)· ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ συμφέρον
 σκοπεῖσθαι (Πλ. Πολ. 347).

ΣΗΜ. Τὸ πείθω ὡς ἐφετικὸν συντάσσεται μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφά-
 του ὡς δεξαστικὸν δὲ (=ποιῶ τινα νομίζειν) συντάσσεται μετὰ εἰδικοῦ
 ἀπαρεμφάτου ἢ μετὰ εἰδικῆς προτάσεως διὰ τοῦ ὡς ἐκφερομένης π. χ. θαυ-
 μάζω ὅπως ποτὲ ἐπέισθησαν Ἀθηναῖοι Σωκράτη περὶ τοὺς θεοὺς μὴ σω-
 φρονεῖν (Ξ. Ἄπ. 1, 1, 20)· πολλαχὶς ἐθαύμασα τίσι ποτὲ λόγοις ἐπεισῶ
 οἱ γραψάμενοι Σωκράτη, ὡς ἄξιος εἴη θανάτου (Ξ. Ἄπ. 1, 1, 1).

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 248. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε·

α') αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος (ταυτοπροσωπία).
 π.χ. Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἑκάστῳ δῶσειν πέντε ἀργυρίου μνάς
 (Ξ. Ἄν. 1, 4, 13).—Κῦρος διὰ τὸ φιλομαθὲς εἶναι πολλὰ τοὺς
 παρόντας ἀνηρώα (Ξ. Κυ. 1, 4, 2).

Ἐπὶ ταυτοπροσωπίας δὲν ἐπαναλαμβάνεται τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ
 τοῦ ἀπαρεμφάτου. Ὅταν δ' ὁμοῦς πρόκειται νὰ ἐκφρασθῇ μετ' ἐμ-
 φάσεως, μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεων, τότε ἐπὶ μὲν τοῦ α' καὶ β' προσώ-
 που ἐπαναλαμβάνεται διὰ τῆς προσωπικῆς ἀνωνομίας κατ' ὀνομα-
 στικὴν ἢ κατ' αἰτιατικὴν, ἐπὶ δὲ τοῦ γ' προσώπου διὰ τῆς αὐτός·
 π.χ. εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ
 γε κατὰ γῆς ὄργυιās γενέσθαι (Ξ. Ἄν. 7, 1, 30)· εἰ δ' οἴεσθε
 Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι τὰ
 πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε (Δημ. 9, 74).—Κλέων οὐκ ἔφη
 αὐτός, ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν (Θ. 4, 28).

β') διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως (ἑτερο-
 προσωπία) καὶ τίθεται κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν π. χ. Οἱ Ἑλ-
 ληνες πολλὴν κραυγὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν
 (Κ. Ἄν. 2, 2, 17).—Τὸν καλὸν κάγαθον ἄνδρα εὐδαίμονα εἶ-
 ναι φημί (Πλ. Γοργ. 470). *φει*

ΣΗΜ. α'). Τὸ οἶμαι, ἠγοῦμαι, φημί μετὰ τοῦ δεῖν ἢ τοῦ χρῆναι ἀποτε-
 λούσι τρόπον τινὰ ἐν ῥήμα' ὅθεν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐκ τοῦ δεῖν ἢ χρῆναι
 ἐξαρτωμένου ἀπαρεμφάτου, ἂν εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἠγοῦμαι,
 οἶμαι, φημί, νοεῖται κατ' ὀνομαστικὴν π. χ. μόνος οἶει δεῖν διαλέγεσθαι
 (Πλ. Πρωτ. 316)· φημί δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι (Δημ. 51, 1).

ΣΗΜ. β'). Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀόριστον καὶ γε-

νικὸν τινά, παραλείπεται· π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν (δηλ. τινά) καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν (Με. 96).

ΣΗΜ. γ'. Ὅταν ὑποκειμένον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον κρέμαται, δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, τὸ δὲ κατηγορούμενον καὶ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται ἢ κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου καθ' ἑλξιν ἢ καθ' αἰτιατικὴν· π. χ. Κύρον ἐδέοντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι (Ξ. Ἑλλ. 1. 5, 12)· ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι (Ξ. Κυ. 7, 2, 23)· παρτὶ προσήκει ἄρχοντι φροσίμῳ εἶναι (Ξ. Ἰππ. 7, 1)· παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαθόντι ἤκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στρατεύμα. Καὶ Σερίῳ... ἤκειν παραγγέλλει λαθόντα τοὺς ἄνδρας (Ξ. Ἄν. 1, 2, 1).

Τὸ ἀπαρέμφατον ἀπολύτως καὶ ἀνεξαρτητῶς.

§ 249. Τὸ ἀπαρέμφατον κεῖται ἀπολύτως καὶ ἀνεξαρτητῶς· α') ἐπὶ τοῦ δλίγου ἢ μικροῦ δεῖν (=σχεδόν), τὸ σήμερον εἶναι (=ἕσον διὰ σήμερον, σήμερον), τὸ νῦν εἶναι (=ἕσον διὰ τὸ παρόν, νῦν), τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι (=ἕσον ἐξαρτᾶται ἐξ ἐκείνων), ἐκὼν εἶναι (=έκουσίως), κατὰ τοῦτο εἶναι (=ὡς πρὸς τοῦτο), κατὰ δύναμιν εἶναι (=κατὰ δύναμιν, ἕσον εἶνε δυνατόν)· π. χ. τὸ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομνησθεῖν καὶ λέγειν μικροῦ δεῖν ὁμοίον ἐστι τῷ ὄνειδίξειν (Δημ. 18, 269)· τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε (Ξ. Ἑλλ. 2, 1, 9)· ἐκὼν εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι (Πλ. Συμ. 177)· ὀπισθοφυλακκοῦμεν ἡμεῖς οἱ νεώτατοι τὸ νῦν εἶναι (Ξ. Ἄν. 3, 2, 37).

β') ἐπὶ τοῦ ὡς ἔπος εἰπεῖν (=ἔνκ οὕτως εἶπω, σχεδόν), ἀπλῶς ἢ ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν (=ἔνκ ἀπλῶς εἶπω), συνελόντι ἢ ὡς συνελόντι εἰπεῖν (=ἔνκ συντόμως εἶπω, συντόμως), ὡς εἰκάσαι (=ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ), ἐμοὶ δοκεῖν ἢ ὡς ἐμοὶ δοκεῖν (ὡς ἐγὼ νομίζω, κατὰ τὴν ἐμὴν δοξασίαν) καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων· π. χ. ἀληθὲς γε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν εἰρήκασι (Πλ. Ἄπ. 17)· χωρὸς δ' ἕδ' ἱερὸς ὡς ἀπεικάσαι (Σοφ. Οἰδ. Κ. 16).

ΣΗΜ. Φαίνεται ὅτι αἱ τοιαῦται ἐκφράσεις προήλθον ἐξ ἐλλείψεως τοῦ ἔστι (=δυνατόν ἐστι)· π. χ. ὡς συνελόντι εἰπεῖν=ὡς ἔστι τινὶ συνελόντι εἰπεῖν=ὡς δύναται τις συνελὼν νὰ εἴπῃ· ὡς ἐμοὶ δοκεῖν=ὡς ἔστιν ἐμοὶ δοκεῖν=ὡς δύναμαι ἐγὼ νὰ νομίζω. κατὰ τὴν ἐμὴν δοξασίαν.

γ') εἰς δῆλωσιν προτροπῆς (ἀντὶ προστακτικῆς) ἢ δεήσεως. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν μὲν, ἀν εἶνε δευτέρου προσώπου, κατ' αἰτιατικὴν δέ, ἂν εἶνε πρώτου ἢ τρίτου προσώπου· π. χ. ὦ ξεῖν' ἀγγέλλειν (=ἄγγελλε) Λακεδαιμονίους ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι (Ἡροδ. 7, 228)· θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι (=μάχου. Ἰλ. Ε. 124).—Ζεῦ πάτερ, ἦ Αἴαντα λαχεῖν ἢ Τυδέος υἰόν (=δὸς λαχεῖν, εὐχομαι λαχεῖν. Ἰλ. Η, 179)· θεοὶ πολῖται μὴ με δουλείας τυχεῖν (Αἴσχ. ἐπτ. ἐπὶ Θ. 253). Ἡ χρῆσις αὕτη τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε ποιητικὴ σπανίως ἀπαντῶσα παρὰ τοῖς πεζολόγοις, οἷον: σὺ δέ, Κλεαρίδα, ἐπεκθεῖν (Θ. 5. 9).

δ') ἐπὶ ἀναφωνήσεων χαρᾶς, λύπης, ἀγανακτήσεως, συνήθως μετὰ τοῦ ἄρθρου τό· π. χ. φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρός (=ὦ τί χαρὰ νὰ λάβῃ τις. . . Σοφ. Φ. 234)· τῆς τύχης, τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν (=ὦ τί τύχη τὸ νὰ κληθῶ ἐγὼ νῦν ἐδῶ κατὰ τύχην. Ξ. Κυ. 2, 2, 3)· τῆς μωρίας, τὸ Δία νομίζειν ὄντα τηλικουτονί (=ὦ τί μωρία τὸ νὰ νομίζῃς Δία. . . Ἀριστφ. Νεφ. 819)· ἐμὲ παθεῖν τάδε; φεῦ (=ἐγὼ νὰ πάθω ταῦτα; φεῦ. Αἴσχ. Εὐμ. 855).

Παράλειψις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 250. Τὸ ἀπαρέμφατον ἐνίοτε παραλείπεται εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐκ τῶν συμφραζομένων· π. χ. τὰ μὲν ἔχει, τὰ δὲ μέλλει (δηλ. ἔχειν. Ἰσ. 4, 136)· μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἰοί τ' ἦμεν (δηλ. μεταδοῦναι) καλῶν σοί τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις (Πλ. Κρ. 51)· ὄρωσι τοὺς ὑφ' ὧν ἦμιστ' ἐχορῆν διεφθαρμένους (δηλ. διαφθερῆναι. Ἰσ. 2, 5)· ἐγὼ μὲν εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι (δηλ. ἰέναι. Ἀριστφ. Β. 1239).

6'. Ἡ μετοχή.

§ 251. Ἡ μετοχὴ εἶνε ῥηματικὸν ἐπίθετον. Ἡ ῥηματικὴ αὐτῆς φύσις φαίνεται ἐξ ὧν καὶ ἡ ῥηματικὴ φύσις τοῦ ἀπαρεμφάτου (ιδ. § 242 σημ.).

§ 252. Ἡ μετοχὴ τίθεται τριχῶς ἐν τῷ λόγῳ· α') ἐπιθετικῶς, β') κατηγορηματικῶς, γ') παραθετικῶς.

1. Ἡ μετοχή ἐπιθετικῶς.

§ 253. Ἡ μετοχή τίθεται (μετὰ τοῦ ἄρθρου συνήθως), ὡς καὶ πᾶν ἐπίθετον, μετὰ οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ· ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. ὁ λάμπων ἥλιος (=ὁ ἥλιος ὃς λάμπει)· πράγματα ἀγνοούμενα καὶ μὴ κοινά (Ἰσ. 7, 58).

§ 254. Ἡ ἐπιθετικὴ μετοχὴ πολλὰκις κεῖται κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ (ὡς καὶ τὸ ἐπίθετον· ἰδ. § 58) καὶ λαμβάνεται τότε ἀντὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. ὁ λέγων (=ὁ ῥήτωρ,) ὁ ἐρῶν (=ὁ ἐραστὴς), ὁ νικῶν (=ὁ νικητὴς), ὁ βουλόμενος, οἱ πολυτευόμενοι κτλ. Ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ σημασίαν ἔχει πολλὰκις τὸ ὑδέτερον τῆς μετοχῆς· π. χ. τὸ δεδιός (=ὁ φόβος. Θ. 1, 36)· τὸ θαρσοῦν (=τὸ θάρρος), τὸ βουλόμενον (=ἡ βούλησις. Θ. 1, 90), τὸ ἀνειμένον (=ἡ χαλαρότης. Θ. 5, 9).

ΣΗΜ. α'. Ἡ μετοχὴ οὐσιαστικῶς λαμβανομένη δέχεται ἐνίοτε τὴν σύνταξιν τῶν οὐσιαστικῶν· π. χ. τούτων οἱ προσήκοιτες (Πλ. Ἀπ. 34)· τὸ δεδιός αὐτοῦ (Θ. 1, 36)· τὸ ἀνειμένον τῆς γράμης (Θ. 5, 9)· μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ τῶν ἐσελθόντων θηβαίων γετόμενα (Θ. 2, 19).

ΣΗΜ. β'. Ἡ μετοχὴ τοῦ μέλλοντος μετὰ τοῦ ἄρθρου τίθεται πολλὰκις εἰς δήλωσιν προσδοκίας καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν ἀκολουθίας· π. χ. ὁ ἠγησόμενος οὐδεὶς ἔσται (=οὐδεὶς ἔσται ὅστις ἠγῆσεται=οὐδεὶς θὰ ὑπάρξῃ ὅστις νὰ . . . Ε. Ἀν. 2, 4, 5).

§ 255. Ἐπὶ τῆς ἐπιθετικῆς μετοχῆς τίθεται μὴ, ὅταν ἰσοδυναμῆ μὲ ὑποθετικὴν ἀναφορικὴν πρότασιν· ἄλλως τίθεται οὐ· π. χ. ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται (=ὃς ἂν μὴ δαρῆ)· λύουσι σπονδάς . . . οἱ μὴ βοηθοῦντες οἷς ἂν ζυνομόσωσιν (=οἱ ἂν μὴ βοηθῶσι. Θ. 1, 71)· τοὺς στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς νευμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν (=οἱ οὐκ ἀνείλοντο. Πλ. Ἀπ. 32).

2. Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς

§ 256. Ἡ μετοχὴ τίθεται κατηγορηματικῶς πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος. Ἀναφέρεται δὲ ἢ κατηγορηματικὴ μετοχὴ ἢ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος.

§ 257. Μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς συντάσσονται:

[ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ].

α') τὸ εἶναι, ὅπερ μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελεῖ περίφρασιν τοῦ ῥήματος· π. χ. ἦν Περικλέους γνώμη γενικηκῆναι (=ἐνενηκῆκει. Θ. 2, 12)· τοῦτο οὐκ ἔστι γινόμενον παρ' ἡμῖν (=οὐ γίγνεται. Πλ. Φιλ. 39).

β') τὸ ὄχθεσθαι, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ μετ' ἐμφάσεως ἢ ἐκ τόπου κινήσεις καὶ ἀπομάκρυνσεις· π. χ. ὄχθειτο ἀποπλέων (=ἀπέπλευσε καὶ πάει. Σοφ. Φιλ. 414).

γ') τὰ ῥήματα τυγχάνειν, διαγίγνεσθαι, διατελεῖν, διάγειν, λανθάνειν, φθάνειν, ἅτινα μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελοῦσι μίαν ἔννοιαν, ἐν ἣ πρωτεύει ἡ σημασία τῆς μετοχῆς, τὸ δὲ ῥῆμα ἔχει δευτερεύουσαν σημασίαν· π. χ. ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (= τυχαίως, κατὰ τύχην περιεπατοῦμεν. Κέβ. Π. 1)· πολεμῶν διεγένετο (=ἀδικαλείπτως ἐπολέμει. Ξ. Ἄν. 2, 6, 5)· τὸ ἀσφαλέστατον σκοποῦσα διῆγε (=ἀεὶ ἐσχόπει. Ξ. Κυ. 5, 4, 35)· ἐπτὰ ἡμέρας μαχόμενοι διετέλεσαν (=ἀδικαλείπτως, συνεχῶς ἐμάχοντο. Ξ. Ἄν. 4, 3, 2)· ἔλαθεν ἀποδράς (=ἀπέδρα λεληθότως, λάθρα, χωρὶς νὰ τον ἐννοήσωσι. Ξ. Ἑλλ. 1, 3, 22)· τοῦ οἴνου ἀφαιρεῖν χρεῖ, ἕως ἂν λάθωμεν ὑδροπόται γενόμενοι (=ἕως ἂν λεληθότως ἀνεπαισθήτως, κατὰ μικρὸν ὑδροπόται γενώμεθα. Ξ. Κυ. 6, 2, 29)· πλείστον γε δοκεῖ ἀνὴρ ἐπαίνου ἄξιος εἶναι, ὃς ἂν φθάνῃ τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῶν, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῶν (=ὃς ἂν πρότερος τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῇ, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῇ).

(ΣΗΜ. Τὸ οὐκ ἔφθην μετὰ μετοχῆς, ὅταν ἔπηται πρότασις διὰ τοῦ καὶ, σημαίνει μόλις . . . π. χ. Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔφθησαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Ἀττικὴν πόλεμον καὶ ἤκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες (=μόλις ἐπύθοντο καὶ . . . Ἰσ. 4, 86).

Τὸ οὐκ ἂν φθάνει λέγων σημαίνει λέγε ταχέως (Ξ. Ἄπ. 2, 2, 11).

δ') τὰ ἐνάργεως καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. ἄρξομαι λέγων (Πλ. Συμ. 186)· ἐπιθυμῶν οὐ παύομαι (Ξ. Συμ. 4, 45)· τὴν φιλοσοφίαν παύσον ταῦτα λέγουσαν (Πλ. Γο 482).

ε') τὰ ἀνοχῆς, καρτερίας καὶ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά (ἀνέχομαι, περιορῶ, καρτερῶ, κάμνω, ἀπαγορεύω (=ἀποκάμνω), χαρίζω, ἥδομαι, ἀγαπῶ, αἰσχύνομαι, ἀγανακτῶ, χαλεπῶς φέρω, μεταμέλει μοι)· π. χ. ἀνέχον πάσχω, δρῶν γὰρ ἔχαιρες (Εὐρ. Ἄπ.)·

ἀπειρήκα ἤδη βαδίζων καὶ τρέχων (Ξ. Ἄν. 5, 1, 2): μὴ κάμῃς φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν (Πλ. Γο. 470): ἦδομαι ὑπ' ὑμῶν τιμώμενος (Ξ. Ἄν. 6, 1, 26): οὐκ αἰσχύνομαι μαθάνων (Πλ. Ἰππ. 372): οὐ μεταμέλει μοι οὕτως ἀπολογησαμένῳ (Πλ. Ἄπ. 38): τοὺς ζυμμάχους οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους Θ. 2, 73).

(ΣΗΜ. α'. Τὸ περιορᾶν συντάσσεται ἐνίοτε καὶ μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου κατὰ τὸ εἶναι οἶον: τούτου: δύναμιν προσλαβεῖν περιόψεσθε (Θ. 4, 35).)

† ΣΗΜ. β'. Τὸ αἰσχύνεσθαι συντάσσεται καὶ μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἀλλ' ἐπ' ἄλλης σημασίας: αἰσχύνομαι ποιῶν τι = αἰσχύνομαι ὅτι ποιῶ τι, δηλ. ποιῶ τι καὶ διὰ τοῦτο αἰσχύνομαι: αἰσχύνομαι ποιεῖν τι = οὐ βούλομαι ἐξ αἰσχύνῃς ποιεῖν τι, δηλ. οὐ ποιῶ τι ἐξ αἰσχύνῃς π. χ. τοῦτο μὲν οὐκ αἰσχύνομαι λέγων· τὸ δέ, ἂν μένητε παρ' ἐμοί, ἀποδώσω αἰσχυνοίμην ἂρ εἰπεῖν (Ξ. Κυ. 5, 1, 20).

(ΣΗΜ. γ'. Μετὰ τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ῥήματα ἔπεται πολλάκις πρότασις διὰ τοῦ ὅτι ἢ διὰ τοῦ εἰ (ιδ. § 214, σημ.).)

ς') τὰ αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικὰ (αἰσθάνομαι, ὀρῶ, ἀκούω, γινώσκω, οἶδα, ἐπίσταμαι, μαθάνω, πυνθάνομαι, ἄγνοῶ, κατανοῶ, καταλαμβάνω, εὐρίσκω, μέμνημι): π. χ. οὐκ αἰσθάνεσθε ἐξαπατώμενοι (Ξ. Ἑλλ. 7, 1, 12): ὀρῶμεν πάντα ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγετε (Ξ. Ἄν. 5, 5, 24): Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγχιθὸν γεγονότα; (Πλ. Γο. 503): γινώσκω ἥπτων ὄντων πολὺ ὑμῶν (Ἀρστωφ. Πλ. 944): ἐπύθετο τὸ Πλημμύριον ἐαλωκός (Θ. 7, 31): καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας καθημένους (Ξ. Ἄν. 4, 2, 5): μεμνήμεθ' εἰς κίνδυνον ἐλθόντες μέγαν (Εὐρ. Ἐκ. 244).

(ΣΗΜ. α'. Ἐπὶ τοῦ σῆναι ἐμαυτῶ δύναται ἡ κατηγορηματικὴ μετοχὴ νὰ κεῖται ἢ κατ' ὀνομαστικὴν ἢ κατὰ δοτικὴν π. χ. ἐγὼ δὲ οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ξύνοδα ἐμαυτῶ σοφός ὢν (Πλ. Ἄπ. 21): ἐμαυτῶ ξυηδέειν οὐδὲν ἐπισταμένῳ (Πλ. Ἄπ. 22).)

† ΣΗΜ. β'. Τὰ αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται καὶ μετὰ εἰδικῆς πρότασεως (ιδ. § 247).

+ ΣΗΜ. γ'. Τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι, ὅταν ἔχῃσι τὴν ἔννοιαν τοῦ ἰκανοῦ ἢ ἐπιτιθέειν εἶναι, συντάσσονται μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου ὡσαύτως καὶ τὸ μαθάνειν, ὅταν ἔχῃ τὴν σημασίαν τοῦ ἰκανοῦ ἢ ἐπιτιθέειν γίγνεσθαι (ιδ. § 247).

† ΣΗΜ. δ'. Τὸ γινώσκειν, ὅταν σημαίνῃ ἀποφασίζειν, συντάσσεται ὡς ἐφετικὸν μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, ὅταν δὲ σημαίνῃ κρίνειν, νομίζειν, συντάσσεται ὡς δεξιαρκτικὸν μετὰ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου π. χ. Ἀγησίλαος

ἔγνω (= ἀπεφάσισε) διώκειν τοὺς ἐκ τῶν εὐωνύμων προσκειμένους (Ξ. Ἑλλ. 4, 6, 9· τὰ δ' ἄλλα πάντα ζῶα καὶ ἀχαριστότερα καὶ ἀγνομονέστερα ἀνθρώπων ἐρίγνωσκεν (= ἔκρινεν) εἶναι (Ξ. Κυ. 8, 3, 49)'

† ΣΗΜ. ε'. Τὸ ἀκούειν συντάσσεται μετὰ γεν. προσώπου καὶ κατηγορηματικῆς μετοχῆς ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως, ἐπὶ αὐτηκόας, μετ' αἰτιατικῆς δὲ καὶ κατηγορηματικῆς μετοχῆς ἢ ἀπαρεμφάτου ἢ μετὰ εἰδικῆς προτάσεως ἐπὶ ἐμμέσου ἀντιλήψεως, ὅταν δηλ. τὸ ἀκούειν ἔχη τὴν ἔνωϊαν τοῦ παρ' ἄλλων μαθᾶναι· π.χ. ἤκουσα δὲ ποτε αὐτοῦ περὶ φίλων διαλεγόμενον (= διὰ τῶν ἰδίων μου ὠτων ἤκουσα αὐτὸν νὰ διαλέγεται Ξ. Ἀπ. 2, 4, 1)· ἤκουσεν ἤκουτα πάλιν Ξερόφῳντα (Ξ. Ἀν. 7, 2, 10)· ἤκουεν αὐτὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι (Ξ. Κυ. 1, 3, 1). Τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἔχει καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι· π.χ. ἤσθησαι οὖν πώποτε μου ἢ ψευδομαρτυροῦντος ἢ συκοφαντοῦντος; (Ξ. Ἀπ. 4, 4, 11)· αἰσθόμενος δὲ ποτε λαμπροκλέα πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα (Ξ. Ἀπ. 2, 1, 1)· αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ δύνασθαι (Θ. 6, 59).

ΣΗΜ. ς'. Τὸ μεμνηῖσθαι συντάσσεται καὶ μετὰ εἰδικῆς προτάσεως καὶ μετὰ χρονικῆς διὰ τοῦ ὅτε ἐκφερομένης (ιδ. § 207, σημ. γ').

* Ἐτι δὲ συντάσσεται καὶ μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου· π.χ. μέμνησο πλουτῶν τοὺς πένητας ὥφελειν· πρὸς τὸ ἐπιλανθάνεσθαι (Πλ. Πολ. 563: ἐπιλανθόμεθα εἰπεῖν)

ΣΗΜ. ζ'. Ἀντὶ ἀντικειμένου μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς κεῖται ἐνίοτε μόνον ἢ μετοχὴ ἀπροσώπου ῥήματος ἢ ἀπροσώπου ἐκφράσεως· π.χ. ὄρω καὶ σοὶ τούτων δεῆσον (Ξ. Ἀπ. 2, 6, 29)· εἶδον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀδύνατον ὄν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσιν (Θ. 4, 15)

ζ') τὰ δεῖξεως καὶ δηλώσεως σημαντικά (δεικνύναι, δηλοῦν, φαίνειν, φεῖναι, ἐξελέγχειν, τὸ ποιεῖν, ὅταν σημαίνει παριστάναι, καὶ τὰ λεκτικὰ ἐνίοτε)· π.χ. Σωκράτης ἐδείκνυε τοῖς ζυνοῦσιν ἑαυτὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὄντα (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 18)· ἀποφαίνουσι τοὺς φεύγοντας πονηροὺς ὄντας (Λυσ. 30, 1)· ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα (Δημ. 18, 138)· Κῦρος τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐφαίνεται (Ξ. Κυ. 1, 3, 1)· Τισσαφέρνης βασιλεῖ Κῦρον ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἤγγειλε (Ξ. Ἀν. 2, 3, 10)· ἀπηγγέλη Φίλιππος . . . Ἡρακλῶν τεῖχος πολιορκῶν (Δημ. 3, 4). *Ἡρ.*

ΣΗΜ. α'. Τὰ ῥήματα ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ εἰδικῆς προτάσεως.

† ΣΗΜ. β'. Ὡς τὸ φαίνομαι, οὕτω καὶ τὸ δηλός εἰμι ἢ φατερός εἰμι συντάσσεται μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς ἢ μετὰ εἰδικῆς προτάσεως· π.χ. Σωκράτης θῶν φατερός ἦν (Ξ. Ἀπ. 1, 1, 2)· δηλοὶ ἦσαν ὅτι ἐπιείκονται (Ξ. Ἀν. 5, 2, 26).

†Τὸ φαίνομαι μετὰ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου συντασσόμενον ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ δοκῶ π.χ. κλαίειν ἐφαίετο (=κλαίειν ἐδόκει. Ε. Συμ. 1, 15).

(ΣΗΜ. γ'. Ὡς τὸ δῆλος ἢ φανερός εἰμι, οὕτω συντάσσεται μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς (παρὰ ποιηταῖς μάλιστα) τὸ ἀρκῶ, κρείττων εἰμί, ξύμφορος εἰμι ἀντὶ ἀπροσώπου συντάξεως μετ' ἀπαρεμφάτου π.χ. ἔνδον ἀρκείτω (Αἴας) μένειν = ἔνδον ἀρκείτω (τὸν Αἴαντα) μένειν. Σοφ. Αἴ. 76· ὡς λέγεται ἐν 5, 80: ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ τοῦτον ἐν δόμοις μένειν)· κρείττων ἦν ὁ πατήρ σου μὴ λειτουργήσας ἢ τοσαῦτα τῶν ἑαυτοῦ ἀπολέσας (Λυσ. 26, 4=κρείττον ἦν τὸν πατέρα σου μὴ λειτουργήσαι ἢ . . . ἀπολέσαι). Ὁ Συρακόσιος ξύμφορος ἡμῖν ἀπάρασκευος ὦν (Θ. 6, 84)

η') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ καλῶς ποιῆν ἢ ἀδικεῖν, τοῦ νικᾶν ἢ ἠτῶσθαι π.χ. εὖ ἐποίησας ἀπικόμενος (=καλὰ ἔκαμες νὰ ἔλθης, καλὰ ἔκαμες καὶ ἦλθες. Ἡρ. 5, 25)· οὐ δίκαια ποιεῖτε ἐς γῆν τὴν Πλαταιέων στρατεύοντες (Θ. 2, 71)· πάντα πειρῶ νικᾶν εὖ ποιῶν (Ε. Ίε. 11, 14)· οὐχ ἠτιησόμεθα εὖ ποιῶντες (Ε. Ἄν. 12, 3, 33).

(§ 258. Ὡς τὸ ἐπίθετον, οὕτω καὶ ἡ μετοχή πρὸ συνάρθρου οὐσιαστικοῦ ἢ μετὰ σύναρθρον οὐσιαστικόν κεῖται ὡς κατηγορούμενον αὐτοῦ (ιδ. § 282, σημ.).

3. Ἡ μετοχή παραθετικῶς.

§ 259. Ἡ μετοχή τίθεται παραθετικῶς εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἢ εἰς ἄλλην λέξιν τῆς προτάσεως ἀναφερομένη, ἵνα δηλώσῃ ἢ χρόνον ἢ αἰτίαν ἢ ὑπόθεσιν ἢ σκοπὸν ἢ ἐναντιώσιν ἢ τρόπον καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ προτάσιν χρονικὴν ἢ αἰτιολογικὴν ἢ ὑποθετικὴν ἢ τελικὴν ἢ ἐναντιωματικὴν (ἢ ἐνδοτικὴν) ἢ μὲ ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν τρόπου· διὸ καὶ ἡ μετοχή λέγεται ἢ χρονικὴ ἢ αἰτιολογικὴ ἢ ὑποθετικὴ ἢ τελικὴ ἢ ἐναντιωματικὴ (ἢ ἐνδοτικὴ) ἢ τροπικὴ.

α') χρονικὴ μετοχή: Οἱ Πέρσαι εὐθὺς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι (=εὐθὺς ὅτε παῖδες εἰσι Ε. Ἄν. 1, 9, 4)· δειπνεῖτε· δειπνήσαντες δὲ ἀπελεύνετε (=ἐπειδὴν δὲ δειπνήσητε... Ε. Κυ.3,1,37).—Ταῦτα εἰπὼν ἐκαθέζετο (=ἐπεὶ εἶπε ταῦτα).

†ΣΗΜ. α'. Αἱ χρονικαὶ μετοχαὶ ἀρχόμενος καὶ τελευτῶν ἰσοδυναμοῦσι μὲ ἐπιρρηματικὸν ἢ μὲ ἐμπρόθετον προσδιορισμὸν δηλοῦντα χρόνον.

τελευτῶν=ἐν τέλει, τελευταῖον· ἀρχόμενος ἐν ἀρχῇ, κατ' ἀρχάς, τὸ πρῶτον· ὡς: ὅπερ ἀρχόμενος ἔλεγον (Πλ. Θεαιτ. 174).—Οἱ Ἕλληνες κινήθηνοι οὐκ ἠδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶργον αὐτοὺς οἱ Θρησκῆς (Ξ. Ἄν. 6, 3, 8). (Ἡ μετοχή ἀνύσασ μετὰ π. οστακτικῆς σημαίνει ταχέως, τέλος πάντων· ὡς: ἀνοιγ' ἀνύσασ τὸ φροντιστήριον (Ἀρσφ. Νεφ. 181))

ΣΗΜ. β'. Πρὸς ἀκριβεστέραν δῆλωσιν τῆς χρονικῆς σχέσεως τῆς μετοχῆς πρὸς τὸ κύριον ῥῆμα συνάπτονται· α') μετὰ τῆς μετοχῆς συνήθως (ἂν καὶ ἀνήκουσι κυρίως εἰς τὸ ῥῆμα) τὰ χρονικὰ ἐπιρρήματα εὐθύς, ἅμα, μεταξὺ πρὸς ἔκφρασιν τοῦ συγχρόνου· π.χ. ἅμα προῖων ἐπεσκοπεῖτο (= ἐν ᾧ προεχώρει, συγχρόνως ἐξήταζε . . Ξ. Κυ. 5, 2, 22)· τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον πολλαχοῦ μ' ἐπέσχε λέγοντα μεταξὺ (Πλ. Ἄπ. 40)· β') μετὰ τὴν μετοχὴν ἐν ἀρχῇ τῆς κυρίας προτάσεως τὸ τότε, ἐνταῦθα, εἴτα ἢ ἔπειτα, ἐκ τούτου, μετὰ ταῦτα καὶ τὸ οὕτως εἰς δῆλωσιν τῆς χρονικῆς ἀκολουθίας· π.χ. ἀσκήσατες τότε ἐπιθησόμεθα τοῖς πολιτικοῖς (Πλ. Γο. 527) — Ὁ Ἀναξίβιος τὸν Ξενοφῶντα ἐκέλευσε διαβάνα τὴν Ἑλλησποντον, ἔπειτα ἀπαλλάττεσθαι (Ξ. Ἄν. 7, 1, 4).—Ἀναστὰς οὕτω δεῦρο ἐπορεύομην (Πλ. Πρωτ. 310).

β') αἰτιολογικὴ μετοχή: λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα βουλόμενος δόξει σοι ὅπερ καὶ ἐμοὶ (=ἐπειδὴ βούλομαι. (Πλ. Φαιδ. 13).

ΣΗΜ. α'. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ τί παθῶν καὶ ἐν πλαγίᾳ ἐρωτήσῃσι δεῖ παθῶν ἰσοδυναμεῖ πως τῷ διὰ τί· π.χ. λέξον δὴ μοι, τί παθοῦσαι, εἴ περ νεφέλαι γ' εἰσὶν ἀληθῶς, θνηταῖς εἴξασι γυναῖξί; (Ἀρσφ. Ν. 341)

ΣΗΜ. β'. Μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς μετοχῆς τίθεται πολλάκις τὸ ἄτε ἢ τὸ ὡς, σπανιότερον τὸ οἶα δὴ. Τίθεται δὲ τὸ μὲν ἄτε καὶ τὸ οἶα δὴ, ὅταν ἡ αἰτιολογία παρίσταται ὡς πραγματικὴ (ἐξ ἀντικειμένου), τὸ δὲ ὡς, ὅταν ἡ αἰτιολογία παρίσταται κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κυρίου ὑποκειμένου (ἐξ ὑποκειμένου)· π.χ. Κῦρος ἄτε παῖς ὢν φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἤδετο τῇ στολῇ (Ξ. Κυ. 1, 3, 3)· μάλα χαλεπῶς ἐπορεύοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι οἶα δὴ ἐν νυκτὶ καὶ ἐν φόβῳ ἀπίοντες (=ἐπειδὴ, ὡς ἐνόμιζον, εἶχον νικῆση. Θ. 1, 54). Πρὸς ἐπίτασιν δὲ τῆς λογικῆς ἀκολουθίας τίθεται πολλάκις μετὰ τὴν αἰτιολογικὴν μετοχὴν ἐν ἀρχῇ τῆς κυρίας προτάσεως ὡς ἐπανάληψις τῆς αἰτιολογίας τὸ διὰ τοῦτο ἢ τὸ ἐκ τούτου· π.χ. νομίζων ὑμᾶς κρείττους πολλῶν βαρβάρων, διὰ τοῦτο προσέλαβον (Ξ. Ἄν. 17. 3).

β') ὑποθετικὴ μετοχή: ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἦ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερά δὲ ὄντα οὐ βουλόμεθα, (=ἐὰν δὲ βλαβερά ἦ. Πλ. Γο. 468).

δ' τελικὴ μετοχή· π. χ. τοῦτο λέξων ἔρχομαι (=ἔρχομαι ἵνα τοῦτο εἶπω. Ε. Ἀγ. 2, 7).

ΣΗΜ. Ἡ τελικὴ μετοχή τίθεται κατὰ μέλλοντα χρόνον καὶ συνήθως μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων. Σπανίως μετ' ἄλλων ῥημάτων τίθεται τελικὴ μετοχή καὶ σχεδὸν πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς· π. χ. συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτείνων (Ε. Ἀν. 1, 1, 3).

ε') ἐναντιωματικὴ (ἢ ἐνδοτικὴ) μετοχή: ἡ Σπάρτη τῶν ὀλιγανθρωποτάτων πόλεων οὔσα δυνατωτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη (==εἰ καὶ τῶν ὀλ. π. ἦν. Ε. Πολ. Α. 1, 1)· πολλοὶ μὲν ὄντες εὐγενεῖς, εἰσὶ κακοὶ (==εἰ καὶ εὐγενεῖς εἰσι. Εὐρ. Ἥλ. 551).

ΣΗΜ. Πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς ἐναντιωματικῆς σημασίας τίθεται πολλάκις μετὰ τῆς ἐναντιωματικῆς μετοχῆς τὸ καὶ ἢ τὸ καίπερ· π. χ. Ἀθηναῖοι καὶ οὐ μεταλαβόντες τούτου τοῦ χρυσίου ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον (Ε. Ἑλλ. 3, 5, 2). Πρὸς ἐπίτασιν δὲ τῆς ἐναντιωματικῆς σχέσεως τίθεται πολλάκις ἐν ἀρχῇ τῆς κυρίας προτάσεως τὸ ὅμως, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ εἶτα ἢ ἔπειτα· ἰδ. καὶ § 484.

ς') τροπικὴ μετοχή: προαιροῦνται μᾶλλον οὕτω κερδαίνειν ἀπ' ἀλλήλων ἢ συναφελοῦντες αὐτούς (==διὰ τοῦ συναφελεῖν. Ε. Ἀπ. 3, 5, 16)· ληζόμενοι ζῶσι (Ε. Κυ. 3, 2, 25).

(ΣΗΜ. Αἱ τροπικαὶ μετοχαὶ ἔχων, φέρων, ἄγων μετ' αἰτιατικῆς, ὅταν εἴνε συντεταγμένοι μετὰ ῥήματος κινήσεως σημαντικοῦ, ἰσοδυναμοῦσι μετὰ τὴν σὺν μετὰ δοτικῆς· π. χ. Τισσαφέρνης πορεύεται ὡς βασιλεῖα ἰππέας ἔχων ὡς πεντακοσίους (==σὺν ἰππεῦσι, μετ' ἰππέας. Ε. Ἀν. 1, 2, 4).)

§ 260. Πολλάκις μετὰ τῆς παραθέσεως συνάπτεται ἡ μετοχὴ ὢν, ἣτις ἰσοδυναμεῖ μετ' ἀναφορικὴν πρότασιν καὶ λέγεται ἀναφορικὴ· π. χ. ὁ πατήρ τὴν οὐσίαν ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε καὶ Δημοφῶντι, ἀδελφιδοῖν ὄντων (==οἱ ἦσαν ἀδελφιδοῖ. Δημ. 27, 4).

§ 261. Ἡ παραθετικὴ μετοχή, ἣτις ἔχει ὡς ὑποκείμενον λέξιν μὴ κειμένην ἐν τῇ ~~πρότασιν~~ ^{πρότασιν} πρότασιν, λέγεται ἀπόλυτος. Τίθεται δὲ ἡ ἀπόλυτος μετοχή

α') κατὰ γενικὴν πτῶσιν ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ῥημάτων (γενικὴ ἀπόλυτος)· π. χ. θεοῦ θέλοντος, κλν ἐπὶ ῥιπὸς πλέσις (==ἐν θεοῦ θέλῃ . . .)· κατὰσάσης ἐκκλησίας ἐς ἀντιλογίαν ἦλθον (==ἐπεὶ κατέστη ἐκκλησία. Θ. 1, 31).

ΣΗΜ. α'. Σπανίως ἀπαντᾷ γενικὴ ἀπόλυτος ἔχουσα ὑποκείμενον τὸ αὐτὸ πρόσωπον μετὰ τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος· π. χ. βοηθησάν-

των ὑμῶν προθύμως. πόλιν προσλήψθε (Θ. 3, 13) ἀντί: βοηθήσαντες προθύμως πόλιν προσλήψθε. Ἐνίοτε τίθεται γενικὴ ἀπόλυτος ἔχουσα ὑποκείμενον λέξιν, ἣτις κεῖται καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει κατὰ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν ὡς ἀντικείμενον· π. χ. Οἱ ἔφοροι, ἥδη ἔξω ὄντος αὐτοῦ, ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο (Ξ. Ἄν. 2, 6, 3) ἀντί: ἥδη ἔξω ὄντα ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο· μαχομένων αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων, θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν (Ξ. Ἄν. 5, 2, 24) ἀντί: μαχομένοις καὶ ἀπορουμένοις θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν.)

(ΣΗΜ. 6'. Ἐνίοτε ἐλλείπει τὸ ὑποκείμενον τῆς ἀπόλυτου γενικῆς· α') ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς—προίεσαι εἰς τὸ πρόσθεν, ἕως Κύρῳ συμμίξειαν. Ἡδὴ δὲ ἐν ὄρμῃ ὄντων (δηλ. αὐτῶν) . . . ἤλθε Προκλῆς (Ξ. Ἄν. 2, 1, 3). 6') ὅταν νοῆται γενικῶς τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν πραγμάτων· π. χ. οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ Ἄμφικτιονικὰς δίκας ἐπαγόντων, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελιομένων (δηλ. τῶν ἀνθρώπων), οὐδαμῶς ἐγὼ προέδωκα τὴν εἰς ὑμᾶς εὐνοίαν (Δημ. 18, 322)· οὕτως ἐχόντων (δηλ. τῶν πραγμάτων) εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεοὺς, ἡμῖν δὲ συμμάχους (Ξ. Ἄν. 3, 2, 10). Ἐπὶ τοῦ ἔορτος πολλῶν (Ξ. Ἑλλ. 1, 1, 16) ὑποκείμενον εἶνε τοῦ θεοῦ. Ἐπὶ τοῦ εἰσαγγελθέντος ὅτι . . . (Θ. 1, 1'6), δηλοθέντος ὅτι . . . (Θ. 1, 74) καὶ τῶν ὁμοίων ὑποκείμενον εἶνε ἡ εἰδικὴ πρότασις.)

6') κατ' αἰτιατικὴν πτῶσιν (αἰτιατικὴ ἀπόλυτος). Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεται· 1) ἐξ ἀπροσώπων ῥημάτων· π. χ. πολλὰ πλεονεκτῆσαι ὑμῖν ἔξοδον οὐκ ἠθελήσατε (εἰ καὶ ἔξην. Δημ. 2, 24)· δηλον ὅτι οἶσθα μέλον γέ σοι (=ἐπειδὴ μέλει γέ σοι. Πλ. Ἄπ. 24)· εἰρημένον αὐταῖς ἀπαντᾶν ἐνθαδὶ εὐδουσι καὶ οὐχ ἦκουσι (=εἰ καὶ εἴρηται Ἄρστω. Λυσ. 13)· ἄδηλον ὄν (Θ. 1, 12)· Οἱ Συρακόσιοι παρεκελεύοντο κραυγῇ οὐκ ὀλίγοι χρώμενοι ἐδύνατον ὄν ἐν νυκτὶ ἄλλῳ τῷ σημεῖναι (Θ. 7, 44).—Οἶμαι τὸ πλῆθος ψηφιεῖσθαι ἃ βουλόμεσθαι, ἅμα μὲν ὑμῶν συναγορευόντων, ἅμα δὲ καὶ ἀίσχρὸν ὄν ἀντιλέγειν (Ξ. Κυ. 2, 2, 20)· 2) σπανιώτερον ἐκ προσωπικῶν ῥημάτων καὶ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὥσπερ εἰς δήλωσιν ὑποκειμενικῆς αἰτιολογίας· π. χ. τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσιν ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὀμίλιαν ἄσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν (Ξ. Ἄπ. 1, 2, 20)· φίλους κτῶνται ὡς βοηθῶν δεόμενοι, τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξ. Ἄπ. 2, 3, 3).

χρ.

ΣΗΜ. Ἡ ἀπόλυτος μετοχή τυχόν (=εἰ τύχοι) ἀπέβη ἐπίρρημα ἰσοδυναμοῦν τῷ ἴσως π. χ. τοῖς οἰκείοις τυχόν ἄν χρῆσαιμην (Ἰσ. 5, 94).

§ 262. Ἡ μετοχή μετά τοῦ ἄν.

§ 262. Ἡ μετοχή μετά τοῦ ἄν περιέχει τήν ἔννοιαν τῆς εὐκτικῆς μετά τοῦ ἄν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετά τοῦ ἄν π. χ. σύ, εἰ ἐνορῶς τινα πόρον καί ἀπ' ἐμοῦ ἄν προσγενόμενον, λέγε (=σύ, εἰ ἐνορῶς ὅτι πόρος τις καί ἀπ' ἐμοῦ ἄν προσγένετο, λέγε. Ξ. Κυ. 1, 1, 9).—Πολιτεῖαν τήν ὀρθῶς ἄν τοῖς πράγμασι χρησαμένην οὐκ ἔχομεν (=ἡ ὀρθῶς ἄν χροῖσταιτο. Ἰσ. 7, 12)· εὖ ἴστε μὴδὲν ἄν με ἐπιχειρήσαντα, εἰ ἐώρων κτλ. (=εὖ ἴστε ὅτι οὐδὲν ἄν ἐπεχείρησα εἰ ἐώρων κτλ. Ἰσ. 5, 13).

Παράλειψις τῆς μετοχῆς.

§ 263. Ἡ μετοχή ἐνίοτε παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων π.χ. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶδον (δηλ. ἀναχώρησαντας. Θ. 3, 16). Συχνότατα παραλείπεται ἡ μετοχή ἐπὶ τοῦ τυγχάνειν π.χ. ἀνεπαύοντο ὅπου ἐτύγγανεν ἕκαστος (δηλ. ἀναπαυόμενος. Ξ. Ἄν. 3, 1, 3)· ἔδωκεν ὅ,τι ἕκαστος ἔτιχε (δηλ. δούς. Λυσ. 12, 18). Ἐνίοτε παραλείπεται ἡ μετοχή ὦν ἐπὶ τοῦ διατελεῖν καὶ τοῦ τυγχάνειν π. χ. Σωκράτης ἀνυπόδητος καὶ ἀχίτων διατέλει (δηλ. ὦν. Ξ. Ἄπ. 1, 6, 2)· τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής (δηλ. ὦν. Πλ. Πολ. 369).

Σύνδεσμος δύο ἢ πλείονων μετοχῶν.

§ 264. Δύο ἢ πλείονες μετοχαὶ συνδέονται μετ' ἀλλήλων, ὅταν ἔχωσι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν π. χ. οὗτοι προσελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀρχοντας λέγουσιν ὅτι . . . (Ξ. Ἄν. 2, 1, 18).

§ 265. Δύο ἢ πλείονες μετοχαὶ δὲν συνδέονται πρὸς ἀλλήλας α') χάριν ἐμφάσεως (ἀσύνδετον σχῆμα. ἰδ. § 516, γ')· π. χ. τὰ δεκατάλαντα ὀρώντων, φρονούτων, βλεπόντων ἔλκθον ὑμῶν ἀφελόμενοι (Αἰσχ. 3, 94).

β') ὅταν δὲν ἔχωσι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὴν κυρίαν πρότα-

σιν· π. χ. προΐόντες χρ. μετ.) λελήθαμεν ἀμφοτέρων εἰς τὸ μέσον πεπτωκότες (κατηγ. μετ. Π. Θεαιτ. 180).

γ') ὅταν ἡ μία προσδιορίζῃ τὴν ἄλλην· π. χ. Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στρατεύμα ἐπολιόρκει Μίλητον (=ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συνέλεξε στρατεύμα καὶ ἐπ. τὴν Μ. Ε. 'Α. 1, 1, 7).

γ'. Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικά.

§ 266. Τὰ εἰς -τος ῥηματικά ἐπίθετα ἔχουσιν ἐν γένει παθητικὴν σημασίαν· σημαίνουσι δὲ ἢ ὅ,τι ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἢ τὸν δυνατὸν (ἢ ἄξιον) νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π. χ. πολίτης ποιητός (=πεποιημένος, ἀντιθετικῶς πρὸς τὸν ἐν γένει πολίτην)· ἀλωτός (=δυνάτος ἀλῶναι)· ἐπαινετός (=ἄξιος ἐπαινεῖσθαι). Τινὰ τῶν εἰς -τος ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν μάλιστα μετὰ τοῦ ἀποφατικοῦ α σύνθετα· π. χ. ἄπρακτος (=μηδὲν πράξας. Ε. 'Ελλ. 2, 2, 21)· ἀστράτευτος (=μὴ στρατευσάμενος).

§ 267. Τὰ εἰς-τος ῥηματικά ἐπίθετα συντάσσονται ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα· π. χ. ὑπερβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα (Θ. 3, 25). Τινὰ δὲ τῶν ἐσχηματισμένων ἐξ ἀμεταβάτων ῥημάτων συντάσσονται καὶ ἀπροσώπως, τίθενται δηλ. κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἔστι καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ δυνατὸν ἢ ἄξιον καὶ τὸ οἰκεῖον ἀπαρέμφατον· π. χ. οὐ βιωτὸν μοί ἔστι (=οὐκ ἄξιόν μοί ἐστι ζῆν· πρβ. 'Αρσφ. "Ορ. 548 : ζῆν οὐκ ἄξιον ἡμῖν)· ἄρα γουκτόν ἐσιν ἡμῖν; (=ἄρα δυνατὸν ἐστὶν ἡμῖν γουξάι; 'Αρσφ. 'Αχ. 656)· εὐεπίθετον ἦν ἐνταῦθα (=ῥῶδιον ἦν ἐπιθέσθαι. Ε. 'Αν. 3, 4, 20).

ΣΗΜ. 'Ομοίαν ἀπρόσωπον σύνταξιν ἔχουσιν ἐνίοτε καὶ τὰς εἰς -αιμος ῥηματικά· π. χ. οὐκ ἔστι οἱ βιώσιμον (=οὐκ ἔστιν αὐτῷ δυνατὸν ζῆν. 'Ηρ. 1, 45)· πλοῦμότερα ἐγένετο (=ῥῶον ἐγένετο πλεῖν. Θ. 1, 8).

§ 268. Τὰ εἰς -τέος ῥηματικά ἐπίθετα σημαίνουσι τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον. Συντάσσονται δὲ α') ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα· π. χ. οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ὁ ἀνὴρ (=δὲν πρέπει νὰ προτιμᾶται τῆς ἀληθείας ὁ ἀνὴρ. Πλ. Πολ. 595)· β') ἀπροσώπως, τίθενται δηλ. κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἔστι (ἢ νοουμένου τοῦ ἔστι) καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ

τὸ δεῖ καὶ τὸ οἰκεῖον ἀπαρέμφατον· π. χ. οὐκ ἀθυμητέον (=οὐ δεῖ ἀθυμεῖν. Δη. 4, 2)· οἰσιτέον τὴν τύχην (=δεῖ φέρειν τὴν τύχην. Εὐρ. Ἴω. 1260)· ὁ μὲν, ὡς δεῖ πράττειν ἐγνωνκῶς ἔσται, ἡμεῖς δὲ ὡς οὐδενὸς ἀντιληπιτέον (=δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι. Δημ. 1, 14).

§ 269. Ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως τῶν εἰς -τέος ῥηματικῶν τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει νὰ πράξῃ τὴν πράξιν, τίθεται κατὰ δοτικὴν, τὸ δὲ ἀντικείμενον καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ εἰς -τέον παράγεται· π. χ. τὸν θάνατον ἡμῶν μετ' εὐδοξίας αἰρετέον (Ἴσ. 6, 91)· μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσι (=δεῖ πλείονας μετέχειν ἢ μετασχεῖν τῶν πραγμάτων. Θ. 8. 65). *Σρ,*

ΣΗΜ. Πολλάκις τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει νὰ πράξῃ τὴν πράξιν, τίθεται κατ' αἰτιατικὴν πτῶσιν, διότι ἐν τῷ εἰς -τέον ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τοῦ δεῖ καὶ ἀπαρεμφάτου· τότε δὲ παραλείπεται τὸ ἐστὶ· π. χ. τὸν βουλόμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διοικτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον (Πλ. Γο. 507).

§ 270. Τὰ εἰς -τέος ῥηματικά ἐν τῇ ἀπροσώπῳ συντάξει δύνανται νὰ κεῖνται ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς ἢ ἐπὶ τῆς μέσης σημασίας τοῦ ῥήματος· π. χ. παρασκευαστέον ἐστὶ δύναμιν τινα (=δεῖ παρασκευάσαι. Πλ. Γο. 510)· παρασκευαστέον μάλιστα μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι (=δεῖ παρασκευάζεσθαι. Πλ. Γο. 507).

§ 271. Ἐν τῇ ἀπροσώπῳ συντάξει τὰ εἰς -τέος ῥηματικά εὐρηνται πολλάκις ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· π. χ. εἰ τὸν οἶνον ἡξίους πίνειν, συνεκποτέ' ἐστί σοι καὶ τὴν τρύγα. Ἀριστ. Πλ. 1084).—Ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῶν δὲ ζύμματα ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστὶν (Θ. 1. 86). Ὁμοίως καὶ τὰ εἰς -τος καὶ -μιος ἐν τῇ ἀπροσώπῳ συντάξει εὐρηνται ἐνίοτε ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· π. χ. ἕως μὲν βάσιμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν, ἐπεὶ δ' ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῇ (Ξ. Ἄν. 3, 4, 49).

Πλάγιος λόγος.

§ 272. Πλάγιος λόγος λέγεται ὁ λόγος προσώπου τινὸς ὁ ἐξαρτώμενος ἐκ λεκτικοῦ (ἢ γνωστικοῦ) ῥήματος. Εὐθὺς δὲ ἡ ὁρθὸς

λόγος λέγεται ὁ λόγος ὁ ἀνεξαρτήτως καὶ κατ' εὐθεΐαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λέγοντος ἐκφερόμενος.

§ 273. Προτάσεις κρίσεως ἐκφέρονται ἐν πλαγίῳ λόγῳ α') δι' ἀπαρεμφάτου· π. χ. Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱὸς (εὐθ. λόγος: εἰμὶ Διὸς υἱός)· β') διὰ τοῦ δι καὶ ὡς· π. χ. λέγει ὡς ὑβριστῆς εἰμι (εὐθ. λόγ. : ὑβριστῆς εἶ. Λυσ. 24, 15).

§ 274. Προτάσεις ἐπιθυμίας ἐκφέρονται ἐν πλαγίῳ λόγῳ δι' ἀπαρεμφάτου· π. χ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ζυμμάχοις κατὰ τάχος ἔφραζον ἵεναι ἐς τὸν Ἴσθμόν (εὐθ. λ. : ἴτε ἐς τὸν Ἴσθμόν. Θ. 3. 15)· ἀπηγόρευε μηδένα βάλλειν (εὐθ. λ. : μηδεὶς βαλλέτω. Ξ. Κυ. 1, 4, 14).

§ 275. Αἱ διὰ τοῦ δι καὶ ὡς ἐκφερόμεναι προτάσεις, αἱ ἐρωτηματικαὶ καὶ πᾶσαι αἱ δευτερεύουσαι ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ τίθενται· α') κατὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ εὐθέος λόγου, ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ἀρκτικὸς χρόνος· π. χ. λέγει ὡς ὑβριστῆς εἰμι (Λυσ. 24, 15)· ἐρωτᾷ ὁ Κρίτων πῶς με θάπτῃ (Πλ. Φαιδ. 115).

β') κατ' εὐκτικὴν, ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ἱστορικὸς χρόνος. Ἡ εὐκτικὴ αὕτη λέγεται εὐκτικὴ πλαγία ἢ τοῦ πλαγίου λόγου. Ἡ πλαγία εὐκτικὴ τίθεται μόνον ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς καὶ ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἄν ἢ ἄνευ τοῦ ἄν τοῦ εὐθέος λόγου. Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν, τὸ ἔδει, ἐχοῖν, προσῆκε καὶ τὰ ὅμοια, καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ τετάρτου εἴδους μένουσι καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ. Πολλάκις δὲ καὶ μετὰ ἱστορικῶν χρόνων τίθενται αἱ ἐγκλίσεις τοῦ εὐθέος λόγου· π. χ. οἱ στρατηγοὶ διηγοῦντο ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τοὺς πολεμίους πλέοιεν, τὴν δ' ἀνείρεσιν τῶν ναυαγῶν προστάξιαν ἀνδράσιν ἰκανοῖς (εὐθ. λ. ἡμεῖς μὲν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐπλέομεν, τὴν δ' ἀναίρεσιν τῶν ναυαγῶν προσετάξαμεν κτλ. Ξ. Ἑλλ. 1, 7, 5)· ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι Δέξιππον οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιοῦσιν εἶη (εὐθ. λ. Δέξιππον οὐκ ἐπαινώ, εἰ ταῦτα πεποίηκε. Ξ. Ἑλλ. 6, 6, 25)· ἡ μήτηρ διηρώα τὸν Κύρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιέναι (εὐθ. λ. πότερον βούλει μένειν ἢ ἀπιέναι; Ξ. Κυ. 1, 3, 15)· τὸν θεὸν ἐπήροιο εἰ παραδοῖεν Κορινθίους τὴν πόλιν (εὐθ. λ. παραδῶμεν Κορ. τὴν πόλιν; Θ. 1, 25).

κράτη Ἄριστόδημος ἔφη κατὰ τὴν ὁδὸν πορεύεσθαι ὑπολειπόμενον· ἐπειδὴ δὲ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀγάθωνος, ἀνωγμένην καταλαμβάνει τὴν θύραν· εὐθὺς οὖν, ὡς ἰδεῖν τὸν Ἀγάθωνα, ὦ, γάται, Ἄριστόδημε, εἰς καλὸν ἦκει (Πλ. Συμ. 174).

ΣΗΜ. δ'. Ἐνίοτε ἐκ τοῦ διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς ἐκφερομένου λόγου γίνεται μετάβασις εἰς τὸ ἀπαρέμφατον· π.χ. εἶπον ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαι (Θ. 1, 87).

ΣΗΜ. ε'. Ἐνίοτε ἄρχεται ὁ λόγος διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς, ἐπιφέρεται δὲ ἀντὶ ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἀπαρέμφατον· π.χ. εἶπεν ὅτι οὐδὲν ἂν ᾖ, τι τῇ πόλει δοκοῖη ἀντεῖπεῖν (Ξ. Ἑλλ. 5, 4, 35).

ΣΗΜ. ς'. Πολλάκις μετὰ ῥῆμα λεκτικὸν τίθεται εὐθὺς λόγος· π.χ. ὁ δ' εἶπεν· ἐγὼ σε ἄσμενος ἐόρακα (Ξ. Ἄν. 2, 1, 16). Πολλάκις δὲ μετὰ λεκτικὸν ῥῆμα τίθεται εὐθὺς λόγος διὰ τοῦ ὅτι· π.χ. Τῶ ταῦτα εἰπόντι ἐγὼ ἂν δίκαιον λόγον ἀντεῖποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἷσι κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελος (Πλ. Ἄπ. 28). Πολλάκις δὲ γίνεται μετάβασις ἐκ τοῦ πλαγίου λόγου εἰς τὸν εὐθύ· π.χ. λέγοντος ἐμοῦ ταῦτα ἀποκρίνεται Πολυκλῆς, ὅτι ὁ συντριήραρχος αὐτῷ οὐχ ἦκοι ἐπὶ τὴν ναῦν· οὐκ οὐκ παραλήφομαι μόνος τὴν τριήρη (Δημ. 50, 37). — Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη—ἐπίδεικνύς ὡς εὐηθὲς εἶη ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου, ὦ λυμαινόμεθα τὴν πράξιν (Ξ. Ἄν. 1, 3, 16).

6'. Τὸ ἄρθρον ὡς ἀντωνυμία.

§ 276. Τὸ ἄρθρον ἀρχαιότατα εἶχε σημασίαν δεικτικῆς ἀντωνυμίας. Ἀντὶ δεικτικῆς ἀντωνυμίας εὐρηται συνήθως παρ' Ὀμήρω. Ἐκ τῆς δεικτικῆς σημασίας προέκυψεν ἡ ἀναφορικὴ σημασία, καθ' ἣν ἐλαμβάνετο ἀντὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας συνήθως μὲν παρ' Ὀμήρω, πολλάκις δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς καὶ παρὰ τοῖς Ἴωσιν (οὐδέποτε δὲ παρὰ τοῖς κωμικοῖς).

§ 277. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν τὸ ἄρθρον ἐτήρησε τὴν σημασίαν δεικτικῆς ἀντωνυμίας.

α') ἐν τῷ ὁ μὲν—ὁ δὲ (=οὗτος μὲν—ἐκεῖνος δὲ ἢ ἐκεῖνος μὲν—οὗτος δὲ) καθ' ὅλους τοὺς τύπους· π.χ. περὶ πλείονος ποιουδὸξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς . . πικισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ (=οὗτος μὲν γὰρ) θνητός, ἢ δὲ (=ἐκεῖνη δὲ) ἀθανάτος. (Ἰσ. 2, 32).

ΣΗΜ. α'. Τὸ ὁ μὲν—ὁ δὲ καθ' ὅλους τοὺς τύπους λαμβάνεται καὶ ἀορίστως· π.χ. τῶν πόλεων αἱ μὲν (=τινὲς μὲν ἢ ἄλλαι μὲν) τυραννοῦνται, αἱ δὲ (=τινὲς δὲ ἢ ἄλλαι δὲ) δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται (Πλ. Πολ. 338). Ἐνίοτε τίθεται ὁμοῦ καὶ τὸ τίς πρὸς μείζονα ἀνά-

δειξὶν τῆς ἀοριστίας· π. χ. ἔλεγον τοῦ Κύρου ὁ μὲν τις τὴν σοφίαν, ὁ δὲ τὴν καρτερίαν—ὁ δὲ τις καὶ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος (Ξ. Κυ. 3, 1, 41).

ΣΗΜ. 6'. Τὸ τὸ μὲν—τὸ δὲ ἢ τὰ μὲν—τὰ δὲ λαμβάνεται πολλάκις ἐπιρρηματικῶς (=ἄφ' ἐνὸς μὲν—ἄφ' ἐτέρου δὲ ἢ ἐν μέρει μὲν—ἐν μέρει δέ)· π. χ. τὰ μὲν τι ἐμάχοντο, τὰ δὲ καὶ ἀνεπαύοντο (Ξ. Ἀν. 4, 1, 10)· πρὸς τοῦτο μὲν—τοῦτο δὲ (Ἀνδ. 2, 16 : τοῦτο μὲν, ἐν ᾧ ἐδόκει ὁ δῆμος κακοῦσθαι, ἐγὼ ἀντὶ τούτου κακὰ εἶχον, τοῦτο δὲ, ἐπειδὴ ἐφαίνετο εὖ ὑπ' ἐμοῦ πεπονθῶς, πάλιν αὖ καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ ἀπαλλύμην).

β') ἐν τῷ ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δὲ (=οὗτος δέ, αὕτη δέ, τοῦτο δέ) καθ' ὅλας τὰς πτώσεις· π. χ. Κύρος δίδωσι Κλεάρχῳ μυρίους δαρεικούς· ὁ δὲ (=οὗτος δέ) λαβὼν τὸ χρυσίον στρατεύμα συνέλεξεν (Ξ. Ἀν. 1, 1, 9)· ταῦτα ἀπαγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ ὑποψία ἦν ὅτι ἄγοι πρὸς βασιλέα (Ξ. Ἀν. 1, 3, 21).

ΣΗΜ. Τὸ τὸ δὲ εὐρηται (παρὰ Πλάτωνι μάλιστα) ἐπιρρηματικῶς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὅμως δὲ ἢ ἀληθῶς δέ· π. χ. οἴονται με σοφὸν εἶναι· τὸ δὲ κινδυνεύει τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι (Πλ. Ἀπ. 23).

γ') ἐν τῷ καὶ τὸν (οὗτινος ὀνομαστικὴ εἶνε καὶ ὅς· ἰδ. § 312, σημ. γ'). Τὸ καὶ τὸν εὐρηται μόνον ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρρημῆτος· π. χ. ἡγεῖσθαι ἐκέλευε τοὺς Ὑρκανίους καὶ οἱ (=καὶ οὗτοι) ἠρώτων· τί δέ; οὐ γὰρ ἀναμμένεις, ἔφακον, τοὺς ὀμήρους ἕως ἂν ἀγάγωμεν; καὶ τὸν (=καὶ τοῦτον) ἀποκρίνασθαι λέγεται (Ξ. Κυ. 4, 2, 13).

δ') ἐν τῷ τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τά, ὧν γίνεται χρῆσις, ὅταν ὁ λέγων ἀποφεύγῃ τὴν ὀνομάσθη πρόσωπα ἢ πράγματα· π. χ. ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τόν (=πρὸς τοῦτον καὶ τοῦτον, πρὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα. (Δυσ. 1, 23)· ἔδει τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι (Δημ. 9, 68).

ε') ἐν τῷ πρὸ τοῦ (=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, πρότερον)· π. χ. τούτῳ ἔῳ οἰκίηματι πρὸ τοῦ ὡς ταμιεῖφ ἐχρήτο Ἰππώνικος (Πλ. Πρωτ. 315).

Τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν ἀρθρικὴν σημασίαν.

§ 278. Τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν ἀρθρικὴν σημασίαν εἶνε ὀριστικὸν καὶ εἰδοποιόν.

§ 279. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἵνα δηλώσῃ αὐτὸ ὡς γνωστὸν καὶ ὀρισμένον ἀντικείμενον τοῦ εἴδους.

καὶ διακρίνη αὐτὸ ἀπ' ἄλλου ὁμοειδοῦς· π. χ. λέγεται ὡς ἐπιβουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ ὡς φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον (= τὸν γνωστὸν ἄνθρωπον, τὸν Φίλιππον. Δημ. 8, 35)· ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης γυναϊκας καταλαμβάνει (= ἐκ τῆς εἰρημένης κώμης. Ε. Ἄν. 4, 5, 9)· οἱ Τρῶες τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον (Θ. 1, 11)· ἠπεῖλουν αὐτῶ εἰ λήψονται, ὅτι τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν (= τὴν προσήκουσαν δίκην Ε. Ἄν. 5, 6, 34)· σφόδρα φιλεῖ σε ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ (= ὁ σὸς πατήρ καὶ ἡ σὴ μήτηρ. Πλ. Λυ, 207).

§ 280. Τὸ εἰδοποιὸν ἄρθρον τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἵνα δηλώσῃ τὸ ὅλον εἶδος καὶ διακρίνη αὐτὸ ἀπ' ἄλλων εἰδῶν· π. χ. ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας (= πᾶς ἄνθρωπος, οἱ ἄνθρωποι, τὸ ἀνθρώπινον γένος. Πλ. Πρωτ. 322). Οὕτω τίθεται τὸ ἄρθρον μάλιστα μετὰ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν οὐσιαστικῶς λαμβανομένων· π. χ. ὁ ἀνδρεῖος (= πᾶς ἀνδρεῖος), ὁ βουλόμενος (= πᾶς ὁ βουλόμενος), ὁ τυχῶν, ὁ ἐπιστάμενος τὸ ζητούμενον ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον (Σοφ. Οἶδ. Τ. 110). Πολλάκις προτάσσεται καὶ τὸ πᾶς· π. χ. πᾶν τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος ὠνόμασται (Θ. 6, 89).

ΣΗΜ. Τὸ ἄρθρον ὡς εἰδοποιὸν εὐκόλως λαμβάνεται διανεμητικῶς ἀντὶ τοῦ ἕκαστος· π. χ. ὁ Κῦρος ὑπισχνεῖται δώσειν ἀντὶ δαρεϊκοῦ τρία ἡμιδαρεϊκὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ (= ἕκαστου μηνὸς ἕκαστῳ στρατιώτῃ. Ε. Ἄν. 1, 3, 21).

Παράλειψις τοῦ ἄρθρου.

§ 281. Τὸ ἄρθρον δὲν τίθεται·

α') ἐπὶ τῶν ὀνομάτων, ἅτινα παρίστανται ἀόριστα. Μετὰ τούτων πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀοριστίας συνάπτεται πολλάκις καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς· π. χ. γυνή τις χήρα ὄρνι εἶχε.

β') συνήθως ἐπὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων· π. χ. Μίνως ναυτικὸν ἐκτῆσατο (Θ. 1, 4). Τίθεται δὲ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἄρθρον, ὅταν εἶνε ἱκανῶς γνωστὰ ἢ ἐμνημονεύθησαν πρότερον. Ἄν δὲ μετὰ τὸ κύριον ὄνομα ἐπιφέρηται παράθεσις, τὸ ἄρθρον τίθεται μετὰ τῆς παραθέσεως· π. χ. ὁ Πλάτων, Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος.— Κῦρον δὲ μεταπέμπεται (Δαρεῖος) ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατραπὴν ἐποίη-

σεν. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβῶν Τισσαφέρην ὡς φίλον (Ξ. Ἄν. 1, 1, 2).

ΣΗΜ. Τὰ κύρια ὀνόματα τῶν χωρῶν καὶ τὰ ἐθνικά, ὅταν λαμβάνονται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ἐπὶ ὅλου τοῦ ἔθνους, τίθενται συνήθως μετὰ τοῦ ἄρθρου.

γ') πάντοτε ἐπὶ τοῦ βασιλεῦς, ὅταν λαμβάνηται ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· π.χ. βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται (Ξ. Ἄν. 2, 1, 11).

δ') πολλάκις ἐπὶ τοῦ οὐρανόσ, γῆ, ἥλιος, σελήνη, ἄστει (ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν) καὶ πόλις (ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ ἀκροπόλις)· διότι θεωροῦνται ὡς κύρια ὀνόματα· π.χ. σχεδὸν ὅτε ταῦτα ἦν καὶ ἥλιος ἐδύετο (Ξ. Ἄν. 1, 10, 15)· ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ (Ξ. Ἄν. 4, 2, 2)· ἀπιέναι εἰς ἄστει (Λυσ. 13, 24).

ε') πολλάκις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς συγγενείας πατήρ, μήτηρ, γονεῖς, ἀνὴρ, γυνή, παῖς, ἀδελφός· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώποι· π.χ. εἶδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα αἰχμαλώτους γεγεννημένους (Ξ. Κυ. 3, 1, 7)· τὰ ἐν ἀνθρώποις (Ξ. Κυ. 2, 2, 7).

ς') πολλάκις ἐπὶ ἀφηρημένων ὀνομάτων, μάλιστα δὲ ὀνομάτων ἀρετῶν καὶ κακιῶν· π.χ. ἀρχὴ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρας δὲ πῶγος (Ἰσ. 1, 33)· δικαιοσύνη σοφία ἐστί (Ξ. Ἄπ. 3, 9, 5). Συχνότατα παραλείπεται τὸ ἄρθρον ἐπὶ τῆς αἰτ. τοῦ κατὰ τι, ὄνομα, γένος μέγεθος, εὖρος καὶ τῶν ὁμοίων.

ζ') ἐπὶ λέξεων χρονικῶν καὶ τοπικῶν ἐν ἐκφράσεσι τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου· π.χ. ἄμ' ἡμέρα, μέχρ'ι δείλης, διὰ νυκτός, ἐν δεξιᾷ, ἐπ' ἀριστερά, κατ' ἀγρούς, κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ὅμοίως ἐπὶ τῆς χρονικῆς γενικῆς ἤρας, χειμῶνος, μεσημβρίας κτλ. καὶ ἐπὶ τοῦ δόρου καὶ τοῦ ἀσπίς ἐν στρατιωτικαῖς φράσεσι· π.χ. ἐπὶ δόρου ἀναστρέφειν (=ἐπὶ δεξιᾷ στρέφεσθαι)· παρ' ἀσπίδα ἄγειν (=ἐπ' ἀριστερᾷ ἄγειν).

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς παραλείπεται πολλάκις τὸ ἄρθρον καὶ ἐνθα ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ὄφειλε νὰ τσθῆ· π.χ. θύματος ἐπιστάτης ἐπέστη τοῦδε παῖς Ἀχιλλέως (=τοῦ θύματος . . . ὁ παῖς. Εὐρ. Ἐκ. 224).— Ἐκάθη κεῖται κόνει φύρουσα δύστηνον κᾶρα (=τὸ δύστηνον κᾶρα. Εὐρ. Ἐκ. 496).

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου.

§ 282. Τὸ κατηγορούμενον τίθεται ἄνευ ἄρθρου συνήθως· π.χ. πολλῶν ὁ λιμὸς γίγνεται διδάσκαλος. Δέχεται δὲ τὸ ἄρθρον· α') ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ ὡς τι ἤδη γνωστόν· π. χ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ ὃν εἶδες· β') ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῆ ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑποκαίμενον εἶνε ἀληθῶς καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου σημαζόμενον· π.χ. οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων καὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἀνδρεῖος (= ὁ ἀληθῶς σώφρων καὶ ὁ ἀληθῶς ἀνδρεῖος. Πλ. Μενεξ. 248)· τὸν καλὸν στρατιώτην ἐμὲ ὠνόμασεν (Αἰσχ. 2, 107).

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἀνωνομιῶν.

§ 283. Το ἐπίθετον, ὅπερ συνάπτεται μετὰ συνάρθρου οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ, τίθεται· α') μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ· β') χάριν ἐμφάσεως μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβάνεται δὲ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου τὸ ἄρθρον· π.χ. αἱ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι (γν.)· ὁ χληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολὺς (Με. 543).

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε μετὰ οὐσιαστικὸν ἀσύναρθρον τίθεται ἐπίθετον μετ' ἄρθρου πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἤδη γενικώτερον ἐκπεφρασμένης ἐννοίας· π. χ. ἐν κινδύνῳ ἴσαν τῷ μεγίστῳ (Λυσ. 19, 51).

ΣΗΜ. β'. Ἐὰν ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς εἶνε μετοχὴ ἔχουσα καὶ αὐτὴ προσδιορισμὸν τινα, τίθεται πολλάκις μόνον ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἢ δὲ μετοχὴ τίθεται μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν ἄνευ ἄρθρου· π. χ. αἱ ὑπ' Αἰσχίνου βλασφημίαι εἰρημίαι (Δημ. 18, 126)· αἱ πρὸ τοῦ στόματος νῆες ναυμαχοῦσαι (Θ. 7, 23)· ὁ ἐκ τοῦ Πόντου οἶτος εἰσπλέων (Δημ. 20, 31).

§ 284. Τὸ ἐπίθετον, ὅπερ ἄνευ ἄρθρου τίθεται μετὰ συνάρθρου οὐσιαστικοῦ προτασσομένου ἢ ἐπιτασσομένου, εἶνε κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἶνε δηλ. ὡς κατηγορούμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. τὸ σῶμα θνητὸν ἔχομεν (= τὸ σῶμα, ὁ ἔχομεν, θνητόν ἐστι)· βέβαιον ἄξεις τὸν βίον δίκαιος ὢν (γν.)· Ἀγασίλαος μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἐκέλευσε κτλ. (Ξ. Ἀγ. 1, 13).

§ 285. Τὰ ἐπίθετα ἄκρος, μέσος, ἔσχατος τίθενται μετὰ οὐσιαστικοῦ· α') ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί, ὅταν πρόκειται νὰ διακριθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἄλλου ὁμοειδοῦς· π.χ. ἡ μέση ἀγορὰ = ἡ ἀγορὰ, ἣτις εἶνε ἐν τῷ μέσῳ, ἀντιθετικῶς πρὸς ἄλλας ἀγορὰς πέραξ οὐσας· β') κατηγορηματικῶς, ὅταν πρόκειται νὰ ὀρίσθῃ μέρος τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀντιθετικῶς πρὸς τὸ ὅλον· π.χ. ἡ πρόκλησις γέγονεν ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ (= ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς. Δημ. 29, 12)· ἀκρατῆ οὐρᾷ σείουσι (= διὰ τοῦ ἄκρου τῆς οὐρᾶς. Ξ. Κυνηγ. 3, 4)· Εὐρύλοχος ἔσχατον εἶχε τὸ εὐώνυμον (= τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ εὐώνυμου. Θ. 3, 107).

ΣΗΜ. Ὡς τὸ ἐπίθετον, οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ τίθεται κατηγορηματικῶς· π.χ. οἱ δ' ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς μεγάλη τῆ φωνῆ δηλοῦντα οἷα ἐπασχε (Ξ. Ἑλλ. 2, 3, 56). Πολλάκις δὲ ἡ μετοχὴ, ἣτις κεῖται μετὰ οὐσιαστικοῦ κατηγορηματικῶς, δύναται νὰ ἐξηγητῆαι δι' ἀφηρημένον οὐσιαστικοῦ· π.χ. ἄμα ἦρι ἀρχομένῳ (= ἄμα τῆ τοῦ ἔαρος ἀρχῆ)· ἄμα ἠλίῳ ἀνατέλλοντι (= ἄμα τῆ ἀνατολῆ τοῦ ἡλίου)· ἐπὶ Πυθοδώρου ἀρχοντος (= ἐπὶ τῆς Πυθοδώρου ἀρχῆς). Τοιοῦτον καὶ τὸ περιούτι τῷ ἐνιαυτῷ (= τῇ περιόδῳ, ἐν τῇ περιόδῳ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 25).

§ 286. Τὸ πᾶς α') τίθεται ἄνευ ἄρθρου μετὰ συνάρθρου οὐσιαστικοῦ κατηγορηματικῶς· π.χ. πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ (Πλ. Ἀπ. 20). Τὸ πᾶς τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ ἀσυνάρθρου· 1) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἕκαστος· π.χ. δρυὸς πεσοῦσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται· 2) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ καθαρῶς, ὅλως. Τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται ἄνευ ἄρθρου· διότι εἶνε κυρίως κατηγορούμενον· π.χ. ἐν παντὶ κακοῦ ἂν εἴη ὁ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων (= ὑπὸ καθαρῶς πολεμίων, δηλ. ὑπ' ἀνθρώπων ὄντων πολεμίων πάντων. Πλ. Πολ. 599).

β') τίθεται μετ' ἄρθρου ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς· π.χ. ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα εὐδαιμονία ἐστὶ (Πλ. Γο. 470. = τὸ σύνολον τῆς εὐδαιμονίας).

§ 287. Τὸ ὄλος τίθεται· α') ἄνευ ἄρθρου μετὰ συνάρθρου οὐσιαστικοῦ ἢ μετὰ ἀσυνάρθρου οὐσιαστικὸν κατηγορηματικῶς· π.χ. ἐκέλευσεν ἐπιχωρῆσαι ὄλην τὴν φάλαγγα (Ξ. Ἀν. 1, 2, 17)· β') μετὰ τοῦ ἄρθρου ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς ἢ καὶ ἄνευ ἄρθρου, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν κεῖται ἄνευ ἄρθρου· π.χ. ὑπὲρ ἡμῖσι τοῦ

ἔλου στρατεύματος (Ξ. Ἄν. 6, 2, 10)· χαλεπὸν τρέφεσθαι οἶκον ἔλον (Ξ. Κυ. 4, 6, 4).

§ 288. Ἡ αὐτὸς τίθεται ἄνευ ἄρθρου κατηγορηματικῶς· π.χ. αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν (Δημ. 3, 30)· αὐτῇ τῆ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα (Πλ. Φκιδ. 66). Μετὰ τοῦ ἄρθρου τίθεται ὡς καὶ πᾶν ἐπίθετον.

§ 289. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος τίθενται ἄνευ ἄρθρου πρὸ συνάρθρου ἢ μετὰ σύνκρθρον οὐσιαστικόν· π.χ. αὕτη, ἦδε, ἐκείνη ἢ πόλις καὶ ἡ πόλις ἦδε, αὕτη, ἐκείνη.

§ 290. Μετὰ τοῦ ἄμφω, ἀμφοτέρω, ἐκάτερος τίθεται τὸ οὐσιαστικὸν πάντοτε μετ' ἄρθρου. Ὅθεν τὸ ἄμφω, ἀμφοτέρω, ἐκάτερος τίθενται κατηγορηματικῶς· π.χ. ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν τὴν θύραν ἐπήραξε (Πλ. Πρωτ. 314)· ἀμφοτέρα τὰ ὄντα τετραπυρηνόν (Ξ. Ἄν. 3, 1, 31)· ἐν ἐκατέρῳ τῇ πόλει (Θ. 5, 56).

§ 291. Μετὰ τοῦ ἕκαστος τίθεται τὸ οὐσιαστικὸν μετ' ἄρθρου ἢ ἄνευ ἄρθρου· π.χ. ἐν ἐκάστῃ πόλει (Ξ. Ἑλλ. 3, 5, 13)· ἢ τάξις ἐκάστη (Ξ. Κυ. 5, 8, 36)

Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν.

§ 292. Μετὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τίθεται τὸ ἄρθρον· α') ὅταν σημαίνωσιν ὀρισμένον μέρος προειρημένου ὅλου· π.χ. ἦκον ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν ἐκάστῳ τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐλθάντες εἰς τὰ ζῆν ἔθεντο τὰ ὄπλα, ὁ δὲ εἷς ἔμεινε (Ξ. Ἄν. 5, 4, 11)· β') μετὰ τῆς ἀμφί, περί, ὑπέρ, ὅταν δι' αὐτῶν ὀρίζεται ἀριθμὸς ὡς ἔγγιστα· π.χ. ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα (Ξ. Ἄν. 6, 8, 22).—Λέγονται ὑπὲρ τοῦς τετρακισχιλίους ἀποθανεῖν (Πλουτ. Φιλοπ. 10).

Ἐπιθετοποῖδες καὶ οὐσιαστικοποῖδες δύνამις τοῦ ἄρθρου.

§ 293. Γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ πτώσεως καὶ ἀναφορικῆς πρόταξις διὰ τοῦ ἄρθρου προτασσομένου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου· π.χ. ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος (=ὁ βασιλεὺς θρόνος)· αἱ πέρουσι προεβεῖαι (=αἱ περυσινὰ πρ.)· ἢ κατὰ νόμον τιμωρία (=ἡ νόμιμος)· Ἀνδρῶτιων τῆς ὅλου βοῦλεσθε ὀλιγαρχίας ἀσελγέστερος γέγονε (Δημ. 22, 52).

§ 294. Γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου τὸ ἢ τὰ προτασσομένου λαμβάνουσι δύναμιν οὐσιαστικοῦ· π. χ. τὰ τῶν στρατιωτῶν (=τὰ πράγματα τῶν στρατ., ἡ θέσις, ἡ κατάστασις τῶν στρατιωτῶν. Ε. Ἄν. 3, 1, 20)· τὰ παρ' ἐμοί (=ἡ ἐμὴ θέσις, ἡ ἐμὴ κατάστασις. Ε. Ἄν. 1, 7, 4)· τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου, τὸ τῆς παροιμίας κτλ. Ἐνίστε τὸ ἄρθρον τὸ ἢ τὰ μετὰ γενικῆς ἀποτελεῖ περίφρασιν· π. χ. τὸ τῆς τύχης (=ἡ τύχη. Δημ. 4, 45)· τὰ τῶν διακόνων τοῦμόν ἐν σμικρῷ μέρει ποιούμενοι τὸν οἴκαδ' ἤπειγον στόλον (Σοφ. Φιλ. 497=οἱ διάκονοι).

§ 295. Πᾶσα λέξις καὶ ὁλόκληρος πρότασις διὰ τοῦ ἄρθρου τὸ λαμβάνουσι δύναμιν οὐσιαστικοῦ· π. χ. ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω (Δημ. 18, 4)· ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε (Δημ. 3, 10)· τὸ εἰ βούλει ῥηθὲν λύει πάντα φόβον (Πλ. Φιλ., 20)· ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν πείσομεν ὑμᾶς (Πλ. Πολ. 327).

ΣΗΜ. Πολλοὶ=οὐκ ὀλίγοι. Οἱ πολλοὶ=1) οἱ πλείονες, 2) τὸ πλῆθος, οἱ δημοκρατικοί· ὀλίγοι=οὐ πολλοί· οἱ ὀλίγοι=1) ὀλιγώτεροι, 2) οἱ ὀλιγαρχικοί.

γ'. Αἱ ἀντωνυμίαι.

Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 296. Αἱ ὀνομαστικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (ἐγώ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς) τίθενται, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως (ἄλλως παραλείπονται· ἰδ. § 19)· π.χ. σὺ μὲν παιδεύεις ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ (Ἰσ. 1, 3).

§ 297. Ὡς ὀνομαστικὴ τοῦ τρίτου προσώπου παραλαμβάνεται τὸ αὐτὸς ἐπὶ ἐμφάσεως, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ τὸ αὐτοὶ καὶ σπανίως τὸ σφεῖς· π.χ. ἔφασαν τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι, αὐτοὶ δὲ σφῆζειν τοὺς νόμους (Θ. 8, 76)· ἵνα δὴ καὶ σφεῖς μηδὲν ἤττον συμβουλάς χρησίμους ἀναθεῖεν, ταῦτα γράψαντες ἀνέθεσαν (Πλ. Χαρμ. 165).

§ 298. Ἐν ταῖς πλάγιας πτώσεσι τοῦ ἐνικοῦ τίθενται οἱ μὲν ἐγκλιτικοὶ τύποι, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀπλῶς τὸ πρόσωπον ἄνευ ἐμφάσεως, οἱ δὲ μακρότεροι τύποι ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμὲ καὶ οἱ ὀρθοτονοῦμενοι σοῦ, σοί, σέ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως· π.χ. μηδεμιᾶ πολυπραγμοσύνη προσεληλυθέναι με νόμιζε πρὸς σε (Λυσ. 1, 16)· ἐγὼ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι (Πλ. Γο. 474).

§ 299. Ὡς πλάγιας πτώσεσι τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ τρίτου προσώπου χρησιμεύουσιν αἱ πλάγιας τῆς αὐτὸς.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν τύπων τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ τρίτου προσώπου οὔ, οἶ, εἶ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς ἰδ. § 303. β'.

Ἡ ὀριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ αὐτὸς.

§ 300. Ἡ αὐτὸς εἶνε ὀριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ·

α') ὡς ὀριστικὴ τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἢ καθ' ἑαυτήν, ἵνα μετ' ἐμφάσεως παραστήσῃ τὸ εἰς ὃ ἀναφέρεται πρόσωπον ἢ πρᾶγμα καὶ διαστείλῃ αὐτὸ ἀπὸ παντὸς ἄλλου· π.χ. πολλοὶ διέφευγον πελτασταὶ ὄντες ὀπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν (Ξ. Ἄν. 6, 3, 4)· καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἤσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισε (Λυσ. 1, 1)· φυλάξαντες αὐτὸ τὸ περίορθρον (=ἀκριβῶς τὸ περ. Θ. 2, 3)· αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ τὸ ἐπάγγελμα ὃ ἐπαγγέλλομαι (=ἀκριβῶς τοῦτο. Πλ. Πρωτ. 319) τὴν στρατείαν αὐτὸς Ξέρξης ἤγαγε (=αὐτὸς τοῦ αὐτοπροσώπως. Ἰσ. 4, 88).

ΣΗΜ. α'. Ἡ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ὀριστικῆς σημασίας εὐκόλως λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ μόνου· π.χ. αὐτοὶ ἐσμεν κοῦπω ξένοι πάρισι (=Ἀρσφ. Ἀχ. 504).

ΣΗΜ. β'. Ἡ αὐτὸς μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν κειμένη ἐξαιρεῖ τὸ εἰς ὃ ἀναφέρεται πρόσωπον ὡς τὸ κυριώτατον· π.χ. ἤρθεη πρεσβευτῆς εἰς Λακεδαιμόνα δέκατος αὐτὸς (=αὐτὸς μετὰ ἐννέα ἄλλων. Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 17).

β') ὡς ἐπαναληπτικὴ τίθεται μόνον κατὰ τὰς πλάγιας πτώσεις ἀντὶ προειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπαναλήψεως αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος· π.χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ (δηλ. τῷ ἀδελφῷ. Ξ. Ἄν. 1, 1, 3)· Δαρτεὸς Κῦρον μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σα-

τραπην ἐποίησε (δηλ. τὸν Κύρον. Ξ. Ἄν. 1, 1, 1)· βραχιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῶ (Ξ. Ἄν. 1, 10, 1).

§ 301. Ἡ αὐτὸς μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ὁ ἴδιος καὶ τίθεται ὡς καὶ πᾶν ἐπίθετον· π.χ. τὴν Ἀττικὴν ἄνθρωποι ὄκουν οἱ αὐτοὶ ἀεὶ (Θ. 1, 2).

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

§ 302. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ α' καὶ τοῦ β' προσώπου τίθεται, ὅταν ἀναφέρηται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἧς καὶ αὐτὴ μέρος εἶνε (ἄμεσος ἢ εὐθεῖα ἀντανάκλασις)· π.χ. πείθω ἑμαυτὸν (Θ. 6, 23)· γινῶθι σαυτὸν.

ΣΗΜ. Ἐπὶ τοῦ δοκῶ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑμαυτῶ τίθεται συνηθέστερον ἢ προσωπικὴ μοὶ ἢ ἐμοί· π.χ. τῶ ὕπνω ὅτι ἡδόμεθα δοκῶ μοι αἰσθάνεσθαι (Ξ. Ἰέ. 1, 6)· ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκῶ (Ἀριστ. Β. 918).

§ 303. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου

α') τίθεται, ὅταν ἀναφέρηται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἧς καὶ αὐτὴ μέρος εἶνε (ἄμεσος ἢ εὐθεῖα ἀντανάκλασις)· π.χ. ἑαυτοῦ κήδεταὶ ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ (Ξ. Κυ. 8, 7, 15)· ὁ σοφὸς ἐν ἑαυτῶ περιφέρει τὴν οὐσίαν.

β') τίθεται ἐν ἐξηρητημένῃ προτάσει ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως (ἔμμεσος ἢ πλαγία ἀντανάκλασις). Ἄλλ' ἐπὶ τῆς πλαγίας ταύτης ἀντανάκλασεως τίθενται καὶ αἱ πλάγιαί τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου, τὸ μὲν οὖ καὶ εὐσπανιώτατα, τὸ δὲ οἷ, σφῶν, σφίοι, σφᾶς οὐχὶ λίαν σπανίως, συνηθέστερον δὲ τίθενται αἱ πλάγιαί τῆς αὐτὸς· π.χ. ἐβούλετο Κλέαρχος ἅπαν τὸ στρατευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην (δηλ. τὸν Κλέαρχον. Ξ. Ἄν. 2, 5, 29)· ἐφοβεῖτο Κύρος μὴ οἱ ὁ πάμππος ἀποθάνοι (δηλ. τῶ Κύρῳ. Ξ. Κυ. 1, 4, 2).—Οἱ Θεσσαλοὶ ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ (Θ. 2, 101).—Περικλῆς ὑπετόπησε μὴ Ἀρχίδαμος τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη (Θ. 2, 13).

γ') ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἀναφερομένη· π.χ. τὸν κωμάρχην ἤγε πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας (δηλ. τοῦ κωμάρχου. Ξ. Ἄν. 4, 5, 35).

ΣΗΜ. α'). Ἐν τῶ πληθυντικῶ εὐρηται ἐνίοτε ἢ αὐτοπαθὴς ἀντὶ τῆς

ἀλληλοπαθοῦς· π.χ. *χρῆ* διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι (=τὰς πρὸς ἀλλήλους. Ἰσ. 4, 15)· ἀπίστως ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς (=πρὸς ἀλλήλους. Δημ. 9, 21).

ΣΗΜ. 6'. Ἡ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου λαμβάνεται ἐνίοτε ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς τοῦ α' ἢ τοῦ β' προσώπου· π. χ. ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι πρὸς τὴν πατρίδα τὴν αὐτοῦ (=τὴν ἑαυτοῦ. Ἰσ. 5, 129)· τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ἀσκήσεις (=τὴν σαυτοῦ. Ἰσ. 1, 11).

ΣΗΜ. γ'. Πρὸς ἐντονωτέραν ἔκφρασιν τῆς αὐτοπαθείας συνάπτεται μετὰ τῆς αὐτοπαθοῦς καὶ ἡ αὐτός· π. χ. καταλέλυκα τὴν αὐτὸς αὐτοῦ δύναμιν (Αἰσχ. 3, 232)· πεποιήκας ἐμὲ τανῦν αὐτὸν ἑαυτοῦ ἐπιπλήττειν (Πλ. Νό. 805).

Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 304. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὴν σχέσιν τῆς κτήσεως.

§ 305. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ τοῦ β' προσώπου τίθενται, ὅταν ἡ σχέση τῆς κτήσεως παρίσταται μετ' ἐμφάσεως· ἄλλως τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν. Ἄν δὲ ὁ κεκτημένος εἶνε τὸ αὐτὸ πρόσωπον μὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἀντὶ μὲν τοῦ ἐμὸς καὶ σὸς τίθεται καὶ ἡ γενικὴ τῶν αὐτοπαθῶν ἑαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ ἡμέτερος καὶ ὑμέτερος τίθεται συνηθέστερον τὸ ἡμέτερος αὐτῶν καὶ ὑμέτερος αὐτῶν· π.χ. τὴν ἐμὴν τύχην ἐξετάζων σκόπει καὶ εὐρῆσεις τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς (Δημ. 18, 256)· τὴν σιγὴν σου συγχώρησιν θήσω (Πλ. Κρατ. 435)· τὰ ὑμέτερα αὐτῶν κομιεῖσθε (Δημ. 4, 7).

§ 306. Ἐκ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ γ' προσώπου ἡ μὲν ἐὸς εἶνε ἄχρηστος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις, ἡ δὲ σφέτερος σπανία. Ἄντ' αὐτῶν τίθεται ἡ γενικὴ τῆς αὐτὸς καὶ ἐπὶ ἐμφάσεως ἡ γενικὴ τῆς ἐκεῖνος. Ἄν δὲ ὁ κεκτημένος εἶνε τὸ αὐτὸ πρόσωπον πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, τίθεται ἡ γενικὴ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἑαυτοῦ, ἑαυτῶν· π. χ. οὐχ ἤττον φροντίζω τῆς ἐκείνου δόξης ἢ τῶν ἑαυτοῦ κινδύνων (Ἰσ. 16, 3)· μετεπέμψατο Ἀστυάγῃ τὴν θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς (Ξ. Κυ. 1, 2, 1)· τῶν νικῶντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν (Ξ. Ἄν. 3, 2, 39).

ΣΗΜ. α', Σπανίως καὶ μόνον ἐπὶ ταυτοπροσωπίας εὐρῆται ἡ σφέτερος ἢ σφέτερος αὐτῶν ἀντὶ τοῦ ἑαυτῶν. Οἱ Κορίνθιοι πρὸς τοὺς νεκροὺς τοὺς

σφετέρως ἐτράποντο (Θ. 1, 50)· οἰκέτας τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἐπικαλοῦσι μάρτυρας (Ἐντ. 1, 30).

ΣΗΜ. 6'. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ συνάφεια τῆς γενικῆς αὐτῶν μετὰ τοῦ ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφετέρως. Παρὰ ποιηταῖς εὐρηται καὶ μετὰ τοῦ ἐμοῦ καὶ σοῦ συνημμένη ἡ γεν. αὐτοῦ· π.χ. τὸν ἐμὸν αὐτοῦ βίον (Ἀρσφ. Πλ. 33). Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δύναται νὰ τεθῆ γενικὴ παραθετικῆς μετοχῆς ἀναφερομένη εἰς κτητικὴν ἀντωνυμίαν· π.χ. εἴ τις ὄμμα τοῦμόν ζῶντος ἐτι προσιδεῖν ἐθέλει, προσίτω (= ἐμοῦ ζῶντος. Ξ. Κυ. 8, 8, 26).

ΣΗΜ. γ'. Ἐνίοτε εὐρηται ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ἀντὶ τῆς ἀντικειμενικῆς γενικῆς τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας· π.χ. τὸ δέος αὐτοῦ ποιεῖ τό τε ὑμέτερον καὶ τὸ τῶν κατηγόρων στρατεύεσθαι (=φοβούμενοι ὑμᾶς τε καὶ τοὺς κατηγόρους στρατεύονται. Ξ. Κυ. 3, 1, 28).

§ 307. Ὄταν ἡ σχέσις τῆς κτήσεως εἶνε φανερὰ ἐκ τῶν συμφραζομένων, παραλείπεται ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ἀναπληρουμένη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου· π.χ. σφίδρα φιλεῖ σε ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ (=ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ σου. Πλ. Λύσ. 207). Ἐπὶ δὲ τοῦ κατηγορουμένου ἐλλείπει καὶ τὸ ἄρθρον· π.χ. μηδένα ποιοῦ φίλον (=φίλον σου. Ἰσ. 1, 24).

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἀλλήλων.

§ 308. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἀλλήλων σημαίνει ἀμοιβαίαν σχέσιν δύο ἢ πλείονων προσώπων πρὸς ἄλληλα· π.χ. διέφθειραν ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους (Θ. 3, 81).—Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους (Θ. 1, 18).

Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 309. Ἡ οὗτος δηλοῖ τι, περὶ οὗ ἤδη ἐγένετο λόγος. Ἡ ὅδε δεικνύει τι παρόν, ὅπερ ὁ λέγων αἰσθητικῶς ἢ νοερῶς θεωρεῖ. Ἡ ἐκεῖνος δεικνύει τι, ὅπερ τοπικῶς ἢ χρονικῶς εἶνε μακρὸν· π.χ. παυσώμεθα τῆς ἀρχῆς τῆς κατὰ θάλατταν ἐπιθυμοῦντες· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ τὴν δημοκρατίαν ἐκείνην καταλύσασα, μεθ' ἧς οἱ πρόγονοι ζῶντες εὐδαιμονέστατοι ἦσαν (Ἰσ. 8, 64)· ἐγὼ τε καὶ Μελησίαις ὅδε (=οὗτος ἐδῶ. Πλ. Λά. 178). Διὰ τῆς ἐκεῖνος σημαίνεται καὶ περίφημόν τι· π.χ. Καλλίστρατος ἐκεῖνος.

ΣΗΜ. α'. Καὶ ἡ οὗτος δεικνύει τι παρόν· ἀλλ' ἡ μὲν ὅδε δεικνύει τι, ὅπερ εἶνε ἀμέσως παρὰ τῷ λέγοντι· ὅθεν δύναται νὰ τεθῆ ἀντὶ τῆς ἐγώ,

μάλιστα παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς· π.χ. τῷδε τῷ σῷ δημότῃ (=ἐμοὶ τῷ σῷ δημότῃ. Πλ. Λά. 180)· ἡ δὲ οὗτος δεικνύσι· τι, ὅπερ εἶνι ἀπέναντι τοῦ λέγοντος· ὅθεν δύναται νὰ τεθῇ ἐπὶ 6' προσώπου· π.χ. οὗτος, καθεύδεις; ('Αρσφ. Ν. 732).

ΣΗΜ. 6'. Ἐνίοτε αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται ἐπὶ τῆς σημασίας δεικτικῶν ἐπιρρημάτων· π.χ. καὶ ἐγὼ ἠρόμην ὅπου Πολέμαρχος εἶη· οὗτος, ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται (=ἰδοῦ, ἔφη, ὄπ. πρ. Πλ. Πολ. 327)· νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι (=νῆες ἐκεῖ ἐπ. Θ. 1, 51).

ΣΗΜ. γ'. Τὸ τοῦτο μὲν—τοῦτο δὲ λαμβάνεται πολλακίς ἐπιρρηματικῶς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀφ' ἐνὸς μὲν—ἀφ' ἐτέρου δέ ('Ισ. 4, 21).

§ 310. Ἡ οὗτος καὶ ἡ ἐκεῖνος ἀναφέρονται εἰς τὰ ἡγούμενα, ἡ δὲ ὅδε εἰς τὰ ἐπόμενα· π.χ. ταῦτα (δηλ. τὰ εἰρημένα) μὲν δὴ σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε (δηλ. τὰ ἐξῆς. Ξ. Ἄν. 2, 1, 20). Ὁμοίως καὶ τὰ ἐπιρρήματα οὕτως, ἐκείνως, ὧδε.

ΣΗΜ. Πολλάκις καὶ ἡ οὗτος καὶ ἡ ἐκεῖνος, μάλιστα κατὰ τὸ οὐδέτερον γένος, ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐπόμενα· π.χ. Πρόξενος καὶ τοῦτο εὐδῆλον εἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας, τοῦτο δὲ φανερόν, ὅτι κτλ. (Ξ. Ἄν. 2, 6, 18).

§ 311. Πολλάκις προηγουμένη τις ἔννοια ἐπαναλαμβάνεται χάριν ἐμφάσεως διὰ τῆς οὗτος, σπανίως διὰ τῆς ἐκεῖνος· π.χ. ὁ τὸ σπέρμα παρασχών, οὗτος τῶν φύντων κακῶν αἴτιος (Δημ. 18, 159)· ὁ λόγγῃν ἄκονων, ἐκεῖνος καὶ τὴν ψυχὴν τι παρακονῆ (Ξ. Κυ. 6, 2, 33).

§ 312. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος ἀπαιτοῦσι τὸ ἄρθρον ἐπὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, μεθ' οὗ συνάπτονται (ιδ. § 286).

ΣΗΜ. Ἐὰν ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία εἶνε ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν κατηγορούμενον, τότε τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται ἄνευ ἄρθρου· π.χ. αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετὴ (Πλ. Με. 71)· ταύτην ἐσχάτην δίκην δυνάμεθα παρ' αὐτῶν λαβεῖν (=αὕτη ἐστὶν ἡ ἐσχάτη δίκη, ἣν κτλ. Δυσ. 12, 37).

§ 313. Διὰ τοῦ καὶ οὗτος προτίθεται εἰς προηγουμένην ἔννοιαν προσδιορισμὸς ἐπιθετικός μετ' ἐμφάσεως· π.χ. ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων... καὶ τούτων (=καὶ μάλιστα) πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιουρίας πράττειν τι. Σύνηθες εἶνε τὸ καὶ ταῦτα (=καὶ μάλιστα) μετὰ μετοχῆς, ὅταν πρόκειται νὰ παρασταθῇ τὸ θαυμαστὸν προηγουμένης τινὸς πράξεως· π.χ. εἰσὶν οἱ χρησιμώτερον

νομίζουσι χρέμηκτα ἢ ἀδελφούς καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων, τοῦ δὲ φρονίμου (Ξ. Ἀπ. 2, 3, 1).

§ 314. Ἡ τοιοῦτος καὶ ἡ τοιόσδε δεικνύουσι τὴν ποιότητα τοῦ εἰς ὃ ἀναφέρονται προσώπου ἢ πράγματος, ἢ τοσοῦτος καὶ ἡ τοσόσδε τὸ πλῆθος ἢ τὸ μέγεθος, ἢ τηλικούτος καὶ τηλικόσδε τὴν ἡλικίαν ἢ τὸ μέγεθος. Διαφέρει δὲ ἡ τοιοῦτος τῆς τοιόσδε, ἢ τοσοῦτος τῆς τοσόσδε, ἢ τηλικούτος τῆς τηλικόσδε, ὡς ἡ οὔτις τῆς ὅδε π. χ. τοιόσδε τοσόσδε τε λαός (δηλ. οἶος καὶ ὅσος ὁ παρών. Ἰλ. Β, 120)· ἡ μὲν δύναμις τοιαύτη ἐστὶ καὶ τοσαύτη (δηλ. οἶα καὶ ὅση εἴρηται)· πᾶς ὢν κάλλος ἔσχε καὶ βώμην καὶ σωφροσύνην. ἄπερ πρεπωδέστικτα τοῖς τηλικούτοις ἐστὶν (=τοῖς ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχουσι. Ἰσ. 9, 22: πρβ. 7, 5: πρὸς τοὺς ταύτην ἔχοντας τὴν ἡλικίαν)· τηλικαύτη πόλις (=οὕτω μεγάλη. Πλ. Πολ. 423).

ΣΗΜ. α'. Πολλάκις συνάπτεται μετὰ τῆς τοσοῦτος καὶ ἡ αἰτ. τὸ πλῆθος, μετὰ δὲ τῆς τηλικούτος ἢ αἰτ. τὸ μέγεθος· π. χ. τοσαύτας τὸ πλῆθος πόλεις καὶ τηλικαύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις τῷ βαρβάρῳ παραδόμεν (Ἰσ. 4, 136).

ΣΗΜ. β'. Ἡ τοιοῦτος ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὰ ἡγούμενα, ἢ δὲ τοιόσδε εἰς τὰ ἐπόμενα π. χ. τοιαῦτα (δηλ. οἶα τὰ εἰρημένα) μὲν οἱ Κορκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε (δηλ. οἶα τὰ ἐξῆς. Θ. 1, 36).

Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 315. Ἡ δε (μετ' ἐπιτάσεως ὅσπερ) ἀναφέρεται εἰς φρισμένον τι, ἢ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστόν τι καὶ γενικόν· π. χ. ἔστι δίκης ὀφθαλμός, δε τὰ πάνθ' ὄρξ (Με. 179)· μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει (Με. 540).

Ὅ τι διαφέρει ἢ δε τῆς ὅστις, τοῦτο διαφέρει καὶ ἡ ὅσος τῆς ὀπόσος, ἢ οἶος τῆς ὀποῖος, ἢ ἡλικίος τῆς δηλικίος, καὶ τὰ ἐπιρρήματα οὖ, ἦ, οἶ, ὀθεν, ὅτε τῶν ἐπιρρημάτων ὀπου, ὀπη, ὀποι, ὀπόθεν, ὀπότι, ἤτοι τὰ μὲν εἶνε ὀριστικὰ ἀναφορικά, τὰ δὲ ἀόριστα ἀναφορικά.

ΣΗΜ. α'. Ἐπειδὴ ἡ ὅστις ἀναφέρεται εἰς γενικόν τι, διὰ τοῦτο συνάπτεται ἐνίοτε μετ' αὐτῆς καὶ τὸ πᾶς, ἐνίοτε δὲ λαμβάνεται καὶ περιληπτικῶς καὶ ἀναφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν· π. χ. ἀνελεύθερος πᾶς ὅστις εἰς

δοῦσαν βλέπει· — ᾧ τινι ἐντυγχάνοιεν, πάντας ἔκτεινον (Ξ. Ἄν. 2, 5, 35). Ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ λέγεται συνήθως πάντες ὄσοι, πᾶσαι ὄσαι, πάντε ὄσα.

ΣΗΜ. 6'. Ἡ ὄς σημαίνει ἀόριστόν τι, ὡς ἡ ὄστις, ἐν ταῖς ὑποθετικαῖς ἀναφορικαῖς προτάσεσι (ιδ. § 237)· π. χ. ἂ μὴ οἶδα (=εἴ τι μὴ οἶδα), οὐδὲ οἶμαι εἰδέναι (Πλ. Ἄπ. 21). — Οἱ Πέρσαι ὄν ἄν γνῶσι δυνάμιμον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δέ. κολάζουσιν ἰσχυρῶς (=εἰάν τινα γνῶσι. Ξ. Κυ. 1, 2, 7). Σπανίως λαμβάνεται ἡ ὄστις ἀντὶ τῆς ὄς.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ ὄς λαμβάνεται ἀντὶ τῆς οὔτος ἐν τῷ και ὄς (=καὶ οὔτοι· πρβ. § 275, γ').

§ 316. Ἡ οἶος ἀναφέρεται εἰς τὴν τοιοῦτος καὶ τοιόσδε, ἡ ὄσος ἀναφέρεται εἰς τὴν τοσοῦτος καὶ τοσόσδε, ἡ ἡλικός ἀναφέρεται εἰς τὴν τηλικούτος καὶ τηλικόσδε καὶ τοσοῦτος· π. χ. καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν αἰοιδοῦ τοιοῦδε, οἶος ὄδ' ἐστὶν (Ὀδ. Α, 370)· εὐχομαι ὄσῃν εὐνοίαν ἔχων διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν (Δημ. 18, 1)· τηλικούτων ἀγῶνα, ἡλικός οὐδεπώποτε γέγονε τῇ πόλει (Δειν. 1, 2).

ΣΗΜ. α'. Περὶ τοῦ οἶος καὶ ὄσος μετ' ἀπαρεμφάτου ιδ. § 218.

ΣΗΜ. 6'. Τὸ οἶός εἰμι μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει ἔτοιμος ἢ πρόθυμος εἰμι· π. χ. ὁ Μειδυλίδης ἡγανάκτει τῷ γεγενημένῳ καὶ οἶος ἦν ἐπεξίξαι (Δημ. 14, 14). Τὸ οἶός τε μετὰ τοῦ εἰμι καὶ ἀπαρεμφάτου σημαίνει δυνατός· οἶος τέ εἰμι = δύναμαι· π. χ. τοὺς Ἰουκινῶν υἱεῖς οἶός τε ἦσθα ἀμείνους ποιῆσαι, τοὺς δὲ Σπαρτιατῶν ἡδυνάταις; (Πλ. Ἰππ. 283). Τὸ οὐδὲν οἶον μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει κάλλιστον· π. χ. οὐδὲν οἶον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν (Πλ. Γο. 447)· οὐδὲν οἶον ἀκοῦσαι αὐτοῦ τοῦ νόμου (Δημ. 21, 46). Τὸ οὐδὲν οἶον προῆλθεν ἐκ τοῦ οὐδὲν ἐστὶ τοιοῦτον οἶον...

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ὄσον μετ' ἀριθμητικοῦ κείμενον σημαίνει περίπου· π. χ. ἵππεῖς ὄσον ἑξακόσιοι (Ξ. Ἄν. 1, 8, 6). Ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης εὐρηται ἐνίοτε καὶ μετ' ἄλλης λέξεως δηλούσης ποσόν· π. χ. νεκρὸν ὄσον πηχναῶν ἢ διπηχυν (Ἡρ. 2, 78).

ΣΗΜ. δ'. Τὸ ὄσα ἔτη (ἢ ὄσέτη), ὄσαι ἡμέραι (ἢ ὄσημέραι) καὶ ὄσοι μῆνες λαμβάνονται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κατ' ἔτος, καθ' ἡμέραν, κατὰ μῆνα.

§ 317. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι οἶος, ὄσος, ἡλικός καὶ τὸ ἐπίρρημα ὄς τίθενται πολλάκις καθ' ἑαυτὰς ἐπὶ ἀναφωνήσεων θαυμασμοῦ· π. χ. ὄσῃν τὴν δύναμιν ἔχεις, ὦναξ δέσποτα (=ὦ πόσῃν ἔχεις τὴν δύναμιν. Ἀρστροφ. Πλ. 748)· οἶα ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι (ὦ, ὅποια.... δηλ. θαυμασμοῦ ἄξια. Πλ. Φαίδ. 188)· ἡλικός ἂν ὑμῖν θόρυβος ἐγένετο (=πόσον μέγας)· ὡς καλός μοι ὁ

πάππος (=ὡ πόσον καλός. Ξ. Κυ. 4, 3, 2)· ὡς ἡδὺς εἶ (=πόσον νόστιμος εἶσαι· εἰρωνικῶς. Πλ. Γο. 991).

§ 318. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ κατὰ πρόσωπον πρὸς τὴν λέξιν, εἰς ἣν ἀναφέρεται· ἡ δὲ πτώσις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θέσεως, ἣν ἔχει ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει· π. χ. ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὀρᾷ.—ἐμοὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς οἴομαι ἤττων εἶναι (Θ. 2, 60)· τὴν ὑπόθεσιν· περὶ ἧς βουλευέσθε (Δημ. 3, 2). Ἄλλὰ

α') ἡ ὃς, ὅταν ἀναφέρεται εἰς προηγουμένην γενικὴν ἔννοιαν, τίθεται συνήθως κατ' οὐδέτερον γένος (ιδ. § 33, σημ.).

β') ἡ ὃς, ὅταν εἶνε ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον καὶ ἔχη κατηγορούμενον οὐσιαστικόν, ἔλκεται ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου καὶ τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· π. χ. ὁ φόβος, ἦν αἰδῶ εἶπομεν (Πλ. Νο. 699)· τὸν οὐρανόν, οὃς πόλους καλοῦσι (Πλ. Κρατ. 405).

γ') ἡ ὃς, ὅταν ἀναφέρεται εἰς δύο ἢ πλείονα προηγουμένα οὐσιαστικά, συμφωνεῖ πρὸς αὐτά, ὡς συμφωνεῖ τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον πρὸς δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα (ιδ. § 36, α' καὶ β')· π. χ. μετ' Αἴσηπον καὶ Πήδασον, οὓς ποτε—Ἀβαρβάρη τέκε (Ἰλ. Ζ', 21)· ἐκεκόσμητο καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, αἱ δὲ νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις (Ξ. Κυ. 1, 3, 2).

§ 319. Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικόν, συνήθως παραλείπεται· π. χ. ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος (=οὗτος ἀποθνήσκει νέος. Με. 128).—Οὐδεμία πάρεστιν, ἃς ἦκειν ἐχρῆν (=τούτων ἄς. Ἄριστφ. Ἐκκλ. 19). Ἐνίοτε παραλείπεται ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία μετὰ προθέσεως, ὅταν καὶ τὸ ἀναφορικὸν ἔχη τὴν αὐτὴν πρόθεσιν· π. χ. ἀναλίσκουσιν οὐκ εἰς ἃ δεῖ (οὐκ εἰς ταῦτα, εἰς ἃ δεῖ. Ξ. Οἰκ. 9, 10).

ΣΗΜ. Ὅμοίως παραλείπεται καὶ δεικτικὸν ἐπίρρημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἀναφορικὸν ἐπίρρημα· π. φ. οἱ ἠγεμόνες τοὺς Ἑλληνας ἄξουσιν ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια (—ἐκεῖσε, ἔνθεν. Ξ. Ἄν. 2, 3, 6).

§ 320. Ἐπὶ τοῦ ἔστι μετὰ τοῦ ἀναφορικοῦ ὃς (ἡ ὅστις) ἐλλείπει συνήθως ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις καὶ τότε τὸ ἔστι μετὰ τοῦ

δς (ἢ ὄσους) ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν *τις*. Τὸ ἔστι μένει συνήθως ἀμετάβλητον, καὶ ἂν τὸ ἀναφορικὸν εἶνε πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. ἔσιν ὄσους κατελήφθη (=κατελήφθη *τις*. Ξ. Ἄν. 1, 8, 20)· ἔσιν οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν (τισίην. Πλ. Φαιδ. 62)· ἔσιν οἱ ἐτύγχανον (= *τινές*. Ξ. Κυ. 2, 3, 18)· πλὴν Ἰώνων καὶ Ἀχαιῶν καὶ ἔστιν ὧν ἄλλων πόλεων (=καὶ *τινων*. Θ. 3, 92).

ΣΗΜ. Ἐντεῦθεν καὶ ἔστιν ὅτε (ἢ ἔσθ' ὅτε)=ἐνίοτε, ἔστιν οὖ, ἔστιν ἔνθα, ἔστιν ὅπου=ἐνιαχοῦ, ἔστιν ἤ.=πῆ, οὐκ ἔστιν ὅπως=οὐδαμῶς· π. χ. ὁ μηχανοποιὸς πόλεις ἔστιν ὅτε ὅλας σφίξει (Πλ. Γο. 512)· ἔστιν ἔνθα ἰσχυρῶς ὠφελουσί σπεδονῆται παρόντες (Ξ. Κυ. 7, 4, 15)· οὐκ ἔστιν ὅπως ἡσυχίαν σχήσει (Δημ. 14).

§ 321. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, ἣτις ἔπρεπε νὰ κεῖται κατ' αἰτιατικὴν ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ὅταν ἀναφέρηται εἰς οὐσιαστικὸν ἢ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν γενικῆς ἢ δοτικῆς πτώσεως, ἔλκεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ κατὰ πτώσιν· π. χ. *τούτων*, ὧν νῦν παρακλεούμαι ὑμῖν, οὐδὲν τοῖς δούλοις προστάττω (ἀντὶ *τούτων*, ἄ — Ξ. Κυ. 8, 6, 13)· εἴ τις ἄλλου δεῖ πρὸς *τούτοις*, οἷς εἶπε Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται ποιεῖν (=τούτοις, ἄ, Ξ. Ἄν. 3, 2, 33)· φοβοίμην ἂν τῷ ἡγεμόνι, ᾧ Κῦρος δοίη, ἔπεσθαι (ἀντὶ *ὄν*. Ξ. Ἄν. 1, 3, 17)· τίς ἢ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγγάνει οὐσα ἀπὸ τῶν δώρων, ὧν λαμβάνουσιν; (ἀντὶ ἄ. Πλ. Εὐθ. 14).

Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, πρὸς τὴν ὁποῖαν τὸ ἀναφορικὸν ἀφομοιοῦται κατὰ πτώσιν, συνήθως παρκαλείπεται, ἢ δὲ ἀναφορικὴ πρότασις λαμβάνει τὴν θέσιν αὐτῆς· π. χ. ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις (=ἐπὶ *τούτοις*, ἄ. Ξ. Ἄν. 3, 2, 45)· ἀμελῶ ὧν με δεῖ πράττειν (=τούτων, ἄ. Ξ. Κυ. 5, 1, 8).

Τὸ οὐσιαστικὸν, πρὸς τὸ ὁποῖον τὸ ἀναφορικὸν ἀφομοιοῦται κατὰ πτώσιν, μετατίθεται πολλάκις εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν ἄνευ ἄρθρου· π. χ. ἀμαθέστατοί ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων (=τῶν Ἑλλήνων, οὗς ἐγὼ οἶδα. Θ. 6, 39).—Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν ἧς οἱ Τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποίησαντο τῶν πεζῶν (=τῆς τροπῆς, ἦν.—Θ 7, 54)· ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει (=σὺν τῇ δυνάμει, ἦν εἶχε. Ξ. Ἑλλ. 4, 1, 23).

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἔλξις καὶ ἀφομοίωσις αὕτη τοῦ ἀναφορικοῦ γίνεται, ὅταν ἡ ἀναφορικὴ πρότασις εἶνε ἀναγκαῖος προσδιορισμὸς τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἢ τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἰς τὸ ὅποσον ἀναφέρεται· οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν διὰ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως παρατίθεται παρατήρησις ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ καὶ ὠρισμένου οὐσιαστικοῦ· π. χ. πάντων, ὧν εἶχον ἀγαθῶν, σοὶ μετέδωκα, ἃ (οὐχὶ ὧν) σὺ τότε μὲν ἐμεγάλυνες, νῦν δὲ φαυλίξεις. Ἀλλὰ καὶ ἔνθα κατὰ τὴν προηγουμένην § ἡδύνατο νὰ γίνη ἔλξις καὶ ἀφομοίωσις τοῦ ἀναφορικοῦ, δὲν γίνεται πολλάκις· π. χ. μὲνησθε τοῦ νόμου καὶ τοῦ ὄρκου, ὃν ὁμωμόκατε (Ἰσα. 27), ἀλλά: βοηθήσατε τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ὄρκοις οἷς ὁμωμόκατε (Λυσ. 10, 32).

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε ἀναφορικὸν οὐδετέρου γένους, ὅπερ ἔπρεπε νὰ κεῖται κατ' ὀνομαστικὴν, διὰ τῆς ἔλξεως ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ δεικτικὸν καὶ τίθεται κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν· π. χ. ἐμμένω οἷς ἄρι ἐδοξεν ἡμῖν (= τούτοις, ἃ ἐδοξεν ἡμῖν. Πλ. Πρωτ. 353)· βλαβήσονται αἱ τῶν πολεμίων νῆες ἀφ' ὧν ἡμῖν παρεσκευάσται (= ἀπὸ τούτων, ἃ ἡμῖν παρεσκευάσται. Θ. 7, 67).—Σπανιώτατα ἡ δοτικὴ τοῦ ἀναφορικοῦ δι' ἔλξεως μεταβάλλεται εἰς γενικὴν· π. χ. πρ' ὧν βοηθεῖς, οὐκ ἀπολήψει χάριν (= παρὰ τούτων, οἷς βοηθεῖς. Αἰσχ. 2, 117).

ΣΗΜ. γ'. Ἐλξις καὶ ἀφομοίωσις γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. διεκομίζοντο εὐθύς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας· (= ἐκείθεν, οἷ. Θ. 2, 89).

§ 322. Ὅταν ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει, ἐν ἣ κεῖται ἡ οἶος ὡς κατηγορούμενον, παραλείπεται τὸ συνδετικὸν εἶναι, τότε ἡ οἶος ἔλκεται καὶ ἀφομοιοῦται κατὰ πτώσιν πρὸς τὸ ὑπονοούμενον δεικτικόν· π. χ. προσήκει μισεῖν τοὺς οἶους περ σὺ (= τοὺς τοιούτους οἶος περ σὺ εἶ. Δημ. 22, 64). Ὅταν δὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως εἶνε τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ μὲ τὸ δεικτικόν, ἀφομοιοῦται καὶ αὐτὸ πρὸς τὸ δεικτικόν κατὰ πτώσιν· π. χ. πολλῶν ἡδίων ἐστὶ χαρίζεσθαι οἶον σοὶ ἀνδρὶ ἢ ἀπεχθέσθαι (= τοιοῦτῳ ἀνδρὶ, οἶος σὺ εἶ. Ε. Ἀπ. 2, 9, 3)· τοὺς οἶοις ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν χαλεπὴ πολιτεία ἐστὶ δημοκρατία (= τοῖς τοιοῦτοις, οἶοι ἡμεῖς τε καὶ ὑμεῖς ἐσμεν. Ε. Ἑλλ. 2, 3, 25). Τοιαύτη ἔλξις καὶ ἀφομοίωσις γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς ἡλικίας· π. χ. ἐκεῖνο δεινὸν τοῖσιν ἡλίκοισι νῶν (= τοῖς τηλικούτοις, ἡλίκοι νῶ ἐσμεν. Ἀριστ. Ἐκκλ. 465).

ΣΗΜ. Ὅμοιά ἔλξις καὶ ἀφομοίωσις γίνεται καὶ τοῦ ὑποκειμένου τῆς διὰ τοῦ ὡσπερ ἐκφερομένης προτάσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα αὐτῆς παραλείπηται νοούμενον ἐξ ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. ἔδει δοφοῦντα πίπειν ὡσπερ βοῦν (= ὡσπερ βοῦς πίπει· Ε. Ἀν. 4, 5, 32).

Κύρω ἤδετο οὐ δυναμένῳ σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι, ὅποτε πλησιάζει θηρίῳ (=ἀνακλάζοντι, ὥσπερ ἀνακλάζει σκύλαξ γενναῖος. Ε. Κυ. 1, 4, 15).

§ 323. Ἐνίοτε τὸ οὐσιαστικὸν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ ἀναφορικοῦ καὶ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ, ἀν ἀποχωρίζεται διὰ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ἀπὸ τῶν ἄλλων λέξεων τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. πολιτείαν οἶαν εἶναι χρή παρὰ μόνους ἡμῖν ἐστίν (=πολιτεία, οἶαν εἶναι χρή, παρὰ μ. ἡμῖν ἐστίν. Ἰσ. 6, 6, 48)· ὅπως ἐγὼ τὴν δύναμιν ἦν ὑμεῖς φατε ἔχειν με, δεσπότης γενήσομαι (=τῆς δυνάμεως, ἦν. Ἄρστωφ. Πλ. 200).

§ 324. Ἄντι τοῦ οὐδεὶς ἐστίν ὅστις οὐ—οὐδεὶς ἐστίν ὅτιν οὐ—κτλ. λέγεται οὐδεὶς ὅστις οὐ, —οὐδενὸς ὅτιν οὐ—κτλ. παραλείπεται δηλ. τὸ ἐστί, τὸ δὲ οὐδεὶς τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ὅστις. Οὕτω τὸ οὐδεὶς ὅστις οὐ ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν. τὴν ἔννοιαν τοῦ πᾶς· π. χ. καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν οὐ οὐκ ἀπώλειτο (=καὶ πάντα ἀπώλειτο. Θ. 7, 87).—Γοργίας οὐδενὶ δῖω οὐκ ἀπεκρίνετο. (Πλ. Θεαιτ. 178).—Ἀπολλόδωρος κλάων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων (Πλ. Φαιδ. 117).

ΣΗΜ. Ὁμοίως ἀντι τοῦ θαυμαστὸν ἐστίν ὅσος (ὄσον, ὄσῳ, κτλ.) λέγεται κατὰ παραλείψιν τοῦ ἐστί καὶ ἔστιν τοῦ θαυμαστὸν ὑπὸ τοῦ ἀναφορικοῦ ὅσος, θαυμαστοῦ ὅσος, θαυμαστοῦ ὄσον, θαυμαστοῦ ὄσῳ, θαυμαστὸν ὄσον· π.χ. μετὰ ἰδρωτός θαυμαστοῦ ὄσου (Πλ. Πολ. 350) Ὁμοίως λέγεται καὶ θαυμαστῶς ὡς, θαυμασίως ὡς. ὑπερφθῶς ὡς, ἀντι τοῦ θαυμαστὸν ἐστίν ὡς, ὑπερφθῆς ἐστίν ὡς· π. χ. νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοσίας (Πλ. Φαιδ. 96)· θαυμασίως ὡς ἄθλιος γέγονε (Πλ. Γο. 471)· ὑπερφθῶς ὡς χαίρω (Πλ. Συμ. 173). Τοιοῦτον καὶ τὸ θαυμάσιον ἡλίκα ἀγαθὰ (=θαυμάσιόν ἐστίν ἡλίκα ἀγαθὰ. Δημ. 19, 87).

§ 325. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀνήκει πολλακίς εἰς τὴν μετοχὴν ἢ εἰς ἄλλην πρότασιν προσδιοριστικὴν τῆς ἀναφορικῆς· π. χ. νῦν σοι φράσω πρᾶγμα· ὃ σὺ μαθὼν ἀνὴρ ἔσει (Ἄρστωφ. Νεφ. 823)· ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν (Ξ. Ἄν. 4, 1, 25).

§ 326. Ἐν τῇ αὐτῇ ἀναφορικῇ προτάσει δύνανται νὰ κείνται δύο ἀναφορικὰ ἀσυνδέτως, ὅταν λαμβάνωνται μετὰ θαυμαστικῆς σημασίας (πρβ. § 317)· π. χ. οἶ' ἔργα δρᾶσας οἷα λαγχάνει κακὰ

(Σοφ. Ἡλ. 751)· τίς οὐκ οἶδεν ἐξ οἶων συμφορῶν εἰς δσην εὐδαιμονίαν κατέστησαν; (Ἰσ. 6, 24)· Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Δημοσθένους (4, 3) «ἐνθυμητέον—ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναιμι Λακεδαιμονίων—ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως».

§ 327. Ὅταν ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία ἀνήκη εἰς δύο προτάσεις, συνδεομένης μετ' ἀλλήλων παρατακτικῶς, ἀλλ' ἐν τῇ δευτέρᾳ ἔπρεπε νὰ κεῖται κατ' ἄλλην πτώσιν, παραλείπεται συνήθως ἐν τῇ δευτέρᾳ προτάσει ἢ ἀναπληροῦται διὰ τῆς αὐτοῦ, σπανιώτερον διὰ τῆς οὔτιος· π. χ. περὶ ὧν δικαστήριον ἔγνωκε καὶ τέλος ἔσχηκε (=καὶ ἃ τέλος ἔσχηκε. Δημ. 24, 73)· ποῦ δὲ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, δε συνεθήρα ἡμῖν, καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκειε θαυμάζειν αὐτόν; (ἀντί: καὶ ὄν σύ κτλ. Ξ. Κυ. 3, 1, 38).

§ 328. Αἱ σύνθετοι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅταν μετ' αὐτῶν συνάπτηται τὸ δὴ ἢ δήποτε ἢ τὸ οὔν, γίνονται τρόπον τινὰ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι· π. χ. ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ῥήγνυται ὅποια δὴ φλέψ (=φλέψ τις, δὲν ἐξετάζω ποία. Ξ. Ἑλλ. 5, 4, 58· ἐξαπίνης ἀνέλαμψεν οἰκία διουδὴ ἐνάψαντος (=τινός. Ξ. Ἄν. 5, 2, 24)· οὔτε δι' ἔχθραν οὔδεμίαν οὔτε διὰ φιλονικίαν οὐδ' ἤντιον τοῦτον τὸν ἀγῶνα προσιλόμην (=οὔδεμίαν. Λυκ. 6).

ΣΗΜ. Ἐντεῦθεν τὸ ὀπωσοῦν καὶ ὀπωσδήποτε=κάπως, ὀλίγον· οὐδ' ὀπωσιόῦν=οὐδαμῶς, οὐδ' ὀλίγον· π. χ. ἐπάκουε, εἰ νοῦν καὶ ὀπωσοῦν ἔχεις (Πλ. Νό. 905). Τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὀπωσδήποτε (Δημ. 3. 7)· τοὺς ἰατροὺς σύ ἀνδρείους καλεῖς; οὐδ' ὀπωσιόῦν (Πλ. Λά. 195).

Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 329. Ἡ τίς λαμβάνεται ἐπιθετικῶς καὶ οὐσιαστικῶς. Γίνεται δὲ δι' αὐτῆς ἐρώτησις περὶ προσώπου ἢ πράγματος· π. χ. τίνα καιρὸν τοῦ παρόντος βελτίον ζητεῖτε; (Δημ. 3, 16)· τίς εἶ; (Ἄρστωφ. Ἀχ. 594).

§ 330 Ἡ πότερος σημαίνει τίς ἐκ τῶν δύο· π. χ. πότερος καλλίων δοκεῖ εἶναι ὁ πατήρ ἢ οὔτος; Συχνότατον δὲ εἶνε τὸ πότερον ἢ πότερα ἐν ἀρχῇ διπλῆς ἐρωτήσεως· π. χ. πότερον αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς πόλεσι φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες; (Πλ. Κρατ. 392).

§ 331. Ἡ ποῖος λαμβάνεται ὡς καὶ ἡ τίς· π. χ. τίνος ἐν τῷ παρόντι πρέπει μνησθῆναι καὶ ποῖ' αὐτῶν χρῆ παραλιπεῖν (Ἰσ. 16, 39). Μετὰ δὲ τῆς ἀορίστου τίς συνημμένη (ποῖός τις) τίθεται ἐπὶ ἐρωτήσεως περὶ ποιότητος· π. χ. οὐδεὶς ἐρωτᾷ ποία τις ἡ Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τίς (Πλ. Γο. 440).

ΣΗΜ. Ἐν τῷ διαλόγῳ γίνεται χρῆσις τῆς ποῖος συνημμένης μετὰ τῆς λέξεως, ἣν προηγουμένως εἶπε τὸ ἕτερον τῶν διαλεγομένων προσώπων. ὅταν ὁ λέγων καταγεῖλῃ καὶ ἀποδοκιμάσῃ τὴν μνείαν τῆς λέξεως ταύτης· π. χ. ὁ Ζεὺς οὐ θεὸς ἐστίν; ποῖος Ζεὺς; οὐ μὴ ληρήσεις; οὐδ' ἔστι Ζεὺς (Ἄριστφ. Νεφ. 366).

§ 332. Διὰ τῆς πόσος γίνεται ἐρώτησις περὶ πλήθους ἢ μεγέθους· π. χ. πόσα ἔτη; (Ξ. Κυ. 2, 2, 8)· πόσος τις; μικρὸς, ἡλικίος Μόλων (Ἄριστφ. Β. 55).

§ 333. Διὰ τῆς πηλίκος ἐρωτᾷ τις περὶ ἡλικίας ἢ μεγέθους· π. χ. πηλίκος ἦσθα ἐπὶ τῶν Μηδικῶν; πηλίκον τί ἐστὶ τὸ χωρίον; (Πλ. Μέν. 85).

§ 334. Διὰ τῆς ποσσιᾶος ἐρωτᾷ τις περὶ χρόνου· π. χ. ποσσιᾶος ἂν ἐκεῖσε ἀφικοίμην; (= πόστη ἡμέρα, ἦτοι εἰς πόσας ἡμέρας δύναμαι νὰ φθάσω ἐκεῖ; Ξ. Κυ. 5, 3, 28).

§ 335. Ἡ πόστος ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ τακτικὰ ἀριθμητικά, ἦτοι εἰς τὴν δι' αὐτῆς γινομένην ἐρώτησιν γίνεται ἀπόκρισις διὰ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ· π. χ. κατανόησον πόστω μέρει αὐτῶν μαχεσάμενοι νενικήκαμεν (Ξ. Κυ. 4, 1, 16).

§ 336. Διὰ τῆς ποδαπὸς γίνεται ἐρώτησις περὶ τοῦ ἐκ τίνας χώρας ἢ πόλεως εἶνε τίς· π. χ. τίς καὶ ποδαπὸς καὶ πόσου διδάσκει; Εὐθηνος, Πάριος, πέντε μῶν (Πλ. Ἄπ. 20).

§ 337. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία συνημμένη μετὰ δεικτικῆς εἶνε κατηγορούμενον αὐτῆς· π. χ. τί οὖν δὴ τοῦτο λέγεις; (= τί ἐστὶ τοῦτο, ὃ λέγεις; Πλ. Γ. 452). Συχνάκις γίνεται τοῦτο ἐπὶ τοῦ ποῖος ἐν τῷ διαλόγῳ μετὰ τίνος βραχυλογίας· π. χ. ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τῶν ὄντων ἐστὶν ἐπιστήμη; περὶ λόγους· ποίους τούτους; (= ποῖοί εἰσιν οὗτοι, περὶ οὓς ἡ ῥητορικὴ ἐστὶν ἐπιστήμη; Πλ. Γο. 449).

§ 338. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία δύναται νὰ ἀνήκῃ εἰς μετοχὴν ἢ εἰς ἐξηρητημένην πρότασιν· π. χ. τί ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ

ῶν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύεις μοι ; (Ξ. Ἄν. 1, 6, 8)· ἵνα τί γένηται ; (Ἄνδ. 3, 26).

ΣΗΜ. Ἐντεῦθεν κατ' ἔλλειψιν τοῦ ῥήματος τὸ ἵνα τί σημαίνει τίνας ἔνεκα, πρὸς τίνα σκοπὸν, καὶ τὸ ὅτι τί σημαίνει διὰ τί· π. χ. ἵνα τί ταῦτα λέγεις ; (Πλ. Ἄπ. 26)· ὅτι τί ; (Δημ. 23, 214).

§ 339. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐρωτηματικῇ προτάσει δύνανται νὰ ὑπάρχωσι δύο ἢ πλείονα ἐρωτηματικὰ ἀσυνδέτως πρὸς ἄλληλα· π. χ. τίνας ὑπὸ τίνων εὐροίμεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων ; (Ξ. Ἄπ. 2, 2, 3).

Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι.

§ 340. Ἡ τις οὐσιαστικῶς μὲν λαμβανομένη σημαίνει πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀόριστον· π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ, ζύλα τις σχισάτω (Ξ Κυ. 5, 4, 50). Ἐπιθετικῶς δὲ λαμβανομένη συνάπτεται μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἵνα παραστήσῃ αὐτὸ ἀόριστον· π. χ. γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε.

ΣΗΜ. α'. Τὸ οὐδέτερον τί σημαίνει ἐνίοτε λόγου τι ἄξιον· π. χ. οἴονται τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι (Πλ. Ἄπ. 41)· ἔδοξέ τι λέγειν (Ξ. Κυ. 1, 4, 20). Τὸ ἀντίθετον τοῦ τί εἶνε τὸ οὐδέν· π. χ. οὐδέν ἐσμεν (Ἀρσφ. Δυσ. 137)· οὐδέν λέγεις (= οὐδέν λόγου ἄξιον· ὀρθόν, ὑγιές· Ἀρσφ. Νεφ. 1094). Τὴν σημασίαν ταύτην ἔχει καὶ τὸ τις, ὅταν εἶνε κατηγορούμενον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὅταν εἶνε συνημμένον μετ' οὐσιαστικοῦ· π. χ. ἠϋχίεις τις εἶναι (Εὐρ. Ἐλ. 930)· κατὰ γῆν δὲ πόλεμον, ὅθεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ζυεστόη (= καὶ λόγου τινὸς ἄξια δύναμις, κοιν. κάποια δύναμις. Θ. 1, 15).

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἢ τις ἢ οὐδεὶς σημαίνει σχεδὸν οὐδεὶς· π. χ. οὗτοι ἢ τι ἢ οὐδέν ἀληθές εἰρήκασιν (Πλ. Ἄπ. 17).

§ 341. Ἡ τις συναπτομένη μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἀντωνυμιῶν καὶ ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κολάζει τὴν σημασίαν αὐτῶν καὶ δύνανται νὰ ἐξηγητῆται διὰ τοῦ πῶς ἢ τοῦ περίπου· π. χ. δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστόν ἄνδρα (Πλ. Πολ. 596)· ἢ μὲν γραφή κατ' αὐτοῦ τοιάδε τις ἦν (Ξ. Ἄπ. 1, 1, 1)· πόσοι τινές ; (= πόσοι περίπου. Ξ. Κυ. 2, 1, 3)· τριάκοντά τινας ἀπέκτειναν (Θ. 5, 73). Τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει τὸ τί συνημμένον μετὰ τοῦ πάνν, σχεδόν, μάλλον, ἐγγύς, ὁμοῦ, μάλα· π. χ. σχεδόν τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γινώσκειν αὐτὸν ἑαυτὸν (= σχε-

δόν πως. Πλ. Χαρμ. 164)· οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλές εἶναι τοῦτο (Ξ. Ἄν. 6, 1, 26)

§ 342. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία πότερος σημαίνει ἐκ τῶν δύο τις· π.χ. ἀλλ', ὦ Νικία, τί οὐ λέγει πότερος ὑμῶν; (ἐξ ὑμῶν τῶν δύο τις. Πλ. Λάχ. 181).

§ 343. Ἡ δεῖνα εἶνε εὐχρηστος, ὅταν τις δὲν θέλῃ νὰ ὀνομάσῃ πρόσωπον ἢ πρόζημα· π.χ. ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνα τὸν δεῖνα εἰσήγειλαν (Δημ. 13, 5).

§ 344. Ἡ ἕτερος σημαίνει ἄλλος ἢ ὁ ἤδη γνωστός, καὶ ἐν γένει ἄλλος, διάφορος· π.χ. τοῦτο καὶ ἕτερος ἴσως πέπονθεν, οὐ μόνος ἐγώ. Τὸ ἕτεροι τοσοῦτοι=ἄλλοι τόσσοι. Ἡ ἕτερος μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἢ ὁ ἄλλος ἐκ τῶν δύο· π.χ. τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἠγεῖται εἰδέναι (Πλ. Θεαιτ. 180).—Βάτος μὲν, ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ παρόντες), λαβῶν λόχον, ἦλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν (Θ. 4, 43). Ἀντίθετον τοῦ ὁ ἕτερος εἶνε τὸ οὐδέτερος (=οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἕτερος).

§ 345. Ἡ ἄλλος σημαίνει ὅ,τι καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ.

ΣΗΜ. Τὸ ἄλλος εὐρήται πολλάκις συνημμένον μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἔνθα τὸ οὐσιαστικὸν ὄφειλε νὰ κεῖται ὡς παράθεσις τοῦ ἄλλος. Οὕτω κείμενον τὸ ἄλλος δύνανται νὰ ἐξηγητῆται διὰ τοῦ πληρ. τούτου· π.χ. τῆ δ' ὕστεραία εἰς τὸ Ὀιδεῖον παρεκάλεσαν τοὺς ἐν τῷ καταλόγῳ ὀπλίτας καὶ τοὺς ἄλλους ἰππέας (=καὶ τοὺς ἄλλους, τοὺς ἰππέας, ἢ καὶ πληρ. τούτων τοὺς ἰππέας. Ξ. Ἑλλ. 2, 4, 9)· ἔστασαν Πέρσαι μὲν ἐκ δεξιᾶς, οἱ δὲ ἄλλοι σύμμαχοι ἐξ ἀριστερᾶς (=οἱ δὲ ἄλλοι, δηλ. οἱ σύμμαχοι. Ξ. Κυ. 8, 3, 10).

§ 346. Ἡ ἐκάτερος καὶ ἡ ἕκαστος σημαίνουσι καθεὶς χωριστά, ἀλλ' ἢ μὲν ἐκάτερος σημ. καθεὶς ἐκ δύο ὀρισμένων, ἢ δὲ ἕκαστος σημ. καθεὶς ἐκ πολλῶν· π.χ. τῆ ἐκατέρου ἡμῶν ὠφελίᾳ χρήσασθε (καθενός ἐξ ἡμῶν τῶν δύο, δηλ. τοῦ Νικίου καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Θ. 6, 17)· τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνει (Δημ. 4, 28).

§ 347. Τὸ ἄμφω καὶ τὸ ἀμφοτέρω σημαίνουσι καὶ οἱ δύο· π.χ. ἄμφω νεωτέρω ἐστὸν ἐμοῦ (=καὶ οἱ δύο νεώτεροί ἐστε ἐμοῦ. Ἰλ. Α. 259).

ΣΗΜ. Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερος, οὐδέτεροι, ἕκαστοι, ἐκάτεροι, λέγονται

ἐπὶ πληθῶν, ἔθνῶν π. χ. τοσαύτην ἔλαβον χώραν, ὅσην οὐδένας τῶν Ἑλλήνων ἔχουσι (δηλ. οὔτε οἱ Ἀθηναῖοι οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι κτλ. Ἰσ. 12, 179) ἐς τὸν παλαιὸν ποτὲ πόλεμον Χαλκιδῶν καὶ Ἐρετριέων καὶ τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἐκατέρωθεν διέστη (Θ. 1, 15). Τὸ ἀμ-
 γότεροι λέγεται καὶ ἐπὶ ἀτόμων καὶ ἐπὶ πληθῶν.

δ'. Αἱ προθέσεις.

§ 348. Αἱ προθέσεις λαμβάνονται διττῶς· α') ἐν συντάξει μετὰ πτώσεως, οἷον· μετ' ἐμοῦ, σὺν Θεῷ, κατὰ τὸ δίκαιον· β') ἐν συνθέσει, οἷον· καταλαμβάνω, περιέρχομαι κτλ.

§ 349. Ἐκ τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἄλλαι δὲ συντάσσονται μετὰ δύο πτώσεων καὶ λέγονται δίπτωτοι, ἄλλαι δὲ συντάσσονται μετὰ τριῶν πτώσεων καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

Προθέσεις μονόπτωτοι.

350. Ἐκ τῶν μονόπτωτων προθέσεων μετὰ γενικῆς μὲν συντάσσονται ἢ ἀντί, ἢ ἀπό, ἢ ἐκ (ἐξ) καὶ ἢ πρό, μετὰ δοτικῆς δὲ ἢ ἐν καὶ ἢ σὺν (ἢ ξύν), μετ' αἰτιατικῆς δὲ ἢ εἰς (ἢ ἐς) καὶ ἢ ἀνά.

Ἡ ἀντί.

§ 351. Ἡ ἀντί ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταλλαγὴν π. χ. ἄρχων ἠρέθη Ξενοφῶν ἀντὶ Προξένου (=εἰς τὴν θέσιν, πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Προξένου. Ξ. Ἄν. 3, 1, 47): ἀνταλλάξασθαι βουλόμεθα ἀντιπάλους Λακεδαιμονίους ἀντὶ Θηβαίων. Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία α') τῆς προτιμῆσεως π. χ. ἀντὶ πολέμου εἰρήνην εἰλόμεθα (Θ. 4, 30)· β') τῆς συγκρίσεως π. χ. μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω (=ἢ τὴν αὐτοῦ πατρίδα. Σοφ. Ἀντιγ. 182)· γ') τῆς ἀμοιβῆς καὶ τῆς αἰτίας π. χ. τί ἡμῖν ἀντὶ τούτων ὑπηρετήσεις; (=διὰ ταῦτα, ἀνταμείβων ἡμᾶς διὰ ταῦτα. Ξ. Κυ. 4, 9, 8)· ὠφελήσω αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ' αὐτοῦ (=δι' ὅσα εὐηργετήθην ὑπ' αὐτοῦ. Ξ. Ἄν. 1, 3, 4)· δ') τῆς ὁμοιότητος ἢ ἰσότητος π. χ. ἀντὶ κυνὸς εἰ φύλαξ (=ὅμοιος ἢ ἴσος κυνί, ὥσπερ κύων. Ξ. Ἄπ. 2, 7, 14).

§ 352. Ἡ ἀντὶ ἐν συνθέσει σημαίνει α') ἀπέναντι π. χ. ἀντιοιστρατοπεδεύομαι (Θ. 1, 30)· β') ἀνικατάστασιν π. χ. ἀνικαθίστημι· γ') ἐναντίον π. χ. ἀντιπρότιω· δ') ἰσότητα π. χ. ἀντάξιός· ε') ἀμοιβαιότητα π. χ. ὁ Νικήρατος, ἐρῶν τῆς γυναικός, ἀντεροῦται (Ξ. Συμ. 3, 2).

ΣΗΜ. Ἡ πρώτη καὶ κυρία σημασία τῆς ἀντὶ εἶνε τοῦ ἀντικρύ, ἀπέναντι· πρὸς ἀντίον, ἐναντίον.

Ἡ ἀπὸ.

§ 353. Ἡ ἀπὸ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει α') χωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν π. χ. ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν (Θ. 1, 110)· πόλις κεῖται ἀπὸ θαλάσσης (=μακρὰν τῆς θαλάσσης (Θ.1,16)· ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶργον αὐτοὺς οἱ Θρᾷκες (Ξ. Ἄν. 6, 8, 5)· τὸ ἀπὸ σκοποῦ λέγειν σημαίνει μακρὰν τοῦ σκοποῦ λέγειν, ἥτοι οὐχὶ ἐπιτυχῶς λέγειν. Ὅθεν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ=ἐπιτυχῶς (Πλ. Θεαιτ).

β') ἀρχὴν καὶ κίνησιν ἀπὸ τινος·

1) τοπικῶς π. χ. Κύρος ὤρμητο ἀπὸ Σάρδεων. Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων τῶν σημαίνοντων ἐξάρτησιν π. χ. κατέδησαν ἀπὸ δένδρων τοὺς ἵππους (Ξ. Ἑλλ. 4, 4, 10).

2) χρονικῶς π. χ. ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου (Ξ. Ἄν. 7,5,8).

3) μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν α') τῆς ἐμμέσου καταγωγῆς π. χ. οἱ ἀφ' Ἡρακλέους (=οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους· β') τοῦ δρογάνου ἢ τοῦ ῥόπου π. χ. ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἡμῖν πολεμεῖ συμμάχων (Δημ. 4, 34)· ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου παρχίγνεται τοῖς ἀνθρώποις (=αὐτομάτως Πλ. Εὐθύδ. 282)· οὕτω καὶ ἀπὸ στόματος λέγειν (Ξ. Ἄπ. 1, 3, 39)· γ') τῆς αἰτίας π. χ. ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπληρέθη (=διὰ τοῦτο τὸ τόλμημα ἢ, ὡς λέγεται συνήθως, συνεπεῖα τούτου τοῦ τολμήματος. Θ. 2,35)· δ') τῆς ὕλης π. χ. εἴματα ἀπὸ ξύλων πεποιημένα (Ἡρ. 7.65).

§ 354. Ἡ ἀπὸ ἐν συνθέσει σημαίνει α') χωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν π. χ. ἀποχωρίζω, ἀπείρω, ἀποκρούω. Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία τῆς ἀποβολῆς καὶ ἀπωλείας, τῆς παύσεως καὶ τῆς στερήσεως π. χ. ἀποκτιῶμαι τι=ἀποβάλλω, ἀπόλλυμι τι, ὅπερ ἐκεκλήμην· ἀπομανθάνω=ἐπιλανθάνομαι τῶν

μεμαθημένων ἀποφοιτῶν=πύομι φοιτῶν ἀπαξιῶ=οὐκ ἀξιῶ· ἀπόφρημι=οὐ φρημι (Ξ. Κυ. 1, 6, 13)· ἀπεικός (=οὐκ εἰκός· Ἄντιφ. Α, γ, 5)· β') τὸ ὀπίσω π. χ. ἀποστρέφω, ἀποχωρῶ, ἀπονοσιῶ· Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὀπίσω πηγάζει ἡ σημασία τοῦ ὀφειλομένου ἐν τῷ ἀποδιδόναι, ἀπολαμβάνειν, ἀπέχειν (=ἀπειληφέναι), ἀπαιτεῖν π. χ. οἱ στρατιῶται ἀπῆτουν τὸν μισθὸν (=ἤτουν τὸν ὀφειλόμενον αὐτοῖς μισθόν. Ξ. Ἄν. 1, 2, 11)· πρβ. καὶ 7, 7, 14· γ') ἐπίτασιν π. χ. ἀποθανμάζω, ἀποδειλιῶ, ἀπαμβλύνομαι· δ') ἔμμεσον καταγωγὴν· οἶον ἀπόγονος.

Ἡ ἐκ

§ 355. Ἡ ἐκ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀρχὴν καὶ κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον τινός·

α') τοπικῶς π. χ. τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα (Ξ. Ἄπ. 4, 3, 10)· ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος; (Πλ. Μενέξ. 23 i). Οὕτω καὶ μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαϊνόντων ἐξάρτησιν π. χ. ἐκ τῆς θαλάσσης ἡμῖν ἤρτηται ἡ σωτηρία (Ξ. Ἑλλ. 7, 1, 6).

β') χρονικῶς π. χ. ἦν ἐκ παιδός αὐτῷ ἐτάξιρος (Ξ. Κυ. 5, 1, 2)· ἐκ τοῦ ἀρίστου (=εὐθύς μετὰ τὸ ἄριστον. Ξ. Ἄν. 4, 6, 21).

γ') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν 1) τῆς ἀμέσου καταγωγῆς π. χ. οἱ ἐξ Ἑρακλέους (=οἱ παῖδες τοῦ Ἑρακλέους)· οἱ μὲν ἀπὸ θεῶν, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν γεγονότες (Ἰσ. 12, 81)· 2) τῆς αἰτίας π. χ. πῶς ἔχει ἐκ τοῦ τραύματος; (=ἐνεκα τοῦ τραύματος. Ξ. Κυ. 5, 4, 10)· 3) τοῦ ὁργάνου καὶ τοῦ τρόπου π. χ. πάτριον ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι (=διὰ τῶν πόνων. Θ. 1, 123)· ἐκ τοῦ προφανοῦς (=προφανῶς. Θ. 3, 42)· 4) τῆς συμφωνίας π. χ. ἐκ τῶν ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν (Λυσ. 12, 33)· 5) τῆς ὕλης π. χ. ἐποιοῦντο γεφύρας ἐκ τῶν φοινίκων (Ξ. Ἄν. 2, 3, 10).

ΣΗΜ. Ἡ ἐκ εἰς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου ἀντὶ τῆς ἐπὶ εἶνε εὐχρηστος παρὰ τοῖς Ἰωσι καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς· σπανία δὲ ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ.

§ 356. Ἡ ἐκ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') ἔξω π. χ. ἔξάγω, ἐκβάλλω· β') ἐπίτασιν (λίαν, ἐντελῶς) π. χ. ἔκλευκος, ἐξεργάζομαι,

ἐκμανθάνω· γ') ἄμεσον καταγωγήν· ἔκγονος, δ') μεταβολήν· π. χ. ἐξελληνίζω.

Ἡ πρό.

§ 357. Ἡ πρό ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει ἔμπροσθεν· α') τοικῶς· π. χ. τὰ πρό ποδῶν (Ξ. Ἄν. 4, 6, 12)· τεθραμμένοι εἰσι πρό τῶν πυλῶν (Ξ. Ἑλλ. 2, 4, 34). Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία τῆς ὑπερασιόσεως (πρό=ὑπέρ) καὶ ἡ τῆς προουμήσεως· π. χ. πρό τῆς Ἑλλάδος ἀποθηήσκει (Ἡρ. 9, 72)· αἰρούμαι πρό δουλείας θάνατον (=προτιμῶ τῆς δουλείας τὸν θάνατον. Πλ. Πολ. 386)· β') χρονικῶς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ πρότερον (ἀντίθετος εἶνε ἢ μετὰ μετ' αἰτιατικῆς)· π. χ. πρό τῆς μάχης καὶ μετὰ τὴν μάχην (Ξ. Ἄν. 1, 7, 13).

ΣΗΜ. Ἐν τῷ πρό ὁδοῦ γίνεσθαι σημαίνει τὸ πρόσω (Ἰλ. Δ. 382). Ἐκ τούτου τὸ φροῦδος.

§ 358. Ἡ πρό ἐν συνθέσει σημαίνει ὅ,τι καὶ ἐν συντάξει· π. χ. προϊάσω, προλέγω, προκινδυνεύω, προαιροῦμαι, προχωρῶ.

Ἡ ἐν.

§ 359. Ἡ ἐν ἐν συντάξει μετὰ ὁριστικῆς σημαίνει· α') τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· π. χ. ἐν Ἀθήναις οἰκῶ· β') τὸ ἐνώπιον ἢ τὸ μεταξὺ (μετὰ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἢ μετὰ περιληπτικῶν)· π. χ. ὄχληρὸν ἐστὶν ἐν νέοις ἀνὴρ γέρον (Με. 693)· οὐ χαλεπὸν Ἀθηναίους ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινεῖν (Ἀριστοτ. Ῥητ. 3, 14)· ἐν τῷ δήμῳ λέγειν (Δημ. 16, 182)· γ') χρόνον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου γίνεταί τι· π. χ. ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἰς λάθῃ πονηρὸς ὢν (Λυσ. 19, 60)· δ) τὸ ὄργανον καὶ τὸν τρόπον· π. χ. ἐν λόγοις πείθειν (Σοφ. Φ. 1393)· ἐν τάχει καὶ προθυμότερον (Θ. 6, 92)· ε') συμφωνίαν· π. χ. τὴν δίκην ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ κατεδικάσαντο (=κατὰ τὸν Ὀλυμπιακὸν νόμον. Θ. 5, 49).

ΣΗΜ. α'). Τὸ ἐν καιρῷ εἶναι ἢ γίνεσθαι σημαίνει χρήσιμον εἶναι ἢ γίνεσθαι· π. χ. πειράσομαι ἐν καιρῷ σοὶ εἶναι (=ὠφέλιμός σοι εἶναι. Ξ. Ἑλλ. 4, 4, 9)· ἴσως ἂν ἡμῖν ἐν καιρῷ γένοιτο αὕτη ἢ γυνή (=ἴσως ἂν ἡμᾶς ὠφελήσειεν. Ξ. Κυ. 5, 1, 16).

ΣΗΜ. β'). Τὸ ἐν τινι εἶναι σημαίνει πολλάκις ἔκ τινος κρέμασθαι· π. χ. ἐν σοὶ πάντα ἐστίν (=ἐκ σοῦ πάντα κρέμονται, κοινῶς· εἰς τὸ χέρι·

σου εἶναι ὄλα. Ε. Οἰκ. 7, 14)· τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῖς γυμνασίαις ἐστὶν ἡ σωτηρία (Ἀριστ. Α. 30).

ΣΗΜ. γ'. Ἡ ἐν εὐρηταὶ συντεταγμένη καὶ μετὰ γενικῆς κατ'ἄλλειψιν τοῦ ὄκω· π.χ. ἐν παιδοτρίβου (Ἀριστ. Ν. 972). Συνηθέστατον εἶνε τὸ ἐν Ἄιδου. Κατ' ἀναλογίαν δὲ π' ὑτῶν λέγεται καὶ ἐν ἑμαυτοῦ, ἐν σαντοῦ, ἐν ἑαυτοῦ (ἀντίθετον εἶνε τὸ ἐξω ἑμαυτοῦ, σαντοῦ, ἑαυτοῦ)· π.χ. οὗτος σκορδιναῖται κάστιν οὐκ ἐν αὐτοῦ (Ἀριστ. 642)· ἐφλεγόμεν καὶ οὐκέτ' ἦν ἐν ἑμαυτοῦ (=δὲν ἤμην εἰς τὸν ἑαυτόν μου. Πλ. Χαρμ. 755).

§ 360. Ἡ ἐν ἐν συνθέσει σημαίνει ἐντός· π.χ. ἐμπίπτω, ἐγκλείω.

Ἡ σὺν (ἡ ζύν).

§ 361. Ἡ σὺν ἐν συντάξει μετὰ δοτικῆς σημαίνει τὸ ὁμοῦ· π.χ. ἐπαιδεύετο σὺν τῷ ἀδελφῷ.

Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὁμοῦ προκύπτει ἡ σημασία· α') τῆς βοήθειας· π.χ. ἀδικούντα πειράσομαι σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι (=μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν. Ε. Ἀν. 2, 3, 23)· β') τῆς συμφωνίας· π.χ. σὺν τοῖς νόμοις ἠναντιώθη Σωκράτης τοιαύτη ὁρμητὴ τοῦ δήμου. Ε. Ἀπ. 4, 4, 2)· γ') τοῦ τρόπου· π.χ. σὺν γέλωτι ἤλθον. (Ἀν. 1, 2, 18).

§ 362. Ἐν συνθέσει σημαίνει ὡσαύτως τὸ ὁμοῦ, ὡς: συμβαδίζω, συμπράττω τινί. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὁμοῦ προκύπτει ἡ σημασία τῆς ἐπιτάσεως· π.χ. συγκαλύπτω (=παντάπασι, ἐντελῶς καλύπτω).

Ἡ εἰς (ἡ ἐς).

§ 363. Ἡ εἰς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει·

α') διεύθυνσιν εἰς τὰ ἔνδον ἢ τὰ ἐγγυτάτω τινός· π.χ. ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν (Θ. 2, 13)· κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ (Πλ. Πολ. 327).

β') τὸ ὄριον, μέχρι τοῦ ὁποῦ ἐκτείνεται τι (=μέχρι) τοπικῶς ἢ χρονικῶς ἢ μεταφορικῶς· π.χ. ἐκ κεφαλῆς ἐς πόδας ἄκρους (=μέχρι τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν (Πλ. Π. 646)· ἐς τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἤκε (=μέχρι τῆς ὑστεραίας. Ε. Ἀν. 2, 3, 25)· ἐς ἐμὲ (=μέχρι τῶν χρόνων ἐμοῦ, μέχρι τῆς ἐποχῆς μου· Ἡρ. I. 52)· τέθραμμαι εἰς πολυσαρκίαν (=μέχρι πολυσαρκίας. Ε. Ἀπ. 2, 2, 22)· κεχαρισμένως πράττειν τὸ πᾶν εἰς δύναμιν (=μέχρι τῆς δυ-

νάμειος, ἕως ἐκεῖ, ὅπου φθάνει ἡ δύναμις, κατὰ δύναμιν. Πλ. Φαιδρ. 273)· εἰς ὑπερβολὴν = μέχρι ὑπερβολῆς, ὑπερβαλλόντως. Συνηθέστατα τίθεται μετὰ ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εἰς δήλωσιν τοῦ ὡς ἔγγιστα· π. χ. διέφθειραν ἐς ἑπτακοσίους (= μέχρι ἑπτακοσίων, ὡς ἔγγιστα ἢ περίπου ἑπτακοσίου. Θ. 7, 32).

γ') ἀναφοράν· π. χ. ἄπαντές ἐσμὲν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί (Εὐρ. Ἀπ.)· τὰ εἰς τὸν πόλεμον = τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν πόλεμον.

δ') σκοπόν· π. χ. Λυσίμαχος καὶ Μελησίσιος εἰς συμβουλήν περκαλεσάτην ἤμῃς (Πλ. Λά. 186).

ΣΗΜ. Ἡ εἰς εὐρηται συντεταγμένη καὶ μετὰ γενικῆς κατ' ἔλλειψιν τοῦ οἴκου· π. χ. εἶμι εἰς Ἀγάθωνος (Πλ. Συμ. 174)· ἦκετ' οὖν εἰς ἐμοῦ (Ἀρσφ. Λυ. 1064). Πάντοτε λέγεται εἰς Ἄιδου πρὸς § 359, σημ. γ'.

§ 364. Ἡ εἰς ἐν συνθέσει σημαίνει· α') εἶσω, ἐντός· π. χ. εἰσερχομαι, εἰσπλέω· β') ἐπίτασιν· π. χ. εἰσακούω, εἰσορῶ.

Ἡ ἀνά.

§ 365. Ἡ ἀνά συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει· α') διεύθυνσιν πρὸς τὰ ἄνω τινός (ἀντίθ. ἢ κατὰ μετ' αἰτ.)· π. χ. ἀνά τὸν ποταμὸν οὐχ οἷά τέ ἐστι πλώειν (= πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ποταμοῦ, πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ. Ἡρ. 1, 194)· β') τοπικὴν ἔκτασιν· π. χ. ἀνά τὰ ὄρη πλανᾶσθαι (Ξ. Κυ. 2, 4, 27). γ') διανομήν· π. χ. ἐπορεύθησαν ἀνά πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας (Ξ. Ἀν. 4, 6, 4).

ΣΗΜ. Τὸ ἀνά κράτος σημαίνει μὲ ὄλην τὴν δύναμιν (Ξ. Ἀν. 1, 8, 1: ἐλαύνει ἀνά κράτος ἰδροῦντι τῷ ἵππῳ). — Ἀνά στόμα ἔχειν τι = ἐν τῷ στόματι ἔχειν τι, διηνεκῶς λέγειν τι.

§ 366. Ἡ ἀνά ἐν συνθέσει σημαίνει· α') ἄνω· π. χ. ἀναβαίνω.

Τὸ ἀναιρέπω τι σημαίνει τρέπω τι οὕτως, ὥστε τὰ κάτω νὰ γίνωσιν ἄνω, ἀναποδογυρίζω· β') ὀπίσω· π. χ. ἀναχωρῶ· γ') πάλιν, ὡς: ἀναμάχομαι· δ') ἐπίτασιν· π. χ. ἀναβοῶ.

ΣΗΜ. Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀνά εἶνε ἡ τοῦ ἄνω.

Προθέσεις διπτωτοί.

§ 367. Δίπτωτοι προθέσεις εἶνε ἡ διὰ, ἡ κατὰ, ἡ μετὰ καὶ ἡ ἐπέε. Αὗται συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

Ἡ διὰ.

§ 368. Ἡ διὰ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει:

α') διὰ μέσου· π.χ. διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται (Δημ. 19, 314).

ΣΗΜ. Τὸ διὰ μακροῦ, διὰ πολλοῦ σημαίνει μακροῦ, πολλοῦ διαστήματος παρεμπόπτοντος· π. χ. τὸ τῶν Αἰτωλῶν ἔθνος οἰκεῖ κατὰ κόμας καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ (=πολλοῦ διαστήματος παρεμπόπτοντος ἢ πολὺ ἀπεχούσας ἀλλήλων. Δ. 3, 94).

β') χρονικὸν διάστημα μετὰ παρέλευσιν ἢ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τι· π.χ. Μεσσήνην διὰ τειρακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατοικίξειν (μετὰ πάροδον τετρ. ἐτῶν. Ἰσ. 6, 27)· τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου (=καθ' ὄλον τὸν βίον). Τὸ διὰ τέλους σημαίνει μέχρι τέλους· π. χ. οὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ (Σοφ. Ἄν. 275).

γ') τὸ ὄργανον ἢ τὸν τρόπον· π.χ. ἔλεγε δι' ἑρμηνέως (Ξ. Ἄν. 2, 3, 17). — Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάχους (Θ. 2, 18).

§ 369. Ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει: α') αἰτίαν· π.χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κῦρου δι' εὐνοίαν (Ξ. Ἄν. 1, 8, 29)· β') σπανίως σκοπόν· π.χ. διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται (Δημ. 3, 3).

§ 370. Ἡ διὰ ἐν συνθέσει σημαίνει: α') διὰ μέσου· π.χ. διέρχομαι· β') μεταξύ, ὡς: διαλείπω (=μεταξὺ λείπω)· γ') χωρισμὸν καὶ διανομήν· π.χ. δίστημι, διανέμω, διαδίδωμι· δ') διάρκειαν· π. χ. διανέμω· ε') ἐπίτασιν· π. χ. διαφθείρω· ς') ἀμιλλαν καὶ ἀμοιβαίτητα· π. χ. διαπίνομαί τι (=πίνω ἀμιλλώμενος πρὸς τινά ἢ ἀμιλλῶμαι πρὸς τινά ἐν τῷ πίνειν)· διατοξεύομαι, διαλέγομαι· πρβ. καὶ § 166.

ΣΗΜ. Ἡ κυρία σημασία τῆς διὰ εἶνε ἢ τοῦ μεταξὺ καὶ διὰ μέσου.

Ἡ κατὰ.

§ 371. Ἡ κατὰ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει:

α') κίνησιν ἀπὸ τινος πρὸς τὰ κάτω· π. χ. ἤλαντο κατὰ τῆς πέτρας (=ἀπὸ τῆς πέτρας κάτω. Ξ. Ἄν. 4, 2, 17).

β') κίνησιν πρὸς τι κάτω κείμενον· π.χ. μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέω. Οὕτω καὶ καθ' ἱερῶν ὄμνυμι (=ὄμνυμι ἐπὶ τὰ ἱερὰ τὴν χεῖρα τιθείς). Τὸ κατὰ νότον=ὄπισθεν (Θ. 4, 33). Ἐκ

τῆς σημασίας τκύτης προκύπτει ἡ σημασία 1) τοῦ ἐναντίου, ὡς λέγω κατὰ νινος· 2) τῆς ἀναφορᾶς (κατὰ=περί)· π. χ. ταῦτα κατὰ πάντων Περσῶν ἔχομεν λέγειν (Ξ. Κυ. 1, 2, 16)· 3) ὑποκάτω· π. χ. ὁ κατὰ γῆς (=ὁ ὑποκάτω τῆς γῆς, ὁ τεθνεώς. Ξ. Κυ. 4, 6, 3).

§ 372. Ἡ κατὰ ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει·

α') κίνησιν πρὸς τὰ κάτω ἢ διὰ μέσον· π. χ. τὸ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεται (=διὰ τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὰ κάτω. Ἡρ. 1, 194)· ἐπορεύοντο κατὰ γῆν (=διὰ ξηρᾶς. Θ. 1, 61).

β') τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ὅταν συγχρόνως σημαίνεται καὶ ἕκτασις· π. χ. οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ βασιλεῖ ὄντες (Ξ. Κυ. 8, 1, 16).

γ') ἀνικρῶ, ἀπέναντι· π. χ. οἱ κατὰ τοὺς Ἑλληνας τεταγμένοι (Ξ. Ἀν. 2, 3, 19).

δ') χρόνον· π. χ. Λυκοῦργος κατὰ τοὺς Ἡρακλείδας ἐγένετο (=κατὰ τὸν χρόνον τῶν Ἡρακλειδῶν. Ξ. Λ. Π. 10, 8). Οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι=οἱ σύγχρονοι ἡμῶν ἄνθρωποι.

ε') συμφωνίαν· π. χ. κατὰ τὸν νόμον, κατὰ τὸ δίκαιον (Ἀντίθετος εἶνε ἡ παρὰ μετ' αἰτιατικῆς).

ς') τρόπον· π. χ. κατὰ τάχος (=ταχέως. Θ. 3, 104)· κατὰ σπουδὴν (Θ. 2, 94), κατὰ κράτος (=βίχ· ἀντίθετον εἶνε τὸ καθ' ὁμολογίαν).

ζ') αἰτίαν· π. χ. κατὰ φιλίαν αὐτοῦ οἱ πλείστοι ἐθελονταὶ ξυνέσποντο (=διὰ φιλίαν. Θ. 1, 60).

η') σκοπὸν· π. χ. ὁ πατήρ ἐξέπεμψε με κατ' ἐμπορίαν καὶ θεωρίαν (Ἰσ. 17, 4).

θ') χωρισμὸν καὶ διανομήν· π. χ. ἐγὼ ἐθέλω διαδιβάσαι ὑμᾶς κατὰ τετρακισχιλίους δπλίτας (Ξ. Ἀν. 3, 5, 8).

ι') ἀναφοράν· π. χ. τὰ πρὸ αὐτῶν... οὐ μεγάλα νομίζω γε-νέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα (Θ. 1, 1).

ια') ὀπισθεν· π. χ. ἰέναι κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς προσιόντας (Ἡρ. Θ. 53). Οὔτω καὶ κατὰ πόδας (Θ. 5, 64).

§ 373. Ἡ κατὰ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') κάτω· π. χ. καταβαίνω. Τὸ κατέρχομαι σημ. ἐπανερχομαι ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν πατρίδα. Ἐνεργητικὸν αὐτοῦ εἶνε τὸ κατάγειν. Ὁμοίως τὸ κατα-

δέχεσθαι λέγεται ἐπὶ τῆς πόλεως, ἥτις δέχεται τὸν φυγάδα ἐπα-
νελθόντα· β') ἐναντίον· π. χ. κατηγορῶ τινος, καταβοῶ τινος·
γ') ἐπίτασιν (λίαν, ἐντελῶς)· π. χ. κατεσθίειν, κατακαίειν· δ') πέρα
τοῦ δέοντος, παρὰ τὸ πρέπον, παρὰ τὸ καθήκον· π. χ. καταχρῶ-
μαι, καταχαρίζομαι, κατελεῶ, κατακερδαίνω· ε') ἀπώλειαν καὶ
φθοράν· π. χ. καθηδυναθῶ, κατακυβεύω, καθιπποτροφῶ τὴν
οὐσίαν (= φθείρω τὴν οὐσίαν ἡδυπαθῶν, κυβέυων, ἱπποτροφῶν).

ΣΗΜ. Ἡ κυρία σημασία τῆς κατὰ εἶνε ἢ τοῦ κάτω.

Ἡ μετὰ.

§ 374. Ἡ μετὰ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει ὅ, τι ἢ οὐκ
μετὰ δοτικῆς· π. χ. αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ (Ξ. Ἑλλ. 2, 3,
11)· οὐδὲν ἐθέλω κτῆσθαι μετ' ἀδικίας (Ξ. Ἀν. 2, 6, 18).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει χρόνον· π. χ. λίπα μετὰ
τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο (= ἐν τῷ γυμνάζεσθαι. Θ. 1, 6).

§ 375. Ἡ μετὰ ἐν συντάξει μετ' αἰτιατ. σημαίνει· α') ὕστε-
ρον· π. χ. πρὸ τῆς μάχης καὶ μετὰ τὴν μάχην (Ξ. Ἀν. 1, 7,
13)· β') σπανίως τὸ μεταξύ· π. χ. θεωρήσατε μάλιστα τὸ πρᾶγμα
ἐκ τούτων, ἃ μετὰ χειρὸς ἔχετε (μεταξὺ τῶν χειρῶν. Αἰσχ. 1,
74). Τὸ μεθ' ἡμέραν = ἐν ἡμέρᾳ, ἐν καιρῷ ἡμέρας.

ΣΗΜ. Ἡ μετὰ παρὰ ποιηταῖς συντάσσεται καὶ μετὰ δοτικῆς ἐπὶ τῆς
σημασίας τοῦ μεταξύ· π. χ. μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης (= μεταξὺ τῶν
κυμάτων (Ὀδ. γ. 31).

§ 376. Ἡ μετὰ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') μεταξύ· π. χ. μεταί-
χμιον· β') κατόπιν· π. χ. μεταδιώκω· γ') κοινωνίαν· π. χ. μετέ-
χω, μεταλαμβάνω· δ') μεταβολήν· π. χ. μετανοῶ, μεταγινώ-
σκω, μεταίθημι.

Ἡ ὑπὲρ.

§ 377. Ἡ ὑπὲρ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει· α') ὑπεράνω·
π. χ. ὁ θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς (Πλ. Τιμ. 38)· β') πρὸς
υπεράσπισιν· ἢ πρὸς χάριν· π. χ. ὑπὲρ φίλου πονητέον (Με. 735).
γ') ἀνικατάστασιν· π. χ. ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀποκρινοῦμαι (= ἀντι-
σοῦ. Πλ. Γο. 515)· δ') σκοπόν· π. χ. ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου
καὶ τοιαύτης δόξης πάντα ποιοῦσιν (Πλ. Συμ. 203). ε') αἰτίαν·
π. χ. ὑπὲρ τῶν παρελθόντων ὀλίγους τιμωρησάμενοι πολλοὺς

ποιήσετε κοσμιωτέρους (Λυσ. 15. 9). ς') ἐνίοτε ἀναφορὰν ἀντὶ τῆς *περί*. π. χ. ὑπὲρ οὗ νῦν μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν (Λυκ. 7. πρὸς. 11 : *περί* οὗ μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν).

§ 378. 'Η ὑπὲρ ἐν συντάξει μετ' αἰτιχτικῆς σημαίνει *ὑπεράνω* καὶ *πέραν* ὁρίου τινὸς ἢ μέτρου· π. χ. ἐπολέμει τοῖς Θραξῖ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλησποντιον οἰκοῦσι (=πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου. Ξ. Ἄν. 1, 1, 9). οἱ ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονότες (=οἱ ὑπερβάντες τὰ στρατεύσιμα ἔτη. Ξ. Κυ. 1, 2, 4). *μκνία* ἕως ἐστὶν ὑπὲρ δύναμιν τι ποιεῖν (=πέραν τῆς δυνάμεως, ὑπερβαῖνον τὴν δύναμιν. Δημ. 21, 69. Τὸ ἀντίθ. εἶνε *κατὰ δύναμιν*). ὑπὲρ ἡμᾶς φαίνεται ἡμῶν τὰ εἰρημένα εἰρησθαι (=πέραν τῆς διανοητικῆς ἡμῶν δυνάμεως. Πλ. Παρμ. 128).

§ 379. 'Η ὑπὲρ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') *ὑπεράνω* καὶ *πέραν*· π. χ. ὑπερβαίνω, ὑπερβάλλω ὄρος, ὑπερπόντιος· β') ὑπερβολήν· π. χ. ὑπέρδεινος (Δημ. 20, 47). γ') ὑπεράσπιν· π. χ. ὑπερμαχῶ, ὑπεραπολογοῦμαι τινος· δ') *περιφρόνησιν*, ὡς ἐν τῷ ὑπερορῶ.

Προθέσεις τρίπτωτοι.

§ 380. Προθέσεις τρίπτωτοι εἶνε ἡ *περί*, ἡ *ἀμφί*, ἡ *ἐπί*, ἡ *πρός* καὶ ἡ *ὑπό*.

'Η περί.

§ 381. 'Η *περί* ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀναφορὰν ὡς πρὸς τι, *περί* οὗ εἶνε ὁ λόγος, ἡ σκέψις, ἡ φροντίς κτλ.· π. χ. ὁ κακῶς διανοηθεὶς *περὶ τῶν οἰκείων* (=ὡς πρὸς τὰ οἰκεία, προκειμένου *περὶ* τῶν οἰκείων) οὐδέποτε καλῶς βουλευέσεται *περὶ τῶν ἀλλοτρίων* (Ἰσ. 1, 35). σοφοὺς νόμιζε οὐ τοὺς ἀκριβῶς *περὶ τῶν μικρῶν* ἐρίζοντας, ἀλλὰ τοὺς *περὶ μεγίστων* λέγοντας (Ἰσ. 2, 39).

ΣΗΜ. 'Η *περί* μετὰ γενικῆς παρ' Ὁμήρῳ ἔχει πολλάκις τὴν σημασίαν τοῦ *πλέον* ἢ π. χ. ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει *περὶ πάντων* ἔμμεναι ἄλλων (=πλέον ἢ πάντες οἱ ἄλλοι, ὑπέρτερος πάντων τῶν ἄλλων, ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους. Ἰλ. Α. 287). Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἐτηρήθη ἡ συγκριτικὴ αὕτη σημασία τῆς *περὶ* εἰς τὰς φράσεις *περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τι*, *περὶ πλείστον ποιεῖσθαι τι*, *περὶ παντός ποιεῖσθαι τι* (=πλέον ἢ πολὺ ἢ πλείστον ἢ πᾶν, ἥτοι πολὺ, πλείστον, ὑπὲρ πᾶν ποιεῖσθαι, ἥτοι τιμᾶν τι)· π. χ. ἀλήθειαν *περὶ πολλοῦ ποιητέον* (Πλ. Πολ. 589). οὐ τὸ ζῆν *περὶ πλείστον*

ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν (Πλ. Κριτ. 48).—Σωκράτης τὸ μῆτε περὶ θεοῦ ἀσεβῆσαι μῆτε περὶ ἀνθρώπου ἀδικῶς φανῆναι περὶ παντὸς ποιεῖτο (Πλ. Νό. 950). Κατ' ἀναλογία τούτων ἐσχηματίσθη καὶ τὸ περὶ πλείονος, περὶ ὀλίγου, περὶ μικροῦ, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι ἢ ἡγεῖσθαι τι.

§ 382. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ περὶ σημαίνει πέριξ· π. χ. στρεπτοὺς εἶχον περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ ψέλια περὶ ταῖς χερσίν (Ξ. Ἄν. 1, 5, 8).

ΣΗΜ. Μετὰ τῶν φόβου σηματικῶν ῥημάτων τίθεται ἡ περὶ μετὰ δοτικῆς, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς· π. χ. Ζεὺς ἔδισε περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπολιτο πᾶν (Πλ. Πρωτ. 322)· δέδοικα περὶ ἔμαντοῦ (Πλ. Ἄλκ. 117).

§ 383. Ἡ περὶ ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει·

α') πέριξ· π. χ. ἐκέλευσε τούτους θέσθαι τὰ ὄπλα περὶ τὴν σκηπὴν (Ξ. Ἄν. 1, 6, 4). Τὸ εἰμὶ περὶ τι σημαίνει ἀσχολοῦμαι περὶ τι.

β') περιίπον· π. χ. ἀπέθانون περὶ ἐπτακοσίους (Ξ. Ἑλλ. 4, 6, 11).

γ') ἀναφοράν· π. χ. ὁ σώφρων τὰ προσήκοντα πράττει ἂν καὶ περὶ θεοῦ καὶ περὶ ἀνθρώπου (= καὶ ὡς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Πλ. Γο. 507).

ΣΗΜ. Διὰ τοῦ οἱ περὶ τινα σημαίνονται· α') οἱ περὶ τὸ ὀνομαζόμενον πρόσωπον, οἱ ὅπαδοι αὐτοῦ· π. χ. τίς κοσμῶν κάλλιον φαίνεται τοῖς περὶ αὐτὸν ἢ βασιλεὺς; (Ξ. Κυ. 8, 2, 8)· β') τὸ ὀνομαζόμενον πρόσωπον καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· π. χ. οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἔνδον ἦσαν (Ξ. Ἄν. 7, 4, 16).

§ 384. Ἡ περὶ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') πέριξ· π. χ. περιειχίζω, περιόικος· β') περισσῶς, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ σημασία τῆς ὑπεροχῆς καὶ ἡ τοῦ λίαν· π. χ. περιγίγνομαι (=περισσεύω, ὑπέρτερος γίγνομαι), περιέμι (=περισφύζομαι), περιχαρῆς, περίλυπος· γ') περιφρόνησιν· π. χ. περιουῶ.

Ἡ ἀμφί.

§ 385. Ἡ ἀμφί ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς εὐρηται παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς Ἰωσι καὶ ἐνίοτε παρὰ Ξενοφῶντι ἀντὶ τῆς περὶ· π. χ. οἱ δὲ προσήεσαν πολλῶ θυρῶ ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι (Ξ. Ἄν. 4, 5, 17).

§ 386. Μετὰ δοτικῆς συντεταγμένη εὐρηται ἡ ἀμφί παρὰ μόνους τοῖς ποιηταῖς καὶ τῷ Ἡροδότῳ ἀντὶ τῆς περὶ.

§ 387. Ἡ ἀμφὶ ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει τὸ περίεξ καὶ τὸ περίπου, ὡς καὶ ἡ περί· π. χ. καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους (Ξ. Ἄν. 4, 2, 5)· ἀμφὶ μέσας νύκτας (Ξ. Ἄν. 2, 2, 8)

ΣΗΜ. Τὸ οἱ ἀμφὶ τινα=οἱ περὶ τινα.

§ 388. Ἡ ἀμφὶ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') ἀμφοτέρωθεν· π.χ. ἀμφίστομος· β') περίεξ· π. χ. ἀμφίροτος, ἀμφιέννυμαι.

Ἡ ἐπὶ.

§ 389. Ἡ ἐπὶ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει· α') ἐπάνω ἐπὶ στάσεως· π.χ. πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος (Πλ. Νό. 728).

ΣΗΜ. Ποικίλη εἶνε ἡ γρῆσις τῆς ἐπὶ μετὰ γενικῆς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐπάνω ἐν γένει· π. χ. τὸ δίκαιον ἂν τ' ἐπὶ μικροῦ τις, ἂν τ' ἐπὶ μεγάλου παραβαίη, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν (Δημ. 9, 16)· πάλιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν λέγωμεν (=βάσιν τοῦ λόγου τιθέντες τὰς αὐτὰς τέχνας. Πλ. Γο. 453)· ἐτάχθησαν ἐπὶ τεττάρων (=εἰς βῆθος τεσσάρων, τέσσαρες ἐγρησίμευσαν ὡς βῆσις, ἵνα ἐπ' αὐτῆς κατασκευασθῆ τρόπον τινα ἢ παρόραξις. Ξ. Ἄν. 1, 2, 15)· αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρου (=καθ' ἑαυτοῦς. Ξ. Ἄπ. 2, 4, 10)· ἐπ' ἀληθείας=ἀληθῶς.

β') διεύθυναι· π. χ. ἔπλεον ἐπὶ Λέσβου καὶ Ἑλλησπόντου (Ξ. Ἑλλ. 1, 2, 11). Συνηθέστατον εἶνε παρὰ Θουκυδίδῃ τὸ ἐπ' οἴκου (=οἴκαδε).

γ) χρόνον· π. χ. ἐπὶ τοῦ προτέρου πολέμου (Θ. 6, 6)· ἐπὶ Κέρροπος (Θ. 2, 15).

δ') ἐνώπιον (ἐν δικαστικαῖς μάλιστα φράσεσι)· λέγεται π.χ. ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ, ἐπὶ τοῦ δαιητοῦ (Ἰσκι. 12, 11: μάρτυρας καὶ ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ καὶ ἐφ' ὄμων παρεχόμεθα) καὶ τὰ ὅμοια.

§ 390. Ἡ ἐπὶ ἐν συντάξει μετὰ δοτικῆς σημαίνει·

α') ἐπάνω· π. χ. οἱ Θρᾷκες ἀλωπεκῆς ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι (Ξ. Ἄν. 7, 4, 4).

β') πλησίον· π. χ. οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται (Ξ. Ἄν. 1, 9, 3).

γ') προσθήκη· π. χ. κάρδαμον μόνον ἔχουσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ (=πρὸς τῷ σίτῳ. Ξ. Κυ. 3, 7, 7).

δ') ἐπισιασίαν· π. χ. κατέλιπεν ἐπὶ ταῖς ναυσὶν Ἀντίοχον (=ἐπιστάτην καὶ ἄρχοντα τῶν νεῶν. Ξ. Ἑλλ. 1, 5, 11).

ε') αἰτίαν· π. χ. ἡσχόνοντο ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἁμαρτήμασιν (Ἰσ. 4, 77).

ς') σκοπόν· π. χ. ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν οὗτος ποιήσεις (Δημ. 45, 66).

ζ') ὄρον, ἀνιθήκην· π. χ. ἠρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο (=ἐπὶ τίσιν ὄροις. Ξ. Ἑλλ. 3, 1, 20).

η') κατόπιν (χρονικῶς καὶ τοπικῶς)· π. χ. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν· ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ Φεραύλας (=κατόπιν αὐτοῦ, μετ' αὐτόν. Ξ. Κυ. 3, 7, 7)· οἱ ἐπὶ πᾶσιν (=οἱ κατόπιν πάντων, οἱ τελευταῖοι. Ξ. Ἑλλ. 1, 1, 34).

ΣΗΜ. Ἐπὶ τιμὴ εἶναι, γίγνεσθαι, ποιεῖν τε σημαίνει εἰς τὴν ἔξουσίαν, εἰς τὴν διακρισὶν τινος εἶναι, γίγνεσθαι, ποιεῖν τι· π. χ. Κύρος βουλευέται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ' ἦν δύνηται, βασιλεύσει· ἀντ' ἐκείνου (Ξ. Ἀν. 1, 1, 4). —Τὸ ἐπ' ἐμοὶ =ὅσον ἐξαρτάται ἐξ ἐμοῦ.

§ 391. Ἡ ἐπὶ ἐν συντάξει μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει·

α') ἐπάνω (ἐπὶ κινήσεως)· π. χ. ἀνέβησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους Ξ. Κυ. 5, 5, 37).

β') τοπικὴν ἔκτασιν ἢ χρονικὴν διάρκειαν· π. χ. τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι (Ξ. Ἀπ. 1, 4, 17)· ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά (Ξ. Ἀν. 6, 6, 36).

γ') διεύθυνσιν ἐχθρικὴν ἢ ἀπλῶς· π. χ. ἰέναι ἐπὶ τοὺς πολεμίους (Ξ. Ἀν. 3, 1, 11)· οὐκ ἔχει φύσιν.... τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσιῶν θύρας ἰέναι (Πλ. Πολ. 489).

δ') σκοπόν· π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδαρ (Ξ. Ξυ. 5, 3, 30).

ΣΗΜ. Ἐπὶ πόδα ἀπέρχομαι=ἀπέρχομαι ὀπίσω, ὀπισθοχωρῶ χωρὶς νὰ στρέψω τὰ νῶτα (Κ. Κυ. 7, 5, 6).

§ 392. Ἡ ἐπὶ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') ἐπάνω· π. χ. ἐπιβαῖνω, ἐπιγράφω, ἐπίγειος· β') διεύθυνσιν· π. χ. ἐφέλκω, ἐπισπῶ· γ') πλησίον· π. χ. ἐπιθαλάσσιος· δ') ἐναντίον· π. χ. ἐπιστρατεύω νιν· ε') κατόπιν· π. χ. ἐπιγίγνομαι, ἐπίγονος· ς') προσθήκην· π. χ. ἐπεισέροχομαι· ζ') ἐπίτασιν· π. χ. ἐπιποθῶ, ἐπίμεμπτος.

ΣΗΜ. Ἡ κυρίως σημασία τῆς ἐπὶ εἶνε ἢ τοῦ ἐπάνω.

[ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ]

Ἡ παρά.

§ 393. Ἡ παρά μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους· π.χ. παρὰ βασιλείῳ πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπῆλθον (Ξ. Ἀν. 1, 9, 29)· ταῦτα παρὰ σοῦ ἐμάθομεν (Ξ. Κυ. 2, 2, 6).

§ 394. Ἡ παρά μετὰ δοτικῆς προσώπου σημαίνει τὸ πλησίον· π.χ. οὐ παρὰ μητρὶ σιτροῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ (Ξ. Κυ. 1, 2, 8).

Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ πλησίον προέρχεται ἡ σημασία τῆς κρίσεως· π. χ. δοκεῖς παρ' ἡμῶν οὐ βεβουλεῦσθαι κακῶς (=κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν. Σοφ. Τρ. 589).

ΣΗΜ. Ἡ μετὰ δοτικῆς πράγματος σύνταξις τῆς παρά εὔρηται παρὰ μόνοις τοῖς ποιηταῖς.

§ 395. Ἡ παρά μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει·

α') διεύθυνσιν πρὸς πρόσωπον· π. χ. ἦγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον (Ξ. Ἀν. 4, 3, 14).

β') πλησίον καὶ παραλλήλως ἢ ἀπλῶς πλησίον (ἐπὶ πραγμάτων)· π.χ. πλοῦς μὲν ὁ παρὰ γῆν, περίπατος δὲ ὁ παρὰ θάλατταν ἡδιστος (Πλουτ. Συμ. 1, 4, 3)· ἦσαν κῶμυι πολλαὶ ἐν τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν (Ξ. Ἀν. 3, 5, 1).—Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας (Ξ. Ἀν. 7, 1, 2).

γ') χρόνον· π. χ. δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' ὄλον τὸν βίον (=καθ' ὄλον τὸν βίον. Με. 443).

δ') αἰτίαν· π.χ. οὐ παρὰ τὴν αἰτιοῦ θόμην τοσοῦτον ἐπηύξηται Φίλιππος, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμελείαν (Δημ. 4, 11).

ε') ἐναντίον (ἀντίθ. εἶνε ἢ κατὰ)· π.χ. παρὰ τὸν νόμον, παρὰ τὸ δίκαιον.

ς') παράθεσιν (ἡ σημασία αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς σημασίας τοῦ πλησίον)· π.χ. ἡλίου ἐκλείψεις...πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα (=παραβαλλόμενα πρὸς τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρ. μν. Θ. 1, 23)· οἱ παλαιοὶ παρὰ τοὺς νῦν δημιουργοὺς εἰσι φαῦλοι (=παραβαλλόμενα πρὸς τοὺς νῦν δ. Πλ. Ἰππ. 281). Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία τοῦ πλήν· π.χ. οὐκ ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναί (=πλήν τούτων. Πλ. Γο. 507).

ΣΗΜ. Τὸ παρ' ὀλίγον, παρὰ μικρόν, παρ' οὐδὲν ποιῆσθαι ἢ ἡγεῖσθαι τι=ἴσον ὀλίγῳ, ἴσον μικρῷ, ἴσον οὐδενί, ἤτοι ὀλίγον, μικρόν, οὐδὲν νομίζειν τι (ὀλίγον, οὐδαμῶς τιμᾶν τι) π. χ. γρῆ μὴ παρὰ μικρόν ἡγεῖσθαι τὸ παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν (Ἰσ. 5, 73). Τὸ παρ' ὀλίγον ἢ παρὰ μικρόν ἦλθον μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει ὀλίγον ἔλειψε· π. χ. παρὰ μικρόν ἦλθον μετ' ἑξανδραποδισθῆναι (Δημ. 23, 205). Τὸ παρ' ἡμέραν, παρ' ἐνιαυτὸν καὶ τὰ ὅμοια=ἀνά πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, ἀνά πᾶν δευτέρον ἔτος καὶ τὰ ὅμοια.

§ 396. Ἡ παρὰ ἐν συνθέσει σημαίνει·

α') ἐκ μέρους· π.χ. παραλαμβάνω· β') πλησίον· π.χ. παρακάθημαι, πάριμι· γ') ἐναντίον· π. χ. παρασπίνδω, παράνομος· δ') πλαγίως, λεληθότως· π.χ. παρεισδύομαι· ε') οὐκ ὀρθῶς· π.χ. παρακούω, παραφρονῶ· ς') παρόρθειν· π. χ. παρευδοκιμῶ τινα =ὑπερβάλλω τινὰ ἐν τῷ εὐδοκιμεῖν.

Ἡ πρὸς.

§ 397. Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ τοῦ μέρους τινός· π. χ. Χαλκίς πρὸς τῆς Βιωτίας κείττι (=ἐκ τοῦ μέρους τῆς Βιωτίας. Δημ. 23, 182 — Τὸ πρὸς Σικυῶνος καὶ πρὸς ἐσπέρας τεύχος (Ξ. Ἑλλ. 4, 4, 18).

Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης πηγάζει ἡ σημασία· α') τοῦ ἀρμόζοντος· π.χ. χρηστοῦ πρὸς ἀνδρὸς μὴδὲν ἔνοσεν κακόν (=ἴδιον χρηστοῦ ἀνδρός, ἀρμόζον χρηστῷ ἀνδρί...· ἄτοπα λέγεις καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ (=ἀρμόζοντα σοί. Ξ. Ἄν. 2, 3, 15)· β') τοῦ πρὸς χάριν ἢ πρὸς ὠφέλειαν· π.χ. ἀκούσατέ μου πρὸς θεῶν (=πρὸς χάριν τῶν θεῶν, ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν. Ξ. Ἄν. 5, 7, 5)· σπονδὰς ἐποίησαντο πρὸς τῶν Θηβαίων μᾶλλον ἢ ἐαυτῶν (=πρὸς ὠφέλειαν ἢ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Θ. μᾶλλον.—Ξ. Ἑλλ. 7, 1, 17)· γ') τοῦ κατὰ τὴν κρίσιν· π. χ. πρὸς θεῶν ἀσεβής, πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός. (Ξ. Ἄν. 2, 5, 20)· δ') τῆς καταγωγῆς· π.χ. Ἀλκιβιάδης λέγεται πρὸς πατρός μεν Ἀλκμεωνιδῶν εἶναι, πρὸς δὲ μητρός Ἰππονίκου (Δημ. 21, 144)· ε') τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου (ιδ. § 140 α')· π.χ. ὁμολογεῖται πρὸς πάντων (=ὑπὸ πάντων. Ξεν. Ἄν. 1, 9, 21).

§ 398. Ἡ πρὸς μετὰ δοτικῆς σημαίνει τὸ πλησίον· π. χ. οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶ (Ξ. Ἑλλ. 4, 3, 11).

Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ πλησίον προκύπτει ἡ σημασία τῆς προσθήκης· π.χ. πρὸς τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν (Ξ. Κυ. 1, 2. 8).

ΣΗΜ. Τὸ πρὸς τινὶ εἶμι σημαίνει προσέχω τινί, εἶμι προσηλωμένους εἶς τι· π.χ. πρὸς οὐδενὶ τῶν εἰρημένων ἐστί (Πλουτ. περὶ τοῦ ἀκ. 5, 5). Τὸ πρὸς τινὶ γίγνομαι σημαίνει προσηλωθῆναι εἰς τι, προσηλωθῆναι προσοσῆν μου εἰς τι (Δημ. 8, 11).

§ 399. Ἡ πρὸς μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει διεύθυνσιν πρὸς τι· α') τοπικῶς· π.χ. πρὸς Ἑλλήσποντον ὄρξ (Θ. 2, 55)· πρὸς νότον (Ἡρ. 2, 121).

β') χρονικῶς εἰς δήλωσιν τοῦ ἐγγύς, περίπου· π.χ. πρὸς ἐσπέραν ἦν (=ἐγγύς ἐσπέρα ἦν, περίπου ἐσπέρα. Ξ. Ἑλλ. 4, 3, 23).

γ') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν 1) διεύθυνσεως φιλικῆς ἢ ἐχθρικής· π.χ. ὁ πρὸς ἡμᾶς πόλεμος (Ἰσ. 8, 97).—Λέξατε πρὸς με (Ξ. Ἄν. 3, 3, 2)· 2) ἀναφορᾶς καὶ παραθέσεως· π.χ. ἔχουσι χώραν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλαχίστην (=ὡς πρὸς τὸ πλῆθος, ἀναλόγως τοῦ πλῆθους. Ἰσ. 4, 107)· ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανεῖται καὶ σοφία καὶ κάλλι (=*παραβαλλόμενος πρὸς θεόν.* Πλ. Ἰππ. 289)· 3) συμφωνίας· π.χ. πρὸς τὴν δύναμιν τὴν αὐτῶν εὖ ποιοῦσι (=κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν. Πλ. Φαιδ. 231)· 4) τρόπον· π.χ. εἴμ' ἔτοιμος πρὸς βίαν τὸν ἄνδρ' ἄγειν (=βίξ Σοφ. Φιλ. 92)· 5) σκοποῦ· π.χ. παντοδαπὰ εὑρεθῆναι ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν (Δημ. 6. 23).

§ 400. Ἡ πρὸς ἐν συνθέσει σημαίνει· α') διεύθυνσιν· π.χ. προσέρχομαι, προσάγω· β') πλησίον· π.χ. προσοικῶ· γ') προσθήκην· π.χ. προστίθημι, προσκιδῶμαι.

Ἡ ὑπὸ.

§ 401. Ἡ ὑπὸ ἐν συντάξει μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ ὑποκάτω· π.χ. πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος (Πλ. Νό. 728).

Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία· α') τοῦ ποιητικοῦ καὶ τοῦ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου· π.χ. ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου (Ξ. Ἄν. 5, 1, 15)· οὐκ ἐδύνατο σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς (Ξ. Κυ. 1, 4, 15)· β') τῆς συνοδείας· π.χ. Λακεδαιμόνιοι βρα-

δέως καὶ ὑπ' ἀθλητῶν πολλῶν ἐχώρου (ἴσχυον) (= συνοδευόμενοι ὑπ' ἀθλητῶν πολλῶν. Θ. 5, 70).

§ 402. Ἡ ὑπὸ μετὰ δοτικῆς σημαίνει τὸ ὑποκάτω (ἐπὶ στάσεως)· π.χ. προέτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ᾧ ἦν (Ξ. Ἀν. 4, 7, 10). Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς ἐπιμελείας· π.χ. οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ βασιλεῖ ὄντες (Κ. Κυ. 3, 1, 6)· ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ πεπαιδευμένος (ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν π. ἀγαθοῦ Πλ. Λά. 184).

§ 403. Ἡ ὑπὸ μετ' αιτιατικῆς σημαίνει τὸ ὑποκάτω ἐπὶ κινήσεως· π.χ. ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἀνθρωποὶ ὡς ἐβδομήκοντα (Ξ. Ἀν. 4, 7, 8). Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προῆλθεν ἡ σημασία τῆς ὑποταγῆς καὶ ἡ τοῦ χρόνου· π. χ. Αἴγυπτος πάλιν ὑπὸ βασιλεῖα ἐγένετο (Θ. 1, 110)· διέβησαν ὑπὸ νύκτα (= ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς νυκτός, νύκτωρ. Θ. 1, 115).

§ 404. Ἡ ὑπὸ ἐν συνθέσει σημαίνει· α') ὑποκάτω· π.χ. ὑφίσταμαι, ὑπόγειος· β') λάθρα, ἀνεπισθίμως, ὀλίγον· π.χ. ὑφέρω, ὑποπίνω (κοιν. κουτσοπίνω), ὑπόπικρος (= πικροῦτσικρος), ὑπέρωθρος (= κοκκινωπός)· γ') συνοδείαν· π.χ. ὑπάδω, ὑπαυλῶ.

ΣΗΜ. Ἡ κυρία σημασία τῆς ὑπὸ εἶνε ἡ τοῦ ὑποκάτω.

Καταχρηστικά προθέσεις.

§ 405. Εἰς τὰς προθέσεις καταλέγονται καὶ τὸ ἄνευ, χωρὶς, ἔνεκα (ἢ ἔνεκεν), ἄχρι, μέχρι, χάριν, πλὴν, ὅς. Ταῦτα εὐρητὰ μόνον ἐν συντάξει μετὰ πτώσεως καὶ λέγονται καταχρηστικά προθέσεις. Μόνον τὸ πλὴν εὐρητὰ ἐν συνθέσει ἐν τῷ πλημμελῆς.

1. Τὸ ἄνευ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει χωρισμὸν (ἀντίθετος εἶνε ἢ σὺν μετὰ δοτ. ἢ ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς)· π. χ. οὐ θέμις ζῆν, πλὴν θεοῖς, ἄνευ κακῶν.

ΣΗΜ. Τὸ ἄνευ τίθεται καὶ μετὰ τὴν γενικὴν, ὅταν αὕτη εἶνε ἀφορικὴ ἢ τωνυμία· π.χ. λιμένας ἔχετε, ὧν ἄνευ οὐχ οἶόν τε ναυτικῆ δυνάμει χρῆσθαι (Ξ. Ελλ. 7, 1, 3).

2. Τὸ χωρὶς εἶνε κυρίως ἐπίρρημα καὶ σημαίνει χωριστά. Προθετικῶς λαμβανόμενον συντάσσεται μετὰ γενικῆς εἰς δῆλωσιν χωρισμοῦ· π.χ. χωρὶς τοῦ σώματος (Πλ. Φζιδ. 66). Ἐκ τῆς σημα-

σίας τοῦ χωρισμοῦ προκύπτει ἡ σημασία τῆς προσθήκης· π.χ. πεντακισχίλια τάλαντα χωρὶς τῶν ἱερῶν (Ἰσ. 8, 126).

3. Τὸ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν συντάσσεται μετὰ γενικῆς εἰς δῆλωσιν τοῦ τελικοῦ αἰτίου, σπανιώτερον δὲ τοῦ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου· π. χ. ἴνός ἐνεκα ταῦτα λέγω; ἴν' εἰδῆτε κτλ. (Δημ. 4, 3). τῶν ἀδικημάτων ἐνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν (Λυσ. 30, 13).

Τὸ ἔνεκα σημαίνει ἐνίοτε ὅσον ἐξαρτάται· π. χ. παῖδα σὺν ἀπήμονα τοῦ φυλάσσαντος ἔνεκεν προσδόξα τοι ἀπονοστήσεις (= ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ φυλάσσαντος. Ἡρ. 1, 12).

ΣΗΜ. Τὸ ἔνεκεν σπανίως ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. Τίθεται δὲ τὸ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν συνήθως μετὰ τὴν γενικὴν.

4. Τὸ ἄχρι καὶ μέχρι συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνουν τὸ τέρας τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π.χ. παρετέτατο ἢ τάφρος μέχρι τοῦ Μηδίας τείχους (Ξ. Ἀν. 1, 7, 15). ἠκροβολίζοντο πολλάκις μέχρι ἐσπέρας (Ξ. Κυ. 1, 4, 23).

5. Τὸ χάριν συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει σκοπὸν· π. χ. συγχωρῶ τοῦ λόγου χάριν (Πλ. Πολ. 475).

6. Τὸ πλὴν συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐξαίρεσιν· π.χ. Τισσαφέρνης διαρκάσαι τοῖς Ἑλλησιν ἐπέτρεψε ταύτας τὰς κόμας πλὴν τῶν ἀνδραπόδων (Ξ. Ἀν. 2, 4, 27).

7. Τὸ ὡς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς προσώπου εἰς δῆλωσιν διενθύνσεως (ὡς ἢ πρὸς)· π.χ. τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προθέσεων.

§ 406. Αἱ προθέσεις ἦσαν τὸ πρῶτον ἐπιρρηματά. Μετ' ἐπιρρηματικῆς σημασίας εὗρηται πολλάκις παρ' Ὀμήρω. Παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς πεζολόγοις μόνη ἢ πρὸς εὗρηται ἐνίοτε ἐπιρρηματικῶς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ προσέτι ἐν τῷ καὶ πρὸς καὶ πρὸς δέ· π. χ. ἄθλιον ἔφην εἶναι τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλεεινὸν γε πρὸς (Πλ. Γο. 466)· ἐγὼ ἠγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δὲ καὶ οὐ δίκαιον (Δημ. 20, 112).

§ 407. Ἐνίοτε εὗρηται αἱ προθέσεις καὶ μετ' ἐπιρρημάτων συντεταγμέναι· π.χ. κτήμα ἐς αἰεί (= διὰ πάντοτε. Θ. 1, 22)· μέχρι τότε (Θ. 8, 24)· ἐς αὔριον (Εὐρ. Ῥησ. 96)· μέχρι ἐνταῦθα (Ξ. Ἀν. 5, 5, 4)· πρβ. εἰσάπαξ, εἰσεῖ, παραυτίκα,

§ 408. Ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς ἡ πρόθεσις κεῖται κεχωρισμένη τῆς λέξεως, μεθ' ἧς εἶνε συντεθειμένη· π. χ. ἀπό μ' ὀλεῖς (=ἀπολεῖς με. Σοφ. Φ. 278). Τοῦτο καλεῖται *τμησις*.

§ 409. Ὅταν δύο προθέσεις, διὰ συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν συνδέσμων συνδεόμεναι, συντάσσονται μετὰ τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται μεθ' ἑκατέρας τῶν προθέσεων· π.χ. ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός (Πλ. Νό. 728).

Θέσις τῆς προθέσεως.

§ 410. Αἱ προθέσεις τίθενται ἀμέσως πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, μεθ' οὗ συντάσσονται. Ἀλλὰ πολλάκις δύναται νὰ παρεμπύπτη μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ λέξις τις ἢ καὶ πλείονες λέξεις, μάλιστα δὲ τὸ μέν, δέ, τέ, γάρ, οὖν, τοίνυν, ἄρα, μὲν οὖν, μὲν γάρ, δ' αὖ· π. χ. ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσιν, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας (Ἡρ. 1, 87)· ἐκ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας (=ἐκ τῆς ἐπιμελείας τῶν ἔργων. Θ. 3, 46)· λόγοι ἀληθεῖς ἄριστοι φρουροὶ τε καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσι διανοίαις (Πλ. Πολ. 560).

§ 411. Αἱ δυσύλλαβοι προθέσεις τίθενται παρὰ ποιηταῖς καὶ μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, μεθ' οὗ συντάσσονται. Τότε δὲ ὁ τόνος τῆς προθέσεως ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παρακλήγουσαν. Τοῦτο λέγεται *ἀναστροφή*· π. χ. ταχθεὶς τόδ' ἔρδειν τῶν ἀνασπόντων ὑπο (Σοφ. Φ. 6)· τοῦ θεοῦ πάρα (Σοφ. Οἰδ. 7. 45)· τῆσδε τῆς φήμης ἄπο (Σοφ. Ἠλ. 65, 65). Ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ ἡ ἀναστροφή γίνεται ἐπὶ τῆς προθέσεως περί. Πλ. Φιλ. 49: σοφίας περί.

§ 412. Ὅταν τὸ οὐσιαστικόν, μεθ' οὗ ἡ πρόθεσις συντάσσεται, ἔχῃ ἐπιθετικὸν προσδιορισμόν, τότε ἡ πρόθεσις τίθεται πρὸ τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, ἀν οὗτος προτάσσεται τοῦ οὐσιαστικοῦ· π.χ. παρὰ τοῦ σοῦ πατρός. Παρὰ ποιηταῖς πολλάκις κεῖται μεταξὺ τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις σπανίως· π.χ. οὐδενὶ ξὺν νῶ (Πλ. Κρ. 48)· τρόπων ἐξ οἴων (Θ. 2, 36)· οὐδὲν δι' ἄλλα (Λυσ. 16, 8).

Ἐπανάληψις καὶ παράλειψις τῆς προθέσεως.

§ 413. Ὅταν δύο ἢ πλείονα οὐσιαστικά, συμπλεκτικῶς ἢ διαζευκτικῶς συνδεόμενα, ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς αὐτῆς προθέσεως, ἡ πρόθεσις τίθεται· α') πρὸ ἐκάστου οὐσιαστικοῦ, ὅταν πρόκειται ἐκαστῇ ἔννοιᾳ χωριστὰ ἢ μετ' ἐμφάσεως νὰ ἐκφρασθῇ· π.χ. τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ ἐλευθέριον—καὶ διὰ τοῦ προσώπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων διαφκίνει (Ξ. Ἀπ. 3, 10, 5)· β') μόνον πρὸ τοῦ πρώτου οὐσιαστικοῦ· π.χ. ἀπό τε τῶν νεῶν καὶ τῆς γῆς (Ξ. Ἑλλ. 1, 1, 4)· ἐς πόλιν τινὰ ἢ ἰδιώτην (Θ. 5, 41).

§ 414. Ὅταν μετὰ οὐσιαστικόν, συνημμένον μετὰ προθέσεως, ἔπνηται ἀναφορικῇ ἀντωνυμία ἐν τῇ αὐτῇ σχέσει, ἡ πρόθεσις τίθεται καὶ πρὸ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ἐνίοτε δὲ καὶ παραλείπεται· π.χ. πάρεσιν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς δεῦ ἀυτοὺς παρεῖναι (Ξ. Κυ. 1, 2, 4)· δίκας ἤθελον δοῦναι παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφοτέροι ξυμβῶσι (=παρ' αἷς. Θ. 1, 27).

§ 415. Συνήθης εἶνε ἡ παράλειψις τῆς προθέσεως ἐν τῷ διαλόγῳ· π.χ. πῶς ἔχεις δόξῃς τοῦ τοιοῦδε πέρι; τίνος δῆ; τοῦ ὑπολαμβάνειν κτλ. (Πλ. Πολ. 456).

Σύνταξις προθέσεων κατὰ πρόληψιν καὶ ἔλξιν.

§ 416. Πολλάκις μετὰ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν συνάπτεται κατὰ πρόληψιν ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς δηλῶν στάσιν, διότι ὁ λέγων ἀποβλέπει εἰς τὴν μετὰ τὴν κίνησιν ἐπερχομένην στάσιν· π.χ. τὸ ἐμὸν σῶμα, ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργύρῳ (Ξ. Κυ. 8, 7, 25)· τούτους ἐν τοῖς φίλοις ἔθεσαν (=εἰς τοὺς φίλους ἔθεσαν, ὥστε εἶναι ἐν τοῖς φίλοις. Ξ. Ἀπ. 2, 4, 4).

§ 417. Πολλάκις μετὰ ῥημάτων στάσεως σημαντικῶν κεῖται προσδιορισμὸς δηλῶν κίνησιν, διότι νοεῖται ἅμα ἡ γενομένη κίνησις· π.χ. παρῆσαν εἰς Σάρδεϊς (= ἐλθόντες εἰς Σάρδεϊς παρῆσαν ἐκεῖ. Ξ. Ἀν. 1. 2, 2)· ἐξαναστῶμεν εἰς τὴν αὐλήν (=ἐξαναστῶμεν καὶ ἔλθωμεν εἰς τὴν αὐλήν. Πλ. Πρωτ. 311),

§ 418. Ἀντὶ ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ, σημαίνοντος στάσιν

τίθεται καθ' ἑλξιν καὶ βραχυλογία ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς σημαίων τὴν ἐκ τόπου κίνησιν (μετὰ τῆς ἐκ, ἀπό, παρά), ὅταν τὸ ῥῆμα σημαίῃ κίνησιν ἀπὸ τινος. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς τίθεται μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ ἀποτελῇ ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν· π. χ. οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἔφυγον (=οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔφυγον ἐκ τῆς ἀγορᾶς. (Ξ. Ἄν. 1, 2, 18)· ὅστις ἀφικνοῖτο τῶν παρὰ βασιλέως (=τῶν παρὰ βασιλεῖ παρὰ βασιλέως. Ξ. Ἄν. 1, 1, 15)· οἱ ἀπὸ τῶν πύργων οὐκ ἔβᾶλλον (=οἱ ἐπὶ τῶν πύργων οὐκ ἔβᾶλλον ἀπὸ τῶν πύργων. Ξ. Ἑλλ. 3, 7, 22). Τοιοῦτον καὶ τὸ παρὰ Ξεν. Ἑλλ. 1, 7, 29 : Ἐρασινίδης ἐκέλευεν ἐπὶ τοὺς πρὸς Μυτιλήνην πολεμίους πλεῖν (=ἐπὶ τοὺς ἐν Μυτιλήνῃ πολεμίους πρὸς Μυτιλήνην πλεῖν).

ΣΗΜ. Ὅμοια τις ἑλξις καὶ βραχυλογία παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ συντάξει τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. τοὺς ἔνδοθεν ἐξῆγε (=τοὺς ἔνδον ἐξῆγεν ἔνδοθεν (Ξ. Κυ. 5, 2, 5)· ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα (=τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρο ἤζοντα. (Δημ. 1, 15).

Σύνταξις τῶν μετὰ προθέσεων συνθέτων ῥημάτων.

§ 419. Πολλὰ τῶν μετὰ προθέσεων συνθέτων ῥημάτων συντάσσονται μετὰ τινος τῶν πλεονάζοντων πτώσεων· α') διὰ τὴν πρόθεσιν· π.χ. πολλοῖς ἡ γλῶττα προτιθέει τῆς διανοίας (=τρέχει πρὸ τῆς διανοίας. (Ἰσ. 1. 40)· ἐμμένω τῷ λόγῳ (Πλ. Φαιδ. 92)· β') διὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος· π. χ. χρῶμαί τι καὶ καταχρῶμαί τι (Δημ. 18, 150 : κενῇ προφάσει ταύτη κατεχρῶ)· γ') διὰ τὴν ἔννοιαν τὴν προερχομένην ἐκ τῆς συνθέσεως αὐτῶν· π. χ. ἐφίεμαί τινα κατὰ τὸ ἐπιθυμῶ τινα· προσέρχομαί τινα κατὰ τὸ πλησιάζω τι· καταχρῶμαι ἢ διαχρῶμαι ἑμαντὸν κατὰ τὸ ἀποσφάττω ἢ διασφάττω ἑμαντὸν ('Ἡρ 1, 82: λέγουσιν Ὀθρυάδην καταχρῆσασθαι ἑαυτὸν)· καταπολεμῶ τινα=καταβάλλω τινα τῷ πολέμῳ· καταβοῶ τινα=καταβάλλω τινα διὰ τῆς βοῆς ('Ἀρστωφ. Ἴππ. 276).

ε'. Ἐπιρρήματα.

§ 420. Τὰ ἐπιρρήματα τίθενται, ἵνα ἐκφράσωσι μάλιστα τὴν σχέσιν τοῦ χρόνου, τοῦ τόπου, τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ποσοῦ. Προσ-

διορίζουσι δὲ τὰ ῥήματα, τὰ ἐπίθετα, τὰ οὐσιαστικά τὰ περιέχοντα ἔννοιαν ἐπιθετικὴν ἢ ἄλλα ἐπιρρήματα· π.χ. καιέβην χθές εἰς Πειραιᾶ (Πλ. Πολ. 327)· πάνυ δλίγοι (Ξ. Ἄν. 1, 2, 14)· μάλα χειμῶνος ὄντος (Ξ. Ἑλλ. 5, 4, 14)· ἄγον ἐπιφθόνως (Θ. 8, 78).

§ 421. Πολλὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται καὶ μετὰ πτώσεως·
α') μετὰ γενικῆς· ἰδ. § 92—94.

β') μετὰ δοτικῆς· ἰδ. § 98.

γ') μετ' αἰτιατικῆς. Μετ' αἰτιατικῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ, εἰς τὸν ὅποσον ὀμνύει τις, συντάσσονται τὰ ὁμοτικὰ ἐπιρρήματα νῆ καὶ μά· τὸ μὲν νῆ ἐπὶ καταφάσεως, τὸ δὲ μά ἐπὶ ἀποφάσεως· π.χ. νῆ τὴν Ἥραν ἄγαμαί γε τὰς ἀποκρίσεις (Πλ. Γο. 449)· μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδα (Ξ. Κυ. 5, 3, 32). Ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ νῆ τίθεται τὸ ναὶ μά· π.χ. ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς σὲ ἐπαναθεασόμενος ἦα (Ξ. Κυ. 5, 4. 10).

**Παρατηρήσεις ἐπί τινων ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιρρηματικῶς
λαυβανομένων λέξεων ἢ ἐκφράσεων.**

§ 422. Ἄει. Τὸ αἰε σημαίνει πάντοτε. Πολλάκις δέ, μετὰ συνάρθρου μετοχῆς μάλιστα, ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἐκάστοτε· π.χ. τοῦτο ἔτι καὶ νῦν διαμένει τῷ αἰε βασιλεύοντι (= τῷ ἐκάστοτε βασιλεύοντι. Ξ. Κυ. 2, 1, 47 πρὸς Πλουτ. Σεργ. VI, 25: οἱ πεμπόμενοι ἐκάστοτε στρατηγοί).

§ 423. Ἄλλως. Τὸ ἄλλως σημαίνει κατ' ἄλλον τρόπον. Ἐκ τῆς κυρίας ταύτης σημασίας προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ἐπ' ἄλλην ἔποψιν, πλὴν τούτου, ἐν γένει, ἀπλῶς, μάτην· π.χ. συγγενεῖς ἦσαν ἑνδόν καὶ ἄλλως εὐμενεῖς (= καὶ πλὴν τούτου. Ξ. Ἑλλ. 5, 2, 9)· ἀόρατον καὶ ἄλλως ἀνάσιθτον (= καὶ ἐν γένει. Πλ. Τιμ. 52)· ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο (= ἀπλῶς, μάτην. Πλ. Κρ. 46).

ΣΗΜ. Τὸ ἄλλως τε καὶ τίθεται πρὸς αἰτιολογικῶν, χρονικῶν καὶ ὑποθετικῶν προτάσεων ἢ μετοχῶν καὶ σημαίνει καὶ μάλιστα· π.χ. ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέρηζον (Θ. 2, 3)· ἄπιστον ταῖς πολιτείαις ἢ τυρανίαις, ἄλλως τε καὶ ὁμορον χῶραν ἔχουσι (Δημ. 1, 5)· τομηγεῖον ἀλγηθῆς εἰπεῖν ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα (Πλ. Φαιδρ. 247).

§ 424. Αὐθις. Τὸ αὐθις σημ. πάλιν. Ἐνίοτε μετὰ μέλλοντος

συντεταγμένον σημαίνει ἄλλοτε· π. χ. νῦν μὲν ἀπέλα· αὐθις δ' ἐγὼ παρέσομαι πρὸς σέ (Ξ. Κυ. 7, 3, 32). Συνηθέστερον ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας εἶνε τὸ εἰσαυθις· καὶ μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ τούτου ποιήσαι, τῆς βραχυλογίας· μακρολογίας δὲ εἰσαυθις (Πλ. Γο. 449).

§ 425. *Αὐτίκα*. Τὸ αὐτίκα σημ. εὐθύς, παραχορήμα. Πολλάκις δὲ λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ παραδείγματος χάριν (Γαλλ. par exemple) π. χ. πᾶν τὸ ὑναντίον ἐστὶν ἐπὶ ἃ οἱ τε δειλοὶ ἔρχονται καὶ οἱ ἀνδρεῖοι· αὐτίκα εἰς τὸν πόλεμον οἱ μὲν ἐθέλουσιν ἰέναι, οἱ δὲ οὐκ ἐθέλουσιν (Πλ. Πρωτ. 359).

§ 426. *Αὐτόθεν*. Τὸ αὐτόθεν ἐνίοτε λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ εὐθύς· π. χ. περὶ μέντοι ἡγεμονίας αὐτόθεν διεπράττοντο, ὅπως ἐν τῇ ἐκυτῶν ἕκαστοι ἡγήσονται (Ξ. Ἑλλ. 7, 5, 3).

§ 427. *Δεῦρο*. Τὸ δεῦρο πκρὰ τοῖς παλαιοῖς λαμβάνεται ἀεῖποτε εἰς δῆλωσιν κινήσεως πρὸς τὸν τόπον, ἔνθα ὁ λέγων εὐρίσκεται· π. χ. ἔλθῃ δεῦρο (Ἀρστροφ. Θ. 319). Πολλάκις λαμβάνεται μετὰ προστακτικῆς ὡς παρακελευσματικὸν μόριον, ὡς τὸ πκρ' ἡμῖν ἔλα· π. χ. δεῦρ' εἰπέ (= ἔλα εἰπέ. Πλ. Ἀπ. 24). Τὸ δεῦρ' αἰεὶ σημαίνει ἕως ἐδῶ, μέχρι τοῦδε· π. χ. δεῦρ' αἰεὶ γὰρ εὐτυχεῖς (Εὐρ. Φοιν. 1215).

§ 428. *Εἶεν*. Τὸ εἶεν σημαίνει συγκατάθεσιν τῶν εἰρημένων. Εἶνε δὲ εὐχρηστον ἐν τοῖς διαλόγοις, ὅταν ὁ λέγων ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα, ἵνα μεταβῇ εἰς τὰ ἐπόμενα· π. χ. εἶεν· ἀλλὰ νῆ Δία κτλ. (Δημ. 20, 75).

§ 429. *Εἶτα καὶ ἔπειτα*. Τὰ χρονικὰ ταῦτα ἐπιρρήματα τίθενται εἰς δῆλωσιν τῆς χρονικῆς ἀκολουθίας· π. χ. τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν εἶτα Θεσσαλίαν ἐπέβη (Δημ. 1, 22). Πολλάκις, μάλιστα δὲ ἐν ἀρχῇ ἐρωτήσεως, σημαίνουσι θαυμασμὸν καὶ ἀγανάκτησιν· π. χ. εἶτα οὐκ αἰσχύνεσθε; (Δημ. 1, 24)· ἐμβρόντητε, εἶτα νῦν λέγεις; (Δημ. 18, 243). Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας λέγονται ἐντονώτερον μετὰ τοῦ καὶ (κᾶτα, κᾶπειτα)· π. χ. κᾶπειτα τοιοῦτον ὄντα οὐ φιλεῖς αὐτόν; (Ξ. Κυ. 2, 2, 31).

§ 430. *Ἐνδον, εἶσω* (ἢ ἔσω). Τὸ μὲν ἐνδον λέγεται ἐπὶ στάσεως, τὸ δὲ εἶσω συνήθως ἐπὶ κινήσεως· π. χ. ἐνδον ἔστ' Εὐριπίδης (Ἀρστροφ. Ἀχ. 394)· χωροῖς ἂν εἶσω (Σοφ. Ἥλ. 1491).

§ 431. *Μάλιστα*. Τὸ μάλιστα μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν σημαίνει περίπου· π. χ. ἔτη τριακόσια μάλιστα.

§ 432. *Μόνον οὐ*. Τὸ μόνον οὐ τίθεται, ἵνα κολάσῃ ὑπερβολικὴν τινα ἔκφρασιν (=σχεδόν)· π. χ. τοὺς ἀπὸ τῶν συμβολαζίων ζῶντας ἴδοιτ' ἂν μόνον οὐκ ἐν τοῖς δικαστηρίοις οἰκοῦντας (Ἰσ. 15, 38).

§ 433. *Ὅσον οὐ*. Τὸ ὅσον οὐ λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ σχεδόν· π. χ. ὁ μέλλων καὶ ὅσον οὐ παρῶν πόλεμος (Θ. 1, 36).

§ 434. *Πολλάκις*. Τὸ πολλάκις μετὰ τὸ εἰ, ἵνα μὴ, μὴ, ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἴσως, τυχόν· π. χ. εἰ ἄρα πολλάκις μὴ προσεσχίκατε τῷ τοιούτῳ (Πλ. Λά. 176)· μὴ πολλάκις ἡμῆς ὁ Ἐπιμηθεὺς σφήλῃ ἐξεπατήσας (Πλ. Πρωτ. 361).

§ 435. *Πόθεν*. Τὸ πόθεν τίθεται πολλάκις εἰς δήλωσιν σφοδρᾶς ἀρνήσεως· π. χ. διὰ τί ποτ' ἀνθρώποι καλοῦνται; σύ ἔχεις εἰπεῖν; πόθεν, ὦ ἄγαθέ; (Πλ. Κρατ. 398).

§ 436. *Ποιέ*. Τὸ ποιέ σημαίνει ἐνίοτε τέλος πάντων· π. χ. ὁ δὲ Ἀγησίλαος χρόνῳ ποιέ εἶπεν (=μετὰ πολὺν χρόνον τέλος πάντων εἶπε. Ξ. Ἑλλ. 4, 1, 31)· ἐφάνθησ ποιέ (=εφάνθησ τέλος πάντων. Σοφ. Ἄντ. 103). Ἐν εὐθείᾳ δὲ ἡ πλαγίᾳ ἐρωτήσῃ κείμενον ἐμφαίνει θαυμασμὸν τοῦ ἐρωτῶντος· διὸ τίθεται συχνότατα ἐν πλαγίᾳ ἐρωτήσῃ μετὰ τὸ θαυμάζειν· π. χ. τί ποτε λέγει ὁ θεός (τί ἄρα γε, τί τάχα λέγει ὁ θεός; Πλ. Ἀπ. 21)· πολλάκις ἐθαύμασα τίσι ποιέ λόγοις ἔπεισαν Ἀθηναίους οἱ γραψάμενοι Σωκράτη (Ξ. Ἀπ. 1, 1, 1).

§ 437. Τὸ ποὺ σημαίνει ἐν τινι τόπῳ, κάπου· π. χ. ἄλλοθί που (=ἐν ἄλλῳ τινι τόπῳ). Πολλάκις δὲ λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἴσως, νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι· π. χ. πάντες που πρὸς τὸν θεὸν ἀποβλέπουσιν (Ξ. Οἰκ. 17, 2).

§ 438. *Πῶ, ἔτι*. Τὸ πῶ τίθεται ἐν προτάσεσιν ἀποφατικαῖς ἢ καταφατικαῖς μὲν, περιεχούσαις δὲ ἔνοιαν ἀποφατικὴν, καὶ σημαίνει ἀκόμη, μέχρι τοῦδε· π. χ. οὐκ ἴσασι πῶ τὴν ἡμετέραν συμμαχίαν (Ξ. Ἄν. 7, 3, 35)· τίς πῶ τούτῳ ἐπεχείρησε; (=μέχρι τοῦδε. Θ. 3, 45). Τὸ ἔτι, ἐν καταφατικαῖς μὲν προτάσεσιν κείμενον, σημαίνει ἀκόμη· ἐν ἀποφατικαῖς δὲ ἢ καταφατικαῖς

μέν, περιεχούσαις δ' ἀπόφασιν, σημαίνει πλέον· π. χ. πάσχω ἔτι καὶ νῦν (Πλ. Συμπ. 315)· οὐκέτι καιρὸς ὄνειν (Σοφ. Ἡλ. 22)· τί τὸ κωλύον ἔτι ἔσται; (Δημ. 1, 12).

§ 439. *Τάχα*. Ἡ πρώτη σημασία τοῦ *τάχα* εἶνε ἡ τοῦ *ταχέως*. Ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις σπανίως εὑρίτται ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης (Πλ. Κρατ. 410: *τάχα* μᾶλλον ἐφήσεις). Συνήθως δὲ κεῖται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἴσως, ὅπερ ἐνίοτε καὶ συνάπτεται μετὰ τοῦ *τάχα* πλεοναστικῶς· π. χ. *τάχ' ἂν* τις τολμήσειε (= ἴσως ἂν τις . . . Ἰσ. 5, 30).

§ 440. *Τάχιστα*. Τὸ *τάχιστα* συνάπτεται πολλάκις μετὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων εἰς δήλωσιν τῆς ταχίστης χρονικῆς ἀκολουθίας δύο τινῶν πράξεων· π. χ. ἐπεὶ *τάχιστα* ἤρέθη, ἤρχετο πρῶτον ἀπὸ τῶν θεῶν (= εὐθύς ἀφ' οὗ . . . Ξ. Κ. 5, 2, 21).

§ 441. *Ἀρχήν, τὴν ἀρχήν*. Τὸ *ἀρχήν* ἢ *τὴν ἀρχήν* λαμβάνεται πολλάκις ἐπιρρηματικῶς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κατ' ἀρχὰς ἢ ἐξ ἀρχῆς. Ἐν ἀποφατικῇ δὲ προτάσει ἀποκλίνει εἰς τὴν σημασίαν τοῦ οὐδαμῶς· π. χ. *ἀρχήν* θηρᾶν οὐ πρόπει *τάμήχανα* (= ἐξ ἀρχῆς δὲν πρόπει . . . ἦτοι οὐδαμῶς πρόπει . . . Σοφ. Ἄντ. 92).

§ 442. *Ὡς*. Τὸ *ὡς* εἶνε ἀναφορικὸν ἐπιρρημα ἀναφερόμενον εἰς τὸ δεικτικὸν οὕτως· π. χ. ἐκέλευσε τοὺς Ἕλληνας, *ὡς* νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι (Ξ. Ἄν. 1, 2, 15). Ἐπὶ ἀναφωνήσεων θαυμασμοῦ σημαίνει πόσον (ιδ. § 314). Μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν ἔχει ἔννοιαν ἐπιτακτικὴν (= ὅσον τὸ δυνατόν)· π. χ. ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα *ὡς* ἡδίστα διάγῃς (Πλ. Κρ. 43). Πρὸ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει περίπου· π. χ. ὀπίπτας εἶχεν *ὡς* πεντακοσίους (Ξ. Ἄν. 1, 2, 3). Πολλάκις σημαίνει σχέσιν, ἀναφορὰν· π. χ. Βρασίδης ἦν οὐδὲ ἀδύνατος, *ὡς* Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν (= σχετικῶς πρὸς Λακεδαιμόνιον, ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἦτο Λακεδαιμόνιος. Θ. 4, 84).

5'. Τὰ ἐπιφωνήματα.

§ 443. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα *ὦ* τίθεται συνήθως μετὰ τῆς κλητικῆς, ὅταν ὁ λόγος γίνηται μετὰ ἡρμείας· π. χ. *ὦ* ἄνδρες Ἀθηναῖοι—*ὦ* γῆρας, *ὡς* ἐπαχθὲς ἀνθρώποισιν εἶ. Τίθεται δὲ

ἄνευ τοῦ ᾧ ἡ κλητικὴ συνήθως, ὅταν ὁ λόγος γίνηται μετὰ σφοδρότητος καὶ πάθους· π. χ. ἄπτε, παῖ, λύχρον ('Ἀρστροφ. Ν. 18)· ἐμβρόνιθε, εἶτα νῦν λέγεις; (Δημ. 18, 234).

§ 444. Τὰ πάθους σημαντικὰ ἐπιφωνήματα τίθενται ἢ ἀπολύτως ἢ μετ' ὀνομαστικῆς ἢ δοτικῆς δηλούσης τὸ πάσχον πρόσωπον ἢ μετὰ γενικῆς δηλούσης τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους· π. χ. φεῦ, αἰβοῦ· οἴμοι ἐγὼ τλήμων (Σοφ. Τρ. 986)· ἰοῦ, ἰαῦ χαρᾶς ('Ἀρστροφ. Εἰρ. 345).

Τὰ ἀρνητικά ἢ ἀποφατικά μόρια.

§ 445. Τὸ οὐ τίθεται ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως· τὸ μὴ τίθεται ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς ἐπιθυμίας.

§ 446. Ἐκ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων ἐπὶ μὲν τῶν τελικῶν καὶ τῶν ὑποθετικῶν τίθεται μὴ (ιδ. § 219 καὶ 215), ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ. Εἰς τὰς τελικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐκ τῶν φροντίδος σημαντικῶν ῥημάτων ἐξαρτώμεναι (ιδ. § 212) καὶ αἱ ἀναφορικαὶ αἱ σημαίνουσαι σκοπόν (ιδ. § 236). Εἰς δὲ τὰς ὑποθετικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ χρονικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαὶ αἱ περιέχουσαι ἔννοιαν ὑποθετικὴν (ιδ. § 237 καὶ 239).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τίθεται οὐ ἀντὶ μὴ, ὅταν ἡ ἀρνησις εἶνε οὕτω στενωῶς συνημμένη μετὰ τινος λέξεως, ὥστε ν' ἀποτελῇ μετ' αὐτῆς μίαν ἔννοιαν· π. χ. εἰ οὐ πολλοὶ ἦσαν (=εἰ ὀλίγοι ἦσαν. Λυσ. 13, 62)· ἐὰν οὐ φῆτε (=εἰάν ἀρνήσθε. Πλ. Ἀπ. 25)· εἰ οὐκ εἴς (=εἰ κωλύεις. Σοφ. Αἴ. 1132).

§ 447. Ἐπὶ τοῦ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται τὸ μὴ· ἐπὶ δὲ τοῦ εἰδικοῦ συνήθως μὲν τὸ οὐ, ἐνίοτε δὲ τὸ μὴ (ιδ. § 247 καὶ 245· πρβ καὶ § 245, σημ. α').

ΣΗΜ. α'. Μετὰ τοῦ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται πάντοτε τὸ μὴ, ὅταν ἀνήκη εἰς πρότασιν ἀπαιτούσαν τὸ μὴ· π. χ. νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον ('Ισ. 4, 41).

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε ἡ ἀρνησις ἀνήκει εἰς τὸ κύριον ῥῆμα· π. χ. οὐ δεῖ οὐδένα τῆς ἀρετῆς ἰδιωτεύειν.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ σύναρθρον ἀπαρέμφατον λαμβάνει ἐπὶ ἀρνήσεως πάντοτε τὸ μὴ.

§ 448. Μετὰ μετοχής, τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν οὐσιαστικῶν τίθεται μὴ, ὅταν περιέχωσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν· ἄλλως τίθεται τὸ οὐ· π. χ. ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου (γν.)· τὸ μὴ δίκαιον ἔργον οὐ λήθει θεός (τὸ ἔργον, ὃ ἂν μὴ δίκαιον ᾖ)· ὁ μὴ ἱατρός γε ἀνεπιστήμων ὢν ὁ ἱατρός ἐπιστήμων (ἂν τις μὴ ἱατρός ᾖ. Πλ. Γο. 459).

ΣΗΜ. Ἡ μετοχὴ δέχεται προσέτι μὴ, ἂν ἀνήκη εἰς πρότασιν ἀπαίτουσαν τὸ μὴ· π. χ. ψηφίσασθε τὸν πόλεμον μηδὲν φοβηθέντες (Θ. 1, 124).

§ 449. Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει διπλῆς πλκγίας ἐρωτήσεως ἐκφερομένης διὰ τοῦ εἰ-ἤ, εἴτε-εἴτε τίθεται ἢ οὐ ἢ μὴ (ιδ. § 208, γ').

ΣΗΜ. Ὅτι, ἐλέχθη περὶ τοῦ οὐ καὶ μὴ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν συνθέτων αὐτῶν: οὐδεὶς, μηδεὶς, οὐδαμῶς, μηδαμῶς κτλ.

§ 450. Πολλακίς ἢ ἐν ἀρχῇ λόγου τιθεμένη ἀρνησις ἐπισκιάζει ὅλον τὸν λόγον. Τοῦτο γίνεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπὶ λόγου συγκειμένου ἐκ δύο μερῶν συνδεομένων πρὸς ἄλληλα διὰ τοῦ μὲν—δέ, ὢν τὸ πρῶτον εἶνε καταφατικόν, τὸ δὲ δεύτερον ἀποφατικόν· π. χ. οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ (= δὲν εἶνε ἀληθές, ὅτι εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ. Δημ. 18, 288)· οὐ γὰρ ἂν μὲν τις καταβάλλῃ πεντακοσίας δραχμάς, δύναται φιλεῖν ὑμᾶς, —εἰ δέ τις πένης, οὐχ οἷός τ' ἐστὶν ἀγαπᾶν τὴν πόλιν (Δίων. Τόμ. II, σ. 265).

Συσσώρευσις ἀρνήσεων.

§ 451. Σύνθετος ἀρνησις μετὰ ἀπλῆν ἢ σύνθετον κειμένη ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει δὲν ἀναιρεῖ τὴν προηγουμένην ἀρνησιν, ἀλλὰ συνεχίζει αὐτὴν μετ' ἐμφάσεως· π. χ. μὴ λαθανέτω σε μηδὲ τοῦτο (Ξ. Κ. 5, 2, 36)· ἐξ οὗ τὴν πόλιν οἰκοῦμεν, οὐδεὶς οὔτε κίνδυνος οὔτε πόλεμος περὶ τηλικούτων ἡμῶν τὸ μέγεθος γέγονεν (Ἰσ. 6, 7).

Οὕτως ἐν ἀρνητικῇ προτάσει ἀντὶ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων τίθενται συνήθως αἱ ἀντίστοιχοι ἀρνητικάί, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκφρασθῇ ἀρνησις μετ' ἐμφάσεως· π. χ. μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὰν ποιήσας ἐλπίζε λήσειν (Ἰσ. 1, 16). Ἄνευ τούτου οὐδεὶς εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἂν ὑμῶν οὐδέποτε γένοιτο ἄξιος (Πλ. Φιλ. 19)· πρβ: οὐδεὶς πάποτε κάλλιον θάνατον ἤνεγκεν ἢ Σωκράτης (Ξ. Ἀπ. 4, 8, 2).

ΣΗΜ. Ἡ δευτέρα ἀρνησις ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει ἀναιρεῖ τὴν προτέραν,

μόνον, ὅταν προηγήται σύνθετος ἀρνήσις (οὐδεὶς, μηδεὶς, οὐδαμῶς κτλ.), ἐπῆται δὲ ἀπλή (οὐ ἢ μή)· π. χ. οὐδεὶς οὐκ ἐπασχέ τι τὴν ψυχὴν (= πάντες ἐπασχόν τι τὴν ψυχὴν. Ξ. Συμ. 1, 9). Ὁμοίως ἐν τῇ φράσει οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ καὶ οὐδεὶς ὅστις οὐ.

§ 452. Πολλάκις τίθενται ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια οὐ καὶ μή.

α') τὸ οὐ μή τίθεται 1) μεθ' ὑποτακτικῆς β' ἀορίστου ἢ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος εἰς δῆλωσιν ἐντόνου ἀρνήσεως τοῦ μέλλοντος· 2) μετὰ τοῦ β' προσώπου τῆς ὀριστικῆς τοῦ μέλλοντος εἰς δῆλωσιν ἐντόνου ἀπαγορεύσεως (ιδ. § 212 σημ. β').

β') τὸ μή οὐ τίθεται·

1) μετὰ τὰ φόβου σημάντικὰ ῥήματα (ιδ. § 212)

2) μετ' ἀπαρμεφάτου, ὅταν τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρνητικῶν φράσεων, οἷον οὐ δύναμαι, οὐχ οἶός τ' εἰμί, οὐ συγχωρεῖ, οὐδεμία μηχανή εἰσιν, αἰσχύνῃ ἢ αἰσχρόν (=οὐ καλόν) εἰσιν, οὐχ οἰόν εἰσιν, ἢ ἐξ ἀρνητικῶν ῥημάτων (ἀρνεῖσθαι, ἀντιλέγειν, κωλύειν), ὅταν ταῦτα κεῖνται ἐν προτάσει ἀποφατικῇ ἢ καταφατικῇ μὲν, περιεχούσῃ δ' ἀπόφασιν· π. χ. οὐδεὶς οἶός τ' ἔστιν ἄλλως λέγων μή οὐ καταγέλαστος εἶναι (Πλ. Γο. 509)· οὐχ οἰόν εἰσι μή οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη (Πλ. Πολ. 427)· πᾶσιν αἰσχύνῃ ἦν μή οὐ συσπουδάζειν (Ξ. Ἄν. 2, 3, 11)· οὐδεὶς πώποτε ἀρτεῖπε μή οὐχὶ καλῶς ἔχειν τοὺς νόμους (Δημ. 24, 24)· τίνα οἶε ἀπαρηγόσθαι μή οὐχὶ ἐπίσιασθαι τὰ δίκαια; (Πλ. Γο. 461).

ΣΗΜ. Μετὰ τοῦ ἀπαρμεφάτου δύναται νὰ κεῖται καὶ τὸ ἄρθρον· π. χ. πὸ μή οὐχ ἡδέα εἶναι τὰ ἡδέα λόγος οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ (Πλ. Φιλ. 13).

3) ἐνίοτε μετὰ μετοχῆς μετὰ ἀρνητικῆν ἔφρασιν· π. χ. τοιαύτης τιμῆς τυχεῖν οὐχ οἶόν τε μή οὐ πολὺ τῶν ἄλλων διαφέροντα (Ἰσ. 10, 47)· δυσάλητος γὰρ ἂν εἶην τοιαύτην μή οὐ κατοικίρων ἔδραν (Σοφ. Οἰδ. Τ. 12).

Φαινόμενος πλεονασμός τῆς ἀρνήσεως.

§ 453. Ἐκ τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων ἀντιλέγειν, ἀρνεῖσθαι, ἀμφισβητεῖν καὶ τῶν ὁμοίων κρέματα εἰδικῆ πρότασις μετὰ τοῦ οὐ, ὅπερ φαίνεται ὅτι πλεονάζει· π. χ. ὡς οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἐδύνατο ἀρνηθῆναι (Δημ. 30, 27=οὐκ ἐδύνατο

ἀρνηθεὶς εἰπεῖν· ἀμφισβητεῖ, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν (=ἀμφισβητῶν λέγει, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν, Πλ. Πολ. 476).

§ 454. Μετὰ τὰ ἀρνητικὰ ῥήματα ἀντιλέγειν, ἀπαγορεύειν, ἀρνεῖσθαι, εἶργειν τίθεται πολλαίς ἀπαρέμφχτον μετὰ τοῦ μὴ· π.χ. οἱ Κορυκαῖοι κήρυκα προύπεμψαν αὐτοῖς ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφῆς (Θ. 1, 29)· καταρνεῖ μὴ δεδρακῆναι τὰδε ; (Σοφ. Ἄντ. 442).

ΣΗΜ. Μετὰ τὸ κωλύειν τίθεται ἀπαρέμφχτον μετὰ τοῦ μὴ ἢ ἄνευ τοῦ μὴ.

Γ'. Σύνδεσις τῶν προτάσεων.

§ 455. Ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων γίνεται διττῶς, κατὰ παράταξιν καὶ καθ' ὑπόταξιν. Καὶ κατὰ παράταξιν μὲν σύνδεσις (ἢ παρτάξις) λέγεται, ὅταν πρόταξις τις αὐθυπόστατος καὶ ἀνεξάρτητος παρατάσσεται ἄλλη διὰ συνδέσμου τινός· π.χ. κοινή ἢ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόριστον (Ἰσ. 1, 29)· πικρὸς μὲν δὴ ὁ Κύρος λέγεται Καμβύσῳ· ὁ δὲ Καμβύσης οὗτος τοῦ Περσείδων γένους ἦν· οἱ δὲ Περσεῖδαι ἀπὸ Περσέως κληίζονται (Ξ. Κυ. 1, 2, 1). Καθ' ὑπόταξιν δὲ σύνδεσις (ἢ ὑπόταξις) λέγεται, ἔταν πρόταξις τις ὑποτάσσεται ἄλλη εἰς προσδιορισμὸν αὐτῆς διὰ συνδέσμου τινός ἐξαρτωμένη ἐξ αὐτῆς καὶ μὴ δυναμένη νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ αὐτῆς· π.χ. κύνες τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύνῃς (Ξ. Ἀπ. 2, 9, 2)· εἰὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής (Ἰσ. 1, 18).

§ 456. Παράταξις προτάσεων γίνεται καὶ ἄνευ συνδέσμου (ἀσύνδετον σχῆμα)· π.χ. συμβαλόντες τὰς ἀεπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον (Ξ. Ἑλλ. 4, 3, 19)· ἀνηκόατε, ἐοράκατε, πεπόνθατε, ἔχετε· διακίσετε (Λυσ. 12, 100). Τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ λόγος ἐκφέρηται μετὰ σφοδρότητος.

§ 457. Ἡ καθ' ὑπόταξιν συνδεομένη πρόταξις λέγεται ἐξηρητημένη ἢ ὑποτελής· ἢ δὲ πρόταξις, μεθ' ἧς συνδέεται ἢ ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται, λέγεται κυρία. Δύνεται δὲ καὶ ἐξ ὑποτελοῦς νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποτελής· καὶ τότε ἐκείνη εἶνε κυρία ταύτης· π.χ. τούτους ἐβούλοντο ἐκποδῶν ποιήσασθαι, ἵνα ῥαδίως, ἃ βούλονται, διαπράττοιτο (Λυσ. 13, 7).

[ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ]

§ 458. Αἱ κατὰ παράταξιν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων. Ἐἶνε δὲ ἡ κύρια ἢ ὑποτελεῖς ἄλλη· π.χ. ἐπειδὴ αἱ νῆες αἱ ἡμέτεραι διεσθάρησαν καὶ τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, οὐ πολλῶ χρόνῳ ὕστερον αἶ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται καὶ ἄμα λόγοι περὶ εἰρήνης ἐγίγοντο (Λυσ. 13, 5).

§ 459. Διὰ τῆς παρατάξεως δύο ἢ πλείονων προτάσεων σχηματίζεται ἡ περίοδος. Ἐκ δὲ τῆς παρατάξεως περιόδων, σχέσιν πρὸς ἀλλήλας ἔχουσῶν, σχηματίζεται ὁ ὀητορικὸς λόγος.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε καὶ μία πρότασις ἀποτελεῖ περίοδον, ἣτις καταχρηστικῶς λέγεται περίοδος.

§ 460. Ἡ περίοδος δύναται νὰ μὴ συνδέηται μετὰ τῶν ἡγουμένων.

α') ὅταν ὑπάρχη ἐν ἀρχῇ αὐτῆς δεικτικὴ ἀντωνυμία ἢ δεικτικὸν ἐπίρρημα· διότι ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἢ τὸ δεικτικὸν ἐπίρρημα διὰ τῆς εἰς τὰ ἡγούμενα ἀναφορᾶς καθιστᾷ περιττὸν τὸν σύνδεσμον· π.χ. ἦσαν τοίνυν οὗτοι τέτταρες ἀδελφοί· τούτων εἷς, ὁ πρεσβύτερος... ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη (Λυσ. 13,67)· ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο εἰς Τυριάειον· ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς (Ἐ. Ἄν. 1, 2, 14).

β') ὅταν εἶνε διασάφησις τῶν ἡγουμένων· ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως δύναται νὰ γίνῃ σύνδεσις διὰ τοῦ διασαφητικοῦ γάρ (=δηλαδή)· π.χ. πρῶτον δὲ διηγήσασθαι βούλομαι τὰ πρᾶχθέντα τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ· Σώστρατος ἦν μοι ἐπιτήδειος... (Λυσ 1, 22)· ἐπιβουλήν οὖν τοιαύτην ἐπιβουλεύουσι· πείθουσι γὰρ Ἀγόρατον... μνηστὴν κατὰ τῶν σιγατηγῶν γενέσθαι (Λυσ. 13, 18).

γ') ὅταν εἶνε ἀρχὴ νέου λόγου, ὡς ἐν τοῖς διαλόγοις· π.χ. ἦσθα ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ὅτι οἱ λόγοι ἐγίγοντο περὶ ἡμῶν; Ἦν. Πότερον συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτεῖναι ἢ ἀντέλεγες; Ἄντέλεγον (Λυσ. 12, 25).

§ 461. Ἐκ τῶν συνδέσμων κατὰ παράταξιν μὲν συνδέουσιν οἱ συμπλεκτικοί, οἱ διαζευκτικοί, οἱ ἀντιθετικοί, οἱ συμπερασματικοὶ πλὴν τοῦ ὡς καὶ ὥστε καὶ ὁ αἰτιολογικὸς γάρ· καθ' ὑπόταξιν δὲ οἱ εἰδικοί, οἱ τελικοί, οἱ συμπερασματικοὶ ὡς καὶ ὥστε, οἱ ὑποθε-

τικοί, οἱ αἰτιολογικοὶ πλὴν τοῦ γάρ, οἱ χρονικοὶ καὶ οἱ ἀναφορι-
καὶ ἀντιωνυμιαὶ καὶ τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρροήματα.

ΣΗΜ. Τὸ ὥστε συνδέει καὶ κατὰ παράταξιν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ συμπε-
ρασματικοὶ σύνδεσμοι· π. χ. Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει· ὥστε θάρρει
(=θάρρει οὖν. Πλ. Πρωτ. 311).

Καὶ διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ συνδέεται πολλάκις λόγος κατὰ παράταξιν.
Πολλάκις δὲ καὶ οἱ αἰτιολογικοὶ ἐπεὶ καὶ ὡς συνδέουσι παρατακτικῶς, ὡς
ὁ γάρ· ἰδ. 494.

Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι.

καί, καί—καί.

§ 462. Διὰ τοῦ καί συμπλέκονται ἔννοια ἢ προτάσεις ὅμοια
ἢ διάφοροι· π. χ. τηλικαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ
πλῆθος εἴργασται (Λυσ. 12, 1)· μὴνύει ὁ Μενέστρατος καὶ προσ-
απογράφει ἐτέρους τῶν πολιτῶν (Λυσ. 14, 9).

ΣΗΜ. α'. "Όταν τὰ συμπλεκόμενα εἶνε πλείονα τῶν δύο, ὡς ἐπὶ ἀπα-
ριθμήσεως, τίθεται σχεδὸν πάντοτε τὸ καί π. χ. Ἄγησιλάῳ ἑαυτὸν καὶ
τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν δύναμιν ἐνεχείρισε (Ξ. Ἀγ. 3, 3)·
οὕτως ἡμᾶς κατεφρόνησε καὶ τοὺς πολεμίους ἔδεισε καὶ ἱππεύειν ἐπέθθησε
καὶ τῶν νόμων οὐκ ἐφρόντισε (Λυσ. 14, 9).

ΣΗΜ. β'. Διὰ τοῦ ἅμα (ἢ ἅμα τε-)καὶ συνδέονται προτάσεις δηλοῦσαι
τὸ σύγχρονον· π. χ. ἅμα ἀκηκόαμέν τι καὶ τριηράρχους καθίσταμεν (Δημ.
4, 36). Ὅμοίως διὰ τοῦ εἰθύς (ἢ εἰθύς τε-)καί, οὐπω (ἢ οὐπω τε-)καί,
σχεδόν (ἢ σχεδόν τε-)καί, ἤδη τε—καί, οὐκ ἔφθην—καί· π. χ. τοῖς Ἀ-
θηναίοις ἠγγέλθη εἰθύς τὰ περὶ τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα καὶ Βοιωτῶν
παραγρῆμα ξυνέλαβον ὅσοι ἴσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ (Θ. 2, 6)· ὁδός τε οὐπω
πολλῇ διήγυστο αὐτοῖς καὶ ὁ Μῆδος ἔχε πάλιν (Ξ. Κυ. 1, 4, 28)· σχεδόν
τε ἔτοιμα ἦν καὶ τῶν Περσῶν οἱ ὁμότιμοι παρῆσαν (Ξ. Κυ. 2, 1, 10)·
ἤδη τε ἦν περὶ πλῆθους ἀγοράν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλεως κήρυκες
(Ξ. Ἀν. 2, 1, 7).—Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔφθισαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν
Ἀττικὴν πόλεμον καί. . . ἦγον ἡμῖν ἀμυνοῦντες (Ἰσ. 4, 86).

ΣΗΜ. γ' Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ δὲ εἰς τὸ διὰ τοῦ καὶ συμπλεκόμε-
νον μέλος ἐξαίρεται τὸ νέον μέλος ὡς ἐνίσχυσις καὶ ἐπέκτασις τοῦ προη-
γουμένου· π. χ. Δαρεῖτος Κῦρον σατράπην ἐποίησε· καὶ στρατηγὸν δὲ ἀπέ-
δειξε πάντων, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται (Ξ. Ἀν. 1, 1, 2).
ἤδει Κῦρος Ἀρταξέρξην, ὅτι μέσον ἔχει τοῦ περσικοῦ στρατεύματος· καὶ
πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγούντο
(Ξ. Ἀν. 1, 8, 22).

§ 463. Διὰ τοῦ καί—καί συνδέονται μετ' ἐμφάσεως ἔννοιαι ἢ προτάσεις ἕμοιοι ἢ διάφοροι (=τόσον—ὅσον ἢ οὐ μόνον ἀλλὰ καί· π. χ. καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν (Ξ. Ἀν. 1, 1, 7)· καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο (Ξ. Κυ. 3, 3, 68).

§ 464. Ὁ καὶ ἔχει πολλάκις ἔννοιαν ἐπιδοτικὴν ἰσοδυναμῶν τῷ ἀκόμῃ καί. Δύναται δὲ νὰ σημαίνηται ἐπίδοσις ἐξ ἐλάττονος καὶ ἀσημοτέρου εἰς τι μείζον καὶ ἐπισημότερον ἢ τοῦναντίον ἐκ μείζονος καὶ ἐπισημότερου εἰς τι ἕλαττον καὶ ἀσημότερον· π. χ. αὐτὰ γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν (ἀκόμῃ καὶ οἱ θεοί, δηλ. οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοί. Πλ. Εὐθ. 8)· τὸ καλῶς ἔχον κρεῖττόν ἐστι καὶ νόμου (Με. 257)· ἐθέλω τεθνηκέναι, εἰ ἔκλεψα τῶν σῶν ἀξίον τι καὶ τριχός (=ἀκόμῃ καὶ τριχός, καὶ τριχός μόνον. Ἀρστροφ. Β. 614)· ἱκανὰ καὶ ταῦτα (Λυκ. 157).

ΣΗΜ. Ὁ ἐπιδοτικὸς καὶ μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων, σημαίνοντων ποσόν, ἔχει ἐπιτατικὴν ἔννοιαν· π. χ. καὶ συχνούς (=συχνούς μάλιστα. Πλ. Γο. 455)· οὗτος ὁ νόμος καὶ μάλα καλῶς ἔχει (=πολὺ μάλιστα καλῶς ἔχει. Αἰσχ. 3, 33).

§ 465. Ὁ ἐπιδοτικὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων σημαίνει τὴν συμφωνίαν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς κυρίας. Τίθεται δὲ ὁ καὶ ἢ μόνον ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἢ μόνον ἐν τῇ ἀναφορικῇ ἢ καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀναφορικῇ, ἵνα δηλωθῇ ἀκριβέστερον ἡ συμφωνία· π. χ. ὑμεῖς δέ, ὅπως γιγνώσκετε, οὕτω καὶ ποιεῖτε (Ξ. Κυ. 5, 1, 23)· ὡς οἶδα κἀγώ, πάντ' ἐπιστήσει κλύων (Σοφ. Οἶδ. Κ. 55)· καὶ ἡμῖν ταῦτά δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ (Ξ. Ἀν. 2, 1, 32). Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει ὁ καὶ ἐν τῷ εἴ τις καὶ ἄλλος, εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε καὶ τοῖς ὁμοίοις· π. χ. εἴ τις καὶ ἄλλος ἀνὴρ, καὶ Κύρος ἀξίός ἐστι θαυμάζεσθαι (Ξ. Κυ. 5, 1, 7)· ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι ὡς μαχουμένους, εἴποτε καὶ ἄλλοτε.

ΣΗΜ. Μετὰ λέξιν, σημαίνουσιν ὁμοιότητα ἢ ἰσότητα, ὁ καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ὡς ἢ ὥσπερ· π. χ. παραπλήσια ἐπεπόνθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Συρακούσαις καὶ ἔδρασαν ἐν Πύλω (=οἷα ἢ ὥσπερ (Θ.) αἰ διαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρὶν, ἀλλὰ πολλῶ μείζους καθέστασαν (=ὡς πρὶν. Θ. 7, 18).

§ 466. Ὁ καὶ μετὰ ἐρωτηματικὴν ἄντωνυμίαν ἢ ἐρωτηματικὸν

ἐπίρρημα ἐμφαίνει θαυμασμόν τοῦ ἐρωτῶντος, ὡς τὸ ποτέ· π.χ. τί καὶ βούλεσθε, ὦ νεώτεροι; (Θ. 6, 38)· τί χρὴ καὶ προσδοκᾶν; (Δημ. 3, 46).

§ 467. Διὰ τοῦ καὶ συνδέεται πολλάκις μετὰ τῶν ἡγουμένων πρότασις σημερινή ἀκολουθίαν ἐκείνων (= ὥστε, ὅθεν)· π.χ. φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος· καὶ ἄρκιον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν (= ὅθεν ἄρκιον κτλ. Ε. Ἄν. 1, 9, 6).

Τέ, τὲ-τέ, τὲ-καί.

§ 468. Ἡ διὰ μόνου τοῦ τὲ συμπλοκὴ δύο ἐνοπιῶν (ἀντὶ τῆς διὰ τοῦ καὶ) εἶνε ποιητικὴ· π.χ. αὐτοὺς δ' ἐλώρια τευχε κύνεσσιν οἰωνοῖσι τε πᾶσι (Ἰλ. Α, 4). Παρὰ τοῖς πεζολόγοις ἀπαντᾷ ἐνίοτε ὁ τὲ συνδέων πρότασις, αἵτινες ἔχουσι στενήν σχέσιν πρὸς ἀλλήλας· π.χ. ἔπραξεν οὗτος τοιαῦτα, δι' ἃ ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται, ὑπὸ τε ὑμῶν, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, δικαίως τιμωρηθήσεται (Λυσ. 13, 1). Σπανιώτατα ἀπαντᾷ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ὁ τὲ συνδέων λέξεις· π.χ. Τισίαν δὲ Γοργίαν τε ἐάσομεν εὔδειν (Πλ. Φιθιδρ. 267).

ΣΗΜ. Πολλάκις παρὰ Θουκυδίδη συνδέεται μετὰ τῶν ἡγουμένων διὰ τοῦ τὲ νέα πρότασις ἐνισχύουσα καὶ συνεχίζουσα τὸ προηγούμενον (σχεδὸν ὡς διὰ τοῦ καὶ δὲ) ἢ σημαίνουσα ἀκολουθίαν τῶν ἡγουμένων (= ὅθεν, οὖν)· π.χ. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται περὶ τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνανὰς καὶ τὴν ταύτην ἤπειρον· τό τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἡπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ληστείας ἐμμεμένηκεν (Θ. 1, 5). — Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ... τὸν στόλον ἄγειραι (= ὅθεν. Θ. 1, 9)· κτῆμά τε ἐς ἀσί . . . ζύγκειται (= καὶ οὕτω, ὅθεν, ὥστε, Θ. 1, 92).

§ 469. Διὰ τοῦ τὲ—τὲ συνδέονται μετ' ἐμφάσεως πρότασις στενήν σχέσιν πρὸς ἀλλήλας ἔχουσαι. Εἶνε δὲ ἡ σύνδεσις αὐτῆ συνηθεστέρα τοῖς ποιηταῖς ἢ τοῖς πεζολόγοις· π.χ. ὑμεῖς τε τὴν ψῆφον ὅσιον θήσετε, τοῖσδὲ τε τὰ δίκαια γενήσεται (Ἰσαι. 6, 65).

§ 470. Διὰ τοῦ τὲ—καὶ συνδέονται στενώτερον ἢ διὰ μόνου τοῦ καὶ ἐννοιαὶ καὶ πρότασις μάλιστα ὁμοειδεῖς· π.χ. τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὀμότητι (Δημ. 18, 181)· τοῦ δεδομένου ὀλιγώρει τε καὶ ἡμέλει (Πλ. Εἰθ. 4).

Καὶ οὐ (καὶ μὴ), οὐ-οὐδέ, μὴ-μηδέ, οὔτε-οὔτε, μήτε-μήτε, οὔτε (μήτε)-τέ.

§ 471. Ἀρνητικὴ ἔννοια ἢ πρότασις συμπλέκεται μετὰ θετικῆς διὰ τοῦ καὶ οὐ ἢ καὶ μὴ· π. χ. ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι (Θ.1, 142)· ἀφίκου οἴκαδε καὶ μὴ ἄλλως ποιήσης (Πλ. Λά. 201).

§ 472. Διὰ τοῦ οὐδὲ ἢ μηδὲ συνδέεται ἔννοια ἢ πρότασις ἀποφατικὴ μετ' ἐννοίας ἢ προτάσεως ἀποφατικῆς· π. χ. φαίνομαι ἐγὼ χάριτος τετυχηκῶς τότε καὶ οὐ μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας (Δημ. 18, 85)· οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω οὐδ' ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ... αὐτοὺς κκκῶς ποιῶ Ξ. Ἄν. 1, 4, 8).

§ 473. Ὡς ἐν ταῖς καταφατικαῖς προτάσεσιν ὁ καί, οὕτως ἐν ταῖς ἀποφατικαῖς ὁ οὐδὲ καὶ μηδὲ ἔχει πολλάκις ἐπιδοτικὴν ἔννοιαν, ἡμαῖνων ἐπίδοσιν ἐξ ἐλάσσονος εἰς τι μεῖζον ἢ ἐκ μείζονος εἰς τι ἕλασσον· π. χ. ὕβριν οὐ στέργουσιν οὐδὲ δαίμονες (ἀκόμη καὶ οἱ δ. δὲν στέργουσι τὴν ὕβριν, δηλ. οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' οὐδὲ οἱ δ. Σοφ. Τραχ. 280)· μηδὲ βελόνης ἀλλοτρίας ἐπιθυμήσης ποτέ.

ΣΗΜ. Οὐδεὶς=κανεὶς Οὐδὲ εἰς=οὐδὲ ἕνας (Λυσ. 13, 23 : οὐδ' ὑφ' ἐνός). Οὐδὲ πολλοῦ δεῖ=οὐδ' ἐλάχιστα, οὐδαμῶς· π. χ. τοῦτο φανήσεται οὐδὲ πολλοῦ δεῖ τῆς γενησομένης ἄξιον αἰσχύνης (Δημ. 20, 20).

§ 474. Διὰ τοῦ οὔτε—οὔτε ἢ μήτε—μήτε συνδέονται δύο ἔννοιαι ἢ προτάσεις ἀποφατικαί, ὡς συνδέονται διὰ τοῦ καὶ=καί, ἢ τὲ—τὲ δύο ἔννοιαι ἢ προτάσεις καταφατικαί· π. χ. οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύρομεν, ἀλλ' οὕτως ὠκοῦμεν δῆμοκρατούμενοι, ὥστε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι (Λυσ. 12, 4).

ΣΗΜ. Μετὰ τὸ οὔτε δύναται νὰ ἔπηται μήτε, ὅταν ἡ δευτέρα πρότασις ἀπαιτῇ τὸ μὴ καὶ τινάπαλιν· π. χ. ἐγὼ μὲν θρασὺς καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδής οὔτ' εἰμὶ μήτε γενοίμην (Δημ. 8, 68)· ἂ μήτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον (Δημ. 8, 51).

§ 475. Διὰ τοῦ οὔτε (μήτε)—τὲ συνδέονται δύο προτάσεις, ὧν ἡ μὲν εἶνε ἀποφατικὴ, ἡ δὲ δευτέρα καταφατικὴ· π. χ. οὔτε τὰ χρήματα ἐξέτινον τῷ θεῷ, τοὺς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον (Αἰσχ.

3, 129)· ὄμοσαν μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι (Ἐ. Ἄν. 2, 2, 8).

**Οὐ μόνον—ἀλλὰ καί, οὐχ ὅτι—ἀλλὰ καί, οὐχ ὅπως
— ἀλλὰ καί, οὐχ ὅπως ἢ μὴ ὅτι—ἀλλ' οὐδέ.**

§ 476. Διὰ τοῦ οὐ μόνον— ἀλλὰ καί, οὐχ ὅτι— ἀλλὰ καί, οὐχ ὅπως—ἀλλὰ καί, οὐχ ὅπως ἢ μὴ ὅτι—ἀλλ' οὐδὲ γίνεται συμπλοκὴ ἐπιδοτική δύο ἔννοιῶν ἢ προτάσεων· εἶνε δὴλ. ἡ συμπλοκὴ αὕτη εὐχρηστος, ὅταν πρόκειται νὰ προστεθῇ διὰ τοῦ δευτέρου μέλους μετίζον τι εἰς τὸ προηγούμενον.

α') αἱ διὰ τοῦ οὐ μόνον— ἀλλὰ καὶ καὶ οὐχ ὅτι— ἀλλὰ καὶ συνδεόμεναι ἔννοιαι ἢ προτάσεις καταφάσκονται ἀμφοτέραι· π.χ. τίς οὐκ ἂν τὴν πόλιν ἠλέησεν οὐ μόνον πολίτης, ἀλλὰ καὶ ξένος; (=καὶ πολίτης καὶ ξένος. Λυκ. 39)· οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κορίθων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ (=καὶ ὁ Κρίτων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ. Ἐ. Ἄπ. 2, 9, 8).

β') ἐκ τῶν διὰ τοῦ οὐχ ὅπως—ἀλλὰ καὶ συνδεομένων προτάσεων ἡ πρώτη ἀποφάσκειται, ἡ δὲ δευτέρα καταφάσκειται· π.χ. οὐχ ὅπως τῶν ἑαυτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑμετέρων πολλὰ ὑφῆρηται (=οὐ μόνον οὐκ ἐπέδωκε—ἀλλὰ καὶ . . ὑφῆρηται, ἦτοι: οὔτε τῶν ἑαυτοῦ τι ἐπέδωκε, τῶν τε ὑμετέρων πολλὰ ὑφῆρηται). Σπικνίως καταφάσκειται καὶ ἡ πρώτη· π.χ. οὐχ ὅπως τὰ σκεύη ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀφηρηπάσθησαν (δὴλ. καὶ τὰ σκεύη ἀπέδοσθε καὶ αἱ θύραι ἀφηρηπάσθησαν (Λυσ. 16. 31).

γ') αἱ διὰ τοῦ οὐχ ὅπως ἢ μὴ ὅτι—ἀλλ' οὐδὲ συνδεόμεναι ἔννοιαι ἢ προτάσεις ἀποφάσκονται ἀμφοτέραι· π.χ. οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετρίας τυχεῖν ἠξιώθημεν (=οὐχὶ μόνον τῆς κοινῆς ἐλ. δὲν μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ.... Ἰσ. 14, 5)· ἐγὼ μὴ ὅτι ὑπὲρ ἄλλου, ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ πώποτε δίκην ἰδίαν εἶρηκα (Ἰσai. 10, 1).

ΣΗΜ. α'. Μετὰ τὸ οὐ μόνον καὶ τὸ οὐχ ὅπως ἔπεται ἐνίοτε ἐν τῷ δευτέρῳ μέλει τῆς συμπλοκῆς μόνον τὸ ἀλλὰ· π.χ. ἱμάτιον ἠμπίσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτό...(Ἐ. Ἄπ. 1, 6, 2)· οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχετε, ἀλλὰ μισθῶσα; σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύει (Δημ. 18, 131).

ΣΗΜ 6'. Ὄταν τὸ οὐδὲ τίθηται ἐν τῷ πρώτῳ μέρει, τὸ δὲ μὴ ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ, τὸ μὴ ὅτι σημαίνει πολλῶ μᾶλλον· π.χ. διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ ὅτι ἀνααιρεῖσθαι τοὺς ναυαγούς δυνατὸν ἦν (=διὰ τὴν τριχυμίαν δὲν ἦτο δυνατὸν οὐδὲ νὰ πλέωμεν, πολλῶ μᾶλλον, δηλ. δὲν ἦτο δυνατὸν, νὰ ἀναλάβωμεν τοὺς ναυαγούς. (Ξ. Ἑλλ. 2, 3, 25). Ἐντὶ τοῦ μὴ ὅτι ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας εὐρεται καὶ τὸ μὴ τι γε· π.χ. οὐδὲ καθ' αὐτὸν στρατιώτης οὗτος οὐδενὸς ἔστ' ἄξιος, μὴ τι γε τῶν ἄλλων ἡγεμῶν (Δημ. 21, 148).

ΣΗΜ. γ'. Ὄταν τὸ οὐχ ὅτι ὑπάρχη ἐν τῇ δευτέρᾳ προτάσει, ἀποβαίνει ἰσοδύναμον ἐναντιωματικῷ (ἐνδοτικῷ) συνδέσμῳ (=καίτοι, εἰ καί)· π.χ. Σωκράτης δ' ἐγὼ ἐγγυῶμαι μὴ ἐπιλήσασθαι, οὐχ' ὅτι παίξει καὶ φησὶν ἐπιλήσμων εἶναι (Πλ. Πρωτ. 336).

Ἐναντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 477. Διὰ τοῦ δὲ συνδέεται μετὰ προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως ἔννοια ἢ πρότασις ἀντίθετος ἢ ἀπλῶς διάφορος. Πρὸς μείζονα ἔμφρασιν τῆς ἀντιθέσεως ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐννοίᾳ ἢ προτάσει τίθεται ὁ μὲν· π.χ. οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα (Θ. 4, 86)· τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰσχρόν (Πλ. Πολ. 457)· τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεικής, ἄφρων δέ (Ἡρ. 1, 85).

§ 478. Πολλάκις ὁ δὲ χρησιμεύει ἀπλῶς εἰς σύνδεσιν τῶν ἐπομένων μετὰ τῶν ἡγουμένων ἐπὶ μεταβάσεως τοῦ λόγου (μεταβατικός)· π.χ. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοι ὄχοντο, ὁ Κῦρος εἶπεν (Ξ. Κυ. 4, 5, 1).

§ 479. Διὰ τοῦ μᾶλλον δὲ γίνεται ἐπανόρθωσις προηγουμένης ἐννοίας· π.χ. προσδεῖ, μᾶλλον δὲ ἄπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου (Δημ. 1, 19)· ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων (Δημ. 2.2).

§ 480. Μετὰ τὸ πρῶτον μὲν ἔπεται εἶτα ἢ ἔπειτα συνηθέστερον μὲν ἄνευ τοῦ δέ, σπανιώτερον δὲ μετὰ τοῦ δέ.

§ 481. Πολλάκις ἢ εἰς δύο ἢ πλείονα ἀντιτιθέμενα μέλη κοινὴ λέξις ἐπαναλαμβάνεται ἐμφαντικῶς διὰ τοῦ μὲν—δὲ (—δὲ) ἀντὶ συμπλεκτικῆς συνδέσεως· π.χ. σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δ' ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς (=σύνειμι θεοῖς καὶ ἀνθρ. τοῖς ἀγαθοῖς Ξ. Ἀπ. 2, 1, 12)· πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἑλλησιν ὄρωσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυσπορίαν, ὄρωσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὄρωσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὕπισθεν (Ξ. Ἄν. 4, 3, 7).

§ 482. Ἐνίοτε ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἢ ἄλλη τις λέξις, συνδε-
δεμένη μετὰ τῶν ἡγουμένων διὰ τοῦ δέ, ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῇ
κυρίᾳ προτάσει χάριν ἐμφάσεως διὰ δεικτικῆς ἀντωνυμίας διὰ τοῦ
δέ· π.χ. ἃ δ' αἰσχύνῃν ὑμῖν φέρει, ταῦτα δὲ κατὰ χώραν μένει
(Ἰσ. 4, 176). Ὅμοίως ἐπαναλαμβάνεται ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ ἐν τῇ
ἀποδόσει, ὅταν δύο ἀναφορικοὶ ἢ ὑποθετικοὶ λόγοι ἀντιτίθενται
πρὸς ἀλλήλους· π.χ. οἷα μὲν ἐμοὶ ἕκαστα φαίνεται, τοιαῦτα μὲν
ἐστὶν ἐμοί· οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα δ' αὖ σοί (Πλ. Θε. 152)· εἰ μὲν
τις—μὴ ἀπεπνίγη, οὗτος μὲν ἄθλιός ἐστιν· εἰ δὲ τις—νοσήματτα
ἔχει, οὗτω δὲ βιωτέον ἐστὶν (Πλ. Γο. 515).

§ 483. Μετὰ τοῦ δὲ συνάπτεται πολλάκις καὶ τὸ αὖ (=πά-
λιν, ἐξ ἄλλου μέρους) πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀντιθέσεως· π.χ. Κρι-
τίας μὲν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων κλεπτίστατός τε καὶ βιαϊό-
τατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δ' αὖ τῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάν-
των ἀκρατέστατος καὶ ὑβριστότατος (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 14).

§ 484. Πολλάκις κεῖται ὁ μὲν ἄνευ ἐπομένου δέ· π.χ. ἐγὼ
μὲν οὐκ οἶδα (Ξ. Κυ. 1, 4, 12)· ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ
εἶμι (Ξ. Ἀν. 7, 1, 9)· ἐπὶ ταύτης τῆς χρήσεως ἔχει βεβαιωτι-
κὴν σημασίαν (=βεβαίως, ἀληθῶς).

ΣΗΜ. Ὁ μὲν εἶνε συνεσταλμένος τύπος τοῦ μήν· διὸ καὶ βεβαιωτικῆ
εἶνε ἡ πρώτη σημασία αὐτοῦ. Καθαρῶς βεβαιωτικὴν σημασίαν ἔχει ὁ μὲν
ἐν τῷ πάνυ μὲν οὖν, κομιδῇ μὲν οὖν, ἀλλὰ μὲν δὴ, οὐ μὲν δὴ, μὲν οὖν.

§ 485. Διὰ τοῦ ἀλλὰ συνδέεται μετὰ προηγουμένης ἐννοίας ἢ
προτάσεως· α') ἐννοια ἢ πρότασις ὅλως ἀντίθετος, ὥστε, αἰρομένης
τῆς μιᾶς, ἡ ἐτέρα τίθεται· π.χ. οὐκ ἠμφροβήτει, ἀλλ' ὠμολόγει
(Λυσ. 1, 29)· ἐκεῖθεν, ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε· β') ἐννοια ἢ πρότασις
διάφορος, περιορίζουσά πως τὴν προηγουμένην· π.χ. τὰ μὲν καθ'
ἡμᾶς δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ τὰ πλάγια λυπεῖμε (Ξ. Κυ. 7, 1, 16).

ΣΗΜ. Μετὰ τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν τίθεται πολλάκις ἀλλ' ἢ ἐπὶ
τῆς σημασίας τοῦ εἰ μή· π.χ. ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω ἀλλ' ἢ μικρόν (Ξ.
Ἀν. 7, 7, 53).

§ 486. Καὶ διὰ τοῦ μὲν—μέντοι συνδέονται δύο προτάσεις,
ὧν ἡ δευτέρα εἶνε ἀντίθετος πρὸς τὴν προτέραν· π.χ. δοκεῖ μὲν
κάμοι ταῦτα, οὐ μέντοι ταχὺ ἀπαγγελῶ (Ξ. Ἀν. 2, 3, 9)· φιλο-
σόφω μὲν ἔοικας, ἔσθι μέντοι ἀνόητος ὧν (Ξ. Ἀν. 2, 1, 13).

ΣΗΜ. α'. Ἀντὶ τοῦ οὐ μέντοι δύναται νὰ κεῖται τὸ οὐ μὲν· π.χ. οὐκ ἀγνωῶ μὲν,—οὐ μὲν οἶομαι (Δημ. 1, 16).

ΣΗΜ. β'. Τὸ μέντοι (ἐκ τοῦ μὲν=βεβαίως καὶ τοῦ τοι) εἶνε κυρίως βεβαιωτικὸν σημαῖνον βεβαίως, ἀληθῶς. Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας εὐρηταὶ μάλιστα ἐν τῷ διαλόγῳ· π.χ. οὗτοι πολέμιοι εἰσι; πολέμιοι μέντοι (Ξ. Κυ. 1, 4, 19)· οὐ σύ μέντοι Ὀμήρου ἐπαινέτης εἶ; (Πλ. Πρωτ. 309).

§ 487. Τὸ ὅμως οὐδέποτε τίθεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὡς σύνδεσμος. Συνάπτεται μόνον μετὰ τοῦ δὲ ἢ τοῦ ἀλλὰ πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀντιθετικῆς αὐτῶν σημασίας· π.χ. νῦν δ' ὅμως θαρρῶ (Πλ. Συμ. 193)· ἀλλ' ὅμως ἔχω περὶ αὐτὰ μετρίως (Πλ. Θε. 145). Τίθεται πρὸς τούτοις μετὰ πρότασιν ἢ μετοχῆν ἐνδοτικὴν ἢ μετ' αὐτῆς τῆς ἐνδοτικῆς προτάσεως ἢ μετοχῆς· π.χ. Ἀθηναῖοι καὶ οὐ μειλαλαβόντες τούτου τοῦ χρυσίου, ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον (Ξ. Ἑλλ. 3, 5, 2)· καὶ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτῷ καὶ νῦν προσήκει ῥηθῆναι (Ἰσ. 4, 28)· πιθοῦ γυναιξὶ καίπερ οὐ στέργων ὅμως (Αἰσχ. Ἐπτ. ἐπὶ θ. 712) μέμησ' Ὀρέστου καὶ θηραῖος ἔσθ' ὅμως (Αἰσχ. Χο. 112).

§ 488. Διὰ τοῦ ἀλλὰ μὴν (=ἀλλ' ἀληθῶς, ἀλλ' ὅμως, πρὸς τούτοις) καὶ διὰ τοῦ καὶ μὴν (=καὶ ἀληθῶς, καὶ ὅμως, πρὸς τούτοις) γίνεται συνήθως μετάβασις εἰς τι νέον καὶ ἰσχυρότερον· π.χ. ἀλλὰ μὴν ἐποίει καὶ τάδε πρὸς τοὺς ἐπιτηδεῖους (Ξ. Ἀπ. 1, 1, 6)· καὶ μὴν καὶ τοῦθ' ὕμῃς δεῖ μαθεῖν (Λυκ. 79).

ΣΗΜ. Τὸ μὴν εἶνε βεβαιωτικὸν μόριον· ἰδ. § 507.

§ 489. Τὸ οὐ μὴν ἀλλὰ (=ἀλλ' ὅμως) προήλθεν ἐξ ἐλλείψεως ἐννοίας δυναμένης πολλακίς νὰ νοηθῆ ἕκ τῶν ἡγουμένων· π.χ. ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα καὶ μικροῦ ἀκκείνον ἐξετραχήλισεν· οὐ μὴν (δηλ. ἐξετραχήλισεν) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύρος (Ξ. Κυ. 1, 4, 8).

§ 490. Καὶ διὰ τοῦ καίτοι (=καὶ ἀληθῶς, καὶ ὅμως) συνδέεται παρατακτικῶς μετὰ τῶν ἡγουμένων ἀντιθετικὴ πρότασις· π.χ. κελεύεις ἐμέ, νεώτερον ὄντα, καθηγεῖσθαι· καίτοι τούτου γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τάναντία νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ ἔργου καὶ λόγου (Ξ. Ἀπ. 2, 3, 13).

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ εἰ (ἂν) καὶ, καὶ εἰ (ἂν) ἰδ. § 231. Περὶ τοῦ καίπερ μετὰ μετοχῆς ἰδ. § 257, ε'. σημ.

Διαζευκτικοί σύνδεσμοι.

§ 491. Διὰ τοῦ ἢ συνδέονται ἔννοιαι ἢ προτάσεις διάφοροι, ὥστε τιθεμένης τῆς μιᾶς αἴρεται ἡ ἑτέρα καὶ τάνάπαλιν. Ὅμοίως καὶ διὰ τοῦ ἢ—ἢ, ἢτοι—ἢ· Δύνανται δὲ τὰ διαζευγνύμενα μέλη νὰ εἶνε καὶ πλείονα τῶν δύο· π. χ. πλοῦσιος ἢ πένης (Πλ. Πολ. 296) ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖτιον ἢ σιγῆν ἔχε.—ἢτοι πρότερον ἢ ὕστερον (Πλ. Γο. 460)· ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς Ἰλ. Α. 145).

ΣΗΜ. α'. Διὰ τοῦ ἢ (συνήθως μετὰ τοῦ καὶ) δηλοῦται πολλάκις ἀδιαφορία περὶ τὴν ἐκλογὴν· π. χ. ἢ ζένος ἢ καὶ τις πολίτης (Δημ. 20, 21).

ΣΗΜ. β'. Ὅ ἢ πολλάκις εἶνε ἐπανορθωτικός· π. χ. ἐροῦ τὴν κυνηγὸν Ἄρτεμιν ἢ ἐγὼ φράσω (=ἢ κάλλιον ἐγὼ φράσω. (Σοφ. Ἦλ. 565).

ΣΗΜ. γ'. Ὅ ἢ ἔχει ἐνίοτε τὴν σημασίαν τοῦ εἰ δὲ μή, ἄλλως· π. χ. ὅπως καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει· ἢ μηκέτι με Κύρον νομίζετε (Ξ. Ἄν. 1, 5, 16).

ΣΗΜ. δ'. Ὅ ἢ μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν εἶνε συγκριτικός· π. χ. τοξότας πλείους ἢ τετρακισμυρίους (Ξ. Κυ. 3, 1, 5)· κεκτημένοι τριήρεις διπλασίας ἢ σύμπαντες (Ἰσ. 4, 107).

§ 492. Διὰ τοῦ εἶτε—εἶτε, εἴαν τε—εἴαν τε, ἄν τε—ἄν τε, ἦν τε—ἦν τε γίνεται διάζευξις, ὅταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ παραστήσῃ, ὅτι εἶνε ἀδιάφορος ἢ παραδοχὴ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν διαζευγνυμένων μελῶν· π. χ. εἶτε Λύσανδρος εἶτε ἄλλος τις ἐμπειρότερος περὶ τὰ ναυτικὰ βούλεται εἶναι, οὐκωλύω (Ξ. Ἑλλ. 1, 6, 5)· ἴσοι ὄντες μαχοῦμεθα, ἦν τε ἐνθάδε ἐπιόντας τοὺς πολεμίους δεχώμεθα ἦν τε ἐπ' ἐκείνους ἰόντας τὴν μάχην συνάπτωμεν (Ξ. Κυ. 3, 3, 17).

Αιτιολογικοί σύνδεσμοι.

§ 493. Διὰ τοῦ γὰρ συνδέεται παρατακτικῶς μετὰ τῶν ἡγουμένων λόγος περιέχων τὴν αἰτίαν αὐτῶν. Τίθεται δὲ μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις, οὐδέποτε δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως· π. χ. μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον (Ἰσ. 1, 29). Ἐνίοτε ἢ διὰ τοῦ γὰρ ἐκφερομένη πρότασις αἰτιολογεῖ οὐχὶ τὰ ἡγούμενα, ἀλλὰ τὰ ἐπόμενα· οὕτω δὲ κεῖται ὡς ἐν

παρενθέσει· π.χ. ὁ δέ, κρίνουσι γὰρ βοῆ καὶ οὐ ψήφω, οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοὴν ὀποτέρω μείζων (Θ. 1, 87)· κρατερᾶς γενομένης ναυμαχίας οὐκ ἔλασσον ἔχοντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χῆτοι, ἦδη γὰρ καὶ ὄψῃ ἦν, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν (Θ. 8. 61).

ΣΗΜ. α'. Ὁ γὰρ εἶνε πολλάκις διασφαρητικός (=δηλαδὴ) καὶ τίθεται συνηθέστατα μετὰ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν ἢ δεικτικὸν ἐπίρρημα ἢ μετὰ τὰς ἄλλειπτικές ἐκφράσεις τεκμήριον δέ (δηλ. ἐστὶ τοῦτο), σημείον δὲ κτλ.· π.χ. δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἤκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωικῶν κτλ. (Θ. 1, 3)· μαρτύριον δέ· τῆς γὰρ Δήλου κτλ. (Θ. 1, 8).

ΣΗΜ. β'. Ὁ γὰρ ἐγένετο ἐκ τοῦ γέ καὶ ἄρα καὶ εἶχε τὸ πρῶτον βεβαιωτικὴν σημασίαν (=βεβαίως, ἀληθῶς, τῷ ὄντι), ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ αἰτιολογικὴ καὶ ἡ διασφαρητικὴ. Τὴν βεβαιωτικὴν σημασίαν ἐτήρησε· α') ἐν ζωιραῖς ἐρωτήσεσι· π.χ. ἔλωλε γάρ; (=ἀπέθανεν ἀληθῶς; Σοφ. Οἰδ. Κ. 1583). Ὅθεν τὸ οὐ γάρ; (=ἀληθῶς οὐχί; δὲν ἔχει οὕτω; Πλ. Γο. 480)· καὶ τὸ ἢ γάρ; (=δὲν ἔχει οὕτω; Πλ. Εὐθυδ. 288)· β') ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι· π.χ. τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταῦτόν; ταῦτόν γάρ; (=τὸ αὐτὸ βεβαίως· Πλ. Πολ. 376). Ἀλλὰ πολλάκις ὁ γὰρ καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν εἶνε αἰτιολογικός, αἰτιολογῶν τὰ ἡγούμενα ἢ πρότασιν νοουμένην ἐκ τῶν ἡγουμένων· π.χ. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;—Οὐ γάρ μοι Ζεὺς ἴην ὁ κηρύξας τάδε (=ἐτόλμων τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους· οὐ γάρ κτλ. Σοφ. Ἀντ. 449)· γ') ἐν τῷ τοιγάρ (=διὰ τοῦτο βεβαίως), ἀλλὰ γάρ (=ἀλλὰ βεβαίως· Ξ. Ἀν. 3, 2, 35).

ΣΗΜ. γ'. Ἐν τῷ καὶ γὰρ ὁ γὰρ ἔχει αἰτιολογικὴν σημασίαν, ὁ δὲ καὶ α') ἀνήκει εἰς τὴν ἐπομένην λέξιν· π.χ. καὶ γὰρ ἐν τῇ γῆ ἄρχουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν νῦν χρόνον (=διότι καὶ ἐν τῇ γῆ—καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ—Ξ. Ἀν. 6, 6, 13)· β') ἔχει ἐπιτακτικὴν ἔννοιαν (=μάλιστα). Ἐπὶ ταύτης τῆς χρήσεως ἔπεται μετὰ τὸ γὰρ καὶ ἕτερον καὶ συνήθως· π.χ. εὐθύς ἔγνωσαν πάντες, ὅτι ἐγγὺς ποὺ ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς, καὶ γὰρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμῃσι οὐ πρόσω (=διότι μάλιστα καὶ καπνός. Ξ. Ἀν. 2, 2, 15).

§ 494. Παρατακτικῶς, ὡς τὸ γάρ, συνδέει πολλάκις καὶ τὸ ὡς καὶ τὸ ἐπεὶ· π.χ. σοὶ δὲ προσήκει ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἄξιος ἔσει τοῦ πατρός· ὡς ἅπασι μὲν προσήκει περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὴν φρόνησιν, μάλιστα δὲ ὑμῖν (=ἅπασι μὲν γὰρ—Ἰσ. 9, 80)· ἦν ἐξετάζειν βουλευθῶμεν, εὐρήτομεν τὰς δημοκρατίας μᾶλλον ἢ τὰς ὀλιγαρχίας συμφερούσας· ἐπεὶ καὶ τὴν ἡμετέραν πολιτείαν κτλ. (Ἰσ. 7, 60).

Συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 495. Διὰ τοῦ ἄρα ἐκφέρεται πρότασις δηλοῦσα συμπέρασμα ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ἡγουμένων· π.χ. ὁ κολαζόμενος, δίκην διδούς, δίκαια πάσχει; φαίνεται· τὰ δὲ δίκαια καλὰ ὠμολόγηται; πάνυ γε· τούτων ἄρα ὁ μὲν ποιεῖ καλὰ, ὁ δὲ πάσχει (Πλ. Γο. 476).

ΣΗΜ. Τὸ ἄρα μετὰ παρατατικοῦ ἐμφαίνει πολλάκις, ὅτι νῦν γινώσκεται ἀλήθειά τις· π.χ. ὦ τλήμων ἀρετῆ, λόγος ἄρ' ἦσθα (λόγος λοιπὸν ἦσο, δηλ. νῦν μανθάνω, ὅτι εἶσαι λόγος)

§ 496. Διὰ τοῦ οὖν συνδέεται μετὰ τῶν ἡγουμένων πρότασις δηλοῦσα συμπέρασμα τῶν ἡγουμένων, ὡς διὰ τοῦ ἄρα· ἀλλὰ διὰ μὲν τοῦ οὖν ἐκφέρεται συμπέρασμα πραγματικόν, διὰ δὲ τοῦ ἄρα συμπέρασμα ἐξαγόμενον ἐκ τῆς στενῆς σχέσεως τῶν ἐννοιῶν· π.χ. τὸ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε· κρέα οὖν ἐσθίοντες διεγίγοντο (Ξ. Ἄν. 1, 5, 6).

Διὰ τοῦ οὖν γίνεται πολλάκις ἀνάληψις τοῦ λόγου μετὰ παρένθεσιν ἄλλου λόγου· π.χ. ὁ δὲ Πρόξενος, ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσίων καὶ τάξις αὐτῶ ἐπομένη τῶν ὀπλιτῶν, εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὄπλα (Ξ. Ἄν. 1, 5, 14).

ΣΗΜ. α'. Ἡ πρώτη σημασία τοῦ οὖν ἦτο βεβαιωτική (= τῶ ἄντι, βεβαίως). Τὴν βεβαιωτικὴν σημασίαν ἔχει ἐν τῶ δ' οὖν, ἀλλ' οὖν, γοῦν, γὰρ οὖν, μὲν οὖν· π.χ. παρεκάθητο αὐτῶ νέον ἔτι μειράκιον, ὡς ἐγώ μαι, καλόν τε κάγαθόν τῆν φύσιν, τῆν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ καλῶς (Πλ. Πρωτ. 315)· εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο δύναται τὰ μαθήματα ταῦτα ποιεῖν ἀγαθόν, ἀλλ' οὖν ἀποτρέπει γε τοὺς νεωτέρους πολλῶν ἀμαρτημάτων (= ἀλλὰ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἀποτρέπουσι κτλ. Ἰσ. 12, 27)· σοῦ γὰρ οὖν προκίδομαι (Σοφ. Ἄντ. 741).

ΣΗΜ. β'. Διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπιβεβαιοῦται μετ' ἐπιτάσεως τὸ ὑπ' ἄλλου λεχθέν· π.χ. ἄρ' οὐ τότε ἦν τὸ δένδρον, ἐφ' ὅπερ ἦγες ἡμᾶς;—Τοῦτο μὲν οὖν αὐτό (Πλ. Φαιδρ. 230). Πολλάκις διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπιβεβαιοῦται διάφορόν τι ἢ ἀντίθετον τοῦ ὑπ' ἄλλου λεχθέντος· κολακεία σοι δοκεῖ ἢ ῥητορικὴ εἶναι;—Κολακείας μὲν οὖν μῦριον (Πλ. Γο. 466)· ἀγαθός ἐστι;—Κλέπτῃς μὲν οὖν (= τούναντίον μάλιστα κλέπτῃς. Ἀρσφ. Σφ. 292).

§ 497. Τὸ τοίνυν εἶνε ἀσθενέστερον τοῦ οὖν. Πολλάκις δὲ διὰ τοῦ τοίνυν γίνεται μετὰ βραχίσις τοῦ λόγου εἰς τι νέον· π.χ. ἔτι τοίνυν τάδε ὄρατε (Ξ. Ἄν. 5, 1, 10).

§ 498. Τὸ τοιγάρτοι (ποιητ. τοιγάρ) καὶ τοιγαροῦν (= διὰ

τοῦτο βεβαίως, διὰ τοῦτο λοιπὸν) ἐκφέρει τὸ συμπέρασμα ὡς στερεὰν πεποιθήσιν τοῦ λέγοντος· π. χ. ᾤετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι τὸν μὲν καλῶς ποιῶντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικουντα μὴ ἐπαινεῖν· τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν καλοῖτε κάγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἀβλίοι ἐπεβούλευον (Ξ. Ἄν. 2, 6, 26).

§ 499. Ὁ δὴ συνδέει μετὰ τῶν ἡγουμένων λόγον, ὅστις εἶνε φυσικὴ ἀκολουθία τῶν ἡγουμένων· π. χ. ἔλεγόν τινες, ὅτι κατίδοιεν στρατεύμα· ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλές εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στρατεύμα πάλιν (=ἐφαινετο λοιπὸν καλὸν κτλ. Ξ. Ἄν. 4, 4, 40).

Ὡς τὸ οὖν, οὕτω καὶ τὸ δὴ χρησιμεύει πολλάκις εἰς ἀνάληψιν τοῦ λόγου μετὰ παρένθεσιν· π. χ. καὶ ὄρων δὲ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆ καὶ χρώματος ἐντρίψει— ταῦτα γὰρ πάντα Μηδικά ἐστι— ὄρων δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάπου ἔλεγεν (Ξ. Κυ. 1, 3, 2).

ΣΗΜ. Ἡ συλλογιστικὴ σημασία τοῦ δὴ προέκυψεν ἐκ τῆς χρονικῆς, καθ' ἣν σημαίνει ἡδὴ π. χ. Τισσαφέρνης εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκτὶ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ ἑμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. Τὸ δὴ μετὰ τοῦ νῦν συνάπτεται εἰς μίαν λέξιν (νυνδὴ) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὀλίγον ἔμπροσθεν, πρὸ ὀλίγου. Γράφεται δὲ νῦν δὴ, ὅταν ἐκάτερον τῶν ἐπιρρημάτων ἔχη τὴν ἑαυτοῦ σημασίαν· π. χ. νυνδὴ μὲν ὤμνους μὴ γεγονέναι, νῦν δὲ φῆς. Πολλάκις τὸ δὴ ἔχει βεβαιωτικὴν καὶ ἐπιτατικὴν σημασίαν· π. χ. ὠφελεῖ ἡμᾶς ὑγεία καὶ ἰσχύς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δὴ (=καὶ πλοῦτος βεβαίως. Πλ. Μέ. 87)· κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο (Θ. 1, 2).

§ 500. Διὰ τοῦ οὐκοῦν (=λοιπὸν) ἐκφέρεται συμπέρασμα καταφατικόν, διὰ δὲ τοῦ οὐκοῦν (λοιπὸν οὐχί) συμπέρασμα ἀποφατικόν· π. χ. οὐκοῦν καὶ περὶ πολέμου συμβουλεύειν τὴν γε πρῶτην ἐπισχῆσομεν (Ξ. Ἄπ. 3, 6, 10)· οὐκοῦν ἰκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι ζυμβαλέσθαι ποῦ ἄττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν (Πλ. Πολ. 398).

Μόρια ἐπιτατικά καὶ βεβαιωτικά.

§ 501. Τὸ γὰρ (=βεβαίως, μάλιστα) ἔχει βεβαιωτικὴν καὶ ἐπιτατικὴν σημασίαν καὶ ἐξαίρει τὴν ἔννοιαν, μεθ' ἧς τίθεται· π. χ. ὅπως διδῶσι δίκην οἱ ἀδικοῦντες, τούτου γε ἕνεκα δικασταὶ

ἐγένεσθε (Ἄντιφ. 1, 23)· καὶ μάλα γε ἀστείως ἐορτῆς (=καὶ πολὺ μάλιστα ἀστείας ἐορτῆς). Ἐκ τῆς ἐπιτακτικῆς καὶ βεβαιωτικῆς σημασίας εὐκόλως πηγάζει ἡ ἐλαττωτική(=τοῦλάχιστον)· π.χ. τὰ ἄρχουντα ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσι (Εὐρ. Φοιν. 554).

ΣΗΜ. Τὸ γὰρ τίθεται συχνότατα μετὰ τὸ ἀλλὰ μὴν, οὐ μὴν, καὶ μὴν, ἀλλ' οὖν, καίτοι, ἢ που, γὴ Δία, μὰ Δία, οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλὰ μετὰ παρεμπόσωιν μιᾶς τοῦλάχιστον λέξεως· π. χ. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπεχθήσεσθέ γε (Λυσ. 31, 43)· εἰ καὶ μὴδὲν ἄλλο, ἀλλ' οὖν ἀποτρέπει γε (Ἰσ. 12, 27)· ἰδ. καὶ Λυσ. 4, 1. Ἄρστω. Ἰππ. 901.

§ 502. Δήπου=βεβαίως, ἀν δὲν ἀπατωμαί. Ἐν τῷ δήπου τὸ μὲν δὴ σημαίνει βεβαίως, τὸ δὲ ποὺ κολάζει τὴν σημασίαν τοῦ δή· π. χ. οὐ δήπου τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων πονηρότερον προσήκει εἶναι (Ξ. Κυ. 7, 5, 83).

§ 503. Δήπουθεν=δήπου.

§ 504. Δήτια=δή. Τὸ δήτια εἶνε εὐχρηστον μάλιστα ἐν τοῖς διαλόγοις· π.χ. γινώσκεθ' ὑμεῖς ἤτις ἔσθ' ἠδὲ γυνή;—Γινώσκωμεν δήτια (=γινώσκωμεν βεβαίως. Ἄρστω. Θεσμ. 605)· βούλει δήτια; (=θέλεις λοιπόν. Πλ. Σοφ. 210).

§ 505. Δήθεν. Τὸ δήθεν ἐμφαίνει ὅτι τὸ μεθ' οὗ κεῖται δὲν πρέπει νὰ νοηθῆ ὡς πραγματικόν. Ἐν τῇ κοινῇ γλώσῃ λέγεται τάχα ἢ τάχατες ἢ δηλαδὴ· π. χ. γνώμης παραινέσει δήθεν ἐπρεσβεύσαντο (Θ. 1, 92).

§ 506. Ἡ=ἀληθῶς, τῷ ὄντι, βεβαίως. Τὸ ἦ τίθεται πάντοτε ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως· π. χ. ἦ βαρὺ φόρημα ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων (Αἰσχ. Ἄπ. 272). Μετὰ τοῦ ἦ τίθεται καὶ τὸ μὴν εἰς δὴλωσιν ἰσχυρᾶς βεβαιώσεως, μάλιστα ἐπὶ ὅρκου καὶ ὑποσχέσεως· π. χ. ὄμνυμί σοι ἦ μὴν μηδέποτε σοι ἕτερον λόγον ἐπιδείξειν (Πλ. Φαιδρ. 236)· ὡς μετὰ τοῦ δή, οὕτω καὶ μετὰ τοῦ ἦ τίθεται τὸ ποὺ, ἵνα κολάσῃ τὴν σημασίαν αὐτοῦ· π.χ. ὁπότε οὗτος παρ' ἐτέρου ἠξίωσε δίκην ἀσεβείας λαβεῖν, ἦ που ἐτέρους γε παρὰ τούτου λαβεῖν δίκαιον καὶ εὐσεβές ἐστίν (=βεβαίως, νομίζω κτλ. Λυσ. 6, 12).

§ 507. Μὴν=βεβαίως· π. χ. οὐδὲ μὴν ἡ κιοχριστική (Πλ. Λά. 194)· πρβ. καὶ § 488. Ἐν ἐρωτήσει τὸ μὴν σημαίνει δὴ (λοιπόν)· π.χ. τίνας μὴν ἔνεκα μανθάνετε τοζεύειν; (Ξ. Κυ. 1, 6, 28).

§ 508. Περ=ἄκριβῶς, ἴσα ἴσα, μάλιστα. Τὸ περ τίθεται ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μετὰ τῶν ἀναφορικῶν καὶ τοῦ εἰ· π.χ. οἶός περ αὐτὸς ἦν (Ξ. Ἑλλ. 3, 1, 1)· διόπερ μὴ ὀκνεῖν δεῖ (Θ. 1, 120)· εἴπερ ἦν ἀνὴρ ἀγαθός (Λυσ. 12, 48).

§ 509. Τοί=βεβαίως. Τὸ τοί σημαίνει ἰσχυρὰν βεβαίωσιν π.χ. πόνου τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ (Σοφ. Ἥλ 945).

§ 510. Εἰς τὰ βεβαιωτικὰ ἐπιρρήματα ἀνήκει καὶ τὸ ἀμέλει. Τοῦτο εἶνε κυρίως προστακτικὴ τοῦ ἀμελῶ καὶ σημαίνει κυρίως μὴ φρονίτιζε, ἀλλὰ λαμβάνεται πολλάκις ὡς ἐπίρρημα βεβαιωτικὸν σημαῖνον βεβαίως· π.χ. σὺ δ' ἴσως διὰ τὸ πολυμαθὴς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις.—Ἀμέλει, ἔφη, πειρῶμαι κοινόν τι λέγειν ἀεὶ (Ξ. Απ. 4, 4, 6).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'.

Περὶ σχημάτων.

§ 511. Σχήματα ἐν τῇ συντάξει καλοῦνται ἰδιώματά τινα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ παραβάσεις τῆς ὁμαλῆς καὶ συνήθους συντάξεως.

α'. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ ροοῦμενον.

§ 512. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ ροοῦμενον λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις γίνεται οὐχὶ κατὰ τὸν γραμματικὸν τύπον τῶν λέξεων, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔννοιαν αὐτῶν. Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο

α') ὄνομα περιληπτικὸν ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἂν λαμβάνηται ἐπὶ προσώπων, ἢ ὄνομα πόλεως ἢ χώρας, ἂν λαμβάνηται ἀντὶ τῶν κατοίκων, συντάσσονται πολλάκις μετὰ βήματος πληθυντικῶ ἀριθμοῦ· ἰδ. § 29 α'.

β') δεικτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἢ μετοχικός προσδιορισμὸς τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, ἐν ᾧ ἀναφέρεται εἰς ὄνομα περιληπτικὸν ἢ εἰς ὄνομα πόλεως ἢ χώρας ἐνικοῦ

ἀριθμοῦ· π. χ. συγκαλέσας πᾶν τὸ στρατιωικὸν ἔλεξε πρὸς αὐτοὺς τοιαύδε (δὴλ. τοὺς στρατιώτας. Ξ. Κυ. 3, 3, 14)· ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι κτλ. Ξ. Ἑλλ. 3, 2, 21)· εἰάν τις φανερός γένηται κλέπτων, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 62)· πλήθει, οἵπερ δικάσουσι (Πλ. Φιαιδρ. 260)· φεύγει ἐς Κέρκυραν, ὣν αὐτῶν (δὴλ. τῶν Κερκυραίων) εὐεργέτης (Θ. 1, 136).—*Λέσβος ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων, βουλευθέντες* (δὴλ. οἱ Λέσβιοι. Θ. 3, 2).

γ') εἰς κύριον ὄνομα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ δύνανται νὰ ἀναφέρηται ἀντωνυμία πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· διότι μετὰ τοῦ κυρίου ὀνόματος νοοῦνται καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· π. χ. ὁ Λάμαχος παρεβόηθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ εαυτῶν (Θ. 6, 101)· ὁ Τελευτίας—εβόηθει τοῖς τὰ αὐτῶν φρονοῦσι (Ξ. Ἑλλ. 4, 8, 24)· Τισσαφέρους διελκύνων κατέκαιε μὲν οὐδένα, διαστάντες δὲ οἱ Ἑλληνας ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς (Ξ. Ἀν. 1, 10, 7).

δ') ἐνίοτε τίθεται παράθεσις κατὰ γενικὴν ἀναφερομένη εἰς ἐπίθετον, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ γενικὴν οὐσιαστικοῦ (ιδ. § 60).

ε') τίθεται ἐπίθετον ἢ μετοχὴ ἢ ἀντωνυμία συμφωνοῦσα κατὰ γένος οὐχὶ πρὸς αὐτὸ τὸ οὐσιαστικόν, εἰς τὸ ὅποσον ἀναφέρεται, ἀλλὰ πρὸς τὸ συνώνυμον ἢ ἰσοδύναμον αὐτῷ· π. χ. φίλε τέκνον (= φίλε πατὴρ ἢ υἱέ. Ἰλ. X. 84)· βρέφος εἰσορῶ φέροντα τόξον (μικρὸν παιδὸς— φέροντα. Ἀνκρ. 3, 16)· ἡ μιὰ κεφαλὴ ἐξεληλυθώς (= ὁ μιὰς ἐξεληλυθώς. Δημ. 21, 117)· τὰς ἀρχάς, οἱ (= τοὺς ἄρχοντας, οἱ. Ξ. Κυ. 7, 5, 22) ἔν', ὅποτε ἐξέλθοι τὸ μαιράκιον, εἰσαρπάσειαν αὐτίον (Λυσ. 3, 11).—Τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν ἐπίθυμιῶν ἀκρατεῖς εἰσιν (= οἱ μοχθηροὶ ἄνθρωποι ἀκρατεῖς εἰσιν). Τοιοῦτον καὶ τό: τὸ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν διάγειν ἡγούμεθα πρεπόντως (= ἡμεῖς οἱ πρεσβύτεροι ἡγούμεθα. Πλ. Φιλ. 45).

ς') Φράσεις περιέχουσαι ἔννοικν μεταβατικοῦ ῥήματος συντάσσονται ὡς μεταβατικὰ ῥήματα (ιδ. § 113, σημ. β').

β'. Ἀττικὸν σχῆμα.

§ 513. Ἀττικὸν σχῆμα λέγεται ἡ σύνταξις οὐδετέρου πληθυν-
[ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ]

13

τικοῦ ὑποκειμένου μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος· π.χ. κακοῦ ἀνδρός δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει (Εὐρ. Μ. 618)· πρβ. καὶ § 29, β'.

ΣΗΜ. Ἡ σύνταξις αὕτη ἐξηγεῖται ἐκ τούτου, ὅτι τὰ πολλὰ πράγματα θεωροῦνται ὁμοῦ ὡς ἠνωμένοι τι ὅλον. "Όταν δὲ πρόκειται νὰ παρασταθῶσι τὰ πράγματα κεχωρισμένα καὶ νὰ ἐξαρθῇ ἡ ἔννοια τοῦ πλήθους, τότε τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικόν· π. χ. τὰ ἄρματα ἐφέροντο, τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων, κενὰ ἠνιόχων (Ξ. Ἐν. 1, 8, 20)· γανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἔχρη πολλὰ (Ξ. Ἐν. 1, 7, 17). Τὸ ῥῆμα τίθεται προσέτι ἐνίοτε ἐν τῷ πληθυντικῷ, ὅταν τὸ οὐδέτερον πληθυντικόν ὑποκείμενον σημαίη πρόσωπα (σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον)· π. χ. τὰ μειράκια τάδε πρὸς ἀλλήλους οἴκοι διαλεγόμενοι θαμὰ ἐπιμέμνηνται Σωκράτους (Πλ. Λά. 180).

γ'. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.

§ 514. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος λέγεται ἡ σύνταξις, καθ' ἣν μετὰ ὄνομα σημαῖνον τὸ ὅλον τίθεται κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν παραθετικῶς ἄλλο ὄνομα δηλοῦν μέρος αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο

α') τίθενται μετὰ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος δύο ἀντικείμενα κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον σημαίνει τὸ ὅλον, τὸ δὲ δεύτερον τὸ μέρος, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος πίπτει. Ἡ σύνταξις αὕτη εἶνε εὐχρηστος παρὰ ποιηταῖς, μάλιστα δὲ τοῖς ἐπικοῖς, σπανίως ἀπαντῶσα ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ· π.χ. ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; (Ἰλ. Α, 64)· μέθεσ με, πρὸς θεῶν, χεῖρα (Σοφ. Φ. 1301)· τοῖς νιέσιν αὐτῶν ἀρετὴ παραγενομένη ταῖς ψυχαῖς (Πλ. Λά. 190).

β') μετὰ οὐσιαστικόν ἢ ἀντωνυμίαν δηλοῦσαν ὅλον τι τίθεται παραθετικῶς ἐν ἡ πλείονα μέρη αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, ἐν ᾧ κατὰ ὁμαλωτέραν σύνταξιν ὄφειλε νὰ τεθῆ κατὰ γενικὴν ἢ λέξις ἡ₃ δηλοῦσα τὸ ὅλον· ἰδ. § 68.

δ'. Σχῆμα ἑλλείψεως.

§ 515. Σχῆμα ἑλλείψεως λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ᾧ παραλείπεται τι ἐν τῇ προτάσει, ὅπερ ὅμως εὐκόλως νοεῖται ἐκ τῶν συμφραζομένων ἢ ἐκ τῆς χρήσεως· ἰδ. § 20, 22, 23, 26, 58, 62.

§ 516. Εἶδη ἑλλείψεως εἶνε·

α') Ἡ ἀποσιώπησις, καθ' ἣν χάριν ῥητορικοῦ σκοποῦ ἀποσιωπᾶται τι καὶ ὁ λόγος μένει ἀτελής· π.χ. ἐμοὶ μὲν—οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ (Δημ. 18, 3)· μή μοι μυρίους μηδὲ δισμυρίους ξέους (δηλ. ψηφίσθητε (Δημ. 4, 19)). Εἶδος ἀποσιωπήσεως εἶνε καὶ ὁ ἀνανταπόδοτος λόγος (σχῆμα ἀναναπόδοτον)· π.χ. ἐὰν μὲν ἐκὼν πείθηται· εἰ δὲ μή, εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς (Πλ. Πολ. 575)· πρβ. καὶ § 226.

β') Ἡ βραχυλογία, καθ' ἣν φαίνεται, ὅτι ἑλλεῖπει τι, λανθάνει δὲ ἐν τοῖς συμφραζομένοις ἢ νοεῖται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων. Κατὰ τὴν βραχυλογίαν

1) λέξις τις, τεθεῖσα ἐν τοῖς ἡγουμένοις, νοεῖται ἢ αὐτὴ καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις καὶ τἀνάπαλιν· π. χ. ὁ Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέψατο, ὅπως ὀπλίτας ἀποθιβάσειε (Ξ. Ἄν. 1, 4, 5).

2) τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον νοεῖται πολλάκις ἐκ τινος λέξεως τῆς προηγουμένης προτάσεως· π.χ. τοῖς βοηθοῦσιν ἡ πόλις παρεχέτω μέχρι τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἐπὴν ἔλθῃ (δηλ. ἡ βοήθεια) ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν (Θ. 5, 47)· ὅπως διασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν (δηλ. οἱ πολέμιοι. Ξ. Ἄν. 1, 4, 5).—Πρωταγόραν οὔτε γιγνώσκεις οὔτε διείλεξι πάποτε (δηλ. αὐτῶ. Πλ. Πρωτ. 310).

3) ῥήματά τινα μετὰ προθέσεως (μάλιστα τῆς μετὰ) συντεθειμένα, λαμβάνονται ἐνίοτε προληπτικῶς, ὥστε πρὸς τῇ σημασίᾳ τοῦ συνθέτου ῥήματος νοεῖται καὶ ἡ σημασία τοῦ ἀπλοῦ· π.χ. Οἱ Ἀθηναῖοι μετέγνωσαν Κορκυραίοις ζυμμαχίαν μὴ ποιήσασθαι (=μεταγνόντες ἔγνωσαν. Θ. 1, 44).

4) πολλάκις ἑλλεῖπει τὸ ἀπαρέμφατον ἵνα ὑπερφαίνομενον ὑπὸ τινος προσδιορισμοῦ· π. χ. ἐγὼ μὲν εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι (Ἄρστωφ. Β. 12, 79)· παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα (Ξ. Ἄν. 1, 5, 13).

5) λέξις, ἣτις ἀπαξ κεῖται, πρέπει ἐνίοτε νὰ νοηθῇ δις· π.χ. οὐκ ἂν εἶεν φύσει (δηλ. ἀγαθοὶ) οἱ ἀγαθοὶ (Πλ. Μενεξ. 89).

6) ἐνίοτε νοεῖται ἐνεργητικὸν ῥῆμα ἐκ τινος παθητικοῦ καὶ τἀνάπαλιν· π. χ. ὅπως ὑμεῖς ἐκείνων (δηλ. ἄρχητε), μὴ ὑμεῖς

ὕπ' ἐκείνων ἄρχησθε (Ξ. Κυ. 4, 4, 13)· καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοθηεῖν, ὅταν ὕπ' ἄλλων (δηλ. ἀδικῶνται) καὶ μὴ τοὺς ἄλλους ἀδικῶσι (Θ. 6, 79).

7) πολλάκις ἐκ ῥήματος ἢ ἀπαρεμφάτου νοεῖται ἀπαρέμφατον ἢ μετοχή· π.χ. ἀφεις τὸ ἐς τὴν Χίον ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον (δηλ. τὸ ἐς τὴν Χίον πλεῖν. Θ. 8, 141)· τὴν τῶν πέλας δηοῦν μᾶλλον ἢ τὴν ἑαυτῶν ὄραν (δηλ. δηουμένην Θ. 2, 11). Συνθήως ἐννοεῖται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἀπαρέμφατον μετὰ τὸ οἶμαι δέ, μέλλω, βούλομαι καὶ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα· π.χ. ταῦτα ἐγὼ σοὶ οὐ πείθομαι· οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων (δηλ. πείθεσθαι. Πλ. Ἀπ. 25)· τὰς μὲν ἐπόρθουν, τὰς δὲ ἔμελλον (δηλ. πορθεῖν. Ἰσ. 10, 26)· ἀπείχοντο ὧν περ χροῖ (δηλ. ἀπέχεσθαι. Ἰσ. 4, 76)· ἀμφοτέρων περιγεγόνασιν, ὥσπερ προσῆκε (δηλ. περιγενέσθαι. Λυκ. 70). Συνηθέστατα νοεῖται μετοχή ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων ἐπὶ τοῦ τυγχάνω, ὅταν κεῖται ἐν ὑποτελεῖ (μάλιστα ἀναφορικῇ) προτάσει· π.χ. ἔδωκεν ὅ,τι ἕκκστος ἔτυχε (δηλ. δούς· Λυσ. 12, 18).

8) πολλάκις ἐν ἀντιθέσει μετὰ τὸ ἀλλὰ ἢ δὲ νοεῖται ἕκ τινος προηγουμένης ἀποφατικῆς λέξεως ἢ ἀντίθετος καταφατικῆ· π.χ. μετὰ τὸ οὐδεὶς νοεῖται τὸ πᾶς υἱς ἢ πάντες, ἐκ τοῦ ἀπαγορεύειν ἢ οὐκ εἶναι τὸ κελεύειν κτλ. οἶον· μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ, ἀλλ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, σκοπεῖτω (Δημ. 28, 73)· καταδύειν μὲν οὐκ εἶα στρογγύλον πλοῖον, εἰ δὲ που τριήρη ἴδοιεν ὀμοῦσαν, ταύτην πειρᾶσθαι (δηλ. ἐκέλευεν) ἄπλουν ποιεῖν (Ξ. Ἑλλ. 3, 1, 21)· οἶδε μὲν οὐδεὶς τὸν θάνατον, δεδίασι δὲ ὡς εὖ εἰδότες κτλ. (δηλ. πάντες. Π. Ἀπ. 29).

9) ἐπὶ τοῦ οὐδὲν ἄλλο ἢ τί ἄλλο, ὅταν ἔπηται πρότασις διὰ τοῦ ἦ, νοεῖται τὸ ῥῆμα ποιεῖν· π.χ. οὐδὲν ἄλλο (δηλ. ἐποίει) ἢ τοὺς πεπτωκότας ἔθεᾶτο (Ξ. Κυ. 1, 4, 24. Πρβ. Δημ. 8, 77: οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιούσιν ἢ προλέγουσι)· τί ἄλλο (δηλ. ἐποίησαν) ἢ ἐπεβούλευσαν; Θ. 3, 39).

10) συντάσσονται δύο ἀντικείμενα μεθ' ἐνός ῥήματος, ὅπερ εἰς τὸ ἐν μόνον ἀντικείμενον ἀρμόζει, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐτέρου νοεῖται ἄλλο κατὰλληλον ἢ τὸ αὐτὸ ἐπ' ἄλλης σημασίας. Τοῦτο λέγεται

ζεῦγμα· π.χ. οὔτε φωνήν (δηλ. ἀκούσει) οὔτε μορφὴν ὄψει (Αἰσχ. Πρωμ. 24)· ἔδουσι τε πίονα μῆλα οἶνόν τ' ἔζξιτον (δηλ. πίνουσι. Ἰλ. Μ. 319)· ἔλεν (=ἀπέκτεινεν) Οἰνομάου βίαν παρθένον τε σύνευνον (δηλ. ἔλεν=ἔλαβε. Πινδ. Ὀλ. 1, 88)· Πλάτων καὶ Κρίτων κελεύουσί με τριάκοντα μῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δὲ ἐγ-
 γυᾶσθαι (δηλ. φασὶν ἢ λέγουσιν. Πλ. Ἀπ. 38).

γ') τὸ ἀσύνδετον σχῆμα, καθ' ὃ ἔννοια ἢ προτάσεις παρατάσσονται ἀλλήλαις ἄνευ συνδέσμου· π.χ. συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. Τὸ ἀσύνδετον σχῆμα εἶνε εὐχρηστον μάλιστα, ὅταν ὁ λόγος γίνηται μετὰ σφοδρότητος, μετὰ πάθους· διότι αἱ ἀθροαὶ προσπίπτουσαι ἔννοιαὶ δὲν ἀφίνουσι χρόνον εἰς τὸν ὑπὸ πάθους κατεχόμενον, ἵνα συνδέσῃ αὐτάς. Δημ. 23, 114: κατελάμβανε τὰς πόλεις, ἠδίκει, μεθύων ἐπαρώνει, τὴν χώραν ἐποιεῖθ' ἐαυτοῦ, τὸ πρᾶγμα' ἀμήχανον ἦν.

ε'. Πλεονασμός.

§ 517. Πλεονασμός λέγεται ἢ ἐν τῷ λόγῳ χρησις τῶν λέξεων, ὧν ἡ ἔννοια περιέχεται ἐν ἄλλῃ τινὶ λέξει τῆς προτάσεως. Αἱ τοιαῦται λέξεις φαίνονται μὲν ὅτι πλεονάζουσιν, ἀληθῶς δὲ χρησιμεύουσι πρὸς ἀκριβεστέραν ἢ ἐντονωτέραν ἢ γραφικωτέραν παράστασιν τῶν ἐνοιῶν· π.χ. τὰς αἰτίας προέγραψα προῶτων (Θ. 1, 23)· ἔφθασαν ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου (Ἡρ. 6, 91)· πρότεροι ὑπῆρξαν ἀδικίας (Ἡρ. 4, 1)· εἰσαγαγόντες εἰς τὸ μέγαρον ἔσω (Ἡρ. 2, 144)· εὐθὺς παραχοῆμα ἀποθνήσκει (Ἀντ. 1, 20)· νῦν ἐν τῷ παρόντι (Ξ. Συμπ. 8, 4)· ἀρτίως νεοσφαγῆς (Σοφ. Αἴ. 898)· ἀναβιβάζουσιν ἐπὶ τὸν ἵππον ὧδε ἀναβιβάζοντες (Ἡρ. 4, 72). Χάριν μείζονος ἀκριβείας καὶ ἐμφάσεως ἐκφέρεται πολλὰκις ἢ αὐτῇ ἔννοια καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς· π.χ. νόθος εἶ κοῦ γνήσιος (Ἀρστωφ. Ὀρ. 1650)· ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει (Λυσ. 4, 12)· οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δέ (Θ. 6, 84).

ζ'. Ἐλξεις.

§ 518. Ἐλξεις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ λέξις τις ἐλκομένη ὑπ' ἄλλης τινὸς λέξεως ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὴν

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο

α') τὸ ἀναφορικὸν ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ δεικτικοῦ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό. Σπανίως γίνεται τὸ ἐναντίον· ἰδ. § 321—324.

β') τὸ ῥῆμα ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ὅταν τοῦτο εἶνε οὐσιαστικόν, τίθεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· π.χ. τὸ μῆκος τοῦ ὀρύγματος ἐπὶ σιάδιοι εἰσι ('Ἡρ. 3, 60)· ἰδ. καὶ § 29 δ'. Καθ' ὁμοίαν ἔλξιν συμφωνεῖ ἡ μετογὴ πολλακίς μὲ τὸ κατηγορούμενον· π.χ. ἡ λέαινα, ὃν ἰσχυρότατον, ἔπαζ ἐν τῷ βίῳ τίκει ('Ἡρ. 3, 103)· καταλαμβάνουσι Βρικινίαις, ὃν ἔρουμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ (Θ. 5, 4)· τὴν ἡδονὴν διώκετε ὡς ἀγαθὸν ὃν (Πλ. Πρωτ. 354)· τὸ ἦττω εἶναι ἑαυτοῦ εὐρέθη ἀμυχθία οὔσα (Πλ. Πρωτ. 359).

γ') τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον, ὅταν εἶνε δεικτικὴ ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ὅταν τοῦτο εἶνε οὐσιαστικόν, τίθεται συνήθως κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ (ἰδ. § 34 καὶ 318, β').

δ') πολλακίς πρότασις ὑποτελής, στενωδῶς συνημμένη μετὰ τῆς κυρίας ἢ ἄλλης ὑποτελοῦς, λαμβάνει τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς καὶ ἐκφέρεται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν· π.χ. θυμὸν γένοιτο χειρὶ πληρῶσαι ποτε, ἔν' αἱ Μυκῆναι γνοῖεν, ὅτι κτλ. (Σοφ. Φιλ. 325)· γόνιμον δὲ ποιητὴν ἂν οὐχ εὔροις, ὅσοις ὄημα γενναῖον λάκοι ('Αρστφ. Β. 97)· τίς μισεῖν δύναται ἂν ὄφ' οὐ εἶδεῖν καλὸς τε ἀγαθὸς νομιζόμενος; (Ξ. Συμ. 8, 17)· εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκειτο, ἔρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνήσκειν; (Πλ. Φαιδ. 72)· ἐπέσχον ἂν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφῆναντο (Δημ. 4, 1).

ε') πολλακίς λέξις τις, ἣτις ὄφειλε νὰ κεῖται ὡς ὑποκείμενον ἢ ὡς ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ τῆς μετοχῆς, τίθεται ὡς ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸς τοῦ κυρίου ῥήματος ἢ ἄλλης τινὸς λέξεως τῆς προτάσεως· π.χ. ἔδδε γὰρ συμμαχίας τινὸς οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι (ἀντί: ἔδδε γὰρ συμμαχίαν τινά οἱ μεγάλην ἐξευρεθῆναι. 'Ἡρ. 5, 38)· τῆς θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιληναίους (ἀντί: εἶργον τοὺς Μυτιληναίους μὴ χρῆσθαι τῇ θαλάσσῃ).

Θ. 4, 6)· τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι; (ἀντί: τί ἡμῖν δεήσεσθε χρήσασθαι; Ε. Ἄν. 5, 4, 9)· τούτων οὐχὶ νῦν ὀρώ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν (ἀντί: οὐχὶ νῦν ὀρώ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν ταῦτα Δημ. 5, 22)· ἄγγελλε δ' ὄρκω προστιθείς (ἀντί: ὄρκον προστιθείς. Σοφ. Ἡλ. 47)· ἐμπέφυκε γυναικί τέρψις τῶν παρεστώτων κακῶν ἀνά στόμ' αἰεὶ καὶ διὰ γλώσσης ἔχειν (Εὐρ. Ἄνδρ. 84).

ΣΗΜ. Ἡ τοιαύτη σύνταξις φαίνεται ὅτι προήλθεν ἐκ συμπτύξεως τὸ ἀπαρέμφρατον δηλ. καὶ ἡ μετοχὴ ἐπιφέρεται πρὸς ἀκριβεστέραν παράστασιν τῆς ἐννοίας· π. χ. τῆς θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιληναίους=τῆς θαλάσσης εἶργον τοὺς Μυτιληναίους, ὥστε μὴ χρῆσθαι αὐτῇ· ἄγγελλε δ' ὄρκω προστιθείς=ἄγγελλε δ' ὄρκω, προστιθείς δηλ. ὄρκον.

§ 519. Εἰς τὴν ἑλξιν ὑπάγεται α' ἢ πρόβληψις. Τὸ ὑποκείμενον δηλ. εἰδικῆς ἢ πλαγίας ἐρωτηματικῆς προτάσεως ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως γίνεται ἀντικείμενον αὐτοῦ· ἰδ. § 21. Πολλάκις δὲ τὸ ὑποκείμενον τίθεται προληπτικῶς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὡς γενικὴ ἀντικειμενικὴ οὐσιαστικοῦ τινος· π.χ. ἦλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι (=ἡ ἀγγελία, ὅτι αἱ πόλεις ἀφεστᾶσι. Θ. 1, 61)· ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει ἐν οἴῳ τρόπῳ κατέστη (=ἀπόδειξιν ἐν οἴῳ τρόπῳ ἡ ἀρχὴ κατέστη. Θ. 1, 97).

β') ἡ ὑπαλλαγή, καθ' ἣν τὸ ἐπίθετον ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ φυσικῶς ἀνήκει, συμφωνεῖ πρὸς ἄλλο· π.χ. Θέτιδος εἰνάλιον γόνον (ἀντί: Θέτιδος εἰναλίας γόνον. Εὐρ. Ἑλλ. 450).—Θάσιον οἴνου σταμνίον (ἀντί: Θασίου οἴνου σταμνίον. Ἀριστφ. Λυσ. 196).

γ') τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξις τις ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῆς λέξεως, μεθ' ἧς εἶνε συντεταγμένη, δι' ἄλλων λέξεων μεταξὺ κειμένων· π.χ. οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε Λυσ. 16; 8)· οἱ θεῶν ἡμᾶς ὄρκοι κωλύουσι (Ε. Ἄν. 2, 5, 7).

ζ'. Χιαστὸν σχῆμα.

§ 520. Χιαστὸν σχῆμα λέγεται ἐκείνη ἢ σύνταξις, καθ' ἣν δύο λέξεις ἢ προτάσεις ἀναφέρονται εἰς δύο προηγουμένας λέξεις ἢ προτάσεις κατ' ἀντίστροφον τάξιν· π.χ. οἰμωγὴ τε καὶ εὐχολὴ πέλεν ἀνδρῶν ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων (Ἰλ. Δ. 450)· τὰς μὲν

ἐργασίας αὐτοῖς καθίστη κεραλεύας, τὰς δὲ πραγματείας ἀζημίους, ἵνα τὰς μὲν φεύγωσι, πρὸς δὲ τὰς προθυμότερον ἔχωσι. Λέγεται δὲ ἡ σύνταξις αὕτη χιαστὸν σχῆμα ἢ χιασμός, διότι ἡ τῶν τεσσάρων ἐννοιῶν ἢ προτάσεων ἀναφορὰ πρὸς ἀλλήλας δύναται νὰ παρασταθῇ διὰ τοῦ γράμματος Χ* οἶον·

οἰμωγὴ **X** εὐχολὴ
ὀλλύντων **X** ὀλλυμένων

η'. Σχήμα πρότερον ὕστερον.

§ 521. Σχῆμα πρότερον ὕστερον λέγεται ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου, καθ' ἣν προτάσσεται τὸ φύσει ὕστερον καὶ ἐπιτάσσεται τὸ φύσει πρότερον· π. χ. *τράφεν ἠδ' ἐγένοντο* (=ἐτρέφθησαν καὶ ἐγεννήθησαν. Ἰλ. Α, 251)· *εἴμαιά τ' ἀμφιέσσασα καὶ λούσσα* (Ἰλ. Ε, 264).

θ'. Ἀνακόλουθον σχῆμα.

§ 522. Σχῆμα ἀνακόλουθον λέγεται ἐκείνη ἡ σύνταξις, καθ' ἣν ὁ λόγος δὲν βαίνει μέχρι τέλους, ὡς ἤρξατο, ἀλλὰ μεταβάλλεται οὕτως, ὥστε τὸ τέλος εἶνε ἀσύμφωνον καὶ ἀνακόλουθον πρὸς τὴν ἀρχήν. Γίνεται δὲ κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν τὰς κυριωτάτας ἀνακολουθίας.

α') τίθεται ὀνομαστικὴ μετοχῆς ἀναφερομένη εἰς λέξιν τινὰ τῆς προτάσεως κειμένην κατὰ γενικὴν ἢ κατὰ δοτικὴν ἢ κατ' αἰτιατικὴν. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ἡ λέξις αὕτη εἶνε τὸ λογικὸν ὑποκείμενον, ὅταν δηλ. ἡ πρότασις ἰσοδυναμῇ μὲ πρότασιν ἄλλην, ἧς ὑποκείμενον κατ' ὀνομαστικὴν εἶνε ἡ λέξις αὕτη· π.χ. *ἔδοξεν αὐτοῖς* (=ἐψηφίσαντο ἢ ἔγνωσαν) οὐ τοὺς παρόντας μόνους ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπαντας Μυτιληναίους ἐπικαλοῦντες κτλ. (Θ. 3, 36)· *ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια* (=διανοοῦντο)... *κρατυνάμενοι αὐτὴν...* *τὴν Λέσβον κακώσειν* (Θ. 4, 52). Ὁμοίαι ἀνακολουθία εἶνε καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς· τὰ περὶ Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο (=ἀμφότεροι κατὰ κράτος ἐπολέμου), Ἀθηναῖοι μὲν... *τὴν νῆσον περιπλέοντες...*, Πελοποννήσιοι δὲ *τῇ ἠπειρῶ*

στρατοπεδευόμενοι μετὰ ταῦτα ἡ ζύνοδος ἦν (=ξυνῆλθον) Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐντόνως ὀργῆι χρώμενοι, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως (Θ. 5, 70).

β') ἐνίοτε προτάσσεται ὀνομαστικὴ οὐσιαστικῶ μετὰ μετοχῆς καὶ ἀντὶ τὴν ἀκολουθήσῃ ῥῆμα, ἔχον ὑποκείμενον τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο, μεταβάλλεται ὁ λόγος οὕτως, ὥστε ἤρμοζεν ἀντὶ τῆς ὀνομαστικῆς γενικῆ ἀπόλυτος· π.χ. ἀλλῆς γενομένη πᾶσα ἡ Ἑλλάς χεὶρ μεγάλη συνάγεται (Ἡρ. 7, 157)· ἐπιπεσῶν (ὁ Ἡριπίδας) τῇ Φαρναβάζου στρατοπεδείᾳ τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ Μυσῶν ὄντων πολλοὶ ἔπεσον (Ξ. Ἑλλ. 4, 1, 24).

γ') πολλάκις ἄρχεται ὁ λόγος δι' αἰτιατικῆς, εἶτα δὲ μεταβάλλεται οὕτως, ὥστε ἡ αἰτιατικὴ μένει μετέωρος καὶ ἀπόλυτος· π.χ. τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον μὴ γένηται τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρκείτω ἡμῖν καὶ ἐκεῖνα (Θ. 6, 62)· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς σιτάσεις καὶ τὰς σφαγὰς καὶ τὰς τῶν πολιτειῶν μεταβολὰς—ἐκεῖνοι μὲν ἂν φανεῖεν ἀπάσας τὰς πόλεις πλὴν ὀλίγων μεστὰς πεποιηκότες τῶν τοιοῦτων συμφορῶν καὶ νοσημάτων κτλ. (Ἰσ. 19, 99).

ΣΗΜ. Ἡ αἰτιατικὴ αὕτη, οὕτω κειμένη, δύναται νὰ λαμβάνηται ὡς αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς.

δ') συνηθέστατα γίνεται ἀνακολουθία διὰ τὴν πχρέμπτωσιν δευτερευουσῶν προτάσεων, αἵτινες τὴν σειρὰν τοῦ λόγου ἐπισκοπεῖσιν καὶ πῶς διακόπτουσιν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ πολλάκις τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ λόγου συνάπτεται μετὰ τῶν ἡγουμένων δι' ἐπαναλήψεως λέξεων τινῶν ἐκ τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἢ δι' ἐπαναλήψεως τοῦ ἐν ἀρχῇ εἰρημένου (συνήθως μετὰ τοῦ οὖν ἢ τοῦ δή)· π.χ. ἀλλὰ μὴν, ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι· οἶδα μὲν γὰρ κτλ. (Ξ. Ἀν. 2, 5, 13· πρβ. καὶ Ἑλλ. 2, 3, 15)· τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν, ὅποτε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάντων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖη, εἰ μὴ πριαίμεθα· ὅτου δ' ὠνησόμεθα, ἥδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας· ἄλλως δὲ πῶς πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους, ὄρκους ἤδη κατέχοντας ἡμᾶς— ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ἐνίοτε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον (Ξ. Ἀν. 3, 1, 20).

Βοιώτιον ἢ πινδαρικὸν σχῆμα.

§ 523. Βοιώτιον ἢ πινδαρικὸν σχῆμα λέγεται ἡ σύνταξις ὑποκειμένου ἄρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μετὰ ῥήματος ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. Τὸ σχῆμα τοῦτο εἶνε σπάνιον· λέγεται δὲ πινδαρικόν, διότι παρὰ Πινδάρῳ μάλιστα ἀπαντᾷ· π.χ. μελιγάρνες ὕμνοι ὑστέρων λόγων ἀρχαί τέλειαι (Πινδ. Ὀλ. 10, 4). Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ σπανιώτατα ἀπαντᾷ ἡ σύνταξις αὕτη καὶ μόνον ἐπὶ τοῦ ἔσσι προτασσομένου· π.χ. ἔσσι δὲ μεταξὺ τῆς παλαιῆς πόλιος καὶ τοῦ νηοῦ ἑπτὰ στάδιοι (Ἡρ. 1, 26)· ἔσσι ἔμοιγε καὶ βωμοί (Πλ. Εὐθυδ. 302).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'.

Περί τινων λεκτικῶν τρόπων.

α'. Μεταφορά.

§ 524. Μεταφορά εἶνε ὁ λεκτικὸς τρόπος, καθ' ὃν αἱ ἔννοιαι παρίστανται εἰκονικῶς. Κατὰ τὸν λεκτικὸν τοῦτον τρόπον μεταφέρονται αἱ λέξεις ἀπὸ τῆς κυρίας σήμασις εἰς ἄλλην ἔχουσαν ὁμοιότητα πρὸς αὐτήν. Εἶνε δὲ ὁ τρόπος οὗτος ὁ κάλλιστος καὶ συνηθέστατος. Παρδείγματα μεταφορᾶς ἔστωσαν τὰ ἐξ ἧς· Αἰσχ. Κτ. 84: ἀδαμάντινα τείχη (ἀδαμάντινος κυρίως λέγεται ὁ ἐξ ἀδάμαντος ἢ ἀδαμάντων κατεσκευασμένος, ἐνταῦθα δὲ μεταφορικῶς λέγονται τὰ τείχη ἀδαμάντινα ἀντὶ ἰσχυρά, στερεά, ἐπειδὴ πᾶν τὸ ἐξ ἀδάμαντος κατεσκευασμένον εἶνε ἰσχυρόν, στερεόν). Ἄριστ. Ἄχ. 180: πρεσβῦται πρόνιοι (= ἰσχυροί, σκληροί). Ἐκκλ. 973: Κύπριδος ἔρνος (ἔρνος λέγεται ὑπὸ τῶν ποιητῶν κυρίως ὁ βλαστὸς τῶν δένδρων· ἐνταῦθα δὲ μεταφορικῶς τὸ τέκνον, διότι τὸ τέκνον εἶνε τρόπον τινα βλαστὸς τῶν γονέων· πρβ. τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης βλαστάρι). Ὀμ. Ζ, 187: δόλον ἄλλον ὕφαινεν. Κατὰ τὸν Ἄριστοτέλη (Ῥητ. Γ', 10) οἱ παλαιοὶ ῥήτορες ὠνόμαζον τὴν Αἴγιναν λήμην (τσίμπλαν) τοῦ Πειραιῶς, τὰ δὲ καπηλεῖα Ἀττικὰ φιδίτια. Ὁ Κικέρων (Cat. 3, 10) ὀνομάζει τοὺς ἐνδόξους ἄνδρας τῆς Ῥώμης lumina civitatis.

β'. Συνεκδοχή.

§ 525. Συνεκδοχή εἶνε ὁ λεκτικὸς τρόπος, καθ' ὃν τίθεται α') ἡ ὕλη ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς ὕλης κατασκευασμένου πράγματος. Ὀμ. Ν. 721: τόν γε κατέκτανον ὄξει χαλκῷ (=χαλκίῳ δόρατι, ἧτοι δόρατι ἔχοντι χαλκίην αἰχμήν). Ξ. Ἑλλ. 1, 2, 28: ἔρρει τὰ κἄλα (=τὰ πλοῖα). Θ. 1. 1: ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τὸν σίδηρον (=τὰ ὕπλα) κατέθεντο β') τὸ ἐν ἀντὶ τῶν πολλῶν. (Θ. 6, 84: ὁ Χαλκιδεύς (=οἱ Χαλκιδεῖς). γ') τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου καὶ τ'ἀνάπαλιν. Σοφ. Οἰ. Τ. 1515: ἔθι στέγης (=οἴκου) ἔσω. Ὀμ. Θ. 404: κολεὸν νεοπρίστου ἐλέφαντος (=ἐλεφαντίνου ὄστω).

γ'. Μετωνυμία.

§ 516. Συγγενὴς τῇ συνεκδοχῇ εἶνε ἡ μετωνυμία, καθ' ἣν τίθεται α') τὸ ὄνομα τοῦ ἐφευρετοῦ ἢ κυρίου ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐφευρεθέντος ἢ ὑποτεταγμένου πράγματος. Ὀμ. Β. 426: σπλάγχνα ὑπείρεχον Ἡφαίστιο (=τοῦ πυρός). β') τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἀντὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. π.χ. ὁ Ὀμηρος (ἀντὶ τὰ Ὀμήρου ἔπη). γ') τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τ'ἀνάπαλιν. Πλ. Κριτί. 108: εἰς δάκρυα ἔπεσε τὸ θέατρον (=οἱ θεαταί). Ξ. Ἄν. 4, 7, 1: ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους (=εἰς τὴν χώραν τῶν Ταόχων). Λυσ. 23, 6: ἔλθων εἰς τὸν τυρόν (=εἰς τὸν τόπον, ἔνθα πωλεῖται ὁ τυρός) ἐπυθανόμην. δ') τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. Ὀμ. Γ. 49: νεώτερός ἐστιν, ὀμηλική δ' ἐμοὶ αὐτῷ (=ὀμηλιξ, ὀμηλικότης). Πλ. Φαιδρ. 252: ὦ φιλότης (=ὦ φίλε). Συχνάκις τίθενται ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων περιληπτικῶς τὰ ἀφηρημένα. π.χ. προεβία (=πρέσβεις), συμμαχία (=σύμμαχοι), ὑπηρεσία (=ὑπηρέται). πρβ. καὶ δουλεία (=δοῦλοι. Θ. 5, 23), φυγή (=φυγάδες. Θ. 8, 64), νεότης (νεοί. Θ. 2, 8).

δ'. Ἀντονομασία.

§ 527. Ἀντονομασία εἶνε ὁ λεκτικὸς τρόπος, καθ' ὃν τίθεται τὸ πατρωνυμικὸν ἀντὶ τοῦ κυρίου. π.χ. Πηλείδης ἀντὶ Ἀχιλλεύς (Ὀμ. Α, 146) ἢ τὸ προσηγορικὸν ἀντὶ ἐνὸς ὀρισμένου ἐκ τῶν

ὕπο τοῦ προσηγορικοῦ σημασινομένων, τοῦ γνωστοτάτου καὶ ἐξοχωτάτου· π.χ. ὁ ἰσθμὸς ἀντὶ ὁ ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου (Θ. 3, 15), ἡ Χερσόνησος ἀντὶ ἡ Θρακική χερσόνησος, ὁ ποιητὴς ἀντὶ ὁ "Ομηρος κτλ.· πρβ. τὸ παρ' ἡμῖν τὸ ἄλογο ἀντὶ ὁ ἴππος.

ΣΗΜ. Τὰ πατρωνυμικά δὲν εἶνε εὐχρηστα παρὰ τοῖς πεζολόγοις, πλὴν τοῦ Ἑρακλεῖδαι, Εὐροπιδαι καὶ ὀλίγων ἄλλων, ἅτινα λαμβάνονται εἰς δῆλωσιν τοῦ ὅλου γένους· π.χ. Ἑρακλεῖδαι=οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἑρακλέους. Ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ τίθεται παρὰ τοῖς πεζολόγοις τὸ νῖδος ἢ παῖς μετὰ τῆς γενικῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς· Πλ. Πρωτ. 306 : τοῦ Κλεινίου νῖδος (=τοῦ Ἀλκιβιάδου) καλλίων. Κρατ. 406 : ὦ παῖ Ἰπποκίχου.

ε'. Κατάχρησις.

§ 528. «Κατάχρησις ἐστὶ λέξις μετενηνεγμένη ἀπὸ τοῦ πρώτου κατονομασθέντος κυρίως τε καὶ ἐτύμως ἐφ' ἕτερον ἀκατονομαστον κατὰ τὸ οἰκεῖον· οἷον γόνυ καλάμου καὶ ὀφθαλμὸς ἀμπέλου καὶ χεῖρες κεραμίου καὶ τράχηλος ὄρους· κυρίως γὰρ ταῦτα ἐπ' ἀνθρώπου λέγεται. Διαφέρει δὲ μεταφορὰ καὶ κατάχρησις καθ' ὅτι ἡ μὲν μεταφορὰ ἀπὸ κατονομαζομένου ἐπὶ κατονομαζόμενον λέγεται, ἡ δὲ κατάχρησις ἀπὸ κατονομαζομένου ἐπὶ ἀκατονομαστον· ὅθεν καὶ κατάχρησις λέγεται» Τρύφ. σ. 192. Πλὴν τῶν εἰρημένων μνημονεύομεν ἔτι δύο παραδειγμάτων. Κυνέη κυρίως λέγεται ἡ περικεφαλαία ἢ ἐκ δορᾶς κυνὸς κατασκευασμένη, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἡ ἐκ δορᾶς ἄλλου ζώου κατασκευασμένη καὶ πᾶσα καθόλου περικεφαλαία. Ὅθεν λέγεται καὶ *κυνέη ταυρεῖη* (Ὅμ. Ε. 257). *Ἀλιεὺς* λέγεται κυρίως ὁ ἐν ἁλί, ἦτοι θαλάσση, ἰχθύς ἀγρέυων, καταχρηστικῶς δὲ ἔπειτα καὶ ὁ ἐν λίμναις ἢ ἐν ποταμοῖς ἰχθύς συλλαμβάνων· πρβ. τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης *νοικοκύρης*, ὅπερ, σημαῖνον κυρίως τὸν κύριον τοῦ οἴκου, καταχρηστικῶς λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ κύριος καθόλου· ὅθεν λέγεται *νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ, σπιτονοικοκύρης* κτλ.

ζ'. Είρωνεία.

§ 529. «*Είρωνεία* ἐστὶ λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον μετὰ τινος ἠθικῆς ὑποκρίσεως δηλῶν» (Τρύφ. σ. 205). Πλ. Γο.

491 : ὡς ἡδὺς εἶ. Δημ. 3, 27 : ὑπὸ τῶν χρησιῶν τῶν νῦν. 31 : τὸ πλείων ἀνορεϊότατον.

ζ'. Περίφρασις.

§ 530. Περίφρασις εἶνε ἡ διὰ πλειόνων λέξεων ἔκφρασις ἐννοίας δυναμένης νὰ ἐκφρασθῇ δι' ὀλιγωτέρων (Quint. VIII. 6, 61 : quiquid significari brevius potest et cum ornato latius ostenditur περίφρασις est)· π.χ. ὕδς χρῆμα=ὔς ('Ηρ. 1, 36 : ἐν τῷ Μυσίῳ Ὀλύμπῳ ὕδς χρῆμα γίγνεται μέγξ)· τὸ χρῆμα τῶν νυκτιῶν=αἰ νύκτες ('Αρστω. Νεφ. 1 : ἰού, ἰού, ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ τῶν νυκτιῶν χρῆμα ἀπέραντον ὅσον).—Δήμητρος καρπός=σῆτος (Ξ. Ἑλλ. 6, 3, 6). Συνηθεστάτη εἶνε ἡ περίφρασις τοῦ ῥήματος διὰ τοῦ ποιῆσθε καὶ τοῦ ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ· π.χ. λόγον ποιῆσθαι ἀντὶ τοῦ λέγειν, ἐπιμέλειαν ποιῆσθαι ἀντὶ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι, διάγνωσιν ποιῆσθαι ἀντὶ τοῦ διαγιγνώσκειν κτλ. Ῥημάτων τινῶν τὸ παθητικὸν ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἔχειν καὶ τοῦ ἀφηρημένου αὐτῶν οὐσιαστικοῦ· π.χ. ἔπαινον ἔχειν ἀντὶ ἐπαινεῖσθαι, τιμὴν ἔχειν ἀντὶ τιμᾶσθαι, ὄνομα ἔχειν ἀντὶ ὀνομάζεσθαι ('Αναξάνδρ. παρ' Ἀθην. σ. 255 : τὸ γὰρ κολακεύειν νῦν ἀρέσκειν ὄνομ' ἔχει). Τὸ παθητικὸν τοῦ αἰτιᾶσθαι εἶνε αἰτίαν ἔχειν, οὐδέποτε αἰτιᾶσθαι.

- Ἑποθετικαὶ προτάσεις § 219—232.
 Ἀναφορικαὶ προτάσεις § 233—238.
 Χρονικαὶ προτάσεις § 239—241.
 Τὸ ἀπαρέμφρατον § 242—250.
 Ἡ μετοχή § 251—265.—Ἡ μετοχὴ ἐπιθετικῶς § 253—255.
 Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς § 251—258. Ἡ μετοχὴ παραθετικῶς § 259—261. Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἄν § 262. Παράλειψις τῆς μετοχῆς § 263. Σύνδεσις δύο ἢ πλείονων μετοχῶν § 264—265.
 Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικά § 266—267.
 Πλάγιος λόγος § 272—275.
 Τὸ ἄρθρον § 276—295.
 Αἱ ἀντωνυμίαι § 296—347.
 Αἱ προθέσεις § 348—419.
 Τὰ ἐπιρρήματα § 420—442.
 Τὰ ἐπιφωνήματα § 443—444.
 Τὰ ἀποφατικά μέρη § 445—454.
 Σύνδεσις τῶν προτάσεων § 455—500.
 Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι § 462—476.
 Ἀντιθετικοὶ σύνδεσμοι § 477—490.
 Διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι § 491—492.
 Αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι § 493—494.
 Συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι § 495—500.
 Μόρια ἐπιτατικά καὶ βεβαιωτικά § 501—510.
 Περὶ σχημάτων § 511.
 Σχῆμα κατὰ σύνεσιν § 512.
 Ἀττικὸν σχῆμα § 513.
 Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος § 514.
 Σχῆμα ἐλλείψεως § 515—516.
 Πλεονασμὸς § 517.
 Ἐλξίς § 517—519.
 Χιαστὸν σχῆμα § 520.
 Σχῆμα πρότερον ὕστερον § 521.
 Ἀνακόλουθον σχῆμα § 522.
 Βοιώτιον ἢ πινδαρικὸν σχῆμα § 523.
 Περὶ τινῶν λεκτικῶν τρόπων.
 Μεταφορὰ § 524.
 Συνεκδοχὴ § 525.
 Μετωνυμία § 526.
 Ἀντονομασία § 527.
 Κατάχρησις § 528.
 Εἰρωνεία § 529.
 Περιφρασις § 530.

— ✦ —

Χρῆσιμος Ἀρσενίς

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

ΒΙΒΛΙΑ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΒΟΥΛΓΑΡΗ Γ. Στοιχεία Ψυχολογίας.....	Δρ.	1.50
ΖΑΓΓΟΓΙΑΝΝΗ Δ. Λατινικὸν Ἀναγνωδιατάριον πρὸς χρῆσιν τῆς Α' τάξεως τῶν Γυμνασίων...	"	0.80
" Θέματα Λατινικὰ πρὸς χρῆσιν τῶν μαθη- τῶν Γυμνασίων. Μέρος Β' ἀνιδιαιτολόγητον...	"	1.75
" Ἀρχαῖοι Ἑλληνες Λυρικοὶ κατ' ἐκλο- γὴν ἐκδοθέντες μετὰ μαθητικῶν ὑπομνημά- των πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' καὶ Δ' τάξεως τῶν Γυμνασίων. Ἐκδ. Β'.....	"	1.20
ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΑΛΚ. Ἱστορία τῶν Ῥωμαίων μέχρι τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, πρὸς χρῆσιν τῆς Α' τάξ. τῶν Γυμνασίων.....	"	3.—
" Ἱστορία Ῥωμαϊκὴ καὶ Βυζαντιακὴ ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μέχρι τοῦ 1453. Μετὰ τῶν κυρίων γεγονότων τῆς ἱστορίας τῆς Δύσεως κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, πρὸς χρῆσιν τῆς β' τά- ξεως τῶν Γυμνασίων.....	"	3.—
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ ΑΘ. Στοιχειώδης Ἀλγεβρα.....	"	1.—
ΚΟΡΕ Μ. Στοιχεία Γεωμετρίας.....	"	4.—
ΚΟΥΣΗ ΕΛΕΥΘ. Θέματα ἐκ τῆς νέας Ἑλλη- νικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν πρὸς χρῆσιν τῆς Β' Γ' καὶ Δ' τάξ. τῶν Γυμνασίων.....	"	2.—
ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ ΣΠΥΡ. Ἐγχειρίδιον Φυτολογίας, ὃ προστέθηται καὶ στοιχεῖα Γεωλογίας, μετὰ 200 εἰκόνων ἐν τῷ κεμένῳ. Βραβευθὲν ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων κατὰ τὸν ΒΡΑ νόμον.....	"	3.—
" Ἐγχειρίδιον Ζωολογίας περιέχον καὶ ἁ- θροολογίαν μετὰ 200 εἰκόνων.....	"	3.50
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. γλώσσης.....	"	2.50
" Θέματα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τῶν Γυμνασίων.....	"	1.50
" Θέματα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως τῶν Γυμνασίων.....	"	1.50
" Στοιχειώδης Γραμματικὴ τῆς Ἰωνι- κῆς καὶ Ἐπικῆς διαλέκτου (Ἡροδότου— Ὀμήρου).....	"	1.—

Τιμᾶται δραχ. 2.50